

การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

จารินี อิ่มสว่าง

คุณฉันทิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิตและคณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัณฑิต ได้พิจารณา
คุณวุฒิบัณฑิตของ จารินี อิ่มดวง จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณวุฒิบัณฑิต

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร)

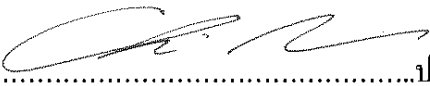
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.สมศักดิ์ ลิลา)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิบัณฑิต

.....ประธาน

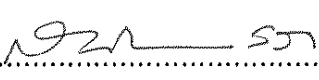
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุมา รัตนพลแสนย์)

.....กรรมการ

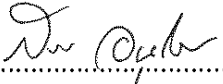
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

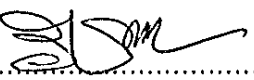
..... กรรมการ

(ดร.สมศักดิ์ ลิลา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวีรพร อนุศาสนนันท์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณวุฒิบัณฑิตฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผลและสถิติการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่... 23...เดือน... พฤษภาคม.....พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มกสิกร ประธานที่ปรึกษาคุณฉันทิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร และ
ดร.สมศักดิ์ ลีลา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ
ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยในครั้งนี้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี รวมทั้ง
ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำวิจัย
เห็นคุณค่าของงานวิจัยที่ช่วยในการพัฒนาด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และท่านยังเป็น
แบบอย่างของครูที่ทุ่มเท มุ่งมั่นถ่ายทอดวิชาการกับศิษย์อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ว่าที่ร้อยโท ถวัลย์ จันทร์เพ็ญ และ ดร.สมศักดิ์ จีเพชร ที่ท่านได้
เสียสละเวลาอันมีค่าในการประสานงานสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะ
พร้อมทั้งข้อชี้แนะการจัดทำเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดทั้งข้อแนะนำการนำเสนอ
ผลข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย
ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ
ทุกท่านกำลังใจ และความช่วยเหลือจากผู้บริหาร เพื่อนครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและ
ทำการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ครู อาจารย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงคณาจารย์ปัจจุบันในภาควิชา
การวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
อันดีแก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นกตัญญูทวดที่แก่ บิดา
มารดา พี่และน้อง ของผู้วิจัย ที่ได้อบรมสั่งสอนตลอดมา

จารินี อิ่มด้วง

53810171: สาขาวิชา: วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา; ปร.ด. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา)

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น/ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

จารินี อิ่มดวง: การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (THE NEEDS ASSESSMENT AND DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM FOR THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE LEVEL AREA 3) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: มนตรี แยมกสิกร, กศ.ด., พงศ์เทพ จิระโร, ก.ด., สมศักดิ์ ธิลา, กศ.ด. 520 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 2) เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 3) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และ 4) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง จำนวน 3 คน ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ด้วยการเลือกใช้เทคนิคเดลฟาย มีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ระยะที่ 3 การทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยทดลองใช้กับ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สามารถแบ่งปัญหาได้ดังนี้ 1) ปัญหาด้านนักเรียน 2) ปัญหาด้านครู 3) ปัญหาด้านหลักสูตร และ 4) ปัญหาด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 คือ จำนวนการรับ นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล และ

งบประมาณ ส่วนการพัฒนาการอบรม ความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ ถือเป็นการพัฒนาที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด

2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การปฏิบัติงานของสถานศึกษา 2) การประเมินตนเองของสถานศึกษา 3) รายงานประจำปี ซึ่งมาตรฐานที่ควรมีในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในประกอบด้วย 1) นักเรียน ประกอบด้วย การรับนักเรียน และการส่งเสริมและพัฒนา 2) ครู ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ความสามารถ พัฒนาคุณธรรม พัฒนาบุคลากรใหม่ การติดตามการทำงานและความโปร่งใส การอบรม และการสร้างขวัญกำลังใจ 3) หลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร และการตรวจสอบหลักสูตร และ 4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผู้ปกครอง และสิ่งอำนวยความสะดวก

3. การพัฒนา ตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยวิธีการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) ของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญพบว่า ตัวบ่งชี้ของกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดในทุกรายการ

4. ผลการทดลองใช้ระบบและผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมินมีคะแนนต่างกันเล็กน้อย แสดงว่ากลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ที่นำไปใช้มีความเข้าใจในการประเมินผลใกล้เคียงกับผู้ประเมินที่ผ่านการอบรมก่อนการทำการประเมิน ซึ่งการตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้และระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ภายหลังจากนำกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ โดยการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านการใช้ประโยชน์มีผลคะแนนการตรวจสอบในระดับสูงมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.62 4.57 และ 4.55 ตามลำดับ ส่วนด้านความเป็นไปได้มีผลการคะแนนตรวจสอบในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.27

53810171: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH, MEASUREMENT AND STATISTICS; Ph.D. (EDUCATIONAL RESEARCH, MEASUREMENT AND STATISTICS)

KEYWORDS: NEEDS ASSESSMENT/ DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE

JARINEE IMDOUNG: THE NEEDS ASSESSMENT AND DEVELOPMENT OF INTERNAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM FOR THE SECONDARY EDUCATIONAL OFFICE SERVICE AREA 3. ADVISORY COMMITTEE: MONTREE YAMKASIKORN, Ed.D., PONGTHEP JIRARO, Ph.D., SOMSAK LILA, Ed.D. 520 P. 2018.

The purposes of this research were 1) to study the environment and assess the need for the development of internal quality assurance system at the secondary educational office service area 3, 2) to develop the internal quality assurance system for the secondary educational service area 3, 3) to develop the indicators of internal quality assurance system for the schools in secondary educational office service area 3, and 4) to test and evaluate the use of internal quality assurance system for the secondary educational office service area 3. The study were conducted in 3 phas: Phase 1: A study of the environment and assess the need for the development of the internal quality assurance system for secondary education office service area 3. The sample are 3 key informants, which were chosen by purposive selection. Phase 2: The development of the internal quality assurance system for the secondary education office service area 3. a Delphi technic was used to gather information from 17 experts. Phase 3: The implementation of the internal quality assurance system. The implementation was done at 4 school sizes; the extra large school size, the large school size, medium school size, and small schools size.

The results were that:

1. The results of the environment and need assessment for the development of the internal quality assurance system for secondary education office service area 3, can be classified into the following factors: 1) Student problems, 2) Teacher problems, 3) Curricular problem, and 4) Learning support problem. And The essential needs for the development of the internal quality assurance were (1) the number of enrollment, (2) free learning policies, and (3) budgets. While the low needs were (1) training of new personne, and (2) academic learning activities.

2. The internal quality assurance system for the secondary educational office service area 3 consist of 3 main components: 1) School Process, 2) School Self-evaluation, and 3) Annual Report. The standard that should be included in the internal quality assurance system were; 1) Student; student's enrollment and development, 2) Teachers, development of knowledge, morality, new personnel, work tracking, trustworthy, training, and morale, 3) Curriculum; curriculum development and curriculum review, and 4) Learning supports; student guardian and learning facilities.

3. The appropriateness and consistency of indicators in the internal quality assurance system for the secondary educational office service area 3, within area 3 schools were analyzed based on the inter quartile range calculation method (IQR) of the expert opinion. The result were that the developed have validity at high or highest level in every item.

4. The results of the system evaluation were that there are small difference in assessment score between school self-evaluation and assessment by the assessors. This could be concluded that the system manual help understanding the context and purpose of internal quality assurance system. In addition the results of the standard and indicator evaluation of the internal quality assurance system were divided into 4 areas: 1) Utilization 2) Feasibility 3) Ethics and Safety, and 4) Accuracy. The accuracy, ethics and safety, and utilization have highest level of verification, with average score of 4.62, 4.57, and 4.55 respectively, While feasibility was at high level of verification, with average score of 4.27.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	36
แนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน.....	41
แนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติการงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา....	46
แนวคิดทฤษฎีการประเมินความต้องการจำเป็น	101
แนวคิดทฤษฎีการประเมินอภิมาน.....	107
บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	125
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	135
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	152
ระยะที่ 1 สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบ	
ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.....	152

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา.....	167
ระยะที่ 3 ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3	173
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	177
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	178
5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	274
สรุปผลวิจัย.....	276
การอภิปรายผล.....	289
ข้อเสนอแนะ.....	299
บรรณานุกรม.....	301
ภาคผนวก.....	314
ภาคผนวก ก.....	315
ภาคผนวก ข.....	396
ภาคผนวก ค.....	405
ภาคผนวก ง.....	420
ภาคผนวก จ.....	486
ภาคผนวก ฉ.....	513
ภาคผนวก ช.....	517
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	520

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	33
สรุปรูปมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. 2558.....	33
2-2	40
สรุปการจำแนกองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	40
2-3	55
ภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	55
2-4	64
การประมวลสรุปรูปแบบของการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์.....	64
2-5	66
การประมวลการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสารสนเทศทั่วไป.....	66
2-6	67
การประมวลการใช้ประโยชน์จากการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศตามภารกิจ การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	67
2-7	100
แนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์.....	100
2-8	125
รายชื่อและจำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ประเทศไทย	125
2-9	129
รายชื่อและข้อมูลทั่วไปของการปกครองส่วนภูมิภาคในจังหวัดนนทบุรี.....	129
2-10	129
รายชื่อและข้อมูลทั่วไปของการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี.....	129
2-11	130
ข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดนนทบุรี.....	130
3-1	165
การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามการประเมิน ความต้องการจำเป็น.....	165
3-2	168
การลดลงของความคลาดเคลื่อนจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	168
4-1	179
สรุปปัญหาและความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับ ชั้นมัธยมศึกษา.....	179
4-2	185
การประเมินความต้องการจำเป็นของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาปัจจุบัน.....	185
4-3	187
การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	187
4-4	204
ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของความคิดเห็นของ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	204
4-5	206
ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของความคิดเห็น ของกลุ่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	206

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-6 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	212
4-7 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของโรงเรียนขนาดกลาง.....	222
4-8 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของโรงเรียนขนาดใหญ่.....	233
4-9 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ.....	244
4-10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดเล็ก.....	255
4-11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดกลาง.....	256
4-12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดใหญ่.....	258
4-13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ.....	260
4-14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษา.....	262
4-15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้านการใช้ ประโยชน์.....	264
4-16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในด้าน ความเป็นไปได้.....	266
4-17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้าน ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย.....	268
4-18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้าน ความถูกต้อง	271
ก-1 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน.....	350
ก-2 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)	353

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ก-3	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู) 355
ก-4	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม (ครู) 357
ก-5	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่..... 358
ก-6	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส..... 359
ก-7	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม..... 360
ก-8	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ..... 361
ก-9	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร..... 363
ก-10	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร..... 364
ก-11	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง..... 365
ก-12	ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน..... 366
ก-13	สรุปคะแนนตัวบ่งชี้และเกณฑ์กลางการประเมิน..... 368
ก-14	สรุปคะแนนรวม ตามมาตรฐาน..... 371
ก-15	การประเมินสถานศึกษา..... 373
ก-16	การประเมินตนเองของสถานศึกษา..... 385
ค-1	ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ (ครั้งที่ 2) 406
ค-2	การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามการประเมิน ความต้องการจำเป็น..... 417
ค-3	การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถาม การประเมินความต้องการจำเป็น..... 418
ง-1	รายละเอียดการพัฒนามาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น..... 435
ง-2	ประเมินความความถูกต้อง เหมาะสม และข้อเสนอแนะ ของโครงสร้าง การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น..... 459
จ-1	รายละเอียดข้อมูลปัญหาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแยกตามองค์ประกอบ..... 487
ฉ-1	รายชื่อ ขนาด โรงเรียน และจำนวน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี) 514
ฉ-2	รายชื่อ ขนาด โรงเรียน และจำนวน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) 515

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2-1 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	46
2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารและสารสนเทศกับระบบการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา.....	59
2-3 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	71
2-4 กระบวนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา.....	76
2-5 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	77
2-6 สารสำคัญของรายงานประจำปี.....	78
2-7 องค์ประกอบของรายงานประจำปีของสถานศึกษา	81
2-8 การสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	85
2-9 ความสัมพันธ์ของวงจรคุณภาพ PDCA กับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	88
2-10 แนวปฏิบัติการจัดการความรู้เพื่ออย่างต่อเนื่อง.....	94
2-11 วงจรการใช้ผลการประเมินเพื่ออย่างต่อเนื่อง.....	97
2-12 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ของสถานศึกษา.....	99
2-13 สัญลักษณ์อัตลักษณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.....	134
4-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น.....	200
5-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา.....	283
5-2 เปรียบเทียบการจัดการจัดกลุ่มข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาในอดีตและคู่มือ.....	293
ก-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.....	323
ก-2 แผนการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาภายในเชิงปฏิบัติการ.....	324
ก-3 สรุปขั้นตอนการเตรียมการก่อนการประเมิน.....	331
ก-4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการประเมิน.....	333
ง-1 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น.....	458

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงตลอดจนสถานการณ์แข่งขันต่าง ๆ รวมไปถึงอุปสรรค และปัญหาที่หลากหลาย ทั้งนี้เกิดจากผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาส เช่น การพัฒนาก้าวกระโดดทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ การเคลื่อนย้ายอพยพแรงงาน หรือผลกระทบจากอุปสรรค เช่น ภาวะการณ์จากธรรมชาติและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการสร้างกระบวนการพัฒนาให้มีทิศทางที่พอเพียงและพึ่งตนเองได้ให้มากขึ้นตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถของประชาชนในประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่สามารถพัฒนาองค์กรรวมของประเทศอย่างยั่งยืนที่เรียกว่า คนเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

แม้ว่าประเทศไทยจะต้องประสบกับสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคใดก็ตาม แต่สำหรับการศึกษาของคนไทยในอนาคตกลับทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นในด้านการพัฒนาคนด้วยการศึกษาที่ยังต้องดำเนินการพัฒนาต่อไป เพราะการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาต้องใช้ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความวิริยะอุตสาหะและความพากเพียร ซึ่งการพัฒนาแบบองค์รวมที่เรียกว่า คนเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา ทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและใช้เป็นฐานความคิดในการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก คน เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา และด้านการศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการที่พร้อมนำคนไทยไปสู่ยุคใหม่ที่มีความมั่นคงและรู้ทันโลก สำหรับการวางแนวทางพัฒนาการศึกษาสำหรับอนาคตข้างหน้าต้องอาศัยฐานของการศึกษา โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2549-2559 ได้ระบุว่าพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลนั้น จะต้องพัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันให้สูงยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในหมวดที่ 6 ได้ระบุเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในประเด็นของ การประเมิน ไว้เป็นใจความสำคัญตามมาตรา 47 ระบุว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และตามมาตรา 48 ระบุว่า ให้นิยามงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 194)

การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและเป็นสิ่งที่ต้องทำ เพื่อให้ทราบว่าสถานะเดิมเป็นอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นแล้วอยู่ในระดับใด นอกจากนั้นการจัดการศึกษาในยุคใหม่จำเป็นต้องดำเนินการให้อยู่ในขอบเขตที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนด คือ ต้องจัดระบบการประเมินภายในให้เป็นระบบการบริหารที่สำคัญในองค์กรและเพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างน้อย 5 ปีต่อหนึ่งครั้ง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 30) อีกทั้งระบบประกันคุณภาพยังเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ซึ่งจะพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจที่ชัดเจน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2544, หน้า 3)

วิถีทางของการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ควรผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และเห็นพ้องต้องกันของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถึงความเหมาะสม จึงจะส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาบรรลุผลสำเร็จได้ ประกอบกับจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดเป็นนโยบายหนึ่งในแผนพัฒนา

การศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีกระแสเรียกร้องที่รุนแรงต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ต้องการให้มีการตรวจสอบมากขึ้น ผู้ปกครองต้องการรู้ว่าบุตรหลานของตนเมื่ออยู่ในโรงเรียนทำอะไรได้ดีเพียงไร และชุมชนต้องการที่จะมั่นใจว่าโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (สมศักดิ์ สันธุระเวช, 2541, หน้า 33-35)

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้นทิศทางการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโลกในยุคปัจจุบันและอนาคตมีแนวโน้มเป็นสังคมฐานแห่งการเรียนรู้ องค์กรความรู้และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ซึ่งมีกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น และ 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 10) โดยเป้าหมายหลัก คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาและมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า 10)

ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 6 มาตราที่ 47 ได้ระบุให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) กลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ 1) การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้

ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี และการประเมินคุณภาพภายนอก และ

3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2544, หน้า 8)

ในประเทศไทยนั้นมีสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง สามารถพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเอง ทำให้คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยปัจจุบัน (พ.ศ. 2561) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 42 แห่งทั่วประเทศตามจังหวัดที่ตั้งสำนักงาน ฯ ซึ่งการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็น การให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ คือ 1) สถานศึกษาทุกแห่ง มีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน และ 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด ดังนั้น หากมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือมีการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยองค์กรภายนอก สถานศึกษาก็สามารถเตรียมตัวให้พร้อมในการประเมินนั้น ๆ ได้ด้วยเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545 ก, หน้า 1-2)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรของสถานศึกษาแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้สอน แผนงานกลุ่มสาระ งานควบคุมภายใน และปฏิบัติงานตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย ได้สังเกตการณ์เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ไม่แน่ชัด มีการเข้าตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในแต่ละสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ ซึ่งทำการตรวจสอบเพียงบางปีโดยที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ในการเข้าตรวจสอบ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาขาดความต่อเนื่องในการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาขาดประสิทธิภาพ ขาดความแม่นยำในการวัดประเมินผล รวมถึงขาดการวางแผนการพัฒนาระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับข้อมูลจริงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การประกันคุณภาพในปัจจุบันยังขาดการกำหนดตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตัวบ่งชี้ของตนเองเพื่อทำรายงานสรุปให้เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงเกิดปัญหาในการประเมินคุณภาพการศึกษาของเขตเมื่อต้อง

พิจารณาตัวบ่งชี้ที่ต่างกันอย่างสม่ำเสมอ และยังพบว่า ตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษาใช้ในปัจจุบันล้วนแต่ มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งขาดการประเมินที่เป็นระบบอย่างรอบด้านจากปัจจัยที่ส่งผล ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน สิ่งเหล่านี้ย่อมชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบปัญหา การแสดงผลการประเมินคุณภาพกับคุณภาพของผู้เรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ ผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาตามที่รายงานอาจแสดงให้เห็นข้อมูลคุณภาพจริงของนักเรียนที่ไม่ถูกต้องหรือ สูงมากเกินความเป็นจริง ทำให้เห็นได้ชัดถึงความไม่พัฒนาอย่างแท้จริงกับ การประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ การศึกษาไม่มีคุณภาพ อีกทั้งปัญหาประการหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก็มีได้ เป็นไปตามกระบวนการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หากแต่เป็นการปฏิบัติเพียง เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามเวลา และยังคงเป็นรูปแบบการปฏิบัติงานที่ไม่เข้มแข็งและมีได้มุ่งเน้น การสร้างระบบการประกันคุณภาพให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นผลกระทบที่อาจส่งผลให้คุณภาพ การประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ขาดประสิทธิภาพ

จากข้อมูลของสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้ค้นพบข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสมควรพัฒนา ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อให้สามารถตอบสนองกับ เป้าประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในการพัฒนาคน ได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่ง จำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบ โดยภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ใช้อยู่ และ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน การประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment) จึงเป็น วิธีการที่เหมาะสม ในการแสวงหาข้อมูล ผ่านกระบวนการที่ก่อให้เกิด ข้อมูลสารสนเทศเพื่อ กำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นวิธีการที่ มีน้ำหนักหรือ หลักฐานเพียงพอ ในการสร้างความมั่นใจสำหรับดำเนินการพัฒนา และส่งผลให้การพัฒนาดังอยู่ บนหลักการของ ความเข้าใจ สมเหตุสมผล เชื่อถือได้ โดยปราศจากจากอคติ รวมถึงไม่ใช่เป็น การลองผิดลองถูกจากการปฏิบัติ ซึ่งจะประหยัดเวลาและทรัพยากรในการทดลองการสร้าง องค์ความรู้ใหม่ (อัญชลี สารรัตนะ, 2558)

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุที่ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “การประเมินความต้องการจำเป็นและ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3” เพื่อ ศึกษาและทราบถึงสภาพปัจจุบันของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกันคุณภาพภายใน ตามแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการต่อการนำมาใช้กับระบบการประกันคุณภาพ ภายในกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเพื่อทราบถึง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 3 นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ขึ้นจากความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถนำระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้มีการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มุ่งสู่มาตรฐานสากลและเป็นเลิศ อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับจากสังคมทั้งด้านการบริหารสถานศึกษา บุคลากร ครู-อาจารย์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

คำถามในการวิจัย

1. สภาพและผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นอย่างไร
2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3” มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. เพื่อพัฒนา ตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
4. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตระหนักถึงสภาพปัญหาของการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน และทราบถึงความต้องการจำเป็นในการประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อนำไปพิจารณาพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในอนาคต
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่เหมาะสมและนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน
3. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่สร้างขึ้น จะช่วยทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สามารถนำผลที่ได้รับไปเป็นทางเลือกในการปรับใช้ เพื่อให้บรรลุผลตามพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งสู่การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยศึกษาความต้องการจำเป็นของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและกรณีศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบการประกันคุณภาพภายใน เก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และการสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประชากรที่เป็นบุคลากรในระดับหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 47 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาใน เขต 3 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบบเจาะจง (Purposive sampling) สำหรับเก็บข้อมูลเชิงลึก จำนวน 3 คน หลังจากนั้นจึงสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเพื่อสอบถามความต้องการจำเป็นของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คนตามวิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำผลที่ได้รับไปวิเคราะห์และพัฒนาระบบประกันคุณภาพในระยะที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 โดยการดำเนินการในระยะที่ 2 นี้เป็นการดำเนินการด้วยการแสวงหาความคิดเห็นเชิงลึกจาก
 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
 ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ระบบประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่มี
 กระบวนการรวบรวมทัศนะความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระที่มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 และมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุดจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยได้กำหนดจำนวนขนาด
 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เนื่องจากจำนวนนี้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด และไม่ควรร
 มีมากเกินไป เพราะอาจได้บุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในประเด็นนั้นจริง ซึ่งทำการกำหนดตัวอย่างที่ใช้
 ในการศึกษาค้นคว้าด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสบการณ์
 อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จากนั้นใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball) จนครบ 17 คน โดยผู้เชี่ยวชาญ
 ที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องมีคุณสมบัติ อยู่ในตำแหน่งงานประกันคุณภาพการศึกษาหรือปฏิบัติงาน
 ในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง

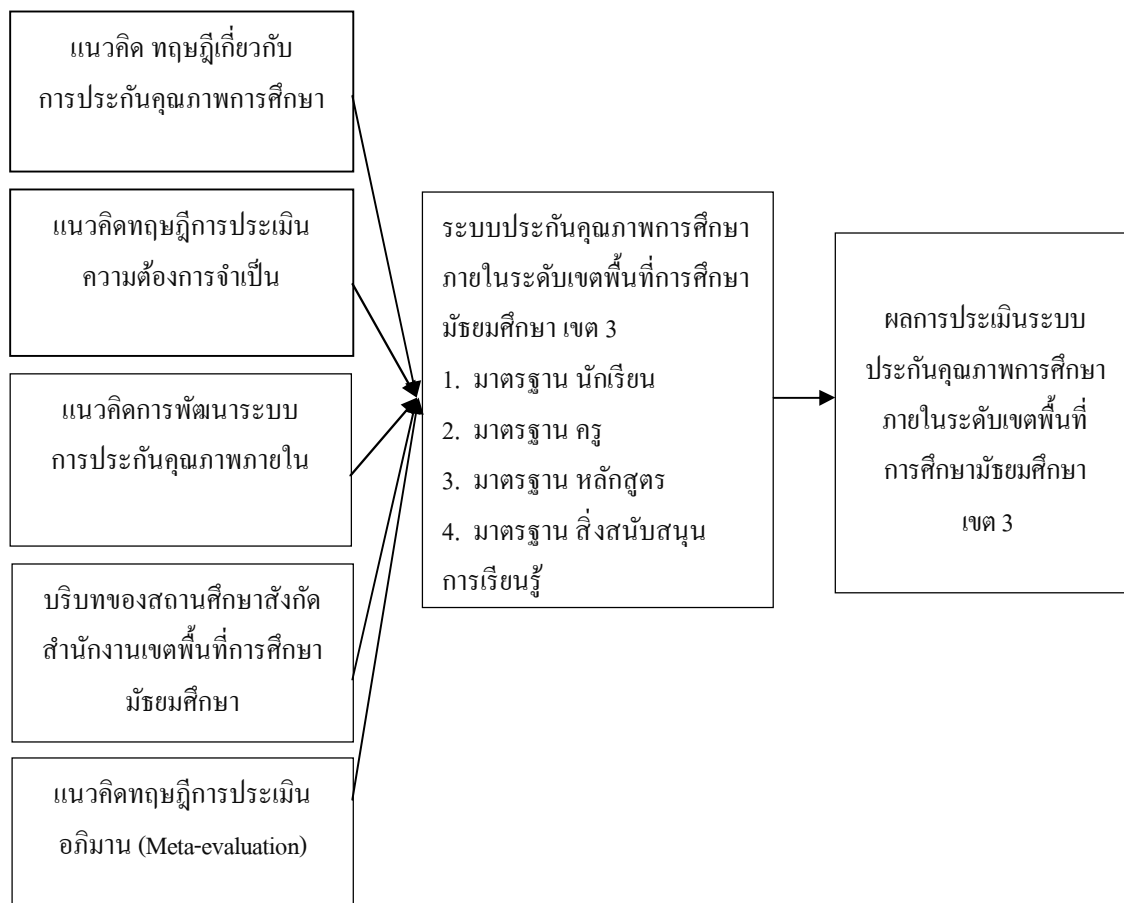
ระยะที่ 3 ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษ
 มัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นการนำผลคู่มือระบบ
 ประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ได้มาจากระยะที่ 2 มาทดลองกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 4 โรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
 คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก
 โดยทดสอบการนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ ในด้าน 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้
 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง

โดยขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 ภายในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

1. มาตรฐาน นักเรียน
2. มาตรฐาน ครู
3. มาตรฐาน หลักสูตร
4. มาตรฐาน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1-1

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง คือ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานต้นสังกัด

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกการรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหาร และการจัดการศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมให้กับผู้เรียนอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมให้มีศักยภาพและคุณภาพ

การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับ สภาพที่ต้องการควรจะเป็นในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 หมายถึง สถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี และพระนครศรีอยุธยา จำนวนรวม 47 โรงเรียน (ผนวก ฉ)

การประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบัน กับ สภาพที่ต้องการควรจะเป็นในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยเป็นการประเมินเฉพาะภายในสถานศึกษาเป็นหลัก ประกอบด้วย องค์ประกอบ นักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
3. แนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
4. แนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติการงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
5. แนวคิดทฤษฎีการประเมินความต้องการจำเป็น
6. แนวคิดทฤษฎีการประเมินอภิมาน
7. บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีเป้าหมายสำคัญเพื่อวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา เป็นเรื่องจำเป็นที่ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาในการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการ อุดมการณ์ในการจัดทำมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น มาตรฐานการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงปรัชญา กล่าวคือ สำคัญต่อการวางรากฐานของให้เกิดความสมดุลในคุณภาพของผู้เรียน สามารถพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชนและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน ซึ่งเมื่อมองใน การปฏิบัติ มาตรฐานการศึกษามีความสำคัญต่อการวางนโยบาย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ มาตรการในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ที่สภาพแวดล้อมมี ความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้มาตรฐานการศึกษามีความสำคัญในแง่ของการเป็น ฐานข้อมูลสนับสนุนการพยากรณ์คุณภาพที่คาดหวังตามที่ต้องการ ก่อให้เกิดการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวล่วงหน้าได้

ตลอดระยะเวลาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาได้มุ่งมั่นพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และ วัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทย ทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ และมีการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการในคราวประชุมเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผลผลิต มี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านกระบวนการมี 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ และ 3) ด้านปัจจัย มี 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ รวม 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 68) เรียกได้ว่าเป็นทิศทางและแนวทางให้กับสถานศึกษาที่มีศักยภาพและมีความพร้อม ได้มีพัฒนาการด้านการศึกษาให้มีศักยภาพและคุณภาพ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งในช่วง 5 ปีแรกของการประเมินรอบแรก จะคัดเลือกมาตรฐานมาเพียง 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้สำหรับใช้ประเมิน แต่เมื่อได้ดำเนินการมาในช่วงหนึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้มีการทบทวนและพิจารณาเพื่อปรับระบบ รวมถึงหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกและทุกตัวบ่งชี้ในทุก ๆ มาตรฐาน โดยในการประชุมครั้งที่ 5 วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2547 ของคณะกรรมการการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ลงมติให้การพัฒนาระบบและหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก มีความเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น ยังได้ทำการปรับเปลี่ยนชื่อเรียกของมาตรฐาน (เดิม) คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย เป็นชื่อมาตรฐาน (ใหม่) คือ ด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครู แต่ให้คงไว้ซึ่งมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินในรอบแรก (14 มาตรฐาน) เหมือนเดิม และให้มีการปรับปรุงตัวบ่งชี้ 68 ตัวบ่งชี้โดยที่แต่ละมาตรฐานกับตัวบ่งชี้จะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพของ ตัวบ่งชี้ไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี พอใช้ และปรับปรุง ซึ่งการปรับปรุงตัวบ่งชี้ 68 ตัวบ่งชี้ เป็นดังนี้ 1) มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน 30 ตัวบ่งชี้ 2) มาตรฐานด้านผู้บริหาร มี 5 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ และ 3) มาตรฐานด้านครู มี 2 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 1-39)

สมาน อัสวภูมิ (2552, หน้า 15-37) กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นั้นมีมาตรฐานรวม 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงทำให้การรวมตัวบ่งชี้ครั้งนี้ได้ 84 ตัวบ่งชี้

ต่อมา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในดังรายละเอียดแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เรื่อง “ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (3) มาตรา 31 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยความดังกล่าวกำหนดให้สามารถใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด ซึ่งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามประกาศข้างต้นรวมมี 15 มาตรฐาน (5 ด้าน) มี 65 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มี 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้
- 2) มาตรฐานด้านการจัดการการศึกษา มี 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้
- 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้
- 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ และ
- 5) มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ต่อมา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ดังรายละเอียดแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เรื่อง “ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมมี 15 มาตรฐาน (5 ด้าน) 65 ตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (3) มาตรา 31 และมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยความดังกล่าวกำหนดให้สามารถใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด

ซึ่งในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ได้กำหนด ประเด็นการพิจารณา ระดับคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแหล่งข้อมูล และเกณฑ์การสรุประดับคุณภาพ การกำหนดระดับคุณภาพ

ของแต่ละตัวบ่งชี้ ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดให้คุณภาพระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการดำเนินการ ไม่ได้ทำ หรือทำไม่ได้ ควรต้องแก้ไขโดยด่วน คุณภาพระดับ 2 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นไม่สามารถบรรลุถึงค่ากลาง หากเป็นด้านผู้เรียนจะสามารถทำได้โดยต้องมีผู้ชี้แนะ กำกับ ควบคุมคุณภาพ ระดับ 3 เป็นค่ากลางที่ผู้เรียน หรือครู หรือผู้บริหารสถานศึกษาควรบรรลุตามเกณฑ์ คุณภาพระดับ 4 เป็นคุณภาพที่เกิดขึ้นที่ขยายผลในวงกว้างออกไปหมู่เพื่อน คุณภาพระดับ 5 จะเน้นถึงความโดดเด่นของเรื่องนั้น ๆ ที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน รวมมี 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวมทั้งหมด 30 คะแนน ประกอบด้วย

1.1 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ หมายถึง ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีน้ำหนักส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน รู้จักป้องกันและหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสียดังกล่าวให้โทษ สภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น รวมทั้งแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกซาบซึ้ง เห็นคุณค่าในศิลปะอันงดงาม ความไพเราะ น่านั่งรมย์ของดนตรี พัฒนาฝึกฝนชิมชั้จนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน สามารถสร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์ กีฬา/ นันทนาการตามจินตนาการได้ตามวัย ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกาย สม่ำเสมอ (คะแนน 0.5) หมายถึง ผู้เรียนรู้จักดูแลตนเองให้มีสุขภาพแข็งแรง รักษาสุขภาพอนามัยส่วนตนและเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และรณรงค์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

1.1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน (คะแนน 0.5) หมายถึง ผู้เรียนมีพัฒนาการทางร่างกายเจริญเติบโตสมบูรณ์ตามวัย โดยเปรียบเทียบน้ำหนักส่วนสูงกับอายุตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และมีผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมพลศึกษาหรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

1.1.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสียดังกล่าวให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนรู้เท่าทันและสามารถปฏิบัติตนให้พ้นจากสิ่งเสียดังกล่าว สิ่งมอมเมาและอบายมุขต่างๆ รู้จักวิถีดูแล

รักษาตนเองให้ปลอดภัยจากเหตุความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยไม่รู้ตัวจากโรคและอุบัติเหตุ รวมทั้งจากอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท และปัญหาทางเพศ

1.1.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ว่าอะไร คือ จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง มีความพยายามจะพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีความมั่นคงทางอารมณ์ ภาควิไมใจ ในตนเอง มองโลกในแง่ดี สร้างขวัญและกำลังใจในตนเองได้ มีความมุ่งมั่นในการที่จะไปให้ถึง เป้าหมาย ไม่กลัวความล้มเหลว ความผิดหวัง แสดงออก ได้อย่างมีมารยาททางสังคม เหมาะสมกับ เพศวัย และบทบาทหน้าที่

1.1.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สื่อสารระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกับผู้อื่น สร้างความสงบสุข จัดการกับความขัดแย้ง ได้ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ อ่อนโยน อ่อนน้อม ไม่แสดงพฤติกรรมที่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น ปรับตัวได้ดี ยืดหยุ่นต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลง คำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

1.1.6 ตัวบ่งชี้ที่ 6 สร้างผลงานจากเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์ กีฬา/ นันทนาการตามจินตนาการ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความชอบและเห็นคุณค่าของศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา และนันทนาการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข สร้างสรรค์ผลงานได้ ตามจินตนาการของตน และสามารถใช้ประโยชน์จากศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาและหรือนันทนาการ ในชีวิตประจำวันได้

1.2 มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น กตัญญูต่เวทีต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และเป็นคนดีของสังคม ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.2.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร (คะแนน 2) หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งระบุไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ โดยแต่ละคุณลักษณะมีการนิยามไว้ ดังนี้

1.2.1.1 รักษา ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึง การเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชู ความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตน ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

1.2.1.2 ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ผู้เรียนปฏิบัติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อ การกระทำความผิด

1.2.1.3 มีวินัย หมายถึง ผู้เรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

1.2.1.4 ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้และเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึก ความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

1.2.1.5 อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของ ทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

1.2.1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึง ความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม ทুমเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบและ มีความภาคภูมิใจในผลงาน

1.2.1.7 รักความเป็นไทย หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึง ความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูกตเวที ใช้ภาษาไทยใน การสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.2.1.8 มีจิตสาธารณะ หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็น ผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มี ความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

1.2.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนแสดงออกถึงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ด้อย โอกาสหรืออ่อนแอกว่า

ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นหรือมีส่วนร่วม ที่แสดงถึงความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม แสดงความกตัญญูทวาทิ โดยประพฤติตนถูกต้องเหมาะสม เอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือกิจการงาน ตอบแทนผู้มีพระคุณ ประพฤติตนเป็นนักเรียนที่ดี โดยแสดงความสุภาพ นอบน้อม โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มุ่งมั่นในการเรียน ดูแลรักษาสถานที่ สิ่งของทั้ง ส่วนรวมและส่วนตัว ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

1.2.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ขอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างสุภาพ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ เห็นประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ขอมรับและเห็นความงามในความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม เช่น กฎกติกากาแห่งกิริยามารยาท การแต่งกาย ภาษาพูด ภาษาเขียน ศาสนา พิธีกรรม ความคิด ความเชื่อ เป็นต้น และสามารถแก้ปัญหา อยู่ร่วมกัน ได้ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง มีการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

1.2.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องชัดเจน รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม ผลกระทบในการใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เข้าร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรม โครงการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ

1.3 มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจาก ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ รอบตัว มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่าง กัน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.3.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ รอบตัว (คะแนน 2) หมายถึง ผู้เรียนแสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือ บทความ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีความตั้งใจและต้องการที่จะอ่าน มีการแสดงออกเป็นเวลานาน เห็นได้จากการอ่านหนังสือทุกที่เมื่อมีเวลาและโอกาส ต้องการจะอ่านเองโดยไม่มีต้องบังคับ พอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการอ่าน มีกระบวนการสืบเสาะหา ความรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มด้วยตนเองตามความสนใจ รู้จักค้นหาความรู้จากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อ ต่าง ๆ รอบตัว

1.3.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู ฟัง เขียน และตั้งคำถามเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนสามารถอ่านหนังสือ บทความ หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่าน อ่านได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถจับประเด็นเนื้อหาที่อ่าน ได้ สามารถจับประเด็นใจความหลักจากสิ่งที่ฟัง ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน สามารถสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว แล้วสรุปเป็นความรู้ได้ สามารถกำหนดประเด็นในการพูดคุย ซักถาม แสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ และสามารถเขียนถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่นได้

1.3.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนจับคู่หรือจับกลุ่มกับเพื่อนเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นองค์ความรู้ และวิธีการเรียนรู้ระหว่างกัน แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม

1.3.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร สืบค้น และนำเสนอข้อมูล และหรือผลงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ และคิดได้ตลอดแนว มีการจัดระเบียบ ความคิด ใช้เหตุและผลในการอ้างอิงแนวคิด สรุปความคิด จากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู สื่อสาร โดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ และตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.4.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟังและดู และสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิดของตนเอง (คะแนน 2) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการสรุปความคิด จากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู โดยแยกแยะข้อเท็จจริง รายละเอียด จัดกลุ่มข้อมูล จัดกลุ่มความคิด เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ และสื่อสารเพื่อเสนอความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟังและดู โดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง

1.4.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้ภาษาพูดหรือเขียน หรือด้วยวิธีการอื่นตามความคิดของตนเอง เช่น การอธิบาย การเขียนผังความคิด (Mind map) การเขียนรายงาน การเขียนเรียงความ การใช้สื่อประกอบการนำเสนอ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

1.4.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผล ประกอบ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายที่จะทำให้สำเร็จ โดยการรวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา คาดคะเน สถานการณ์หรือคาดคะเนคำตอบเพื่อกำหนดเป้าหมาย และกำหนดทางเลือกตัดสินใจแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุนหรือโต้แย้ง

1.4.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดริเริ่ม รวบรวม ผสมผสานและแตกความคิด จากเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ที่ไม่ซ้ำของเดิม เชื่อมโยงหรือผสมผสานประสบการณ์เก่าเข้ากับ ประสบการณ์ใหม่ สร้างสรรค์และพัฒนาผลงานด้วยตนเอง มีผลงานแปลกใหม่ และมีการนำเสนอ หรือเผยแพร่ผลงานทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยความภาคภูมิใจ

1.5 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร หมายถึง ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร และมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด รวมทั้งมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.5.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นไปตาม เกณฑ์ที่สถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนด

1.5.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ซึ่ง ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยแต่ละข้อกำหนดมีประเด็นการพิจารณา ดังนี้

1.5.2.1 ความสามารถในการสื่อสาร พิจารณาจาก การรับและส่งสาร วัฒนธรรมในการใช้ภาษาการเลือกใช้และบูรณาการสื่อหรือเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง

1.5.2.2 ความสามารถในการคิด พิจารณาจาก การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ การคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็น ระบบ การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม

1.5.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา พิจารณาจาก การเข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม การแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้ ใช้เหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจ

1.5.2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต พิจารณาจาก การติดต่อสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในเชิงบวกและทำงาน ความรับผิดชอบในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกในสังคม การปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ความสามารถในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.5.2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พิจารณาจาก การใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้า เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ และเลือกใช้สื่อได้เหมาะสมกับวัย

1.5.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ (คะแนน 2) หมายถึง ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในภาพรวมจาก การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและการพัฒนาผู้เรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเขียนเรื่องหรือข้อความที่ได้จากการอ่าน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

1.5.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เฉลี่ยตามเกณฑ์

1.6 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนการทำงาน ดำเนินงานตามแผนอย่างรอบคอบ เอาใจใส่ มานะ พากเพียร มีการตรวจสอบทบทวนการทำงานเป็นระยะ ๆ งานที่ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดจนสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนา และภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ มีความรู้สึที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถบอกแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

1.6.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ (คะแนน 2) หมายถึง ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ โดยมีความสามารถในการวางแผน

การทำงาน ดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด มีการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขการทำงาน เป็นระยะ ๆ ไม่ก่อให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการทำงาน จนงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ และปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

1.6.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงาน ของตนเอง (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้สึกพึงพอใจและชื่นชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจและพากเพียร มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงาน ทุกขั้นตอน ยอมรับในคำวิพากษ์วิจารณ์ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และมุ่งมั่นพัฒนางานให้เกิด ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และรู้สึกชื่นชมต่อผลสำเร็จของผลงาน

1.6.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนปฏิบัติตาม กฎ ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน มีความสามารถในการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มและปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือ แสดงความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ประสานการทำงาน ปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุผลสำเร็จ

1.6.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ที่ตนเองสนใจ (คะแนน 1) หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถบอกแหล่งข้อมูล และแสวงหาความรู้ในอาชีพที่ตนเองสนใจ เพื่อนำเสนอให้ผู้อื่นเห็นประโยชน์และคุณค่า

2. มาตรฐานด้านการจัดการการศึกษา มี 6 มาตรฐาน 33 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวมทั้งหมด 50 คะแนน ประกอบด้วย

2.1 มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ หมายถึง ครูปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะตำแหน่ง ด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเทการสอนอย่างเต็มเวลา และเต็มความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์หลักสูตรอย่างรอบด้าน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจน ศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล นำข้อมูลสารสนเทศจากผล การวิเคราะห์มาออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้สื่อและ เทคโนโลยีที่เหมาะสม และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และประเมินผล ที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ให้คำแนะนำ ปรีกษาและแก้ไขปัญหาผู้เรียน อย่างทั่วถึง ตลอดจนพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยการกระบวนการวิจัย อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 9 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 10 คะแนน ได้แก่

2.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (คะแนน 1) หมายถึง ครูสามารถกำหนด

เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (คะแนน 1) หมายถึง ครูศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลสารสนเทศจากผลการวิเคราะห์ผู้เรียนมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.1.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ครูออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสติปัญญา (คะแนน 2) หมายถึง ครูศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอน เทคนิคการสอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

2.1.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ (คะแนน 1) หมายถึง ครูศึกษาหลักการใช้สื่อ เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม หลากหลายสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระ การเรียนรู้ และความแตกต่างของผู้เรียน โดยจัดหา จัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงสื่อด้วยการศึกษาค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของสื่ออย่างต่อเนื่อง

2.1.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย (คะแนน 1) หมายถึง ครูศึกษาหลักการวัดและประเมินผล จุดมุ่งหมายของ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งอยู่บนหลักพื้นฐาน 2 ประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้วยวิธีการวัดและประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

2.1.6 ตัวบ่งชี้ที่ 6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค (คะแนน 1) หมายถึง ครูมีความรัก เมตตา เอาใจใส่ เอื้ออาทรชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด มีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำ

ข้อมูลมาวางแผนในการให้ความดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเท่าเทียมกัน

2.1.7 ตัวบ่งชี้ที่ 7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตน รับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการสอน (คะแนน 1) หมายถึง ครูมีการศึกษา ค้นคว้า แสวงหา ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา มีความรู้ในการวิจัย มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และ หรือพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ อย่างน้อยปีละ 1 รายการ ผลจากการวิจัย ในชั้นเรียนแสดงถึงการแก้ปัญหาและหรือพัฒนาผู้เรียนได้ และได้รับการยอมรับ มีการเผยแพร่ ผลงานวิจัย มีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2.1.8 ตัวบ่งชี้ที่ 8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของ สถานศึกษา (คะแนน 1) หมายถึง ครูยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความยุติธรรมและเมตตาธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และงาน ที่ได้รับมอบหมายพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีใน การดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา คุณภาพการศึกษา มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งร่วมปกป้องและรักษาชื่อเสียงของ สถานศึกษา

2.1.9 ตัวบ่งชี้ที่ 9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา เต็มความสามารถ (คะแนน 1) หมายถึง ครูอุทิศตนทุ่มเทร่างกาย แรงใจในการปฏิบัติงานสอน ตามกลุ่มสาระที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน และมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่หลักสูตร กำหนด

2.2 มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ หมายถึง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถทางวิชาการ และมีความคิด ริเริ่มในการบริหารจัดการสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการและการบริหารจัดการสถานศึกษา ครอบคลุมภารกิจ ทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับ การกระจายอำนาจ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการ เอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ เต็มเวลา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจั ดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 10 คะแนน ได้แก่

2.2.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน (คะแนน 1) หมายถึง ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันสู่กรอบการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต มีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีความสามารถในการริเริ่มวิธีการใหม่ ๆ มาพัฒนาปรับปรุงและเผยแพร่ แนะนำให้บุคลากรในสถานศึกษานำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ (คะแนน 2) หมายถึง ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่น ได้รับรู้และให้ข้อมูลสารสนเทศ ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เสนอและเลือกแนวทางประกอบการตัดสินใจ กำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงพัฒนา และใช้ข้อมูลผลการประเมิน หรือผลการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.2.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการศึกษาในบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ (คะแนน 2) หมายถึง ผู้บริหารบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมรับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลการดำเนินงาน และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.2.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ (คะแนน 2) หมายถึง ผู้บริหารมีแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารบุคคล และงานด้านบริหาร มีการดำเนินงาน นิเทศติดตาม ประเมินการดำเนินงานและรายงานผลประจำปีตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม ตามระยะเวลาที่กำหนด มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

2.2.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา (คะแนน 1) หมายถึง นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคลและด้านงานบริหารทั่วไปและมีความพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.6 ตัวบ่งชี้ที่ 6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา (คะแนน 2) หมายถึง ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำ คำปรึกษา

ทางวิชาการทั้งการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การสร้าง การพัฒนา และการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และเอาใจใส่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีการติดตามกำกับ ประเมินและนำผลการประเมินไปพัฒนาหรือปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามภารกิจอย่างเต็มความสามารถและเต็มเวลาทำการ

2.3 มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 26 และระเบียบอื่น ๆ คณะกรรมการสถานศึกษามีการกำกับติดตาม ดูแลและขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผู้ปกครอง ชุมชนศิษย์เก่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ตำบลซึ่งมีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

2.3.1 ตำบลซึ่งมีที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด (คะแนน 2) หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 และมาตรา 26 ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ตำบลซึ่งมีที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย (คะแนน 1) หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน และให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของสถานศึกษา กำกับ ดูแล ติดตามกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

2.3.3 ตำบลซึ่งมีที่ 3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา (คะแนน 2) หมายถึง ผู้ปกครองและชุมชนได้รับโอกาสอย่างเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา โดยมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการ การแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ

ติดตามและประเมินผลมีส่วนร่วมในการวางแผนทาง นโยบายเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา การศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้

2.4 มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องและครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแสดงจุดเน้นของ สถานศึกษา โดยมีการออกแบบ โครงสร้างหลักสูตรให้มีรายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ มีการบริหารจัดการ ที่ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุ ตามมาตรฐานหลักสูตรจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้นักเรียนทุกคนได้รับบริการอย่างทั่วถึง มีการนิเทศ ติดตามกำกับดูแลการใช้หลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพ นำผลการนิเทศ การจัดการ เรียนรู้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน และปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 10 คะแนน ได้แก่

2.4.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่นำเป้าหมาย จุดเน้นการพัฒนา ผู้เรียนในระดับท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น มาจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเป็น สภาพแวดล้อมในชีวิต ทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความภาคภูมิใจ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ของชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแล แก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2.4.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตาม ความถนัดความสามารถและความสนใจ (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษาจัดรายวิชาเพิ่มเติม ได้้อย่างหลากหลายภายใต้สัดส่วนเวลาเรียนตาม โครงสร้างหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติมมีเนื้อหาสาระ เหมาะสมตามโครงสร้างที่จัดให้ผู้เรียนเรียนผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจหรือ ความต้องการ ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาเพิ่มเติมตอบสนองจุดเน้นของ สถานศึกษา และมีรายวิชาเพิ่มเติมอย่างน้อย 2 รายวิชา ที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.4.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียน (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษาจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนครบถ้วนตาม โครงสร้างหลักสูตร กิจกรรมที่จัดเพื่อตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน (กิจกรรม ชุมนุม ชมรม) มีหลากหลาย และผู้เรียนทุกคนมีโอกาส เลือกเรียนได้อย่าง เท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทยและอยู่อย่างพอเพียง และจัดให้ผู้เรียนทุกคนร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ท้องถิ่น ชุมชน และสังคม

2.4.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษาบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การออกแบบและจัดการเรียนรู้อ การวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนให้บรรลุถึงมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ให้ผู้เรียนอธิบายกระบวนการคิด การลงมือทำงานในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงความเป็นจริง ให้ผู้เรียนได้ใช้การวิจัยในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา จนผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองได้จริง

2.4.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามกำกับการใช้หลักสูตร โดยใช้วิธีการที่หลากหลายมีแผนการนิเทศ ติดตามกำกับอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง นำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

2.4.6 ตัวบ่งชี้ที่ 6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคน ด้วยความเสมอภาคอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง นำข้อมูลผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลมาวางแผนปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความถนัด ความสนใจ ความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

2.5 มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง ใช้การได้ดีนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด อาคารเรียน อาคารประกอบ แหล่งเรียนรู้ การบริการสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 10 คะแนน ได้แก่

2.5.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่นและมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน (คะแนน 4) หมายถึง สถานศึกษามีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ โรงอาหาร หอประชุม ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ พอเพียงกับผู้เรียนและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี มีสภาพแวดล้อม ที่สวยงามร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนภายในสถานศึกษา

2.5.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน (คะแนน 3) หมายถึง สถานศึกษาจัดทำโครงการ กิจกรรม ที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ และดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมที่กำหนดไว้โดยหลายฝ่ายมีส่วนร่วม มีการประเมินผลโครงการ กิจกรรม และนำผลการประเมินไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักดูแลตนเองให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน มีสุขภาพจิตดีและรู้จักหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ สิ่งมอมเมาและอบายมุข สำหรับสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ ได้แก่ 1) ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด 2) รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง 3) ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังขับถ่าย 4) กินอาหารสุก สะอาด ปราศจากสารอันตรายและหลีกเลี่ยงอาหารรสจัด ไขมันสูง 5) งดบุหรี่สุรา สารเสพติด การพนัน และการสำส่อนทางเพศ 6) สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น 7) ป้องกันอุบัติเหตุ ด้วยการไม่ประมาท 8) ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี 9) ทำจิตใจให้ร่าเริง แจ่มใสอยู่เสมอ และ 10) มีสำนึกต่อส่วนรวมร่วมร่วมสร้างสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2541)

2.5.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (คะแนน 3) หมายถึง สถานศึกษา จัดห้องสมุดให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และสร้างนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว เอื้อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.6 มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หมายถึง สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยที่การดำเนินงานของสถานศึกษาต้องครอบคลุมมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขึ้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

2.6.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของ

สถานศึกษา โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เอกลักษ์ณ์ที่สถานศึกษาต้องการ สร้าง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ศักยภาพของสถานศึกษา บริบทของชุมชนและท้องถิ่น มาตรฐานที่กำหนดขึ้นผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.6.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่แสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน สอดรับกับวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายที่ สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการกำหนดกรอบเวลาของการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี เพื่อใช้ เป็นกรอบ ทิศทางในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิดวิเคราะห์ และพิจารณา อย่างละเอียดรอบคอบ และมีการนำแผนสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.6.3 ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหาร จัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำระบบ สารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ถูกต้อง ครบคลุมทันสมัย พร้อมใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา ที่ครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารวิชาการการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารทั่วไป รวมทั้งงานสนับสนุนอื่น ๆ โดยเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และ สามารถให้บริการแก่ผู้ต้องการใช้

2.6.4 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา (คะแนน 0.5) หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงาน การติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดเพื่อ ปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยต้องดำเนินการ ทุกปี

2.6.5 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้วางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (คะแนน 0.5) หมายถึง สถานศึกษามีการนำผลการประเมิน คุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.6.6 ตัวบ่งชี้ที่ 6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายการประเมินคุณภาพภายใน (คะแนน 1) หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นรายงานประจำปี หลังจากสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาเสร็จสิ้นในแต่ละปีการศึกษา นำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา (หรือที่เรียกเป็นอย่างอื่น) ให้ความเห็นชอบและนำเสนอ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานสู่สาธารณชน โดยสถานศึกษานำเสนอข้อมูล เชิงปริมาณและคุณภาพที่มีสาระสำคัญ

3. มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวมทั้งหมด 10 คะแนน ประกอบด้วย

3.1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษา เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน การส่งเสริม ช่วยเหลือสนับสนุนให้มีกระบวนการที่เกื้อหนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการเรียนรู้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ องค์ความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการความรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 10 คะแนน ได้แก่

3.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และใช้ ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และ บุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง (คะแนน 5) หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการ หรือขั้นตอนการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยให้การสนับสนุนส่งเสริม ให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย สามารถนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม สนับสนุนให้ผู้เรียนบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก เช่น อ่านหนังสือหรือวารสารที่มี ประโยชน์ในห้องสมุดโรงเรียน คุรายการโทรทัศน์หรือฟังวิทยุที่มีสาระ ค้นคว้าหาความรู้โดยผ่าน เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์ ชักถามข้อมูลจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ศึกษาหาข้อมูลห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ศูนย์การศึกษา สถานประกอบการ องค์กรภาครัฐ เอกชนหรือ แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เป็นต้น

3.1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง (คะแนน 5) หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรม สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้

องค์ความรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างความรู้ ทักษะ มีระบบการจัดการความรู้มีการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4. มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวมทั้งหมด 5 คะแนน ประกอบด้วย

4.1 มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน ได้แก่

4.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา (คะแนน 3) หมายถึง สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา จุดเน้น เป้าหมายและกลยุทธ์

4.1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษามีผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม ที่สถานศึกษากำหนดและคำตอบของผลลัพธ์การดำเนินงาน ตอบสนองเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา รวมทั้งสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชนและท้องถิ่น เช่น โรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนสองภาษา โรงเรียนแกนนำด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

5. มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม รวมมี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวมทั้งหมด 5 คะแนน ประกอบด้วย

5.1 มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น หมายถึง สถานศึกษาจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น โดยมีการกำหนดแนวทางพัฒนา ร่วมกันซึ่งเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบาย จุดเน้น และแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่สถานศึกษาได้รับมอบหมายหรือกำหนดเอง เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น แนวทางพัฒนา ดังกล่าว สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น การปฏิรูปการศึกษา การส่งเสริมหรือสืบสานโครงการพระราชดำริและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกัน สิ่งเสพติด การป้องกันอุบัติเหตุ การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม การพร้อมรับการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน เป็นต้น โดยสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนด

มาตรการส่งเสริมและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การรับรอง ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนัก (คะแนน) รวม 5 คะแนน

5.1.1 ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (คะแนน 3) หมายถึง สถานศึกษาจัดโครงการ กิจกรรมเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยมีการกำหนดมาตรการที่นำมาปรับปรุง พัฒนา และดำเนินโครงการกิจกรรมพิเศษอย่างเป็นระบบและมุ่งมั่น มีการนำข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพนอกและผลประเมินอื่นที่เกี่ยวข้องมากำหนดมาตรการ นโยบาย โครงการกิจกรรมพิเศษ เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน (กรณียังไม่ได้รับการรับรอง) ยกระดับมาตรฐาน (กรณีได้รับการรับรองและมีผลการประเมินในระดับดี) และรักษา มาตรฐาน (กรณีได้รับการรับรองและมีผลการประเมินในระดับดีมาก) ตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งอาจเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ

5.1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย (คะแนน 2) หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมพิเศษที่ตอบสนองนโยบาย จุดเน้นตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ของโครงการกิจกรรมพิเศษ บรรลุเป้าหมาย โดยนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมและพอใจในการดำเนินการ

สรุปได้ว่า ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพ ภายใน ทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้หรือตัวชี้วัด ดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 สรุปมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในปัจจุบัน
พ.ศ. 2558

มาตรฐาน ฯ หลัก	มาตรฐาน ฯ ย่อย	ตัวชี้วัด
1. มาตรฐานด้าน คุณภาพผู้เรียน	1.1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ	6
	1.2 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	4
	1.3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4
	1.4 มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิด สร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุผล	4
	1.5 มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	4
	1.6 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	4
2. มาตรฐานด้าน การจัดการการศึกษา	2.1 คุรุปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล	9
	2.2 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	6
	2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล	3
	2.4 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน	6
	2.5 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ	3
	2.6 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง	6
3. มาตรฐานด้าน การสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้	3.1 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้ สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	2

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

มาตรฐาน ๑ หลัก	มาตรฐาน ๑ ย่อย	ตัวชี้วัด
4. มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.1 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น	2
5. มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม	5.1 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น	2
รวม 5 มาตรฐาน ๑ หลัก	รวม 15 มาตรฐาน ๑ ย่อย	รวม 65 ตัวชี้วัด

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2559 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ได้มีการลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการไปแล้วนั้น มีจำนวน 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) มาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) มาตรฐานด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.1.1 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

1.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.1.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

1.1.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร

1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

1.1.6 ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย

1.2.3 ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2.2 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2.2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.2.3 การวางแผนและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

2.2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

2.4 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

3.2 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

3.3 การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

โดยตามประกาศดังกล่าวฉบับลงวันที่ ตุลาคม พ.ศ. 2559 ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน

กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ให้ใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสถานศึกษา

ประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษามีประโยชน์ ต่อสถานศึกษาดังนี้ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 14)

1. ช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมาย และแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. สถานศึกษาสามารถวางหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการจัดการศึกษา
3. สถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ การตรวจสอบ การนิเทศ การติดตามและ ประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ และความก้าวหน้าของ การจัดการศึกษา
5. เพื่อเป็นมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในระยะต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คำว่า การประกันคุณภาพ หรือ ตามคำในภาษาอังกฤษ คือ Quality assurance (QA) หมายถึง การรับรองถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ซึ่งCuttence (1994, p. 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ เป็นการวางแผนที่มีระบบ ที่รวมไปถึงการปฏิบัติตามที่ได้ วางแผนไว้ (Stebbing, 1993, p. 19) ทำให้สามารถควบคุมกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ในขณะที่ ปฏิบัติการได้ (Juran, 1993, p. 565) ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มี มาตรฐานด้านคุณภาพตามที่ได้วางแผนไว้ (Hill, 1998, pp. 12-15) และการประกันคุณภาพ หมายถึง ความพยายามในการที่จะจัดการและบริหารสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงสิ่งที่ เปลี่ยนแปลง โดยเป็นการเทียบเคียงเพื่อให้เกิดความมีคุณภาพต่อผลลัพธ์นั้น (Liston, 1999, p. 10) เน้นลดการเสียหาย แต่เพิ่มการปรับปรุงให้มีการเปลี่ยนที่ดีขึ้น นอกจากนี้ได้มีนักการศึกษา หลายท่านให้ความหมายของ คำว่า การประกันคุณภาพ ดังนี้

Anne and Evans (1998, p. 30) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การกระทำที่อยู่ใน ขอบเขต โดยอาศัยข้อมูลเดิมเปรียบเทียบ เพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงให้ดีขึ้น พร้อมหาเหตุผล สนับสนุน

Ellis (1993, p. 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การสร้างความรู้สึกรู้สึกความพึงพอใจให้กับผู้ใช้สินค้าหรือบริการ

Parsons (1994, p. 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง สิ่งที่กำหนดไว้ว่าต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพ นั่น คือ การวางแผนและการปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ

สมคิด พรหมชัย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นให้มีคุณภาพ

ธงไชย บุญเรือง (2547, หน้า 17) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การรับรองว่าผลผลิตที่เกิดจากการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงานตาม คือ คุณภาพ

ราชกิจจานุเบกษา (2553, หน้า 26) ระบุว่า ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องในการมุ่งพัฒนาด้านคุณภาพทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 (2553, หน้า 1) การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

เห็นได้ว่า คำว่า การประกันคุณภาพ ดังกล่าวมีหลากหลายความหมาย แต่มีความคล้ายคลึงกันในทิศทางเดียวกัน คือ ผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่นำไปสู่ความพึงพอใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การยืนยันถึงสิ่งผลิตออกไปแล้วมีความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสินค้าหรือบริการก็ตาม ซึ่งในทางการศึกษาจะหมายถึง กลไกการรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และในการศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น โดยตรวจสอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติ การวางแผนการปฏิบัติ และการปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีกฎเกณฑ์ในการประเมินผลที่แน่ชัด รวมถึงรับรองว่าผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณภาพอย่างแท้จริง

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542, หน้า 8) ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control: QC) เป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อการพัฒนาเข้าสู่คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา และ 2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal quality audit and intervention) คือ กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School self evaluation) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา 2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และ 3) การกำหนดมาตรฐานการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยทั้งหมดเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นต้องจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

3. การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา คือ กระบวนการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยมุ่งการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา แม้ว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการไม่แตกต่างจากระบบประกันคุณภาพในภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือเป็นระบบที่รับประกันคุณภาพเหมือนกันแต่อาจมีกระบวนการแตกต่างกัน

รุ่ง แก้วแดง (2545, หน้า 6) กล่าวว่า องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษามี 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพพัฒนามาตรฐาน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พึงประสงค์ตามที่คาดหวัง ต้องการให้เป็น ทั้งด้านคุณภาพนักเรียน การเรียนการสอน การบริหารทุก ๆ ระดับ พัฒนาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบและปรับปรุง มีกิจกรรมสำคัญ 2 อย่าง คือ 1) การตรวจสอบภายในหรือประเมินภายใน โดยคณะบุคคลภายในสถานศึกษามีลักษณะเป็นการประเมินตนเอง 2) การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อติดตามความก้าวหน้าทุกระยะ โดยอาจใช้วิธีตามวงจรการพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (Deming)

3. การประเมินคุณภาพ หรือการตรวจสอบคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา และสถานศึกษาต้องให้ความร่วมมือกับคณะหน่วยงานภายนอกที่มาทำการตรวจสอบด้วย ซึ่งก็คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) โดยทุกสถานศึกษาต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก 5 ปีต่อครั้ง และหากการประเมินคุณภาพภายนอกไม่ผ่าน หน่วยงานที่ทำการประเมินจะแนะนำแนวทางแก้ไขปรับปรุง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2547, หน้า 133) กล่าวว่า องค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการของการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งต้องประกอบด้วย 1) การศึกษา วิสัยทัศน์หรือจุดมุ่งหมายองค์กร 2) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการดำเนินงาน 3) การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ 4) ผลการดำเนินงาน ติดตาม กำกับ การปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด

Mondy and Noe (1990, p. 371) กล่าวว่า องค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา มี 6 ประการ คือ 1) การสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับความคาดหวังในงาน 2) กำหนดเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา 3) ให้การแนะนำช่วยเหลือขณะปฏิบัติงาน 4) จัดเก็บและทบทวนข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน 5) ทำการตัดสินคุณค่าของผลการปฏิบัติงาน และ 6) ให้ข้อมูลป้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติงานเพื่อทำการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

Dessler (2000, p. 320) กล่าวว่า องค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา มี 3 ประการ คือ 1) การกำหนดงาน (Defining the job: DJ) คือ การทำให้แน่ใจว่า ตัวผู้ประเมิน และผู้รับการประเมินเข้าใจตรงกันในหน้าที่ความรับผิดชอบของงาน 2) การประเมินประสิทธิผลของ การปฏิบัติงาน (Appraising performance) คือ การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานจริงของผู้รับการประเมินกับมาตรฐานของงานที่กำหนดไว้ และ 3) การสรุปข้อคิดเห็น (Feedback sessions) เพื่อรับทราบถึงผลข้อมูลป้อนกลับว่า การประเมินผลจากผลการปฏิบัติงานมีสิ่งใดต้องแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งเป็นการสรุปแนวทางการพัฒนาสิ่งที่ต้องปรับปรุงให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การควบคุม การตรวจสอบ การปรับปรุง และ การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของสถานศึกษาด้วย ซึ่งจำแนกได้ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 สรุปการจำแนกองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบของ การประกันคุณภาพการศึกษา	กรมสามัญศึกษา (2542)	รุ่ง แก้วแดง (2545)	ศิริชัย กาญจนวาที (2547)	Mondy and Noe (1990)	Dessler (2000)
1. การควบคุม	✓	✓		✓	
2. การตรวจสอบ	✓	✓			✓
3. การปรับปรุง	✓	✓			✓
4. การประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓
5. จุดมุ่งหมายและเป้าหมาย			✓	✓	✓
6. การสรุปข้อคิดเห็น					✓

ระบบงานการประกันคุณภาพการศึกษา

งานการประกันคุณภาพการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. งานระบบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สถานศึกษา
2. งานระบบการติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานต้นสังกัด มีหน้าที่คอยสนับสนุนและส่งเสริมให้งานการประกันคุณภาพการศึกษา มีคุณภาพ
3. งานระบบการประเมินและรับรองคุณภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) หรือเรียกโดยทั่วไปว่า สมศ.

ประเภทของการประกันคุณภาพสถานศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพภายใน (ตามมาตรา 48) และการประกันคุณภาพภายนอก (ตามมาตรา 49) อธิบายได้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพภายใน คือ การกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่

การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานต้นสังกัด

2. การประกันคุณภาพภายนอก คือ การกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกห้าปี (5 ปี) นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายนอก คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกทุกสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ เป็นหน่วยงานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทั่วทุกแห่งของประเทศไทย

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเรื่องและผู้วิจัยมุ่งศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็น และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนั้น ประเภทของการประกันคุณภาพสถานศึกษาจะเจาะจงศึกษาเฉพาะประเภทการประกันคุณภาพภายใน เท่านั้น

แนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

ตามที่เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย และภายหลังจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งทำให้มีผลบังคับใช้แล้วนั้น จะสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างบรรลุเป้าหมาย และมีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

วิวัฒนาการของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ปี พ.ศ. 2544

สืบเนื่องจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีกฎกระทรวงได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัยให้สถานศึกษาถือปฏิบัติไปพลางก่อน

ปี พ.ศ. 2546

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาโดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามภารกิจ 8 ประการ ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินการประเมินตนเอง พัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกแนวคิดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ปี พ.ศ. 2553

ด้วยเหตุที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติบัญญัติให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น จึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปแล้วและให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับใหม่ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ

การศึกษา พ.ศ. 2553 แทน โดยที่หลอมรวมการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพภายนอกไว้ในฉบับเดียวกัน กฎกระทรวงฉบับนี้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ที่ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษาหรือการประเมิน การจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน 9 คน แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีเพื่อช่วยในการขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดรวมทั้งสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศและผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ เมื่อเข้าร่วมแข่งขันในเวทีโลก

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 8 ประการ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษา

3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีอย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือ ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายซึ่ง ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีใช้กระบวนการบริหารที่ดีสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและจัดการศึกษา มุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “การประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด”

หลักการ 3 ประการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำหรับหลักการ 3 ประการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จึงมีหลักการสำคัญ 3 ประการ และกระบวนการดำเนินการที่มี

ความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน มี 3 หลักการ คือ หลักการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วม
ร่วมในการทำงาน และ การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 10-12)

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง สถานศึกษามีอิสระและ
ความคล่องตัวในการบริหาร และ การตัดสินใจดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ทั้งด้าน
การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ
ผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน จัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพ
พื้นที่ ความต้องการของชุมชนและสังคมได้มากที่สุด

2. การเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) หมายถึง หน่วยงานทั้ง
ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน
เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งในฐานะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาหรือ
คณะทำงานในส่วนอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยมีการร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริม
และติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของสถานศึกษา

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง มาตรฐาน
การศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย ที่ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องได้รับรู้เพื่อการพัฒนา
ร่วมกัน และเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาว่า สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่
มาตรฐานที่ได้กำหนดร่วมกันไว้หรือไม่ จากเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาดังกล่าวสถานศึกษา
ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา (School improvement plan)
เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม และสามารถทำให้เกิดได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์
เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้ เพื่อเป็นสัญญาประชาคมและเพื่อให้ทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

ทั้งนี้จากหลักการดังกล่าว 3 ประการข้างต้นของการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมี
กระบวนการดำเนินการที่ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน 3 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา
การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กระทำโดยบุคลากร
ของสถานศึกษา หรือ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล
สถานศึกษา

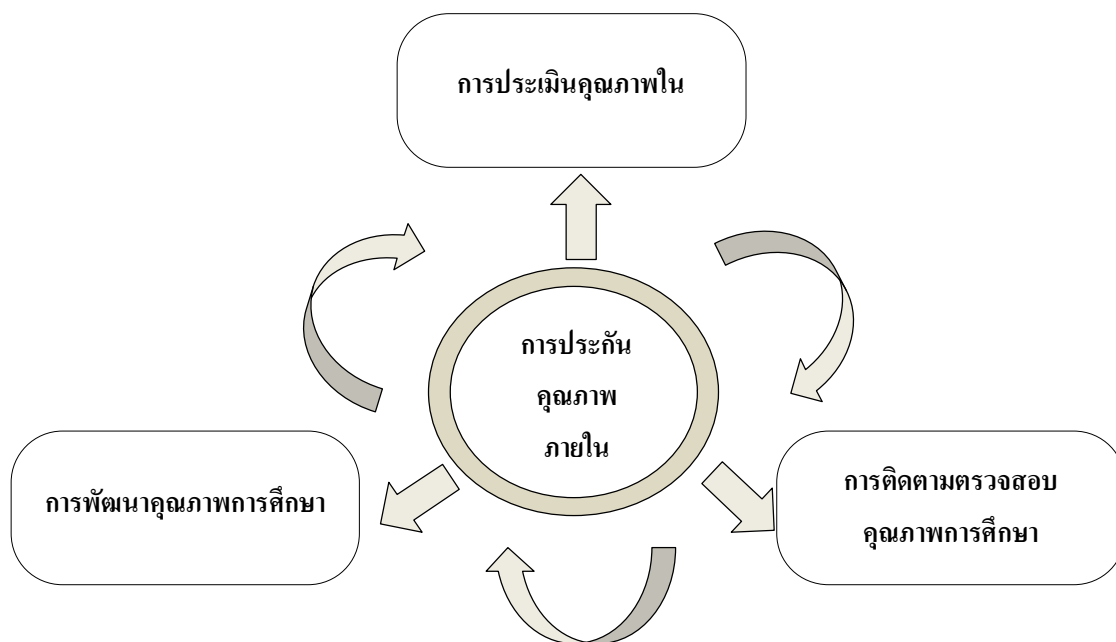
ขั้นที่ 2 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการติดตามตรวจสอบ
ความก้าวหน้า ของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำ

รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการ และเมื่อจะตรวจสอบความก้าวหน้า สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่แสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้วย ดังนั้น ขั้นตอนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนและการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี มีวิธีการเก็บข้อมูลที่ไม่ยุ่งยาก และเกิดจากการการปฏิบัติจริง ข้อมูลแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ไม่ควรจะน้อยกว่า 3 ปีการศึกษา ดังนั้น ครูทุกคนต้องสามารถแสดงข้อมูลผลการเรียนการสอนของผู้เรียนได้เป็นรายละเอียดแต่ละบุคคล ห้องเรียน ชั้นปี กลุ่มสาระ จนเป็นข้อมูลรวมระดับสถานศึกษาหรือโครงการอื่น ๆ ที่สถานศึกษาดำเนินการก็จะต้องสามารถตอบได้ว่า เหตุใดจึงเพิ่มกิจกรรมใหม่ขึ้นหรือปรับลดกิจกรรมบางอย่างลง ข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้จะถูกนำไปสู่สรุปรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมี 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาการจัดระบบและโครงสร้าง 2) การวางแผนและการดำเนินงานตามแผน รวมถึง การสร้างจิตสำนึก ให้เห็นว่า จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็น ความรับผิดชอบร่วมกัน ของทุกคน

องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นคำที่มีความหมายกว้างมากแต่ในระดับสถานศึกษานั้น แท้จริงแล้ว คือ หน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยมีคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นเป้าหมาย ซึ่งในปัจจุบันกำหนดในรูปของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฉะนั้น ในการคิดกิจกรรม/ โครงการหรือพัฒนานวัตกรรมใด ต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จได้ต้องเกิดจากผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานร่วมกันได้ดี รับฟังและยอมรับความเห็นของกันและกัน เลือกลงแนวทางที่ดีที่สุด ยอมรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน และพร้อมที่จะแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามภาพที่ 2-1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 12)

ภาพที่ 2-1 องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 12)

แนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติการงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 9) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ กลไกสำคัญใน เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษา ที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา (ศิริวรรณ โสดา, 2546, หน้า 6; ชงไชย บุญเรือง, 2547, หน้า 8; ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 26) เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพและประเมินผลดำเนินงานของหน่วยงานที่ดำเนินการ โดยบุคลากรในสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 26) และถือเป็นส่วนหนึ่งการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ในการส่งเสริม สนับสนุน ดำเนินการ กำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะช่วยสร้างให้เกิดผลประ โยชน์ให้ทั้งแก่ผู้เรียนเป็นอันดับแรก

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นเอง โดยการดำเนินการดังกล่าวให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน กระบวนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะต้องดำเนินการไปอย่างสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นการจัดการระบบการทำงานให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับได้ของสังคม โดยที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชน และหน่วยงานระดับสูงกว่าสถานศึกษามีความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อความสมบูรณ์ของมาตรฐานและเพื่อใช้ในการประเมินการศึกษาในสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่ตั้งเป้าหมายหรือไม่ และนอกจากนี้ การกำหนดและประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษายังเป็นข้อมูลสำคัญ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดยังสามารถนำไปเป็นเป้าหมายในการกำกับดูแลตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพในภาพรวม เพื่อนำข้อมูลมาใช้วางแผนยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น และในการที่จะบรรลุมาตรฐานการศึกษานั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องร่วมกันดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ข, หน้า 23-32)

1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานต้นสังกัดสูงสุดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากำหนดทิศทางในการดำเนินงานด้านการศึกษา เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทสำคัญในการนำมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจกำหนดตัวบ่งชี้ที่เน้นบริบทหรือเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพิ่มเติมอีกก็ได้ ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีระบบการประกันภายในที่เข้มแข็งนำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยรายงานผลให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อผลักดันสถานศึกษาที่มีคุณภาพในระดับสูงให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไป ร่วมกับชุมชนและองค์กรทางวิชาการให้การช่วยเหลือสถานศึกษาที่มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจให้บรรลุตามมาตรฐานให้ได้ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทราบเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาต่อไป

3. ระดับสถานศึกษา โดยสถานศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดที่นำเอามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่โดดเด่นในด้านต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกันแล้วกำหนดเป็นมาตรฐานของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นแผนภาพกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถดำเนินการตามขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาตัวแทนผู้ปกครองชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

1.2 สร้างจิตสำนึก ดำเนินการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของ มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

2. ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาต่าง ๆ เป็นขั้นตอนสำคัญที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญที่จะนำมากำหนดโครงสร้างของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระของมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา รวมทั้งด้าน วิทยาลัย พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น สรุปเป็นภาพเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

3. ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและค่าเป้าหมาย หลังจาก ที่สถานศึกษาได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ต่าง ๆ แล้ว สถานศึกษา ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้น เพื่อหลอมรวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาระดับพื้นฐานและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพการสร้างสรรค์ม แห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรการส่งเสริม หรือมาตรฐานด้านอื่น ๆ ที่สถานศึกษาอาจกำหนดขึ้นเพิ่มเติมนอกเหนือมาตรฐานดังกล่าวข้างต้นก็ได้ นอกจากนี้ใน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องพิจารณาสาระสำคัญที่จะ กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดเน้น วิทยาลัย ปรัชญา และแนวทางการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา และสาระสำคัญที่กำหนดขึ้นมาจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษานั้น ๆ จะต้องกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ สถานศึกษากำหนดขึ้น โดยค่าเป้าหมายความสำเร็จดังกล่าวอาจกำหนด ในลักษณะเป็นเป้าหมาย เชิงปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพ หรือเป้าหมายเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพผสมผสานกันในแต่ละ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ซึ่งค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาด้วย การพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะให้บรรลุผล

4. ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดย การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการพิจารณาทบทวนเนื้อหา สาระที่กำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ รวมถึงค่าเป้าหมายความสำเร็จที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น ว่าเหมาะสม ครอบคลุม สอดคล้องและเป็น ไปได้ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมพิจารณา ให้ความเห็นชอบ

5. ขั้นตอนที่ 5 ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา เป็นเครื่องบอกทิศทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และสถานศึกษาโดยรวม ดังนั้น การนำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่และแจ้งให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอกรับทราบด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การแจ้งในที่ประชุม จดหมายข่าว ประกาศเสียงตามสาย ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น จึงมีความจำเป็นไม่น้อยกว่าขั้นตอนข้างต้น

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา โดยคำว่า แผน (Plan) ในที่นี้ คือ เอกสารที่แสดง โครงการหรือกิจกรรม วิธีการที่ได้ผ่านการคิดมาแล้วล่วงหน้า ซึ่งในสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผน 2 ประเภท คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 17-53)

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ แผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่ มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปี หรือ แผน 5 ปี ทั้งนี้ แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งแผนประเภทนี้จะสะท้อนการะบวนการ วางแผนเชิงกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมายได้คุณภาพตามมาตรฐาน ที่วางไว้ สำหรับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ระยะ 3-5 ปี) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน โดยคณะทำงานควรประกอบด้วยคณะบุคคลจากหลาย ฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น หัวหน้า ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและชุมชน ตามความเหมาะสม เพื่อให้ คณะทำงานดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของ สถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและสภาพภายนอก ด้าน โอกาส อุปสรรคในการจัดการศึกษา จัดเก็บหรือรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านกฎหมาย นโยบายและอื่น ๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลของ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561), นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, แผนพัฒนาการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับหน่วยงาน, มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันสุขภาพคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา

2. ข้อมูลสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียน

2.2 ข้อมูลด้านการจัดการศึกษา เช่น กฎหมาย นโยบายและสภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา, มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฯ

2.3 ข้อมูลด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก สถานศึกษา สถานประกอบการ ปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น, ผลการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ฯ

2.4 ข้อมูลด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เช่น ศาสนา เอกลักษณ์ของชุมชน ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น, โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นของสถานศึกษา ฯ

2.5 ข้อมูลด้านมาตรการส่งเสริม เช่น โครงการ/ กิจกรรมพิเศษที่ตอบสนองนโยบาย จุดเน้นตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในด้านจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และสภาพภายนอกด้าน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษานั้นมีการวิเคราะห์หลายแนวทาง แต่ที่นิยมใ้ใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ รูปแบบการวิเคราะห์ตามแนวทาง SWOT Analysis ซึ่งมีข้อควรคำนึง ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา 3) การประมวลการวิเคราะห์สภาพที่เป็น โอกาส ปัญหาอุปสรรค จุดแข็งและจุดอ่อน

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา ประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้

1. วิสัยทัศน์ เป็นทิศทางหรือสภาพสถานศึกษาที่พึงปรารถนาในอนาคตของสถานศึกษา ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน อาจจะเป็น 3 ปี หรือ 5 ปี ที่มีความเป็นไปได้ ซึ่งวิสัยทัศน์ที่ดี ควรมีลักษณะ เช่น เป็นภาพเชิงบวกที่สะท้อนถึงความเป็นเลิศขององค์กร คำนึงถึงผู้รับบริการ เป็นสำคัญ มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในสถานศึกษา ครอบคลุมสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น เป็นต้น

2. การกำหนดพันธกิจ ดำเนินการโดยนำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แต่ละคำ แต่ละ ข้อความ แต่ละส่วน มากำหนดภาระงาน ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตาม กิจกรรมสำคัญ (Key words)/ ข้อความในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

3. การกำหนดเป้าหมาย ดำเนินการโดยนำพันธกิจแต่ละข้อมาพิจารณาว่า ถ้าดำเนินการ ตามพันธกิจที่กำหนดแล้ว จะเกิดผลผลิตอะไร ผลผลิตที่จะเกิดขึ้นนั้น คือ เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งจะต้องตอบการบรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชื่อ โครงการ/ กิจกรรม เมื่อกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาชัดเจนแล้ว ให้นำข้อมูลวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายเหล่านั้น ไปเป็นฐานคิดในการกำหนดกลยุทธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชื่อโครงการ/ กิจกรรม

1. การกำหนดกลยุทธ์ (ระดับองค์กร) เป็นกลยุทธ์ของโรงเรียน ดำเนินการโดยนำ เป้าหมายมาจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำกลุ่มเป้าหมาย

มาพิจารณาว่าจะใช้ข้อความหรือคำใดที่ครอบคลุมข้อความได้ชัดเจน สำหรับตั้งเป็นชื่อกลยุทธ์ (ของโรงเรียน)

2. การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ดำเนินการโดยนำเป้าหมายมาพิจารณาว่าแต่ละเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้จากตัวบุคคลหรืองาน หรือหน่วยงาน เช่น นักเรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากร งานสารสนเทศ งานวัดผล ประเมินผล หรือชุมชน ฯ

3. การกำหนดชื่อ โครงการ/ กิจกรรม จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่กำหนดไว้แล้ว พิจารณาหาชื่อโครงการ/ กิจกรรมที่ครอบคลุมกลยุทธ์นั้น ๆ และเป็นรูปธรรมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แผนปฏิบัติการประจำปี คือ แผนการดำเนินงานเป็นรายปี ที่ควรมีจุดเน้นที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และแผนประเภทนี้จะมีความแตกต่างจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะเป็นแผนที่ผ่านการคิดและการวางแผน กลยุทธ์มาแล้ว แต่แผนปฏิบัติการประจำปี จะมีความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ และการระบุผู้รับผิดชอบ สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรมการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีความคล่องตัว มีการประเมินตนเองอันนำไปสู่การได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป สำหรับขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอาจดำเนินการเป็นปีงบประมาณหรือปีการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความพร้อมและการพิจารณาของสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแต่งตั้งคณะทำงาน ควรประกอบด้วย คณะบุคคลจากหลายฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น หัวหน้างาน ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและชุมชน ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในการดำเนินการขั้นนี้ คณะทำงานควรทำความเข้าใจสาระสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมายแต่ละปีให้ชัดเจน เพื่อนำสู่การจัดลำดับโครงการ/ กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์จัดทำรายละเอียดโครงการ/ กิจกรรม ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ/ ขั้นตอนดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ หน่วยงาน/ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ระดับความสำเร็จ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรูปเล่มแผนปฏิบัติการประจำปี มีองค์ประกอบ ดังนี้ ปกนอกปกใน คำนำ สารบัญ เนื้อหา (โดยด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1) บทนำ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับสรุปย่อความเป็นมาของสถานศึกษา ภาระงาน/ ปริมาณงาน ผลงานที่ประสบผลสำเร็จในปีการศึกษาที่ผ่านมา ประมวลการจํานวนนักเรียนและรายรับของสถานศึกษา ปีการศึกษาที่นำมาจัดทำแผนปฏิบัติการ ส่วนที่ 2) ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา สภาพความสำเร็จที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นปีการศึกษา ส่วนที่ 3) รายละเอียดของแผนงาน (กลยุทธ์ระดับองค์กร) โครงการ/ กิจกรรมและประมาณการงบประมาณ และ ส่วนที่ 4) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน) ภาคผนวก ประกอบด้วย สำเนาคำสั่งคณะกรรมการทำงาน/ คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา บันทึกการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ คือ การจัดให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ง, หน้า 17-53)

1. การจัดระบบบริหารสถานศึกษา เป็นการใช้นวัตกรรม ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย
2. การจัดระบบสารสนเทศ หมายถึง สถานศึกษาควรมีการจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาสืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศสามารถจัดเก็บในรูปแบบของแฟ้มเอกสารหรือจัดเก็บโดยใช้ระบบต่าง ๆ จากเครื่องคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา เนื่องจากปัจจุบันสถานศึกษาขนาดใหญ่จะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกข้อมูลประมวลผล แล้วสรุปเป็นสารสนเทศเพื่อการใช้งาน ได้ทันทีเช่นเดียวกัน

กระบวนการจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎหมายกระทรวงว่าด้วย ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยได้ระบุให้มีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศไว้เป็น 1 ใน 8 ประการ ของหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนั้น แนวดำเนินการกระบวนการจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา 3 กระบวนการ ดังนี้

1. จัดโครงสร้างหรือระบบบริหารของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.1 ภารกิจในการบริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีภารกิจ ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 การกิจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วิชาการ	บุคคล	งบประมาณ	บริหารทั่วไป
- การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับ การให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น	- การวางแผนอัตรากำลัง - การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา	- การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้ง งบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง ศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี	- การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ - การประสานงานและพัฒนาเครือข่าย การศึกษา
- การวางแผนงานด้านวิชาการ	- การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	- การจัดทำแผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินตามที่ ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน	- การวางแผนการบริหารงานการศึกษา - งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	- การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้น เงินเดือน	- การจัดทำแผนปฏิบัติการ ใช้จ่ายเงินตามที่ ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน	- การจัดระบบการบริหารพัฒนาองค์กร - การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	- การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้าย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	- การอนุมัติการ ใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ จัดสรร	- งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา - การดำเนินงานธุรการ
- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	- การลาทุกประเภท	- การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลง งบประมาณ	- การดูแลอาคารสถานที่และ สภาพแวดล้อม
- การนิเทศการศึกษา	- การประเมินผลการปฏิบัติงาน	- การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	- การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- การแนะแนว	- การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ	- การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณ	- การจัดทำสำมะโนผู้เรียน - การรับนักเรียน
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	- การสั่งพักราชการและสั่งให้ออกจาก ราชการไว้ก่อน	- การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ ผลผลิตจากงบประมาณ	
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา	- การรายงานการดำเนินการทางวินัยและ การลงโทษ		
- การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ	- การอุทธรณ์และการร้องทุกข์		

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

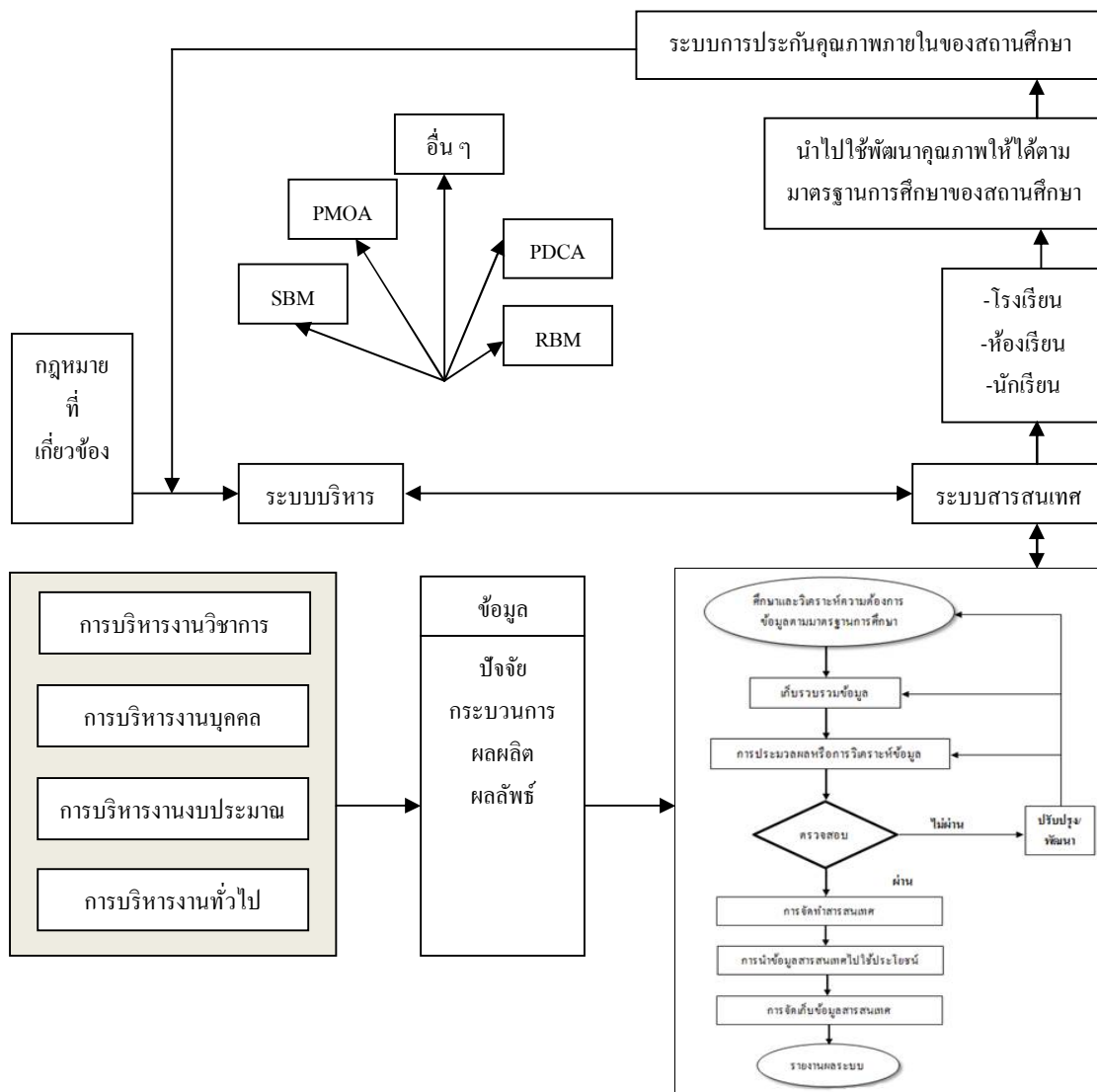
วิชาการ	บุคคล	งบประมาณ	บริหารทั่วไป
- การประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา	- การออกจากราชการ	- การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	- การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	- การจัดทำบัญชีรายชื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	- การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา	- การประสานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย
- การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	- การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	- การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา	- การทัศนศึกษา
- การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	- การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติจรรยาบรรณวิชาชีพ	- การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ	- งานกิจการนักเรียน
- การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	- การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	- การกำหนดรูปแบบรายการ หรือ คุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เป็นงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี	- การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ	- การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต	- การกำหนดรูปแบบรายการ หรือ คุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เป็นงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี	- การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
	- การส่งเสริมวินัยคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	- การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน	- การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
		- การจัดหาพัสดุ	- งานกิจการนักเรียน
		- การเบิกเงินจากคลัง	- การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
		- การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน	- งานกิจการนักเรียน ฯลฯ

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

วิชาการ	บุคคล	งบประมาณ	บริหารทั่วไป
	- การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาการดำเนินการที่เกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยงานนั้น ๆลฯ	- การนำเงินส่งคลังฯ - การจัดทำบัญชีการเงิน - การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน ฯลฯ	

เมื่อพิจารณาภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า แม้จะมีการกำหนดภารกิจเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างชัดเจนในงานบริหารทั่วไปแล้วก็ตาม เพื่อให้การบริหารและจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สถานศึกษาควรจัดให้ทุกงานมีระบบข้อมูลสารสนเทศของแต่ละงานไว้ด้วย

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบบริหารและสารสนเทศกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษานั้นว่า มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการและครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการจัดระบบบริหารและสารสนเทศเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ สำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรศึกษาแนวคิดและดำเนินการทั้งสองส่วนควบคู่กันไป ในขณะเดียวกันเพื่อนำไปจัดโครงสร้างหรือระบบบริหารงานของสถานศึกษาให้เอื้อและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ดังภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารและสารสนเทศกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. กำหนดผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศ ให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ

2.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบและจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ การดำเนินการดังกล่าว ควรคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล การกระจายอำนาจ ความโปร่งใส

ตรวจสอบได้ รวมทั้งบุคลากรทุกกลุ่มงาน ควรมีการรับรู้หรือร่วมงานอย่างทั่วถึง (School wide) ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้การบริหารงานข้อมูลสารสนเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

2.1.1 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีหน้าที่จัดทำข้อมูลตามระบบการใช้โปรแกรมสารสนเทศให้เข้ารับการอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น บุคลากรในด้านนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.1.2 จัดให้มีระบบติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการกรอกข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2.1.3 ให้การสนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้รับการอบรมพัฒนาทักษะด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.1.4 มีบทบาทในการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลสารสนเทศที่ทางสถานศึกษาได้จัดทำขึ้นก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อภาพพจน์ของสถานศึกษา

2.1.5 สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีความรู้และสามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทางสถานศึกษาจัดทำขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยมีการจัดทำห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ไว้ให้บริการและให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำข้อมูลสารสนเทศในด้านต่าง ๆ เป็นผู้แนะนำขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ

การกำหนดผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกขนาด ควรจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้ชัดเจน ให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับบริบท สภาพแวดล้อม และจำนวนบุคลากร ส่วนในการดำเนินการ สถานศึกษาที่มีบุคลากรจำกัด อาจเชิญบุคลากรในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนชุมชน ผู้ปกครอง ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้านหรือผู้ที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักการมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้วข้างต้น ทั้งนี้บุคลากรหนึ่งคนอาจต้องรับผิดชอบงานมากกว่า 1 หรือ 2 งานก็ได้ การจัดแบ่งผู้รับผิดชอบ สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ในที่นี้ขอเสนอเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับห้องเรียน และระดับสถานศึกษา โดยใช้หลัก PDCA และความสอดคล้องกับภาระงาน 4 งานของสถานศึกษา (งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป) รวมทั้งภารกิจหน้าที่ของบุคลากรและงานประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2554) ดังนี้

1. ระดับห้องเรียน	
งาน	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. ข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านสภาพอนามัย ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แหล่งเรียนรู้/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น 2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3. จัดทำ/ จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ 4. จัดการเรียนรู้ 5. วัดและประเมินการจัดการเรียนรู้ 6. สรุปผล/ จัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียน	ครูประจำชั้น/ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้/ สาระการเรียนรู้

2. ระดับสถานศึกษา	
งาน	ผู้รับผิดชอบหลัก
1. ข้อมูลสารสนเทศ 1.1 งานวิชาการและมาตรฐานด้านผู้เรียน 1.2 งานบุคลากร 1.3 งานงบประมาณ 1.4 งานบริหารทั่วไป 2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี/ โครงการ/ กิจกรรม 3. ดำเนินการตามแผน ฯ/ โครงการ/ กิจกรรม 4. นิเทศ ติดตาม ประเมิน 5. สรุป/ จัดทำรายงานประจำปี	ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบแต่ละงาน ผู้รับผิดชอบแต่ละคน

- หมายเหตุ**
1. ข้อมูลสารสนเทศทุกด้านควรรวบรวมย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี
 2. มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในหลายมาตรฐานอาจใช้ข้อมูลสัมพันธ์กัน
 3. ควรระบุชื่อ สกูลผู้รับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน

2.2 การจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ สถานศึกษาควรจัดเก็บผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และควรจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี ซึ่งจำทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ นำไปสู่ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างแท้จริง โดยไม่แยกส่วนจากภารกิจประจำหรือเพิ่มภาระงาน ทั้งนี้สถานศึกษาต้องเริ่มต้นจากการนำ

ผลการประเมินของการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และผลการดำเนินงาน โครงการ/ กิจกรรมตามนโยบายพิเศษ มาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดควรพัฒนา ลักษณะหรือรูปแบบการจัดเก็บระบบข้อมูลสารสนเทศอาจจัดทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.2.1 รูปแบบที่ 1 จัดระบบตามลักษณะข้อมูล ได้แก่

2.2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา สภาพการบริหารและการจัดการตามโครงสร้างการบริหารและภารกิจ ศักยภาพของสถานศึกษา ความต้องการของสถานศึกษา แนวโน้มในการพัฒนาท้องถิ่น แนวทางการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา/ ชุมชน/ คณะนักเรียน

2.2.1.2 ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สุขภาพอนามัยของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลงานและการแสดงออกของผู้เรียน และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

2.2.1.3 ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ได้แก่ ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (SAR) เป็นต้น

2.2.2 รูปแบบที่ 2 จัดระบบเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้แก่

2.2.2.1 ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ผลจากรายงานประจำปีของสถานศึกษาย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีติดต่อกัน)

2.2.2.2 ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีติดต่อกัน

2.2.2.3 ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปีติดต่อกัน

2.2.3 รูปแบบที่ 3 จัดระบบตามลักษณะข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อ

2.2.3.1 ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการตามโครงสร้างการบริหารและภารกิจศักยภาพของสถานศึกษา ความต้องการของสถานศึกษา แนวโน้มในการพัฒนาท้องถิ่น แนวทางการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา/ ชุมชน/ คณะนักเรียน

2.2.3.2 ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผลงานและการแสดงออกของนักเรียน รูปแบบการเรียนรู้

2.2.3.3 ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว การวิจัยในชั้นเรียน

2.2.3.4 ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ได้แก่ สภาพและบรรยากาศการเรียนรู้ ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

2.2.3.5 ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการรายงาน ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอน คุณภาพด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

2.2.4 รูปแบบที่ 4 จัดระบบตามภารกิจการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและบุคลากร

2.2.4.1 งานวิชาการ ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศการเรียน การสอน การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนางานวิชาการ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนทุกด้าน (สรุปรวบรวมจากครูประจำชั้น/ กลุ่มสาระการเรียนรู้) รายงานโครงการ/ กิจกรรม เป็นต้น

2.2.4.2 งานบุคลากร ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านบุคลากร ข้อมูลทุกด้านของครู เช่น อายุตัว อายุราชการ วุฒิการศึกษา การศึกษาต่อ การพัฒนาวิชาชีพ การศึกษาต่อ การเข้ารับการพัฒนาหรือฝึกอบรม รายงานโครงการ/ กิจกรรม เป็นต้น

2.2.4.3 งานงบประมาณ ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านแผนและงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานตามแผน รายงานการเบิก-จ่ายหรือใช้งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดทำบัญชี รายงานประจำปี เป็นต้น

2.2.4.4 งานบริหารทั่วไป ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านงานบริหารทั่วไป ระบบและเครือข่ายสารสนเทศ ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม งานกิจการนักเรียน ข้อมูลระบบสารบรรณ ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษา การบันทึกการประชุมของสถานศึกษา รายงานโดยตรง/ กิจกรรม เป็นต้น

3. นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอน

3.1 การใช้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศ

ในสถานศึกษาในรูปของโปรแกรมประยุกต์ พัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ ประมวลได้ดังนี้

ตารางที่ 2-4 การประมวลสรุปรูปแบบของการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์

โปรแกรม	การใช้ประโยชน์
O-BEC	เป็นโปรแกรมเพื่อการจัดการเก็บบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี เน้นการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นความต้องการในการบริหารจัดการ การจัดการตั้งการจัดสรรงบประมาณ การวางแผนทางการศึกษา และการเชื่อมโยงข้อมูลกับโปรแกรม B-OBEC, M-OBEC, P-OBEC และ โปรแกรมอื่น ๆ การดำเนินการกำหนดเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ข้อมูลต้นปีการศึกษา ระยะที่ 2 ข้อมูลสิ้นปีการศึกษา
SMIS	เป็นโปรแกรมระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (School management information system: SMIS) พัฒนาขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลในระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ทะเบียนโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ข้อมูลบุคลากรรายบุคคล และข้อมูลงานวิชาการ กำหนดจัดเก็บเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน และข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน ของทุกปี
M-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์รายโรงเรียน โดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ
B-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลสิ่งก่อสร้างรายโรงเรียน โดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกข้อมูล ปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ Data on web เป็นการรายงานข้อมูลจำนวนนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนผ่านเว็บไซต์ของ สพฐ. www.obec.go.th ซึ่งกำหนดรายงานข้อมูลเป็นระยะ ได้แก่ ครั้งที่ 1 ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม ของทุกปี ครั้งที่ 2 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี และปรับปรุงข้อมูลในทุกวันที่ 10 ของเดือน
SMIS	เป็นโปรแกรมระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา (School management information system: SMIS) พัฒนาขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลในระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ทะเบียนโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ข้อมูลบุคลากร และข้อมูลงานวิชาการ กำหนดจัดเก็บเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน และข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน ของทุกปี

ตารางที่ 2-4 (ต่อ)

โปรแกรม	การใช้ประโยชน์
M-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลครุภัณฑ์ราย โรงเรียน โดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ
B-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลสิ่งก่อสร้าง รายโรงเรียน โดยให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกข้อมูล ปรับปรุงข้อมูลทุกปีงบประมาณ Data on web เป็นการรายงานข้อมูลจำนวนนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนผ่านเว็บไซต์ของ สพฐ. www.obec.go.th ซึ่งกำหนดรายงานข้อมูลเป็นระยะ ได้แก่ ครั้งที่ 1 ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม ของทุกปี ครั้งที่ 2 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี และปรับปรุงข้อมูล ในทุกวันที่ 10 ของเดือน
P-OBEC	เป็นโปรแกรมเพื่อบันทึกประมวลผลและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บันทึกข้อมูล
ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)	เป็นระบบที่นำเอาระบบแผนที่กราฟิก (Geographic) มาทำงานร่วมกับฐานข้อมูล (Database) ที่มีความสามารถในการจัดเก็บ แก้ไข ปรับปรุง สืบค้น จัดการวิเคราะห์แสดงผลและรายงาน ข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยอาศัยความสัมพันธ์และรายงานข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วย ระบบคอมพิวเตอร์โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์เป็นตัวเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับ ข้อมูลอื่น ๆ
e-Office	ด้านงานธุรการ การบริหารงานการเงินใช้โปรแกรมต้นทุนผลิต
Student 44	การบริหารงานวิชาการในด้านงานทะเบียนและวัดผลซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่จัดทำขึ้นจะต้องนำไปใช้ในการให้บริการหน่วยงานงานอื่นและผู้ขอรับบริการจากสถานศึกษา

3.2 การใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสารสนเทศทั่วไป

3.2.1 ในกรณีที่ประมวลผลจากการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านตัวบุคคล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ตารางที่ 2-5 การประมวลการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสารสนเทศทั่วไป

ระบบข้อมูลสารสนเทศ	การใช้ประโยชน์
ด้านผู้เรียน ได้แก่ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพอนามัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เป็นต้น	1. การจัดทำแผน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านวิชาการ/ กิจการ นักเรียน/ การบริหารจัดการศึกษา 2. การจัดตั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน การวางแผนทางการศึกษา 3. การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก 4. การนิเทศติดตามผลรายงานประจำปี 5. การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาการเรียนการสอน 6. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง การหา/ จัดทำสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ 7. การจัดทำผลงานทางวิชาการ เป็นต้น
ด้านครู ได้แก่ ข้อมูลทุกด้านของครู เช่น อายุตัว อายุราชการ วุฒิการศึกษา การศึกษาต่อ การพัฒนา วิชาชีพ การศึกษาต่อ การเข้ารับ การพัฒนาหรือ ฝึกอบรมแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดทำ/ จัดทำสื่อ เทคโนโลยี รายงานวิจัย ในชั้นเรียน เป็นต้น	1. แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านบุคลากร (การพัฒนา วิชาชีพการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้) 2. ด้านวิชาการ (การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามผล การประกันคุณภาพภายใน การประเมิน คุณภาพภายนอก การบริหารจัดการศึกษา 3. ด้านงบประมาณ (การจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ) 4. ด้านบริหารทั่วไป (การวางแผนทางการศึกษา รายงาน โครงการ/ กิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม/ บรรยากาศ การเรียนการสอน) เป็นต้น
ด้านผู้บริหาร	1. การวางแผนทางการศึกษา 2. การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก 3. งานความสัมพันธ์ชุมชนการนิเทศติดตามผลรายงาน ประจำปี เป็นต้น

3.2.2 ในกรณีที่ประมวลจากการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศตามภารกิจการบริหาร
และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

ตารางที่ 2-6 การประมวลการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสารสนเทศตามภารกิจ
การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ระบบข้อมูลสารสนเทศ	การใช้ประโยชน์
งานด้านวิชาการ	1. การจัดทำแผน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านวิชาการ/ กิจกรรมนักเรียน/ การบริหารจัดการศึกษา 2. การจัดตั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การวางแผนทางการศึกษา 3. การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก 4. การนิเทศติดตามผลรายงานประจำปี 5. การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาการเรียนการสอน 6. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การหา/ จัดทำสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ 7. การจัดทำผลงานทางวิชาการ เป็นต้น
งานบริหารงานบุคคล	1. แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านบุคลากร (การพัฒนาวิชาชีพ การอบรม เพื่อพัฒนา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้) 2. ด้านวิชาการ (การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตามผลการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก การบริหารจัดการศึกษา 3. ด้านงบประมาณ (การจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ) 4. ด้านบริหารทั่วไป (การวางแผนทางการศึกษา รายงานโครงการ/ กิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม/ บรรยากาศ การเรียนการสอน) เป็นต้น
งานงบประมาณ	1. แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมด้านงานงบประมาณ การจัดตั้ง จัดสรร งบประมาณของงาน 4 งาน 2. การนิเทศติดตามผล การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพ ภายนอก การบริหารจัดการศึกษา
งานบริหารทั่วไป	1. การจัดทำแผน/ โครงการ/ กิจกรรม ด้านบริหารทั่วไป 2. งานด้านวิชาการ (การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เพื่อเอื้อต่อ การเรียนรู้) การประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก การนิเทศติดตามผลรายงานประจำปี เป็นต้น

การใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลสารสนเทศของแต่ละงานหรือแต่ละด้านมิได้แยกส่วน ขาดจากกัน หลายงานอาจใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกันและข้อมูลสารสนเทศระบบหนึ่ง ก็อาจใช้ได้ กับงานหลายงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์และการมองเห็นประโยชน์ของผู้ใช้ นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และการออกแบบการจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาอีกด้วย

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การปฏิบัติตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้ที่กำหนดไว้ ที่เป็นทิศทางการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 10-14) ซึ่งมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ คือ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 จ, หน้า 10-16)

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด คือ หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และแจ้งให้สถานศึกษาทราบ พร้อมเปิดเผยผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแต่ละแห่งอย่างน้อย 3-5 คน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บุคลากรในสังกัด และ บุคลากรจากภาคส่วนอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 บุคลากรในสังกัด ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/ รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์คณะบุคคลทั้ง 4 คณะ (ประกอบด้วย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา) ผู้อำนวยการ/ หัวหน้ากลุ่มงานศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่าง ๆ อาจรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นต้น

1.2 บุคลากรจากภาคส่วนอื่น ๆ ประกอบด้วย ข้าราชการบำนาญ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรในชุมชนและท้องถิ่นที่มีส่วนได้ส่วนเสียและมีความรู้เรื่องการจัดการศึกษา เป็นต้น

หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนด้วย เช่น โรงเรียนขนาดใหญ่อาจใช้เวลา 2 วัน หรือโรงเรียนขนาดเล็กอาจใช้เวลา 1 วัน เป็นต้น โดยคณะกรรมการติดตามตรวจสอบที่ได้รับแต่งตั้งโดยหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ กล่าวคือ โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินงานได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ถ้ามีเป็นเพราะเหตุใด ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์/ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/ กิจกรรมหรือไม่ อย่างไร สถานศึกษามีการดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนของระบบ

การประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่ อย่างไร ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการประกันคุณภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น รวมทั้งควรมีการให้ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานและมาตรการเร่งรัดแก่สถานศึกษา

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถตรวจสอบได้ตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาดำเนินการตามกฎกระทรวง ฯ เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรมที่กำหนดไว้ได้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ ถ้ามีเพราะเหตุใด มีการสรุปผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ฯ การติดตามตรวจสอบมีการใช้ข้อสังเกต ให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการต่อไป

กระบวนการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1. วางแผนติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด การวางระบบที่ที่จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เพราะข้อมูลที่ได้เป็นสารสนเทศที่จะสะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของระบบย่อยหลาย ๆ ระบบย่อย เป็นคุณภาพรวมของสถานศึกษาทั้งหมด

1.1 แต่งตั้งบุคลากรติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.2 ชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ขอบข่ายสาระสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.3 จัดทำปฏิทินการติดตามคุณภาพการศึกษา

1.4 ทบทวนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.5 สรุปและกำหนดประเด็นสำคัญของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.6 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2. ดำเนินการตามแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต/ ผลลัพธ์ การปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายตามกระบวนการ วิธีการที่กำหนด และต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ควรใช้แนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 กำหนดให้การติดตามตรวจสอบคุณภาพเป็นรายการกิจกรรมครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

2.2 สร้างความตระหนัก ความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3 วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ โดยกำหนดชื่อเรื่องและปฏิทินปฏิบัติการ

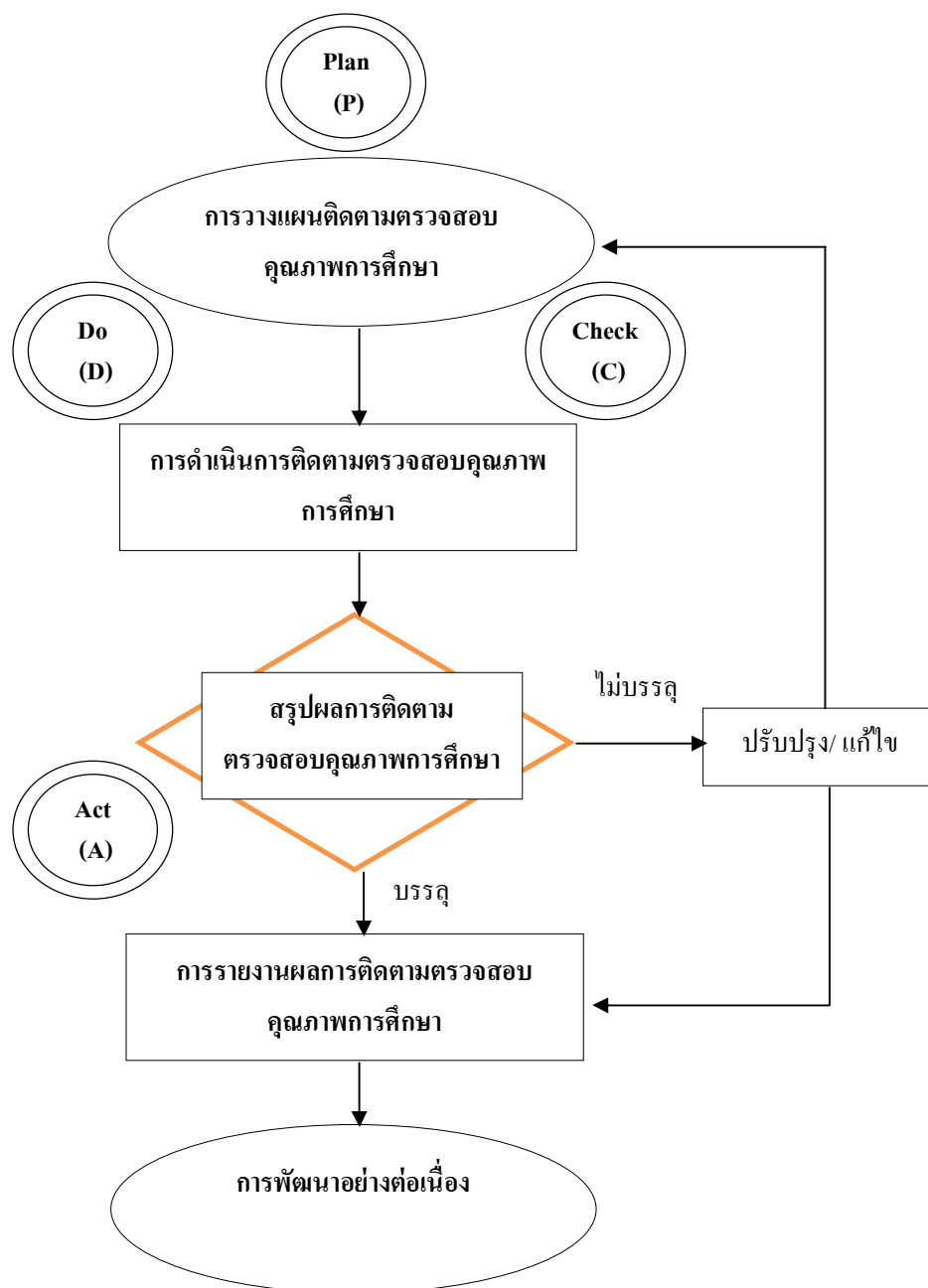
2.4 ครูและบุคลากรปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีหรือกิจกรรมที่สถานศึกษา กำหนดขึ้นเป็นผู้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของตนองตามปฏิทินปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของตนเองให้เป็นไปตามแผน

2.5 ครูและบุคลากรรวบรวมร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานและผลการตรวจสอบ มาปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติไปสู่เป้าหมาย

2.6 คณะทำงานที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการดำเนินงานทั้งหมดในภาพรวมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และจัดทำ รายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

3. รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นการตรวจสอบ/ ประเมินตนเอง ร่วมกัน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงาน มีความสำคัญและจำเป็น ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สารสำคัญของกรรายงาน ประกอบด้วย ระยะเวลาของ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ขอบเขตและวัตถุประสงค์ วิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา กิจกรรมที่ทำได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจและกิจกรรมที่ไม่เป็นไปตามสภาพ ที่คาดหวัง และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

4. รายงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสนอแนะมาตรการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยนำผลการประเมินมาพัฒนา ประกอบด้วย ระบุกิจกรรมที่ทำได้สำเร็จ เป็นที่น่าพอใจและประเด็นที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง จัดทำและบันทึกข้อเสนอแนะ กำหนด ระยะเวลาในการพัฒนา ตรวจสอบการดำเนินงานซ้ำ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังสรุปกระบวนการการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามภาพที่ 2-3

ภาพที่ 2-3 กระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2554 จ, หน้า 6)

จากภาพที่ 2-3 เห็นได้ว่ากระบวนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สัมพันธ์และมีความต่อเนื่องกัน และเป็นกระบวนการดำเนินงานในรูปแบบ PDCA การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า ของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมถึงการจัดทำรายงาน

การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 25-26) จุดเน้นของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ที่ “กระบวนการดำเนินงานตามแผน” (Process ongoing) ซึ่งเป็นช่วงระหว่างที่สถานศึกษานำแผนสู่การปฏิบัติ ดังนั้น ผลที่ได้จากการติดตามตรวจสอบจึงถือเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานตามที่แผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้กำหนดไว้ และนำไปสู่การปรับปรุงแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต้นสังกัดก็สามารถนำแนวคิดเชิงระบบมาใช้เป็นกรอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้เช่นกัน ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ (กระบวนการดำเนินงานตามแผน) และด้านผลผลิต/ ผลลัพธ์ โดยกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดเชิงระบบ (System approach) สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 จ, หน้า 19-20)

1. ด้านปัจจัย ประกอบด้วย

1.1 บุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ มีความตระหนักและมุ่งมั่นพัฒนาอย่างมืออาชีพโดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น จำนวนครูที่เพียงพอ ครูมีวุฒิที่ตรงตามที่สอน/ การสอนตามความถนัด คุณลักษณะและการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ ภาวะผู้นำของผู้บริหารและความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นต้น

1.2 ทรัพยากร เทคโนโลยี และงบประมาณ ได้แก่ ห้องเรียน อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตร สภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี งบประมาณ ฯลฯ โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความเหมาะสมของหลักสูตรกับผู้เรียนและท้องถิ่น ความเหมาะสมและเพียงพอของห้องเรียน อาคารเรียน สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยี งบประมาณ ความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 การบริหารจัดการ (การบริหารจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน การบริหารเชิงกลยุทธ์และมีส่วนร่วม) มีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น การบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการตามภาระงานของสถานศึกษา เป็นต้น

2.2 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความสามารถของครูในการจัดการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

2.3 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านผลผลิต/ ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

3.1 ผู้เรียน คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ อัตราการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพจากด้านปัจจัยและด้านกระบวนการดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะสำคัญ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ความรู้และทักษะของผู้เรียน และสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น

3.2 สถานศึกษา สถานศึกษามีคุณภาพเป็นแบบอย่างและได้รับการยอมรับจากชุมชน และให้ความช่วยเหลือชุมชนและโรงเรียนอื่น โดยมีประเด็นในการติดตามตรวจสอบ เช่น ความพึงพอใจของชุมชนต่อสถานศึกษา ความเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา เป็นต้น

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่กระทำโดยบุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินคุณภาพในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ แล้วนำผลการประเมิน ไปแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินภายในถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง และต้องสะท้อนให้เห็นภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 26-27)

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ คือ การระบุได้ถึงสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน สมรรถนะสำคัญ เช่น กลุ่มผู้เรียนที่มี

ความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คิววิเคราะห์และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่พึงประสงค์ เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป

2. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุกมาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

ขั้นตอนและแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ฉ, หน้า 13-17)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการเตรียมการ

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญ ๆ เช่น การประเมินคุณภาพ คือ อะไร มีความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างไร ขั้นตอนการประเมินคุณภาพเป็นอย่างไร เน้นย้ำกับบุคลากรในการให้ความร่วมมือการตอบคำถามหรือการสัมภาษณ์ โดยยึดหลักการตอบตามสิ่งที่ปฏิบัติจริงและผลที่เกิดขึ้นจริง เน้นย้ำให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่าการประเมินคุณภาพ คือ ภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและ การทำงานเป็นทีม และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ โดยเน้นเนื้อหาการกำหนดกรอบมาตรฐานการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินตามมาตรฐานการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมิน และ การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้วยการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำร่วมกันเป็นทีม ซึ่งคณะกรรมการหรือคณะทำงานควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา รวมไปถึงผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการดำเนินงาน ขั้นนี้เป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งวงจรของเดมมิ่ง ประกอบด้วย การวางแผน(Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง ดังแสดงตามภาพที่ 2-4

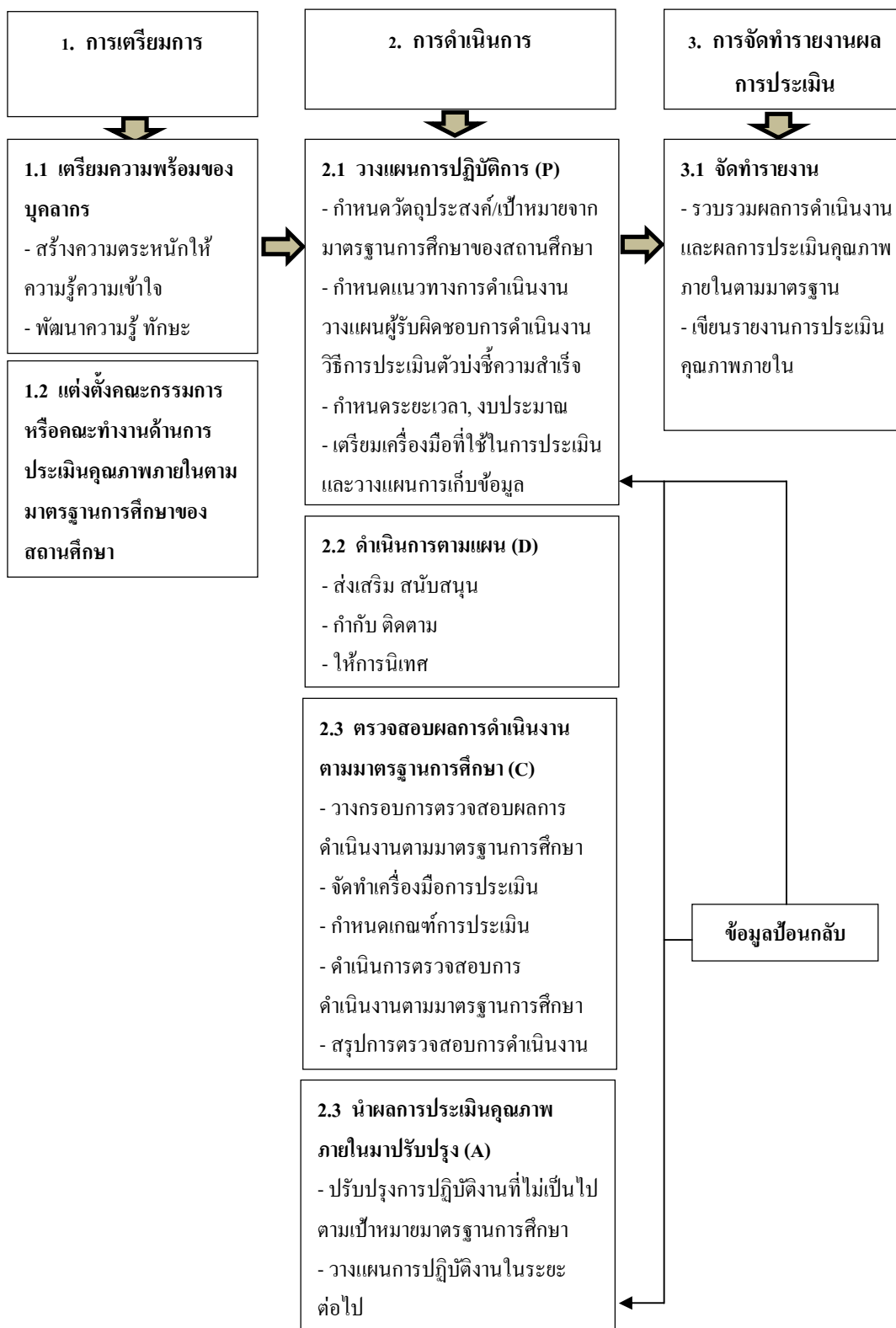
1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์/ เป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจน โดยใช้กรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมไปถึงการวางแผนผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้สำหรับการจัดทำแผนของสถานศึกษา เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนงบประมาณ แผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น กำหนดวิธีการประเมิน ตัวบ่งชี้ความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วางแผนการเก็บข้อมูลวางแผนการวิเคราะห์/ สรุปและรายงานผล

2. การดำเนินการตามแผน (D) ศึกษามาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ ผู้บริหารควรให้การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตาม การทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศ

3. การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (C) โดยวางกรอบการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาสร้างเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานและสรุปผล การตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

4. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง (A) สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานศึกษามาวิเคราะห์วางแผนการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินของสถานศึกษาตามแนวทางที่สถานศึกษาเลือกใช้ แล้วดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการบรรลุหรือไม่ ซึ่งเป็นการย้อนกลับไปดำเนินการขั้นตอนที่ 1 ใหม่ เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานในระยะต่อไป สำหรับงานที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้พัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้วจะจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการข้างต้นแสดงได้ดังภาพที่ 2-4

ภาพที่ 2-4 กระบวนการการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ฉ, หน้า 16)

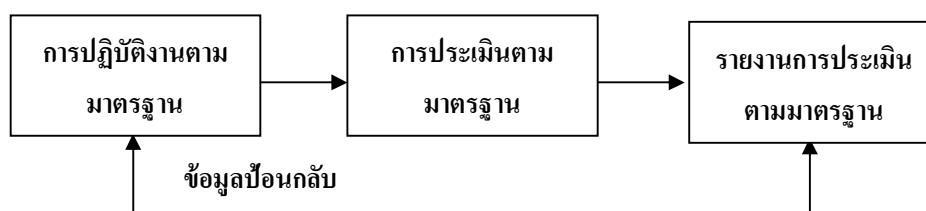
แนวทางการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนดสำหรับใช้เป็นทิศทางการบริหารจัดการศึกษาในความรับผิดชอบของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นการส่งเสริม กำกับดูแล ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพ นำผลการประเมินคุณภาพในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้และพัฒนา สำหรับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปรับปรุงจะต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงตามระยะเวลาที่เหมาะสมที่ผู้ปฏิบัติได้กำหนดไว้

3. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาสรุปผลการประเมินและเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปวางแผนต่อไป แสดงได้ดังภาพที่ 2-5

ภาพที่ 2-5 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ฉ, หน้า 18)

การจัดรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน คือ สิ่งทำประจำที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลังการจัดการศึกษาผ่านไปแต่ละปี ทั้งนี้ นอกจากเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานศึกษาต้องเปิดเผย รายงานนั้นต่อสาธารณชนด้วย รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของ

สถานศึกษานี้จะนำไปเป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนาสถานศึกษาสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ตามความสะดวก โดยใช้ภาษา ที่อ่านเข้าใจง่ายนำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารระสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 4) สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้ สามารถแสดงภาพที่ 2-6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 28)

ส่วนที่ 1	ส่วนที่ 2
ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียน บุคลากร ทรัพยากร ชุมชน เกียรติยศชื่อเสียง และจุดเด่นของสถานศึกษา เป็นต้น	แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นต้น
ส่วนที่ 3	ส่วนที่ 4
ผลพัฒนาการจัดการการศึกษาของสถานศึกษา	สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

ภาพที่ 2-6 สารสำคัญของรายงานประจำปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า, 28)

วัตถุประสงค์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ เปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป เป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ข, หน้า 7)

ประโยชน์การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

1. ทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งในด้านจุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนา โอกาส และข้อจำกัดนำไปใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาในปีถัดไป
2. ทำให้สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศเชิงประจักษ์ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน
3. ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในส่วนที่ดีและส่วนที่ควรพัฒนา โดยมีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และให้การช่วยเหลือสนับสนุนอย่างเหมาะสม
4. หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับงานเขตพื้นที่การศึกษา มีฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งระดับประเทศ และระดับเขตพื้นที่
5. สถานศึกษาใช้รายงานประจำปีเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายใน โดยหน่วยงานต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 8)

ขั้นตอนการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานจากบุคคลผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 9)

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน
3. หัวหน้ากลุ่มฝ่ายตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน
5. ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก อาจกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม การดำเนินงานของคณะทำงานจะต้องวางแผนการจัดทำรายงานประจำปี โดยมีการกำหนดช่วงระยะเวลาจัดทำ รายละเอียดการรายงาน รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทั้งนี้จะต้องรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล โดยที่ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้รายงานประจำปีมีความสมบูรณ์ มีคุณภาพตรงตามสภาพของสถานศึกษา ซึ่งภาระงานที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินงาน มีดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินงานประจำ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาและผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ออกแบบการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้ในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
3. วิเคราะห์และแปลผลเพื่อการจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 เขียนรายงานประจำปีของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

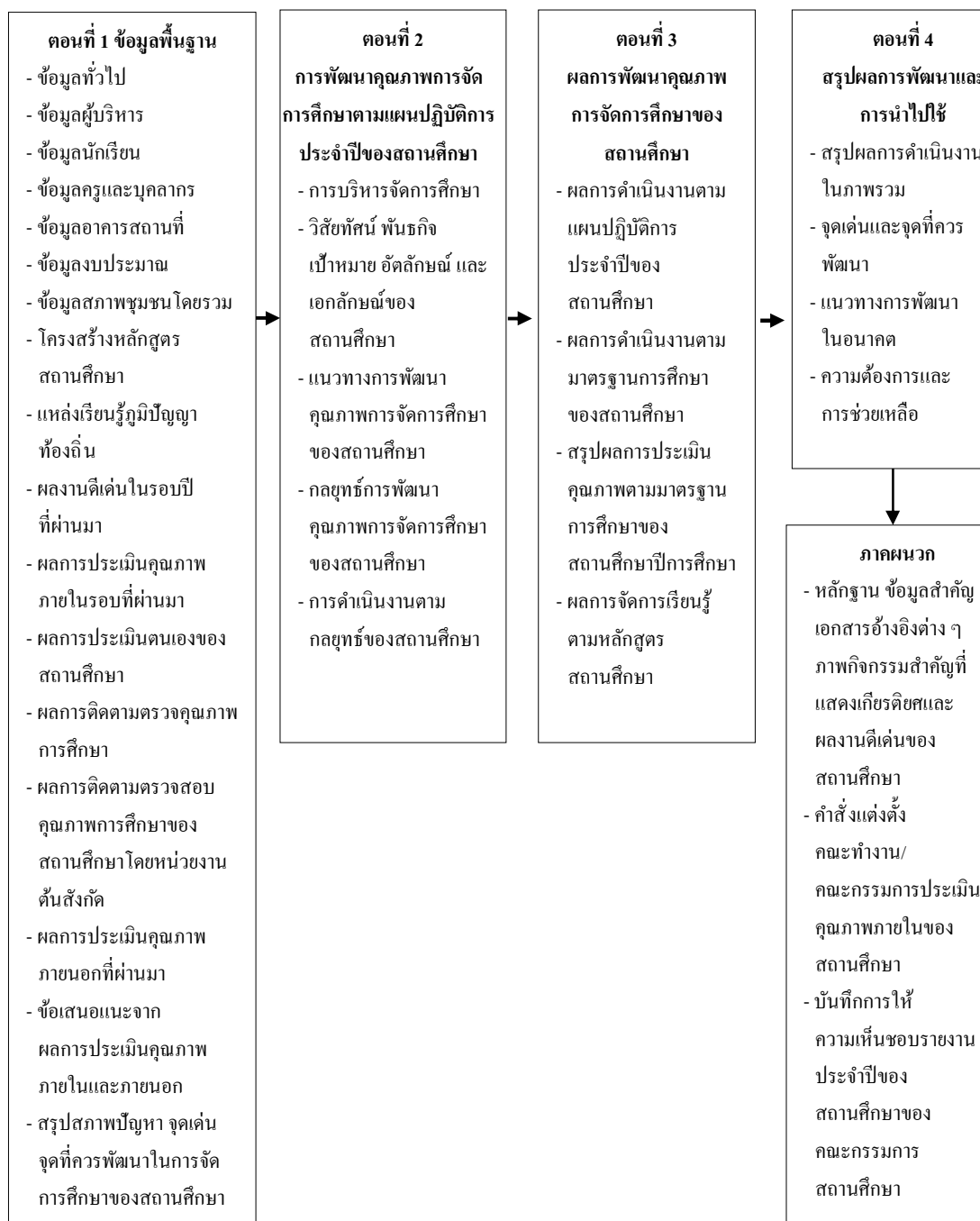
1. ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
2. ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ตอนที่ 4 สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้
5. ภาคผนวก

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ หลังจากเขียนรายงานประจำปีเสร็จสมบูรณ์ สถานศึกษาจะต้องนำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาและหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง เมื่อสถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาแล้ว จะต้องรายงานและเปิดเผยผลประกันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น รายงานประจำปีฉบับสมบูรณ์ เปิดเผยผ่าน Website ของสถานศึกษา จุลสาร อนุสาร แผ่นพับ รายงานเสียงตามสาย และชี้แจงในการประชุม

องค์ประกอบและรายละเอียดของรายงานประจำปีของสถานศึกษา

1. การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา แบ่งออกเป็นองค์ประกอบได้ดังภาพที่ 2-7 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 13-21)

ภาพที่ 2-7 องค์ประกอบของรายงานประจำปีของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 13)

2. รายละเอียดขององค์ประกอบรายงานประจำปีของสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
 1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ระบุชื่อ โรงเรียน ที่ตั้ง สังกัด หมายเลขโทรศัพท์ E-mail ระดับการศึกษาที่เปิดสอน เขตพื้นที่บริการ เนื้อที่ ไร่/ไร่เศษ ไร่/ไร่เศษ ไร่/ไร่เศษ โดยย่อ และแผนที่โรงเรียน
 2. ข้อมูลผู้บริหาร ประกอบด้วย ระบุชื่อและข้อมูลของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน กรณี โรงเรียนสังกัดอื่นสามารถปรับข้อมูลให้ตรงกับสภาพได้ตามความเหมาะสม
 3. ข้อมูลนักเรียน ประกอบด้วย ระบุจำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้นที่สอน นักเรียนเรียนร่วมที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา นักเรียนปัญญาเลิศ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา นักเรียนปัญญาเลิศ นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ อัตราส่วนครูต่อนักเรียน จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน สถิติ การออกกลางคัน นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น และนักเรียนที่จบหลักสูตร
 4. ข้อมูลครูและบุคลากร ประกอบด้วย ระบุจำนวนครูและบุคลากรจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา อายุ วิชาเอก วิชาที่สอน/ ชั้น สถิติการอบรม การพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา และข้อมูลครูอัตราจ้าง
 5. ข้อมูลอาคารสถานที่ ประกอบด้วย ระบุจำนวนอาคารเรียน อาคารประกอบ
 6. ข้อมูลงบประมาณ ประกอบด้วย ระบุงบประมาณที่ได้รับ-จ่ายเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา
 7. ข้อมูลสภาพชุมชนโดยรวม ประกอบด้วย ระบุอาชีพ ศาสนา รายได้ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แนวโน้มความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน
 8. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย ระบุโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
 9. แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย ระบุขนาดห้องสมุดจำนวนหนังสือในห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ จำนวนคอมพิวเตอร์ แหล่งติดตั้งอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 10. ผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ประกอบด้วย ระบุผลงานดีเด่นของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และโครงการ/ กิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ
 11. ผลการประเมินคุณภาพภายในรอบที่ผ่านมา ประกอบด้วย
 - 11.1 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระบุผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของปีการศึกษาที่ผ่านมา

11.2 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา

12. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมา ประกอบด้วย ระบุผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา รวมทั้งข้อเสนอแนะ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา

13. ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก เป็นการระบุรายละเอียด

14. สรุปภาพปัญหา จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ระบุสภาพปัญหา จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาจากผลการวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษาโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

1. การบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย ระบุรายละเอียด โครงสร้างและหลักการบริหาร

2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นการระบุรายละเอียดของสถานศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ระบุการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะ จากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกการส่งเสริมจุดเด่น โอกาส การแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาและปัญหาอุปสรรคที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ที่นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการระบุรายละเอียดของสถานศึกษา

5. การดำเนินงานตามกลยุทธ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย ระบุความสัมพันธ์ของกลยุทธ์งาน/ โครงการ/ กิจกรรม เป้าหมายที่สนองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามงาน/ โครงการงาน/ กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปี และตามนโยบาย/ กิจกรรมพิเศษ

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

1.1 ผลการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี

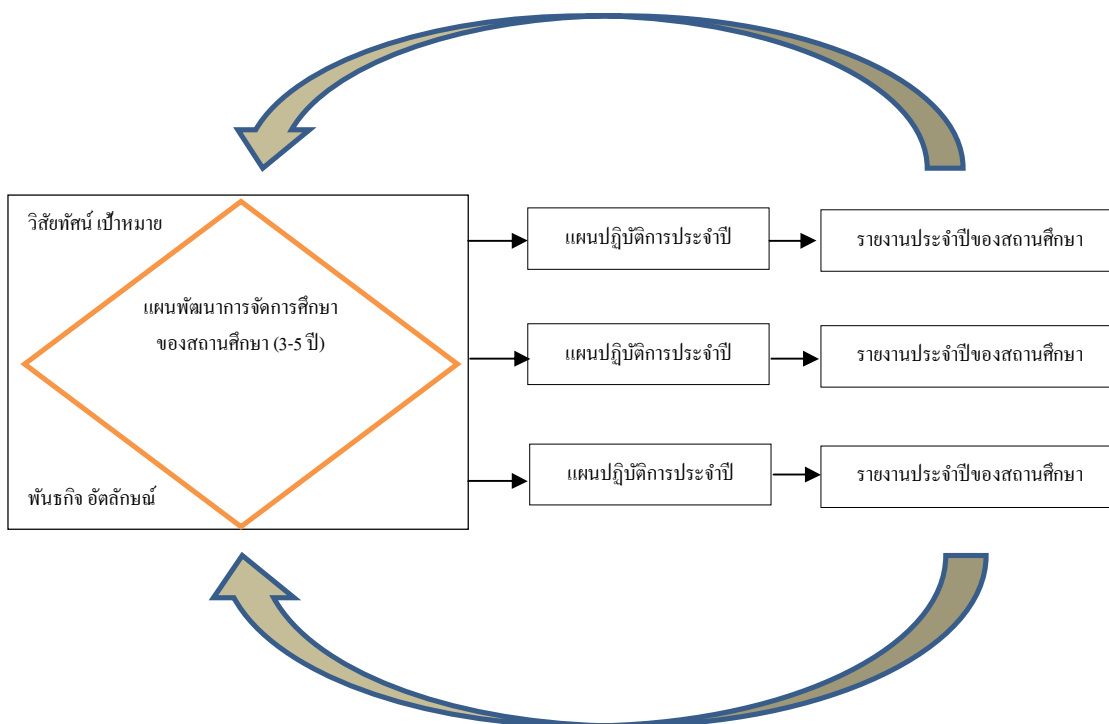
1.2 ผลการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมตามนโยบายพิเศษ

2. ผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 ระดับการศึกษาปฐมวัย

2.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. สรุปผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 3.1 ระดับการศึกษาปฐมวัย
 - 3.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 4. ผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา
 - 4.1 ระดับการศึกษาปฐมวัย ผลพัฒนาการเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2-3
 - 4.2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่
 - 4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
ทุกระดับชั้น
 - 4.2.2 ผลการทดสอบระดับชาติ (NT: National test, O-NET: Ordinary national educational test)
 - 4.2.3 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่ (LAS: Local assessment system)
 - 4.2.4 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 4.2.5 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
 - 4.2.6 ผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 4.2.7 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ตอนที่ 4 สรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้
- ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ถือเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสรุปนำไปสู่ การเชื่อมโยงหรือสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (3-5 ปี) ดังแสดงภาพที่ 2-8

ภาพที่ 2-8 การสะท้อนภาพความสำเร็จกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ข, หน้า 19)

การสรุปผลการพัฒนาและการนำไปใช้

1. สรุปผลการดำเนินงานในภาพรวม ประกอบด้วย ระบุผลการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมทั้งที่เป็นผลสำเร็จและไม่สำเร็จตามเป้าหมาย พร้อมทั้งระบุปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้สำเร็จหรือไม่สำเร็จ

2. จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ประกอบด้วย ระบุจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและด้านมาตรการส่งเสริม

3. แนวทางการพัฒนาในอนาคต ประกอบด้วย ระบุปัญหาและความต้องการที่จำเป็นในการพัฒนาจากข้อค้นพบโดยระบุโครงการ/กิจกรรมและวิธีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูผู้บริหาร ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ เพื่อกำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป

4. ความต้องการและการช่วยเหลือ ประกอบด้วย ระบุความต้องการ การช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านวิชาการ การบริหารจัดการและอื่น ๆ

ภาคผนวก

1. หลักฐาน ข้อมูลสำคัญ เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ภาพกิจกรรมสำคัญที่แสดงเกียรติยศและผลงานดีเด่นของสถานศึกษา
2. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. บันทึกการให้ความเห็นชอบรายงานประจำปีของสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

อย่างต่อเนื่อง คือ ความยั่งยืนของการดำเนิน โครงการ/ กิจกรรมตามแผนการพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้ ผลการประเมินคุณภาพภายในผลการตรวจสอบคุณภาพ ผลการประเมินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็น ฐานวางแผนพัฒนา ทุกระยะหรือทุกกรอบพัฒนา กระบวนนั้นสถานศึกษาต้องยึดคุณภาพ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมิ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอง จัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผน และดำเนินงานตามแผนด้วยจิตสำนึกว่า “การพัฒนาคุณภาพศึกษาเป็นภาระงานปกติที่ทุกคนจะต้อง รับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน การดำเนินงาน มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน ทั้งสถานศึกษา” โดยการทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น สถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก, หน้า 29-30)

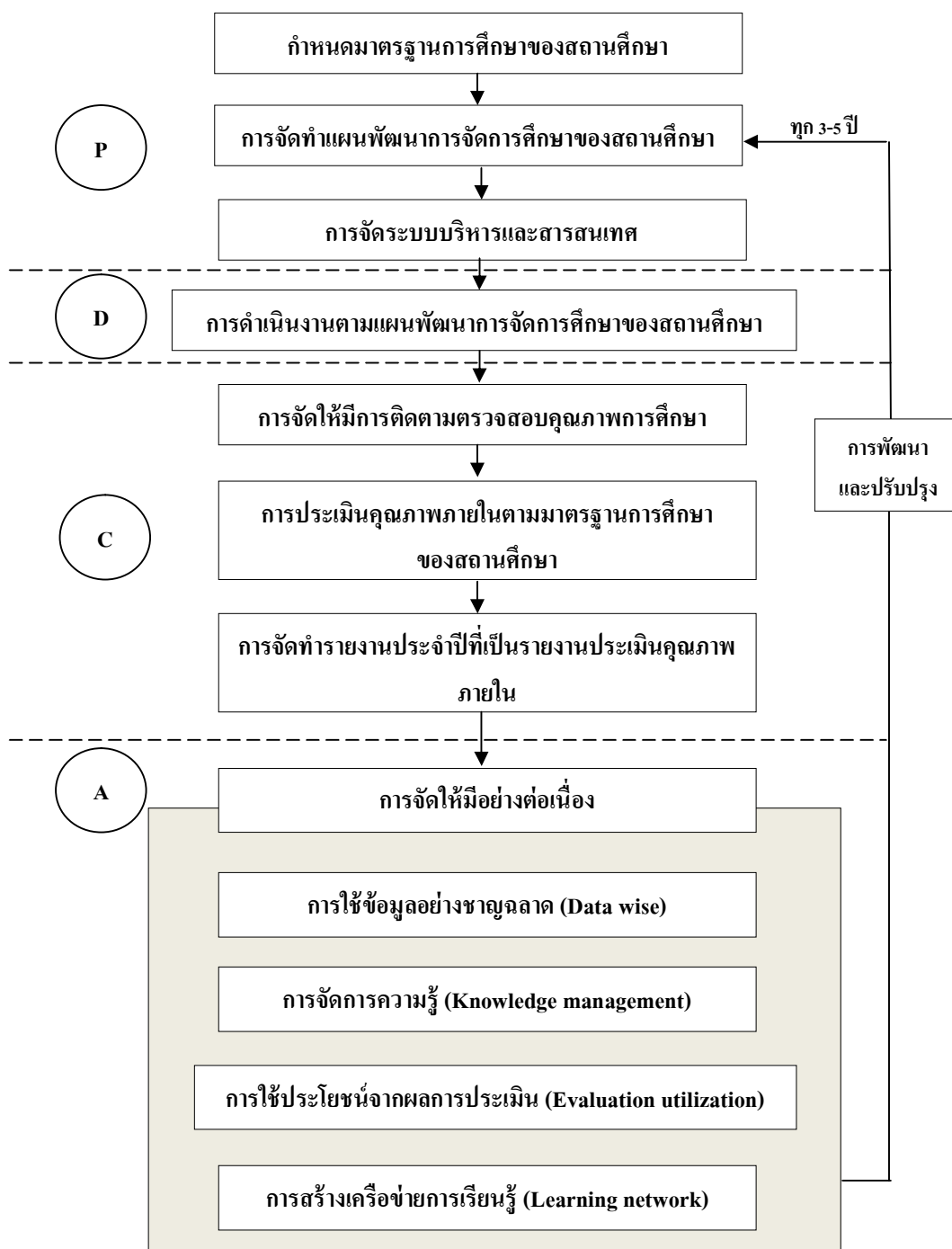
1. สร้างจิตสำนึก การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยถือ ว่าการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของ สถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัด เพื่อ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา ร่วมกันจัดระบบและ โครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและ ดำเนินงานตามแผนโดยเน้นระบบคุณภาพ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบ ระยะเวลาที่เหมาะสม และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจาก หน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศอย่างชาญฉลาด
4. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยครูและบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ รู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และแบ่งปันความรู้ตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จนได้รับ

การยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่น ๆ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถเข้าสู่การแข่งขันในเวทีโลก จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศให้มีมาตรฐานทั้งในระดับประเทศ และสามารถเทียบเคียงสมรรถนะได้กับมาตรฐานนานาชาติการประกันคุณภาพจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งกิจกรรมหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการบริหารสถานศึกษา เพราะการประกันคุณภาพ (Quality assurance) เป็นการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อให้หลักประกันกับภาคประชาชนสังคมว่าผลผลิตที่เกิดขึ้น คือ คุณภาพของผู้เรียนจะมีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกระแสหลักของสังคมที่ต้องการเปลี่ยนเป็นสังคมคุณภาพ (Quality society) ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนของสังคมต้องเน้นให้เกิดระบบคุณภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้ เป็นไปตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวดที่ 1 ข้อ 3 ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับต้องประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องจัดระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ทั้งนี้ อย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีแนวคิดการดำเนินงานที่น่าสนใจและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย เช่น กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด (Data wise improvement process) การจัดการความรู้ (Knowledge management) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (Networking) และการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation utilization) เป็นต้น ซึ่งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปดำเนินงาน เพื่ออย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา มิใช่เป็นการเพิ่มภาระงานที่มากขึ้น แต่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้โรงเรียนมีระบบหรือวิธีการที่จะพัฒนาโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นฐาน ในการขับเคลื่อนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยจำเป็นต้องขับเคลื่อนวงจรคุณภาพ PDCA กับ SDAC (Standard-Do-Check-Act) ให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ด้วยกลวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งการใช้แนวคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดอย่างต่อเนื่องของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตาม

วงจรคุณภาพ PDCA อย่างแนบแน่น ดังภาพที่ 2-9 อนึ่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ภาพที่ 2-9 ความสัมพันธ์ของวงจรคุณภาพ PDCA กับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 7)

กระบวนการอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 แนวคิด ดังนี้ 1) กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด 2) การจัดการความรู้ 3) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ซ, หน้า 9-26)

1. กระบวนการพัฒนาโดยการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด มีแนวคิดที่ว่า การใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาดเป็นกระบวนการนำข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่สถานศึกษามีอยู่มาใช้ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน หรือด้านอื่น ๆ โดยข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ได้มาจากผลประเมินจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ผลการประเมินผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการทดสอบระดับท้องถิ่น ผลการทดสอบระดับชาติ เป็นต้น โดยขั้นตอนการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.1 ระยะที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูล เป็นระยะที่สถานศึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ สำหรับใช้ใน เช่น ข้อมูลการบริหารจัดการ ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการเตรียมการครั้งนี้ได้มาจากกระบวนการติดตามตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษา

1.2 ระยะที่ 2 การสืบเสาะเพื่อวางแผนการใช้ข้อมูล เป็นระยะที่สถานศึกษาต้องกำหนด ออกแบบ หาแนวทาง และแบบแผน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ทั้งในด้านการบริหารจัดการหรือการจัดการเรียนการสอน

1.3 ระยะที่ 3 การลงมือปฏิบัติงาน เป็นระยะที่สถานศึกษาลงมือปฏิบัติงานตามแนวทางและแบบแผนที่กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งถือเป็นขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางหรือแบบแผนที่กำหนดไว้ในขั้นตอนสถานศึกษาสามารถนำผลจากการปฏิบัติงานไปใช้สะท้อนกลับ (Reflect) เพื่อปรับปรุงจุดด้อยของการดำเนินงานในระยะแรกเพื่อให้เกิดเป็นวงจรอย่างต่อเนื่องได้

ขั้นตอนการใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาดเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู

ระยะที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การวางระบบการทำงานที่ใช้หลักการร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่บุคลากรของสถานศึกษาทุกฝ่ายได้ร่วมกัน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งอาจใช้วิธีการสนทนาพูดคุย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยในกระบวนการดำเนินงานดังกล่าวนี้ยังสามารถช่วยเพิ่มสมรรถนะการทำงาน

ของบุคลากรให้สูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งจะทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับข้อมูลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน รวมทั้งสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่การวางแผนและลงมือพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทหลักที่จะต้องเป็นผู้นำในการพูดคุย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลและผลการประเมินของผู้เรียนร่วมกับบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียน นอกจากนี้จะต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการใช้ข้อมูล (Data culture) เพื่อให้มีการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน และสร้างวัฒนธรรมของการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (Culture of inquiry) เพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา โดยบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีความตระหนัก รับรู้และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติงานร่วมกัน

การดำเนินงานในขั้นนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลโดยกำหนดให้มีกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดโครงสร้างของคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้วางแผนและพัฒนาคุณภาพ การจัดทำตารางเวลาเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานร่วมกันเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ รวมถึงการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการประเมินให้กับครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญในระยการเตรียมการข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านการประเมิน เนื่องจากการประเมินเป็นกระบวนการที่จะทำให้ครูได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน หากครูมีความสามารถและทักษะทางด้านการประเมินหรือมีเทคนิคหรือวิธีการประเมินที่เหมาะสม ก็จะทำให้ผลการประเมินที่ได้มามีความตรง ถูกต้องและสามารถสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ระยะที่ 2 การสืบเสาะเพื่อวางแผนการใช้ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 3 การจัดทำข้อมูลภาพรวมทั่วไปของผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่มีการนำข้อมูล ซึ่งเป็นผลการประเมินจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งผลการประเมินภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา มาสรุปและจัดทำเป็นข้อมูลภาพรวมของผู้เรียน โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของตาราง แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจข้อมูลได้ง่ายยิ่งขึ้น และทำให้สามารถแปลความหมายของข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน สถานศึกษาอาจกำหนดผู้รับผิดชอบหรือแต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินการจัดทำข้อมูลภาพรวมทั่วไปของผู้เรียนขึ้นมากก็ได้

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง หลังจากมีการพูดคุย อภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลภาพรวมทั่วไปของผู้เรียนแล้ว ครูต้องมีวิธีการ เพื่อระบุถึงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนภายใต้ข้อมูลผลการประเมินอย่างรอบด้าน รวมทั้งระบุสาเหตุ

ของปัญหาที่เกิดขึ้น อาจมีการสำรวจตรวจสอบสอดคล้องและความถูกต้องของข้อมูลผู้เรียนจาก แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ร่วมด้วย การดำเนินการดังกล่าวนี้ยังสามารถช่วยทำให้ครูเข้าใจผลการปฏิบัติงาน ของผู้เรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และทำให้รู้ถึงจุดที่ควรพัฒนาอันเกิดจากการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้ ด้วยเช่นกัน

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นขั้นตอนที่ครูสำรวจตรวจสอบ และวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอนของตนเองว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพื่อ จะได้นำข้อมูลไปสู่การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่ควรได้รับการปรับปรุงและ พัฒนาต่อไป

ระยะที่ 3 การลงมือปฏิบัติ แบ่งเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 6 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้/ แผนปฏิบัติงานของครู หลังจากที่ได้อำนาจ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนและมีการตรวจสอบการจัดการของครูแล้ว ขั้นตอนต่อมา คือ การตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์การเรียนการสอน (Instructional strategy) หรือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้สถานศึกษาควรเปิดโอกาส ให้ครูทุกคนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการร่วมมือร่วมพลังกัน มีการวิเคราะห์ถึงกลยุทธ์ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้เลือกใช้ว่ามีจุดเด่นอย่างไร และมีเหตุผลอะไรที่ได้เลือกใช้ วิธีการดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนของตนเอง นอกจากนี้สถานศึกษาควรได้นำ กลยุทธ์และกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้เลือกไว้แล้วมานำเสนอในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งถือเป็นการสร้าง ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ภายใน (Internal accountability) ร่วมกันของครู

ขั้นที่ 7 การวางแผนเพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน การวางแผนเพื่อ ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่ครูจะต้องออกแบบเพื่อตรวจสอบว่า การจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร รวมถึงมีการวางแผนเกี่ยวกับช่วงเวลา วิธีการประเมิน และขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้กระบวนการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 การปฏิบัติและการประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ครูทุกคนได้ลงมือจัดการเรียน การสอนตามแผนที่กำหนดไว้ และมีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนนี้ ผู้บริหาร สถานศึกษามีการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงานของครู โดยใช้ข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ เป็นแนวทางในการตรวจสอบหรือประเมินการปฏิบัติการสอนของครู ดังนี้

1. ครูทุกคนได้ดำเนินการในเรื่องเดียวกันหรือไม่
2. ครูทุกคนปฏิบัติตามการสอนตามที่กำหนดไว้ว่าจะดำเนินการหรือไม่
3. ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่
4. สถานศึกษาของเราจะดำเนินการอะไรต่อไปข้างหน้า

กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติในขั้นตอนนี้ถือเป็นการตรวจสอบว่ากลยุทธ์การสอนหรือกระบวนการจัดการจัดการเรียนการสอนของครูนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้หรือไม่อย่างไร

2. การจัดการความรู้ มีแนวคิดที่ว่า การจัดการความรู้เป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามวงจรคุณภาพ PDCA และทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในขั้นตอน A (Act): ซึ่งการดำเนินงานอย่างเหมาะสมจำเป็นจะต้องพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาและแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การกำหนดแผนงานและการปฏิบัติงานตามลำดับ ซึ่งโดยหลักการแล้ว การจัดการความรู้เป็นการสร้างและใช้ความรู้ขององค์กร ได้แก่

2.1 ความรู้ที่อยู่ในตัวคน (Tacit knowledge) คือ ความรู้ที่เป็นประสบการณ์ หรือภูมิปัญญาที่ไม่ได้อยู่ในรูปของเอกสาร

2.2 ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit knowledge) คือ ความรู้/ ข้อมูลที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการเผยแพร่ในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น รายงานผลการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ รายงานผลการประเมินตนเองหรือผลจากงานวิจัย เป็นต้น

การสร้างและการใช้ความรู้ขององค์กรเป็นไปเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เมื่อเกิดปัญหา ข้อค้นพบ หรือประเด็นใหม่ ๆ ที่น่าสนใจที่เกิดจากการใช้ความรู้หรือการดำเนินงานที่ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ จะต้องมีการดำเนินการกลับไปสร้างความรู้ใหม่อีกครั้ง เพื่อทำความเข้าใจประเด็นดังกล่าวที่เกิดขึ้น และนำความรู้ใหม่นั้นไปใช้เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายต่อไปให้ได้ เมื่อพิจารณาถึงการจัดการความรู้ในกรณีของสถานศึกษา ถือว่าเป็นการสร้างและใช้ความรู้ที่มีอยู่รอบด้าน เพื่อนำไปกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปี และการปฏิบัติงานตามวงจร PDCA อันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเมื่อใช้ความรู้แล้ว พบว่าการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายหรือบรรลุเป้าหมายบางส่วนแต่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ให้เกิดความรู้ที่สามารถอธิบายการบรรลุเป้าหมายและไม่บรรลุเป้าหมายนั้น การวิเคราะห์สังเคราะห์จนเกิดความรู้ใหม่อีกครั้งก็คือ การวนกลับไปยังการสร้างความรู้ใหม่อีกรอบนั่นเอง และจะวน

เป็นวงจรอย่างนี้เรื่อย ๆ ไปไม่มีสิ้นสุด การจัดการความรู้เน้นการให้ความสำคัญกับคนในองค์กรเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้ขับเคลื่อนขั้นตอนของกระบวนการและสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพในทุกขั้นตอน และที่สำคัญคนเหล่านี้จะต้องอยู่บนฐานของความรู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายหลักของการจัดการความรู้ในองค์กรก็เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการพัฒนาคน เพื่อให้คนใช้ความรู้ในการพัฒนางาน ให้มีชิ้นงานหรือมีผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการจัดการความรู้แต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ เป็นขั้นตอนของการได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ วิธีการได้มาขององค์ความรู้ ได้แก่ การประชุม การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน ตลอดจนการค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัยและรายงานผลการประเมินด้านต่าง ๆ เป็นต้น

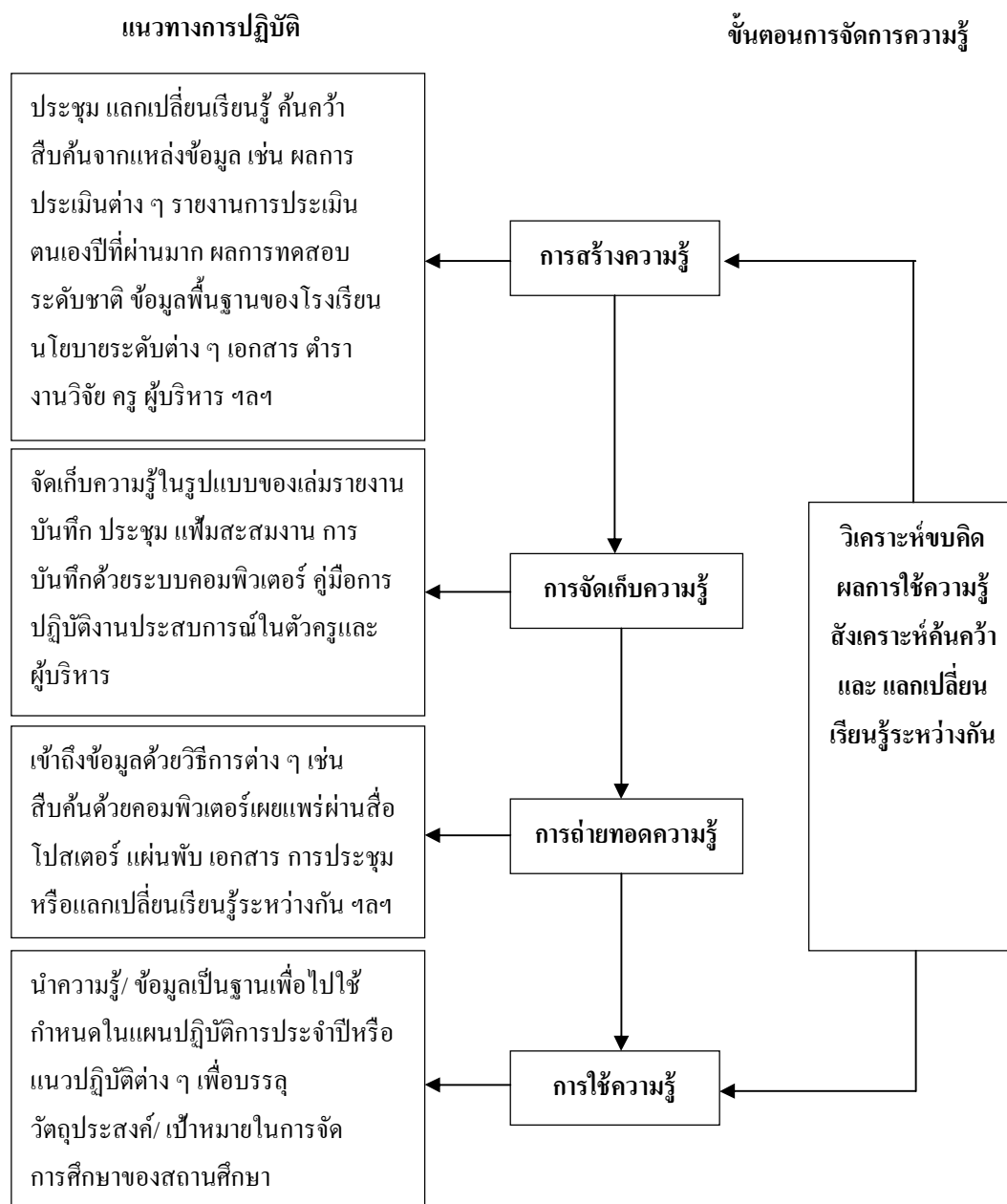
ขั้นตอนที่ 2 การจัดเก็บความรู้ เป็นขั้นตอนการจัดเก็บ รักษาองค์ความรู้ที่ได้จากการสร้างในขั้นตอนที่ 1 ให้อยู่ในรูปที่เหมาะสม สามารถสืบค้น หยิบจับ หรือนำมาใช้ได้อย่างสะดวก เช่น การจัดเก็บในรูปแบบรายงาน การจัดทำแฟ้มเอกสาร การบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ หรือความรู้ที่อยู่ในตัวคน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดความรู้ เป็นขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลหรือการเผยแพร่ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถถ่ายโอนจากแหล่งหนึ่งไปยังแหล่งหนึ่งด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุม การนำเสนอผลงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ หรือกระบวนการทางการศึกษา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การใช้ความรู้ เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้น ไปใช้ประโยชน์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการจัดการความรู้ทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้น จะมีการดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อมีการดำเนินการหรือปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นการสร้างความรู้จนถึงขั้นที่ 4 คือ ขั้นการใช้ความรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายก็จะได้ผลที่สะท้อนให้เห็นว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขบคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ หรือหาข้อมูลใหม่เพิ่มเติมเพื่อมาสนับสนุนหรืออธิบายผลที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นปัญหาและที่ประสบความสำเร็จ การอธิบายผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวก็คือ ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนั่นเอง และเมื่อมีการนำความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ไปผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการความรู้อีกครั้งและเป็นวงจรต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยประเด็นสำคัญของการจัดการความรู้ คือ คนในองค์กร ซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด ที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนให้การจัดการความรู้บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมาย คือ ต้องเป็นคนที่ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ เนื่องจากกระบวนการที่สำคัญของ

การจัดการความรู้ให้ประสบความสำเร็จ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันนี้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการความรู้ จนกระทั่งนำความรู้ไปใช้งานและกลับมาสู่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันใหม่ต่อเนื่องกันไป ซึ่งแนวปฏิบัติการจัดการความรู้เพื่ออย่างต่อเนื่อง ดังแสดงภาพที่ 2-10

ภาพที่ 2-10 แนวปฏิบัติการจัดการความรู้เพื่ออย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2554 ซ, หน้า 27)

3. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่ว่า เครือข่ายเป็นกลุ่มของบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มหรืออาจมีการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวกันของบุคคลด้วยความสมัครใจ เพื่อแลกเปลี่ยนของมูลข่าวสารระหว่างกัน ประสานงานเชื่อมโยงกัน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันภายใต้รูปแบบหรือระเบียบโครงสร้างที่บุคคล องค์กร หรือสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระต่อกัน และเครือข่ายการเรียนรู้ ในที่นี้ หมายถึง การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร สารความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษาสามารถนำเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เครือข่ายการเรียนรู้ที่สำคัญ มีดังนี้

3.1 บ้าน/ ครอบครัว เป็นเครือข่ายการเรียนรู้แห่งแรกและมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องของตนเอง ครอบครัว คุณธรรมและจริยธรรม ฯลฯ จากการปฏิบัติจริงที่บ้าน

3.2 ชุมชน เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กร หน่วยงาน สถาบัน สถานประกอบการ ฯลฯ ซึ่งเป็นแหล่งรวมของความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน

3.3 เครือข่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสื่อวีดิทัศน์ ฐานข้อมูล สื่อโสตทัศนูปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อโทรคมนาคม มัลติมีเดีย ฯลฯ ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ประโยชน์จากการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ แบ่งเป็นประโยชน์ออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล และ ระดับหน่วยงาน ดังนี้

1. ประโยชน์ระดับบุคคล

1.1 ทำให้เกิดการพัฒนาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ การได้พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลต่าง ๆ ภายในองค์กร ทำให้สามารถได้รับรู้ถึงความคิดหรือข้อมูลใหม่ ๆ ทำให้ทันโลกทันเหตุการณ์

1.2 ทำให้เกิดการพัฒนาค้นคว้าตนเองจากการประมวลผลข้อมูล สามารถใช้ข้อมูลที่รับรู้มาเพื่อการพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงตนเองที่ดีขึ้นตลอดเวลา

1.3 ทำให้มีการปรึกษา และมีเพื่อนร่วมคิดที่หลากหลายรูปแบบ หลายความคิด เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงานก็สามารถสอบถามความเห็นจากเพื่อนที่เป็นเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางเลือกที่หลากหลายที่จะเป็นข้อมูลมากเพียงพอที่จะตัดสินใจหาทางออกกับปัญหาหรืออุปสรรคที่กำลังเผชิญอยู่

1.4 ทำให้เกิดการจุดประกายความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากงานปัจจุบันที่ทำอยู่

2. ประโยชน์ระดับหน่วยงาน

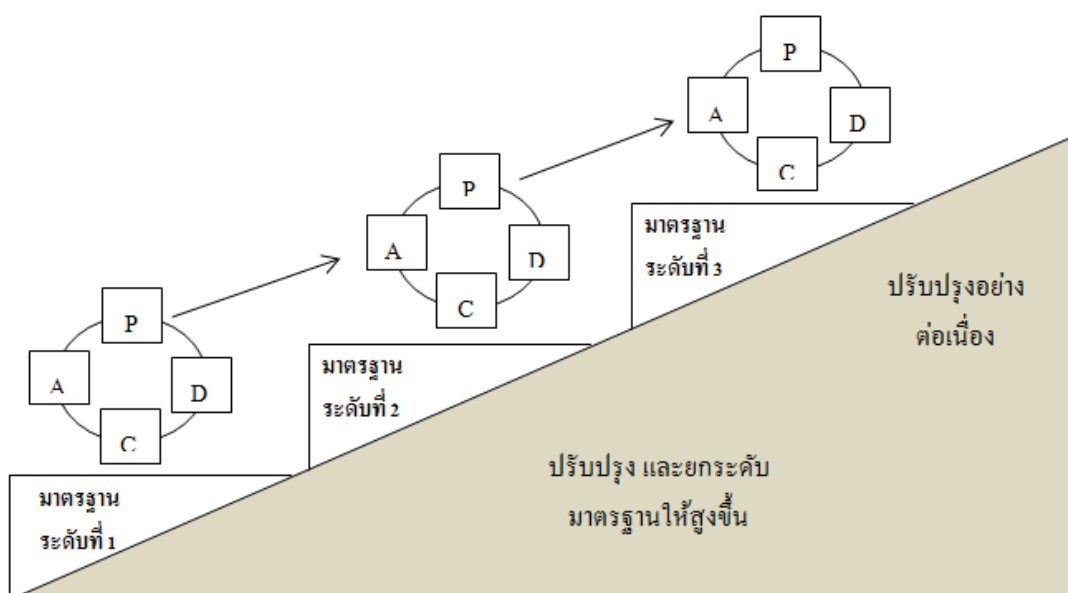
- 2.1 เป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ให้ความช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหา ช่วยสนับสนุนและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- 2.2 ช่วยสร้างการทำงานเป็นทีม สามารถระดับความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และหลากหลาย ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จที่ดี
- 2.3 เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามความสนใจ
- 2.4 สามารถเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานได้อย่างทั่วถึง
- 2.5 ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

แนวปฏิบัติหรือวิธีของสถานศึกษาในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

- ขั้นตอนที่ 1 วิธีการแสวงหา ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อหาสมาชิก เช่น ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การใช้วิธีการบอกต่อ การใช้วิธีการรับสมัครสมาชิกที่มีความสมัครใจ รวมทั้งการเชิญชวนบุคคลต่าง ๆ ตลอดจนชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง
- ขั้นตอนที่ 2 ยุทธศาสตร์การณรงค์ ซึ่งจะต้องดำเนินการ ดังนี้
 1. สร้างความตระหนักของการสร้างเครือข่าย เช่น ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักว่าเครือข่ายมีประโยชน์อย่างไร
 2. ให้ความสำคัญกับสมาชิกเครือข่ายและส่งเสริมให้มีบทบาทและมีส่วนร่วม
 3. สร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับเพื่อให้ยุทธศาสตร์การรณรงค์ได้รับ การยอมรับมากยิ่งขึ้น
 4. สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่สมาชิกเครือข่ายและกระตุ้นให้สมาชิกร่วมเป็นแกนนำในการดำเนินงาน
5. ใช้ยุทธศาสตร์ในการจูงใจ และเสริมด้วยยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์เพื่อให้การรณรงค์ประสพผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น
- ขั้นตอนที่ 3 กิจกรรมการดำเนินงาน โดยดำเนินการ ดังนี้
 1. ศึกษาปัญหา กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนที่ชัดเจน
 2. สร้างแกนนำ เผยแพร่วัตถุประสงค์ของการตั้งเครือข่าย
 3. หาสมาชิกและจัดทำเนียบสมาชิก
 4. ระดมความคิดร่วมกันทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การประชุมหรือรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพบปะหารือ
 5. แบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิก พัฒนาจุดด้อยและส่งเสริม จุดเด่นของเครือข่าย
 6. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ขยายผลเชื่อมโยงเครือข่ายอื่น ๆ

7. มีการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานเครือข่าย
8. จัดตั้งคลินิกเครือข่ายเพื่อให้คำแนะนำกับสมาชิก
9. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

4. การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ มีแนวคิดที่ว่า เป็นแนวคิดสำหรับการปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่แล้วสถานศึกษาจะใช้กระบวนการของวงจร PDCA ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์/ เป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในที่นี้ก็คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งจะช่วยให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ คือ การนำผลการประเมินด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษามาใช้ในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องเหมาะสม และทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์/ เป้าหมายการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้นั่นเอง ซึ่งผลการประเมินของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นสารสนเทศ ดังนั้น สถานศึกษาควรนำผลการประเมินทั้งผลการประเมินคุณภาพภายในและผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ แล้วนำผลการประเมินดังกล่าวมาพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงภาพที่ 2-11

ภาพที่ 2-11 วงจรการใช้ผลการประเมินเพื่ออย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2554 ซ, หน้า 38)

จากภาพที่ 2-11 อธิบายได้ คือ เมื่อสถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA ไปบรรลุเป้าหมายคุณภาพตามมาตรฐานระดับ 1 แล้วสถานศึกษาก็ต้องพัฒนามาตรฐานให้สูงขึ้นตามมาตรฐานระดับ 2 และระดับ 3 โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามวงจร PDCA เพื่อกำหนดแผนงานใหม่ โดยใช้ผลการประเมินมากำหนดแผนงานว่าจะสามารถพัฒนาไปถึงมาตรฐานตำแหน่งที่ 2 และ 3 ได้อย่างไร การนำเสนอสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน การนำไปใช้สนับสนุนยืนยันการตัดสินใจ และการนำไปใช้เชิงปฏิบัติ ดังนั้น ผู้ใช้ผลการประเมินต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับระดับของงาน ซึ่งรูปแบบการนำผลการประเมินไปใช้มี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด เป็นการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อจุดประกายความคิดหรือสะท้อนความคิดของผู้เกี่ยวข้องต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งที่มุ่งประเมินมากขึ้น โดยไม่ได้นำผลการประเมินไปสู่การตัดสินใจโดยตรงเพื่อการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม

2. การใช้ผลการประเมินในเชิงตรวจสอบยืนยัน เป็นการนำผลการประเมินไปใช้เป็นเหตุผลสนับสนุน หรือยืนยันผลการตัดสินใจในการกำหนดแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ทำให้แนวทาง/ นโยบายที่เลือกใช้นั้นน่าหนักและมีความถูกต้อง เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

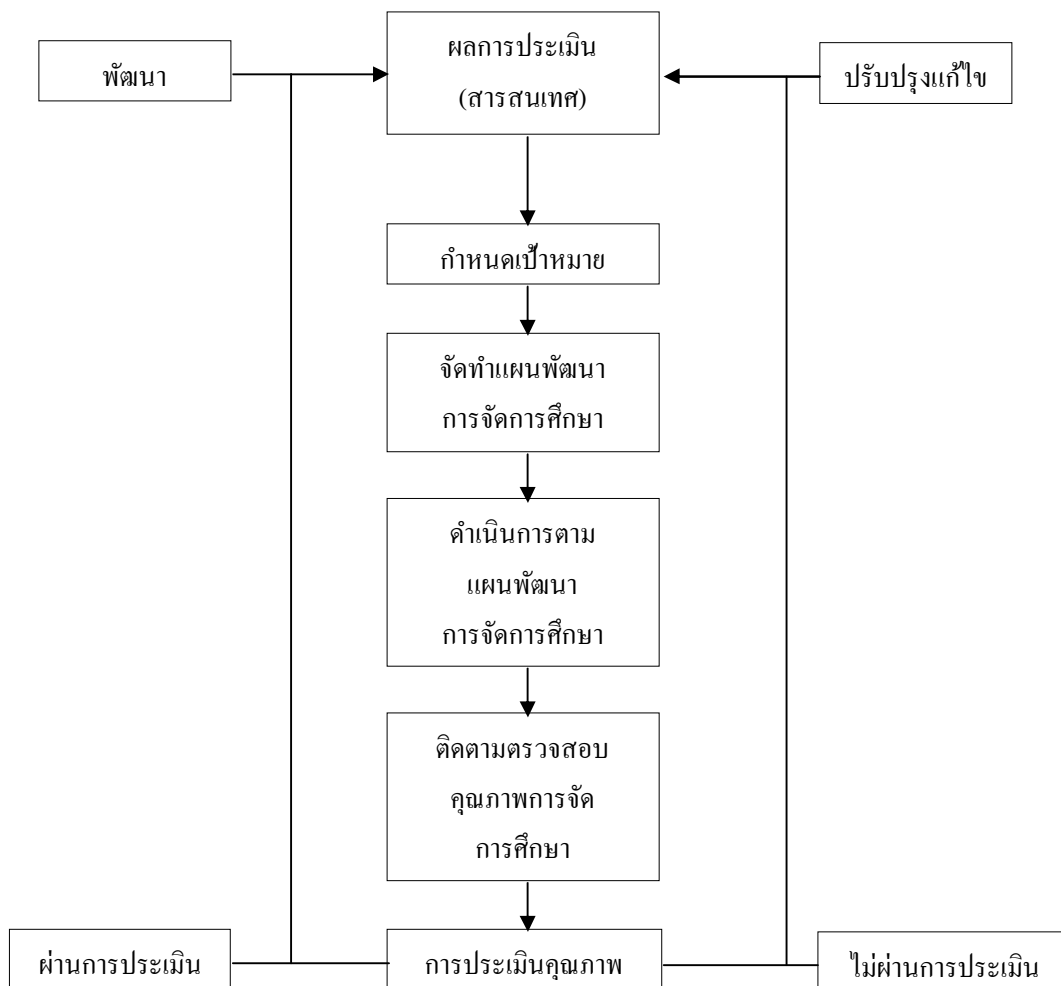
3. การใช้ผลการประเมินในเชิงสัญลักษณ์ เป็นการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมินว่าได้มีการดำเนินงานตามแนวทาง ระเบียบ ขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้กระบวนการประเมินมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ

4. การใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ เป็นการนำผลการประเมินไปใช้โดยตรงในทางปฏิบัติ ถือเป็นเครื่องมือหรือวิธีการในการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงาน เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามมา

เห็นได้ว่าการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เกิดได้ใน 2 ระดับ คือ ระดับการใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน และระดับการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ เป็นส่วนผสมของ 3 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และการใช้ในเชิงปฏิบัติ ก่อให้เกิดผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการดังกล่าว ผลกระทบของการประเมินสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษา ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีดำเนินงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา กล่าวได้ว่า กระบวนการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และผลกระทบของการประเมิน มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น

การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เพื่ออย่างต่อเนื่องของโรงเรียน แสดงได้ดังภาพที่

2-12

ภาพที่ 2-12 การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ช, หน้า 43)

จากภาพสรุปได้ว่าในการนำผลการประเมิน ไปใช้นั้นสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาผลการประเมินหรือข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยวิเคราะห์ปัญหาและสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งหาสาเหตุและแนวทางการพัฒนาเพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยวิเคราะห์ปัญหาและสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสาเหตุและ

แนวทางการพัฒนา เพื่อกำหนดกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ภายใต้ผลการประเมินของสถานศึกษา

2. กำหนดเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
3. จัดทำและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียน
4. นิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามแผนที่จัดทำไว้
5. ประเมินผล ในกรณีที่ผลการประเมินผ่านหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ก็ให้ตั้งเป้าหมายใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้น และกรณีที่ผลการประเมินไม่ผ่านหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ก็นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข โดยเริ่มต้นตามวงจรพัฒนาคุณภาพใหม่ต่อไป

ตารางที่ 2-7 แนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

รูปแบบการใช้ผลการประเมิน แนวปฏิบัติของสถานศึกษา	
การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด	1. นำผลการประเมินมาสร้างตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย 2. ใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดกรอบความคิดหรือการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา
การใช้ผลการประเมินในเชิงตรวจสอบยืนยัน	1. นำผลการประเมินมาสนับสนุนการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ
การใช้ผลการประเมินในเชิงสัญลักษณ์	1. นำผลการประเมินไปใช้ในการกำกับ ติดตามและควบคุมการดำเนินงาน 2. ใช้เป็นแนวทางการในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
การใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ	1. นำแผนปฏิบัติการประจำปีที่อิงผลการประเมินสู่การปฏิบัติ 2. ใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดทฤษฎีการประเมินความต้องการจำเป็น

ความหมายของการประเมินความจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น หรือ Need assessment คือ การวิเคราะห์สารสนเทศอย่างเป็นระบบที่แสดงหลักฐานให้ทราบถึงช่องว่าง (Gap) (พัชรี ชันอาสาสะวะ, 2544, หน้า 33) เพื่อทำการประเมิน แล้วกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้น กับ สภาพที่ควรจะเป็นหรือต้องการให้เป็นในปัจจุบัน โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็น จะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลง กระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นก็เนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนั้น การประเมินความต้องการจำเป็น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก (สุวิมล ว่องวานิช, 2550, หน้า 62) หรือหมายถึง ความแตกต่างหรือช่องว่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) หรือสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสิ่งที่ควรจะเป็น (What should be) หรือสภาพที่พึงปรารถนา (Witkin & Altschuld, 1995, p. 4) หรือผลต่าง (Gap) ระหว่างผล ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและผลที่ต้องการ (Kaufman, 2000, p. 47) และเป็นการตัดสินใจคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ ที่พยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับ 4 ลักษณะ ดังนี้ (Mckillip, 1987, p.10)

1. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
2. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
3. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ
4. ความต้องการจำเป็น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา

กล่าวได้อีกความหมายได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการพิจารณาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อประเมินหาวิธีการแก้ไขให้สภาพปัญหาที่ค้นพบนั้นเบาบางลงหรือทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องที่สุด (สุวิมล ว่องวานิช, 2531, หน้า 13-17) สามารถจำแนกมุมมองของ การประเมินความต้องการจำเป็น ได้ 4 มุมมอง (Viewpoint) ดังนี้ (Stufflebeam et al., 1985)

1. มุมมองของความแตกต่าง (Discrepancy view) เป็นความต้องการจำเป็นซึ่งกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างผลที่ต้องการ (Desired performance) กับผลที่สังเกตได้หรือผลจากการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติได้จริง (Observed performance)

2. มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (Democratic view) เป็นความต้องการจำเป็น ซึ่งกล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ โดยคนกลุ่มใหญ่

3. มุมมองของการวินิจฉัย (Diagnostic view) เป็นความต้องการจำเป็นซึ่งกล่าวถึง ลักษณะของความจำเป็นพื้นฐาน เมื่อขาดหายไปจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือปัญหา

4. มุมมองของการวิเคราะห์ (Analytic view) เป็นความต้องการจำเป็นซึ่งกล่าวถึง ตัวบ่งชี้สภาพปัจจุบันที่ควรได้รับการปรับปรุง

ดังนั้น เห็นได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment) คือ การวิเคราะห์ ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบัน กับ สภาพที่ต้องการควรจะเป็นในอนาคต แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงพัฒนา จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมของเป้าหมายที่ต้องการจะปรับปรุง ด้วย เพื่อป้องกันการเกิดความสูญเสียใด ๆ ที่จะเกิดตามมาในภายหลัง ซึ่งตัวเทคนิคในการประเมินความต้องการจำเป็น ไม่ได้ระบุวิธีการแก้ปัญหา แต่จะชี้แนะทางเลือกในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีการแก้ปัญหา (สุวิมล ว่องวานิช, 2531, หน้า 13-17)

สำหรับการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ ในครั้งนี้ของผู้วิจัย จำเป็นที่ต้องศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นก่อนเพื่อประเมินหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นให้เหมาะสมถูกต้องและมีวิธีการอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยเหตุนี้ แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น (Need assessment) จะทำให้ผู้วิจัย ได้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างสถานภาพของสิ่งที่เป็นอยู่ ในที่นี้ คือ ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในปัจจุบันกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในอนาคตหรือสิ่งที่ควรจะเป็นในระดับที่ดีขึ้น ในที่นี้ คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้รับการยอมรับทั้งด้านการบริหารสถานศึกษา บุคลากร ครู-อาจารย์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินเพื่อหาช่องว่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (สภาพปัญหา) กับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระดับที่ดี (ความต้องการในอนาคต) เป็นการพยายามอย่างหนึ่งที่ต้องการทราบว่า สิ่งใดที่เกิดอยู่ในช่องว่างนั้นอันเป็นผลทำให้ต้องมีการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อสร้างความสอดคล้องกับความต้องการที่ควรจะเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2542, หน้า 12) ดังนั้น ในการพยายามดังกล่าวจึงเรียกได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น และผู้วิจัย พบว่า ได้มีนักวิชาการหลากหลายสาขาได้กล่าวไว้ในแต่ละมุมมอง ดังนี้

ศิริชัย กาจฉนวน (2545) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมาย การตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน
2. เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ
4. เพื่อนำไปใช้กับการรับรองของสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษาผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนหรือระบบโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิภาพหรือไม่และยังใช้จำแนกขอบเขตวิชาหรือสถานที่ตั้ง

สุวิมล ว่องวานิช (2550, หน้า 29-30) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

1. การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นเครื่องมือบริหารที่มีประสิทธิภาพทำให้สามารถกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ป้องกันการสูญเสียทรัพยากรกับการดำเนินงานที่ไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์การดำเนินงานมาอย่างแท้จริง
2. ผลที่ได้จากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นข้อมูลที่สะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้น
3. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กร

Witkin and Altschuld (1995, p. 10) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การดำเนินการเพื่อมุ่งปรับปรุงแผนการดำเนินการขององค์กรหรือการรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นการกำหนดเกณฑ์สำหรับพิจารณาว่าจะจัดสรร เงิน บุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ให้ดีที่สุดได้อย่างไร

Suarez (1991 อ้างถึงใน คมสร วงษ์รักษา, 2540, หน้า 21) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการวางแผน ซึ่งจะส่งผลในการจำแนกเป้าหมาย การตัดสินใจถึงขอบเขตของเป้าหมายว่าจะทำได้แค่ไหน
2. เพื่อเป็นการตรวจวิเคราะห์หรือการจำแนกแยกแยะปัญหาหรือหาจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา อันจะทำให้การวางแผนเป็นไปอย่างเหมาะสม
3. เพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำหรับการประเมินหลาย ๆ รูปแบบ

4. เพื่อนำไปใช้กับการรับรองสถาบันการศึกษา เช่น การประเมินผลผลิตในเรื่องของนักศึกษา ผลการประเมินชนิดนี้นำไปจำแนกความพยายามทางการศึกษาของโรงเรียนว่าเกิดประสิทธิผลหรือไม่ และยังใช้จำแนกขอบเขตวิชา หรือสถานที่ตั้ง ซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษามีน้อย

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การมุ่งหาข้อมูล เพื่อแสวงหาแนวทางอย่างมุ่งมั่นในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาใด ๆ ที่ค้นพบเพื่อวางแผนป้องกันการเกิดปัญหาในแบบนั้นที่เคยเกิดขึ้น ไม่ว่าจะปัญหานั้นจะเป็นรูปแบบใดก็ตามความมุ่งมั่นที่ต้องการประเมินความต้องการจำเป็น จะสามารถสร้างให้ผู้ทำการประเมินทราบแนวทางและวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

วิธีการประเมินความต้องการจำเป็น

วิธีการหรือเรียกได้อย่างหนึ่งว่า แบบอย่างที่กำหนดไว้ และสามารถเลือกนำวิธีการนั้นมาปฏิบัติ ได้แก่ การสำรวจความคิดเห็นทั่วไป การสำรวจโดยตรงหรือเฉพาะเจาะจงกับบุคคลนั้น ๆ และการกำหนดความต้องการผ่านกระบวนการทางสถิติ โดยตัวอย่างของวิธีการต่าง ๆ จำแนกได้ 8 กลุ่มหรือ 8 วิธีการ ดังนี้ (Wiener et al., 1995, pp. 227-240 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550, หน้า 134)

1. กลุ่มที่ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น การใช้ข้อมูลจากตัวบ่งชี้ทางสังคมหรือข้อมูลทางสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ข้อมูลประเภทนี้มักใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นขององค์กร นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากผลวิจัยที่มีการดำเนินการมาก่อนหน้านี้ สามารถนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นได้เช่นกัน ผลการวิจัยบางเรื่องสามารถใช้ข้อมูลที่แสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมด้วย

2. กลุ่มที่เก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจ เช่น การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การเก็บข้อมูลจากการสำรวจเป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ของผู้ตอบ และสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นนั้น มักจะไม่ใช้ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการปฏิบัติ

3. กลุ่มที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บข้อมูล เช่น เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal group technique) เทคนิคการจัดกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (Focus group technique) การระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ (Brainstorming) การเก็บข้อมูลด้วยวิธีนี้สามารถใช้ได้ดีทั้งการกำหนดความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เป็นที่น่าสังเกตว่าวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทางเลือกมักใช้กระบวนการกลุ่มในการสร้างทางเลือกต่าง ๆ แต่ในขั้นตอนของการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดจะใช้วิธีการอื่นช่วยเสริม เช่น

การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross-impact analysis) การวิเคราะห์อรรถประโยชน์-พหุลักษณะ (MAUT) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการเก็บข้อมูลโดยกระบวนการกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาใช้ข้อมูลในวงกว้าง เช่น สมัชชาชุมชน หรือประชาพิจารณ์ ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการกลุ่มที่เป็นสมัชชาชุมชน จะช่วยในการกำหนดความต้องการจำเป็นมากกว่าการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ในขณะที่การทำประชาพิจารณ์ก็เช่นเดียวกัน สามารถกำหนดความต้องการจำเป็นตามเสียงส่วนใหญ่ การกำหนดทางเลือกเพื่อการทำประชาพิจารณ์มักกำหนดล่วงหน้ามาก่อนแล้วจากการระดมความคิดหรือการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอทางเลือกแก่ประชาชนเพื่อช่วยตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าประชาชนเห็นด้วยกับทางเลือกใดมากที่สุด

4. กลุ่มที่ใช้จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ในกลุ่มนี้ มีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดความต้องการจำเป็น เนื่องจากการกำหนดความต้องการจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญขั้นสุดท้ายว่า ความต้องการจำเป็นใดสำคัญที่สุด เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean difference method: MDF) การจัดเรียงลำดับ (Rank order) การสร้างมาตรแบบประมาณช่วงขนาด (Magnitude estimation scaling: MES) ดัชนี PNI (Priorily needed index) ดัชนี WNI (Weighted needs index) ดัชนี Del-N กระบวนการกำหนดน้ำหนักรายคู่ (Paired-weighting procedure: PWP) การเรียงลำดับด้วยการ์ด (Card sort) สำหรับวิธีสองวิธีหลังนั้นยังสามารถนำไปใช้ในการจัดเรียงลำดับสาเหตุของความจำเป็นหรือทางเลือกที่มีความสำคัญมากที่สุดด้วย

5. กลุ่มที่ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ วิธีการเก็บข้อมูลที่นิยมใช้กัน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนภูมิก้างปลา (Fish boning) การวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว (Fault tree analysis) ทั้งสองวิธีนี้ใช้ต่อเมื่อมีการกำหนดความต้องการจำเป็นแล้ว เป็นวิธีการที่ใช้ในขั้นตอนที่สองของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ

6. กลุ่มที่ใช้วิธีการวิเคราะห์ผลกระทบ มักใช้ในขั้นตอนการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross impact analysis) หรือการวิเคราะห์อรรถประโยชน์-พหุลักษณะ (MAUT)

7. กลุ่มวิธีที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นเชิงอนาคต เช่น เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) การสร้างภาพอนาคต (Scenario development) การวิเคราะห์ล้ออนาคต (Future wheel analysis) สองวิธีแรกใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมได้ด้วย

8. กลุ่มที่ใช้วิธีเก็บข้อมูลแบบอื่น ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นได้ เช่น การทำแผนที่มโนทัศน์ (Concept mapping) เทคนิคเสียงจากภาพ (Photo voice technique) การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลที่ตามมา (Costs-consequence analysis) เป็นต้น

ขั้นตอนในการประเมินความต้องการจำเป็น

ในการประเมินความต้องการจำเป็นโดยทั่วไป มีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2553; ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ, 2541)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมินความต้องการจำเป็นให้ชัดเจน โดยขั้นตอนต่าง ๆ จะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. ออกแบบประเมินความต้องการจำเป็น โดยทำการกำหนดรายการที่จะศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งรวมถึงจุดหมายเฉพาะในการศึกษา ขอบเขตเนื้อหาของความต้องการจำเป็นที่จะประเมินและชนิดของความต้องการจำเป็นที่ต้องการจำแนก จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและตรงเป้าหมายจะนำไปสู่การเก็บรวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลและกระบวนการรายงานผลที่ดี ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลอาจรวมถึงการจัดกาเรื่องการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการจัดลำดับ

3. ประเมินความต้องการจำเป็น โดยการหาความแตกต่างระหว่างสถานที่ที่เป็นเป้าหมายกับสถานะที่เป็นจริง จากนั้นจึงศึกษาสาเหตุหรือเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่างซึ่งเป็นปัญหา

4. จัดลำดับของความต้องการจำเป็นหรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งควรทำในรูปแบบของความจำเป็นสูงสุดและต่ำสุดโดยการวางขั้นตอนเชิงปริมาณ เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญรวมถึงการจัดหมวดหมู่ของความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของปัญหานี้จะทำให้ การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถใช้ในการวางแผนปฏิบัติการได้

5. การรายงานผลและการใช้ผล ผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นจะทำให้เราทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องแก้ไข ทำให้เราสามารถกำหนดเป้าหมายของโครงการหรือวางแผนโครงการต่าง ๆ ตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกหนทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ซึ่งคุณลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การใช้ผลเพื่อการวางแผน การแก้ปัญหา การกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดผลสัมฤทธิ์ หรือการยกระดับมาตรฐานและการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นในขั้นสุดท้ายของกระบวนการ คือ การนำผลที่ค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่ง Witkin and Altschuld (1995) แนะนำว่า การใช้ประโยชน์จากการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นต้องใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ในช่วงเวลาที่จำกัด คือ สามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารได้เหมาะสมในช่วงเวลาที่มีอยู่

เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ วิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ (Witkin & Altschuld, 1995)

1. วิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นกระบวนการที่เกิดจากการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็น การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากผู้ให้ข้อมูล เช่น

1.1 การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์รายบุคคล

1.2 การใช้เทคนิคเหตุการณ์วิกฤต (Critical incident technique: CIT)

1.3 เทคนิคการสำรวจแบบเดลฟายทางไปรษณีย์ (Mailed depht severy)

1.4 เทคนิคที่ใช้กระบวนการกลุ่ม เช่น การทำประชาพิจารณ์ (Public hearing), เทคนิคอาศรมความคิด (Community forum), เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal group technique), เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group interview), เทคนิคการระดมความคิด (Brainstorming technique), เทคนิคเดคัม (DACUM), เทคนิคการฉายภาพอนาคต (Futures scenarios) เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analytic processes) ส่วนใหญ่มักใช้สถิติภาคบรรยาย เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนั้นยังมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการผสมผสานวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การวิเคราะห์งาน (Task analysis), การวิเคราะห์ผลกระทบไว้ (Cross-impact analysis), วงล้ออนาคต (Future wheels), การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend analysis), การวิเคราะห์สาเหตุ (Causal analysis), การวิเคราะห์แผนภูมิแก๊งปลา (Fish boning), การวิเคราะห์สาเหตุและผลที่ตามมา (Cause and consequence analysis) และการวิเคราะห์แบบฟอลท์ทรี (Fault tree analysis) เป็นต้น

เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นที่กล่าวมานั้น มีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเลือกใช้เทคนิคใดนั้นผู้ประเมินควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น การศึกษา อายุ อาชีพ จำนวนกลุ่ม เป้าหมาย ระยะเวลา ต้นทุน เป็นต้น ซึ่ง Damarest (1984 cited in Witkin & Alschuld, 1995) กล่าวว่า การใช้วิธีในการประเมินความต้องการจำเป็นหลายวิธีผสมผสานกัน จะทำให้ผู้ประเมินสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดีและสามารถอภิปรายผลที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แนวคิดทฤษฎีการประเมินอภิมาน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) ผู้ซึ่งให้คำบัญญัติคำว่า การประเมินอภิมาน (Meta-evaluation) และเมื่อแยกความหมายของคำว่า อภิ และ คำว่า มาน พบว่า คำว่า อภิ หมายถึง ยิ่ง วิเศษเหนือ ส่วนคำว่า มาน ในภาษาบาลี/สันสกฤต แปลว่า การวัด, การนับ, อัตราวัด และอีกคำหนึ่งคือ คำว่า การประเมิน หมายถึง การคาดคะเน, การประมาณ, การคาดการณ์ เมื่อนำคำว่า การประเมิน +

อภิมาน จึงแปลได้ว่า การประมาณที่เหนือกว่าการวัด (ผู้วิจัย) และ นางลักษณ์ วิรัชชัย (2549, หน้า 4, 79) สรุปความหมายของคำว่า การประเมินอภิมาน หมายถึง กระบวนการที่มีระบบ เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการประเมินระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา แต่ พบว่า งานวิจัยประเมินอภิมาน ในเมืองไทยยังมีไม่มากพอ

การประเมินอภิมาน เป็นการตัดสินคุณภาพของการประเมิน และหากการประเมินใด มีคุณภาพ การประเมินนั้นจะต้องประกอบด้วย คุณภาพของการกำหนดคำถามการประเมิน วิธีการประเมิน และผลการประเมิน ซึ่งต้องมีเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของการกำหนดคำถาม ในการประเมินจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และการมีส่วนร่วมของผู้ต้องการใช้ สารสนเทศ เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของวิธีการประเมินพิจารณาจากการกำหนดวัตถุประสงค์ และ เป้าหมายของการประเมิน ที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับประสบการณ์ ค่านิยมของผู้เกี่ยวข้องและ สภาพแวดล้อมของการประเมินและเกณฑ์การตัดสิน คุณภาพของผลการประเมิน พิจารณาจาก สัมพันธภาพที่สัมพันธ์ระหว่างนักประเมินกับผู้ต้องการใช้ผลการประเมิน ความสมเหตุสมผลของเกณฑ์ และการยอมรับเกณฑ์ของผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในวิธีการ ประเมิน เนื้อเรื่องของสิ่งประเมินและมีจรรยาบรรณ เป็นต้น (Madaus; Scriven & Stuffledeam, 1984, p. 16) และ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2545, หน้า 171-172)) หรือหากอธิบายอย่างง่ายของ การประเมินอภิมาน หมายถึง การประเมินซ้อนประเมิน (Scriven, 1991, p. 26) แต่การประเมิน อภิมาน สามารถทำได้โดยการสังเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการประเมิน นอกเหนือจากการประเมิน วิธีการหรือคุณภาพของการประเมินในโครงการใดโครงการหนึ่ง ซึ่งการประเมินอภิมาน จะคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis) ที่เป็นการทำการประเมินคุณภาพของวิธีการ ที่ได้จากการสังเคราะห์ อันทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถสรุปรวมเกี่ยวกับจุดดี จุดด้อยของกระบวนการ หรือวิธีการทั้งหลายที่ใช้ในการประเมิน เรียกว่าเป็นการผสมผสานความคิดของการสังเคราะห์กับการตรวจสอบคุณภาพของการประเมินเข้าด้วยกัน โดยสรุปได้ คือ การประเมินอภิมาน เป็นได้ทั้ง การตัดสินคุณภาพการประเมิน และเป็นได้ทั้งการสังเคราะห์วิธีการที่ใช้ในการประเมิน (สุวิมล ว่องวานิช, 2538, หน้า 64)

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน คือ การประเมินเพื่อตัดสิน คุณภาพของวิธีการในการประเมิน หรือ การประเมินเพื่อการประเมิน (การประเมินซ้อน การประเมิน)

ความหมายของทฤษฎีของทฤษฎีการประเมิน (การประเมินอภิมาน)

การประเมินอภิมาน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของรายงานผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์ มาตรฐานการประเมินอภิมาน 5 มาตรฐานที่พัฒนาขึ้น โดยทำการประเมินจากรายงานผล

การประเมินคุณภาพภายในที่ผ่านการประเมินจากผู้ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแล้ว เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน ของรายงานผลประเมินและเพื่อควบคุมคุณภาพของการประเมินคุณภาพภายใน ระดับอุดมศึกษา (สิรินธร สินจินดาวงศ์, 2552)

Scriven (1969 cited in Stufflebeam, 2000, pp. 95-125) ได้นำเสนอผลงานทางวิชาการ ด้านการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการประเมินอภิมานในปี ค.ศ.1969 โดยได้ให้นิยามเกี่ยวกับการประเมินอภิมาน หมายถึง การประเมินระบบหรือการประเมินองค์ประกอบของความถูกต้อง ของการประเมิน เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งการประเมินอภิมานนั้นมีความสำคัญต่อผลิตผล ของบุคคลตามความต้องการ การประเมินอภิมานเป็นกระบวนการในการบรรยาย การได้รับ และการประยุกต์ใช้สารสนเทศเพื่อการอธิบายและการตัดสินใจ ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความถูกต้อง ของการประเมิน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงขั้นตอน การดำเนินงานว่ามีข้อดีข้อเสีย จุดเด่นจุดด้อย จุดแข็งจุดอ่อน ของการประเมิน

ทั้งนี้ทฤษฎีของทฤษฎีการประเมิน โดยนักทฤษฎีการประเมินได้ให้ความหมายหรือแนวคิด ซึ่ง ได้แก่ นักทฤษฎีการประเมินต่างประเทศ และ นักทฤษฎีการประเมินในประเทศไทย (รัตนะ บัวสนธ์, 2547)

สเตค (Stake, 1974) นักทฤษฎีการประเมินผู้หนึ่งที่ได้เขียนแนวทางทั้ง 9 ของ การประเมินทางการศึกษา แต่การนำเสนอแนวทางทั้ง 9 นั้นมิได้นำสู่การเผยแพร่ในวารสาร หรือ บทความวิชาการแต่อย่างใด หากแต่เป็นเพียงการนำเสนอในการเรียนการสอนที่ศูนย์การวิจัยและ ประเมินทางการเรียนการสอนและหลักสูตร มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ เมืองเออร์บานา-แชมเปญจ์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เท่านั้น ต่อมา House (1978) ได้ทำการวิเคราะห์จัดกลุ่มรูปแบบการประเมิน ทั้งหลายโดยใช้หลักของอภิปรัชญา และจริยศาสตร์ (หรือการให้คุณค่า) ของตนเองเป็นเกณฑ์ การจัดกลุ่มรูปแบบการประเมิน ต่อมา Stufflebeam (2001) นำเสนอแนวคิดการจัดการกลุ่มรูปแบบ แนวทางและทฤษฎีการประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) กลุ่มแนวทางการประเมินมุ่งเสนอ ข้อค้นพบที่ขาดความเที่ยงตรงหรือความสมบูรณ์ 2) แนวทางการประเมินที่มุ่งเน้นคำถามหรือ เทคนิควิธีการ 3) แนวทางการประเมินที่มุ่งเน้นการปรับปรุงหรือการประเมินที่มุ่งตรวจสอบได้ และ 4) แนวทางการประเมินที่มุ่งเน้นข้อเสนอหรือการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งโดยละกลุ่ม ประกอบด้วย รูปแบบ วิธีการประเมินต่าง ๆ การจัดกลุ่มอธิบายทฤษฎีหรือโมเดลการประเมิน ซึ่งสตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้อาศัยประสบการณ์ส่วนตัวทำการประเมินคุณค่าของทฤษฎี การประเมินต่าง ๆ จำนวน 22 โมเดลตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน โครงการ (Program evaluation standards) ของคณะกรรมการร่วมการประเมิน (Joint committee of evaluation)

ผลการประเมินของ Stufflebeam ปรากฏออกมาในลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงจุดดีจุดด้อยของแต่ละโมเดลหรือทฤษฎีการประเมินนั้น ๆ

Scriven (2003) นับเป็นอีกบุคคลหนึ่งในเหล่านักทฤษฎีการประเมินที่เสนอแนวคิดการจัดกลุ่มจำแนกทฤษฎีไว้โดยพิจารณาจากบทบาทของนักประเมินตามที่ทฤษฎีหรือ โมเดลการประเมิน จำแนกออกเป็น 8 กลุ่มโมเดล ได้แก่ 1) โมเดลกึ่งการประเมิน 2) โมเดลการประเมินเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ 3) โมเดลการประเมินอิงพื้นฐานผลลัพธ์ 4) โมเดลการประเมินมุ่งเน้นผู้รับบริการ 5) โมเดลการประเมินเฉพาะเป็นระยะ ๆ 6) รูปแบบการมีส่วนร่วมหรือบทบาทแบบผสมผสาน 7) โมเดลการประเมินขับเคลื่อนทฤษฎี และ 8) โมเดลเชิงพลัง

Akin and Christie (2004, pp. 12-54) ได้จัดกลุ่มอธิบายทฤษฎี โมเดลหรือแนวทางการประเมินออกเป็นแผนภูมิต้นไม้ และใช้ชื่อว่า ต้นไม้ทฤษฎีการประเมิน ประกอบด้วย 3 กิ่งใหญ่ หรือ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มเน้นการใช้ผลการประเมิน 2) กลุ่มเน้นด้านวิธีการที่ใช้ประเมิน และ 3) กลุ่มเน้นด้านการให้คุณค่าของสิ่งที่ประเมิน โดยมีแนวคิดการประเมินเพื่อตรวจสอบความรับผิดชอบและการควบคุม และการสืบค้นทางสังคม เป็นรากฐาน (หรือรากแก้ว) ของต้นไม้การประเมิน ทั้งนี้ในแต่ละกิ่ง (กลุ่ม) ของต้นไม้การประเมินก็ประกอบด้วยทฤษฎี โมเดลหรือแนวทางการประเมินที่น่าเสนอโดยนักทฤษฎีการประเมินแต่ละคน

สำหรับประเทศไทย มีนักประเมินที่น่าเสนอแนวคิดจัดกลุ่มทฤษฎี โมเดลหรือแนวทางการประเมินไว้อย่างเป็นระบบ ก็คือ ศิริชัย กาญจนวาที (2545, หน้า 103-129) ใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มรูปแบบการประเมินเป็น 2 มิติ คือ 1) มิติด้านวัตถุประสงค์ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการตัดสินใจและมุ่งเน้นการตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน และ 2) มิติด้านวิธีการประกอบด้วยการใช้วิธีเชิงระบบและการใช้วิธีการเชิงธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้จัดกลุ่มรูปแบบการประเมินออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) กลุ่มที่ใช้วิธีการเชิงระบบและมุ่งเน้นการตัดสินใจ 2) กลุ่มที่ใช้วิธีการเชิงธรรมชาติและมุ่งเน้นการตัดสินใจ 3) กลุ่มที่ใช้วิธีการเชิงระบบและมุ่งเน้นการตัดสินใจคุณค่า และ 4) กลุ่มที่ใช้วิธีการเชิงธรรมชาติและมุ่งเน้นการตัดสินใจคุณค่า

เกณฑ์การจำแนกการประเมินอภิमान

Stufflebeam (1984, p. 37) ได้ดำเนินการ การจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินใจคุณภาพการประเมินทางการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility standards) 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) ซึ่งแต่ละมาตรฐานดังกล่าวมีรายละเอียดของตัวบ่งชี้รวม 30 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility standards) เป็นมาตรฐานว่าด้วยเจตนาเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมิน นั้นให้สารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (U1-U8)

U1 การระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ: จะเป็นการระบุผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการประเมินหรือผู้ต้องการใช้สารสนเทศในการประเมิน

U2 ความเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ประเมิน: ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงวิธีการประเมิน ผู้ประเมินจะต้องเป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ ตลอดจนมีความซื่อสัตย์ (น่าไว้วางใจ)

U3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง: การรวบรวมสารสนเทศจะต้องมีความครอบคลุมและเลือกใช้สารสนเทศที่ตรงกับวัตถุประสงค์การประเมิน ตลอดจนตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของผู้เกี่ยวข้อง

U4 การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน: การแปลความหมายจากข้อค้นพบ พบที่ได้จะต้องใช้มุมมอง กระบวนการและเหตุผล โดยจะต้องบรรยายอย่างระมัดระวัง และการตัดสินคุณค่าจะต้องมีความยุติธรรม

U5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน: รายงานการประเมินจะต้องบรรยายตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการประเมิน บริบทของการประเมิน ความมุ่งหมาย กระบวนการและข้อค้นพบของการประเมิน โดยจะต้องมีการอธิบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลการประเมิน ได้เข้าใจว่า ประเมินอะไร ประเมินทำไม ใช้สารสนเทศอะไร บทสรุปเป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

U6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง: ข้อค้นพบที่ได้จากการประเมิน จะต้องเผยแพร่ไปยังผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน โดยที่ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน

U7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์: รายงานการประเมินจะต้องเสร็จทันเวลา ผู้เกี่ยวข้องกับการประเมิน สามารถใช้สารสนเทศที่ได้จากการรายงานการประเมินมากที่สุด

U8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง: การประเมินจะต้องกระตุ้นให้เกิดการวางแผนและปฏิบัติต่อไป

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) เป็นมาตรฐานว่าด้วยเจตนาเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริง สามารถปฏิบัติได้จริง มีความรอบคอบ ถ้วนถี่ประหยัดและคุ้มค่า ประกอบด้วยเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ 3 ตัวบ่งชี้ดังนี้ (F1-F3)

F1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง: กระบวนการของการประเมินสามารถปฏิบัติได้จริง

F2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง: การออกแบบและการปฏิบัติการประเมินควรได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง

F3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า: การประเมิน ควรได้รับสารสนเทศที่เพียงพอที่จะพิสูจน์ถึงความถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงขยายงานหรือการล้มเลิก

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) เป็นมาตรฐานว่าด้วยเจตนา เพื่อให้คำนึงถึงกฎ ระเบียบ จริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ดังนี้ (P1-P8)

P1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ: มีการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นในการประเมิน (ทำไมถึงประเมิน ประเมินอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ข้อมูล ประเมินเมื่อใด)

P2 การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส: การให้ความสนใจเกี่ยวกับความขัดแย้ง (ที่เกิดขึ้นและหลีกเลี่ยงไม่ได้) และการปฏิบัติกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างซื่อสัตย์และตรงไปตรงมา

P3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน: การรายงานการประเมินจะต้องมีความตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรงกับข้อค้นพบที่ได้จากการประเมิน และบอกถึงข้อจำกัดของการประเมินด้วย

P4 มีการให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ: การประเมินจะต้องให้ความเคารพและรับรองสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร โดยจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและสิทธิส่วนบุคคล

P5 การคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง: การประเมินจะต้องออกแบบและปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิและความปลอดภัย ของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ต้องให้ความเคารพและปกป้องกลุ่มตัวอย่าง

P6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง: ผู้ประเมิน จะต้องเคารพสิทธิศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

P7 มีรายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรมและเสนอทั้งจุดเด่น จุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน: รายงานการประเมินจะต้องมีความสมบูรณ์และยุติธรรมในการนำเสนอจุดเด่นและจุดด้อยของสิ่งที่ทำการประเมิน

P8 ผู้ประเมินทำการด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ: ผู้ประเมินจะต้องใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ มีความรับผิดชอบและมีจริยธรรม/ จรรยาบรรณ

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standards) เป็นมาตรฐานว่าด้วยเจตนาเพื่อให้แน่ใจการประเมินเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา มีการใช้เทคนิควิธีการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่

เพียงพอสำหรับการตัดสินคุณค่าทางด้านคุณธรรมและนามธรรมของสิ่งที่ทำการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้ 11 ตัวบ่งชี้ดังนี้ (A1-A11)

A1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน: วัตถุประสงค์ของการประเมิน จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างดี และจะต้องมีความชัดเจน

A2 มีการวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ: จะต้องมีการตรวจสอบ รายละเอียดของบริบทการประเมินในรายงานการประเมิน

A3 มีการบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน: วัตถุประสงค์และ กระบวนการประเมินจะต้องมีการบรรยายอย่างละเอียด เพียงพอและสามารถปฏิบัติได้

A4 มีการบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน: จะต้องมีการบรรยายแหล่ง สารสนเทศ (ข้อมูล) ที่จะใช้อย่างละเอียด ชัดเจนและเพียงพอ

A5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง: เครื่องมือและ กระบวนการประเมินจะต้องมีความตรงและได้สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำ

A6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง: เครื่องมือและ กระบวนการประเมินจะต้องมีความเที่ยงและได้สารสนเทศที่มีความคงเส้นคงวา

A7 มีการจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการรายงาน: การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการรายงานในการประเมินได้รับการพิจารณา/ ตรวจสอบ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ไม่มีข้อบกพร่องผิดพลาด

A8 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ: มีการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใน การประเมิน เพื่อสนับสนุนการแปลความหมายของผลการประเมิน

A9 มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: มีการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใน การประเมิน เพื่อสนับสนุนการแปลความหมายของผลการประเมิน

A10 มีการลงสรุปที่มีเหตุผลและมีผลการสนับสนุน: การสรุปผลการประเมินจะต้องมี ความแน่นอน ชัดแจ้ง มีเหตุผลสนับสนุน

A11 มีการเขียนรายงานที่มีความเป็นปรนัย: การเขียนรายงานการประเมินจะต้องมี ความชัดเจนถูกต้องตามข้อค้นพบจากการประเมิน โดยปราศจากข้อคิดเห็นที่ลำเอียงของผู้ประเมิน
สิรินธร สินจินดาวงศ์ (2552) จำแนกมุมมองการประเมินอภิमानเป็นการประเมินผล การดำเนินงานใน 5 มิติ ดังนี้

1. ความตรงของการประเมิน (Validity) เป็นการประเมินถึงคุณลักษณะที่มีการจัด การเอกสารในการประเมิน การวิเคราะห์บริบท กำหนดวัตถุประสงค์และออกแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมสารสนเทศ วิเคราะห์ แปลผลและสรุปสารสนเทศอย่างมีคุณภาพ และตรวจสอบ

การประเมินอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล ประกอบด้วย 13 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การระบุบริบทของสถาบันที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา 2) การระบุถึงอัตลักษณ์ของสถาบัน 3) การบรรยายถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินอย่างชัดเจน 4) การออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถาบัน 5) การวิเคราะห์แหล่งความแตกต่างของเอกสารในการประเมิน 6) การกำหนดแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ 7) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล 8) การตรวจสอบคุณภาพของสารสนเทศ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล 9) การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลอย่างถูกต้องตามวิธีการที่กำหนด 10) การแปลผลและสรุปผลการประเมินถูกต้องตามหลักฐานที่ปรากฏ 11) การเขียนรายงานผล ตามข้อค้นพบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ 12) การรายงานผลการประเมินอย่างเป็นกลาง และ 13) การตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. รรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง คุณลักษณะของงานประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการตัดสินใจคุณค่า และรายงานผลการประเมินอย่างชัดเจน มีการเผยแพร่ผลการประเมินทันความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน และเป็นประโยชน์ในการวางแผน ปรับปรุงการดำเนินงานในทิศทางที่เสนอแนะ ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการประเมิน 2) การระบุช่วงเวลาและระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม 3) การกำหนดเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงข้อจำกัดของทรัพยากรการประเมิน 4) การตรวจสอบการตัดสินใจผลการประเมินสอดคล้องกับสภาพจริง 5) ผลการประเมินเป็นประโยชน์ ซึ่งให้เห็นทิศทางการปรับปรุง การพัฒนาการดำเนินงานของสถาบัน 6) การเขียนรายงานสอดคล้องกับรูปแบบที่กำหนด 7) รายงานผลการประเมินครบถ้วนครอบคลุมผลการประเมิน และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา 8) รายงานผลการประเมินเขียนด้วยภาษาเชิงวิชาการ และมีสื่อประกอบ 9) การจัดทำรายงานผลการประเมินเสร็จทันเวลา และ 10) การเผยแพร่ผลการประเมินสู่ผู้ใช้ผลการประเมินทุกกลุ่ม

3. จริยธรรมในการประเมิน (Ethicality) หมายถึง คุณลักษณะของงานประเมินที่มีการกำหนดวิธีการประเมินไว้เหมาะสมกับสภาพจริง ได้รับการยอมรับ มีการคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องหลายกลุ่ม มีการปรับปรุงคุณภาพการประเมินอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และประโยชน์สาธารณะ ทำการประเมินที่มีความถูกต้องยุติธรรมต่อผู้รับผลการประเมิน รวมถึงเปิดเผยผลการประเมินแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การสื่อสารกับผู้มีส่วนร่วมในการประเมินตลอดช่วงเวลาประเมิน 2) ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และปราศจากอคติการประเมิน 3) การปรับปรุงคุณภาพการประเมินอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของผู้รับผลการประเมิน 4) การจัดทำเอกสารข้อตกลงการประเมิน

- 5) การเปิดเผยผลการประเมินและข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อ การประเมิน 6) การกำหนดวิธีการประเมิน โดยคำนึงถึงความปลอดภัย รักษาความลับ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้ให้ข้อมูล
- 7) การติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความแตกต่าง หลากหลายของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 8) การประเมินที่เป็นธรรมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และ 9) การประเมินที่ครบถ้วน ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้

4. ความน่าเชื่อถือของนักประเมิน (Credibility) หมายถึง คุณลักษณะของงานประเมินที่ได้มาจากนักประเมินที่มีสมรรถนะในการประเมิน ได้รับการยอมรับ และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบและสารสนเทศที่ได้รับจากการประเมิน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้ประเมินมีความสามารถ ในการประเมิน 2) ผู้ประเมินมีทักษะในการสื่อสารผลการประเมิน 3) ผู้ประเมินมีความสามารถในการจัดการการประเมินอย่างเหมาะสม 4) กระบวนการประเมินที่คำนึงผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ประเมิน

5. ประสิทธิภาพต้นทุน (Cost-effectiveness) หมายถึง คุณลักษณะของงานประเมินที่คำนึงถึงความคุ้มค่าของทรัพยากรที่จำเป็นในการประเมิน มีค่าใช้จ่ายในการประเมินอย่างสมเหตุสมผล มีหลักฐานชัดเจนและมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ของต้นทุนการประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การจัดการทรัพยากรการประเมินอย่างคุ้มค่า และ 2) การจัดสรรงบประมาณสำหรับการประเมินอย่างเหมาะสม

ศิริชัย กาญจนวาสิ (2545) นำเสนอว่า อภิमानทฤษฎีของทฤษฎีการประเมินหรือทฤษฎีของทฤษฎีการประเมิน มี 4 มิติ และใช้หลักเกณฑ์จำแนก การอธิบายทฤษฎีการประเมินตามเกณฑ์ดังนี้

1. มิติด้านเกณฑ์ (Objectivism และ Subjectivism) หมายถึง ลักษณะของเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน แบ่งเป็น ความเป็นปรนัยนิยม และอัตนัยนิยม
2. มิติด้านวัตถุประสงค์การตัดสิน (Decision และ Value) หมายถึง จุดมุ่งเน้นหรือความต้องการเกี่ยวกับการตัดสินสิ่งที่ประเมินแบ่งเป็น มุ่งเน้นการตัดสินใจและตัดสินคุณค่า
3. มิติด้านวิธีการ (Systematic และ Naturalistic) หมายถึง วิธีการหรือแนวทางสำหรับการค้นหาเข้าถึงคุณค่าของสิ่งประเมินแบ่งเป็น วิธีการเชิงระบบและวิธีการเชิงธรรมชาติ
4. มิติด้านบทบาทนักประเมิน (Expert และ Co-ordinator) หมายถึง ลักษณะการทำงานของนักประเมินในการทำงานประเมินสิ่งประเมินแบ่งเป็นนักประเมินเป็นผู้เชี่ยวชาญและนักประเมินเป็นผู้ร่วมงานหรือมีลักษณะเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ในการดำเนินงานประเมิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2556) ได้จัดกลุ่มการจำแนกการประเมินไว้ 3 ประเภท หรือกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective based model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Tyler (1943; Cronbach, 1973; Kirkpatrick, 1978)

2. กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental evaluation model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้น ๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ Stake (1967; Scriven, 1967; Provus, 1971)

3. กลุ่มรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-oriented evaluation model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ (Welch, 1967; Stufflebeam, 1968; Alkin, 1967)

จุดมุ่งหมายของการประเมินอภิมาน

การประเมินอภิมาน เป็นกลไกที่ควบคุมคุณภาพของการประเมิน ที่นำไปสู่การพัฒนา ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติทางการประเมิน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการประเมินอภิมานเพื่อ 1) ประเมินคุณภาพ ผลกระทบ หรือการใช้ผลการประเมิน 2) ตรวจสอบและรับรองรายงานประเมิน 3) ควบคุม หรือสะท้อนอดีตในการประเมิน และ 4) ตีคุณค่าหรือประโยชน์ของวิธีการประเมินใหม่ ๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545, หน้า 174)

กระบวนการทัศน์ของการประเมิน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541, หน้า 109-310) และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2545, หน้า 13-22) ได้รวบรวม สรุปและจำแนกวิธีคิดวิเคราะห์ของการประเมินหรือกระบวนการทัศน์ของการประเมิน ออกเป็น 8 กระบวนการทัศน์ ดังนี้

1. การประเมินตามวัตถุประสงค์

1.1 ลักษณะสำคัญ คือ การมุ่งเน้นประเมินว่าผลการดำเนินงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้มากน้อยเพียงใด

1.2 รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ เป็นวิธีการประเมินของไทเลอร์, เมทเฟสเลสและมิเชล (Metfessel and Michel), แฮมมอนด์ (Hammond), โมเดลการประเมินความไม่สอดคล้องของโพรวัส (Provus), วิธีการประเมินประสิทธิผลของการอบรมของเคิร์กแพททริก (Kirkpatrick), วิธีการประเมินภาคขยายของไทเลอร์ (Tyler)

1.3 ข้อดี คือ สะดวกในการปฏิบัติ โดยผู้ประเมินสามารถนิยามมาตรฐานและความสำเร็จโดยใช้วัตถุประสงค์เป็นพื้นฐาน

1.4 ข้อจำกัด คือ เน้นผลปลายทางมากเกินไป ทำให้ละเลยผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ของการประเมิน

2. การประเมินเพื่อการจัดการ

2.1 ลักษณะสำคัญ คือ การมุ่งเน้นกระบวนการในการแสวงหาสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำเสนอให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

2.2 รูปแบบของการประเมินเพื่อการจัดการ เป็นรูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP), รูปแบบการประเมินของยูซีแอลเอ (UCLA), รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch)

2.3 ข้อดี คือ ได้สารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ

2.4 ข้อจำกัด คือ ระบบการประเมินยังไม่ทันต่อความต้องการของสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

3. การประเมินเน้นทฤษฎี

3.1 ลักษณะสำคัญ คือ เป็นการประเมินที่พยายามที่จะให้ได้แนวทางเลือกในการประเมินโปรแกรมการศึกษาที่ทำให้การประเมินมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโปรแกรมการศึกษามากขึ้น

3.2 รูปแบบของการประเมินเน้นทฤษฎี เป็นการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรมการประเมินโดยทฤษฎีจากการวิจัยในทางประเมิน

3.3 ข้อดี คือ เป็นการประเมินที่ให้คำตอบเชิงประสิทธิผลของแผนงาน/ โครงการ พร้อมช่วยให้คำตอบที่เป็นนัยทั่วไปในเชิงเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือไม่เกิดประสิทธิผล

3.4 ข้อจำกัด คือ ใช้เวลาและการลงทุนค่อนข้างมาก ต้องมีการวางแผน จัดสรรทรัพยากร และคัดเลือกทฤษฎีเป็นอย่างดี

4. การประเมินตนเอง

4.1 ลักษณะสำคัญ คือ เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงพัฒนาตนเองและพัฒนางาน พัฒนาการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4.2 รูปแบบของการประเมินตนเอง เป็นวิธีการประเมินตนเองตามแนวพุทธศาสตร์

4.3 ข้อดี คือ สอดคล้องกับปรัชญาการประเมินที่ให้มีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนา

4.4 ข้อจำกัด คือ ขาดในการกำจัดอคติทำให้ผลการประเมินอาจขาดการยอมรับและไม่น่าเชื่อถือ

5. การประเมินผลิตรักข์

5.1 ลักษณะสำคัญ คือ เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของผลิตรักข์ทางการศึกษา เช่น เอกสาร ตำราหลักสูตร แบบสอบผลงานวิจัยทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน

5.2 รูปแบบของการประเมินผลิตรักข์ เป็นรูปแบบการประเมินของปุ๋ยแห้งค้

5.3 ข้อดี คือ ใช้ผลการประเมินเป็นสารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตรักข์

5.4 ข้อจำกัด คือ อาจมีผลทำให้ผลิตรักข์มีราคาสูงขึ้นและขาดความคิดริเริ่มในการพัฒนาผลิตรักข์

6. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

6.1 ลักษณะสำคัญ คือ เป็นการประเมินที่มีแนวคิดว่าการประเมินเป็นเรื่องของคุณค่าที่มนุษย์สามารถเข้าถึงได้ ถ้ามนุษย์มีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ

6.2 รูปแบบของการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นระบบการประเมินแบบเป็นทางการ, ระบบการประเมินแบบไม่เป็นทางการ, ระบบการประเมินแบบคณะกรรมการเฉพาะกิจ, ระบบการประเมินแบบผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจ

6.3 ข้อดี คือ ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

6.4 ข้อจำกัด คือ การประเมินมีความเป็นอัตนัยสูง

7. การประเมินแบบสืบสวนสอบสวน

7.1 ลักษณะสำคัญ คือ เป็นการประเมินที่มีแนวคิดที่จะก่อให้เกิดดุลยภาพของทักษะเชิงนิเสธและเชิงนิมานของผู้ประเมินที่มีผลต่อการประเมิน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการประเมินและผลการประเมิน

7.2 รูปแบบของการประเมินแบบสืบสวนสอบสวน เป็นรูปแบบการปรับวิธีการเชิงกฎหมาย, รูปแบบการปรับวิธีกึ่งกฎหมาย, รูปแบบการใช้การอภิปรายที่ไม่ใช่การสืบพยาน

7.3 ข้อดี คือ มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายกว้างขวาง เปิดโอกาสให้หลายฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการประเมิน

7.4 ข้อจำกัด คือ ไม่สอดคล้องกับปรัชญาการประเมินที่มีการพิจารณาข้อมูลจากผู้สนับสนุนและคัดค้านทำให้มองได้ว่าเป็นการจับผิด

8. การประเมินเชิงธรรมชาติ

8.1 ลักษณะสำคัญ คือ มีแนวคิดที่มุ่งให้ความสำคัญต่อการลงไปสัมผัสสารสนเทศ/ข้อมูลและบริบทตามธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นการมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

8.2 รูปแบบของการประเมินเชิงธรรมชาติ เป็นรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่าของสเตค (Stake), รูปแบบการประเมินเชิงการตอบสนอง

8.3 ข้อดี คือ ให้ความสำคัญในความเป็นมนุษย์ในการประเมินเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการอย่างต่อเนื่อง

8.4 ข้อจำกัด คือ ใช้เวลา แรงงานและทรัพยากรอย่างมาก

สรุปได้ว่าวิธีคิดวิเคราะห์ของการประเมิน หรือกระบวนการทัศนของการประเมินดังกล่าว เป็นกระบวนการเพื่อการประเมินตามลักษณะการมุ่งหาผลที่ต้องการได้รับจากการประเมิน

หลักการประเมินอภิมาน

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2547, หน้า 23-25) กล่าวว่า การประเมินอภิมาน เป็นการประเมินแบบหนึ่ง และมีหลักการที่เหมือนการประเมินทั่วไป โดยมีคำถามการประเมิน 8 คำถาม คือ

1) การประเมินอภิมาน คือ อะไร 2) การประเมินอภิมานใช้ทำอะไรอะไร 3) การประเมินอภิมานเพื่ออะไร 4) สารสนเทศอะไรที่ต้องการใช้ในการประเมินอภิมาน 5) ใครเป็นผู้ใช้ผลการประเมินอภิมาน 6) ใครควรเป็นผู้ประเมินอภิมาน 7) วิธีในการดำเนินการประเมินอภิมานนั้น ทำอย่างไร และ 8) การตัดสินใจคุณภาพการประเมินอภิมานใช้มาตรฐานอะไร โดยแต่ละคำถามอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. การประเมินอภิมาน คือ อะไร ในการถามว่าการประเมินอภิมาน คือ อะไรนั้น สามารถตอบได้ 3 คำตอบ คือ 1) การประเมินเป็นตัดสินว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นนั้นบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ 2) การประเมินเป็นกระบวนการในการค้นหาสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ และ 3) การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน ดังนั้น การประเมินอภิมานจึงเป็นการประเมินคุณค่า และคุณค่าของการประเมินเรื่องงานประเมิน

2. การประเมินอภิมานใช้ทำอะไรอะไร ในการถามว่าการประเมินอภิมานใช้ทำอะไรอะไรนั้น เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลการประเมิน ถ้าการประเมินเป็นการค้นหาสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ผลการประเมินก็จะใช้ประโยชน์เพื่อการตัดสินใจ และเป็นประโยชน์เพื่อนำไปปรับปรุง ขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่หรือในขณะที่โครงการสิ้นสุดลง ดังนั้น การประเมินอภิมานจึงเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงรุกเกี่ยวกับงานประเมินว่า มีคุณค่าในภาพรวมสมควรจะทำต่อไปหรือไม่ และเป็นประโยชน์ในการใช้ข้อมูลสารสนเทศเชิงรับ เพื่อปรับปรุงในแต่ละขั้นตอน

3. การประเมินอภิมานเพื่ออะไร เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของการประเมิน ในการประเมินนั้นนักประเมินจะทำการประเมินจุดประสงค์ (Goals) การออกแบบการประเมิน (Design) วิธีดำเนินการ (Implementation) และผลการประเมิน (Results) โดยอาจจะแยก

ทำการประเมินออกเป็นส่วน ๆ หรือทำการประเมินในภาพรวม ดังนั้น การประเมินอภิमानจึงเป็น การประเมินความสำคัญของวัตถุประสงค์การประเมินความเหมาะสมของการออกแบบการประเมิน และการวางแผนการประเมิน ความพอเพียงในการดำเนินการประเมินและความสำคัญและคุณภาพ ของผลการประเมิน รวมทั้งการใช้ประโยชน์ผลการประเมิน โดยอาจทำแยกกันหรือทำการประเมิน ในภาพรวมก็ได้ เมื่อมองสิ่งที่ถูกประเมิน การประเมินโดยทั่วไปอาจเป็นการประเมินการเรียน การสอน (หลักสูตร วิธีการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น) การประเมิน ทรัพยากร การประเมินงานวิจัย การประเมินตำรา หรือการประเมินการบริหารจัดการ ดังนั้น การประเมินอภิमानอาจหมายถึง การประเมินผลการประเมินสิ่งที่ถูกประเมิน

4. สารสนเทศอะไรที่ต้องการใช้ในการประเมินอภิमान ในการประเมินนั้น นักประเมิน ต้องการสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ละเอียด ครบถ้วน เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่ต้องการ ในการประเมินบางครั้งมีการตัดสินใจที่หยาบ เพราะข้อมูลที่ได้มานั้น ไม่มีความละเอียดเพียงพอ ดังนั้น การประเมินอภิमानต้องการได้ข้อมูลที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างการบรรยาย การตัดสินใจ และข้อเสนอแนะ ดังนั้น การประเมินอภิमानจึงใช้สารสนเทศที่บรรยายลักษณะการประเมินที่ใช้ สารสนเทศเกี่ยวกับผลการประเมินของการประเมินและข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการ ประเมินรวมทั้งการใช้ประโยชน์ผลการประเมิน

5. ใครเป็นผู้ใช้ผลการประเมินอภิमान เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ผลการประเมิน ซึ่งผู้ใช้ผลการประเมิน มีหลากหลาย อาทิ ครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้สนับสนุนการประเมิน เป็นต้น

6. ใครควรเป็นผู้ประเมินอภิमान ซึ่งการประเมินโดยทั่วไปควรเป็นการประเมินโดย นักประเมินสองกลุ่ม คือ 1) กลุ่มแรก นักการประเมินภายในทำหน้าที่ประเมินความก้าวหน้าของ การดำเนินงาน เพื่อนำผลการประเมิน ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของ องค์กรหรือสถานศึกษา และ 2) กลุ่มสอง นักประเมินภายนอกทำหน้าที่ประเมินสรุปรวม เพื่อให้ ทราบผลการประเมิน คุณภาพขององค์กรหรือสถานศึกษาในภาพรวม

7. วิธีในการดำเนินการประเมินอภิमानนั้นทำอย่างไร ในส่วนคำถามนี้ได้มีนักประเมิน ให้วิธีการในการดำเนินการประเมินที่แตกต่างกัน อาทิ

Stake (1967, p. 523) เสนอแนะวิธีการในการประเมินว่า เริ่มที่การบรรยายโครงการที่จะ ประเมิน การรายงานเกี่ยวกับผู้ใช้ผลการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจและการรายงาน ผลการตัดสินใจกลับสู่ผู้ใช้ผลการประเมิน

Scriven (1991, p. 96) เสนอแนะวิธีการในการประเมินว่า สามารถแบ่งออกเป็น 9 ขั้นตอน กล่าวคือ การบรรยายลักษณะโครงการที่จะประเมิน ทำความชัดเจนเกี่ยวกับข้อสรุป

ที่ต้องการ การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผล การทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลที่จะตามมา การประเมินต้นทุน การระบุและประเมินจุดประสงค์ การเปรียบเทียบข้อวิจารณ์โครงการของฝ่ายตรงข้าม การประเมินความต้องการจำเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับความสำคัญของโครงการและการตัดสินใจในภาพรวมของโครงการ

Stufflebeam (1971, p. 13) เสนอแนะวิธีการในการประเมินว่า สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ผลการประเมิน เกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศ การรวบรวมการจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศและการตีความและการรายงานข้อค้นพบต่อผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ

8. การตัดสินใจคุณภาพการประเมินอภิมานใช้มาตรฐานอะไร โดยปกติการประเมินใช้มาตรฐานด้านความเหมาะสมของการประเมิน ความเป็นไปได้ของการประเมิน ความถูกต้องของการประเมินและประโยชน์ของการประเมินรวมทั้งประสิทธิผล/ ต้นทุนของการประเมิน นอกจากนี้ อาจใช้มาตรฐานของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษาก็ได้ ดังนั้น การตัดสินใจคุณภาพการประเมินอภิมาน จึงควรใช้มาตรฐานที่คล้ายคลึงกันด้วย

กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR)

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม หรือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory action research: PAR) เป็นการวิจัยแนวหนึ่งที่มีความเป็นนวัตกรรมการจัดการความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ในตนเอง ทั้งนี้ก็เนื่องจาก โดยธรรมชาติของกระบวนการวิจัยในแนวนี้เองนั้น จะมีความสามารถสนองต่อความต้องการในการแก้ปัญหาจากข้อจำกัดของการนำเอาการวิจัยในกระแสหลักและการวิจัยในแบบดั้งเดิมมาผสมผสานกับการทำงานเชิงปฏิบัติการสังคมหลายประการ อีกทั้งทำให้การวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการทางวิชาการสามารถออกแบบให้มีความเชื่อมโยงกับมิติอื่น ๆ ของการพัฒนาทางสังคมไปด้วยได้อย่างดียิ่ง (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2554, หน้า 2)

นอกจากนี้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) เป็นการวิจัยที่ผสมผสานการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory research) กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) รวมทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เข้าด้วยกันเพื่อได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยคณะวิจัย ชุมชนและแกนนำ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวิจัยทุกขั้นตอน ตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบและร่วมรับประโยชน์ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People centered development) และแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (Problem-learning process) ([http:// www.ru.ac.th](http://www.ru.ac.th))

ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

Kerlinger (1988) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หมายถึง การวิจัยรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาความรู้ ความจริงที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคมด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

กมล สุคประเสริฐ (2540, หน้า 8) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หมายถึง การวิจัย ค้นคว้า และหาความรู้ตามหลักการของการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์แบบเดิม ๆ ต่างกัน เพียงแต่ว่า PAR นั้นมีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ปัญหาในการพัฒนา และเป็น การวิจัยที่ดำเนินไปด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ร่วมงาน รวมทั้งในกระบวนการวิจัยและในการมีส่วนร่วมใช้ประโยชน์ของการวิจัย

สุภางค์ จันทวานิช (2547, หน้า 67) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หมายถึง วิธีการที่ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมวิจัย เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัย นับตั้งแต่การกำหนดปัญหาการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหา หรือส่งเสริมกิจกรรม

มูลเหตุปัจจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

การวิจัยแบบเดิม (Tradition research) เป็นการวิจัยที่ใช้ผู้วิจัยเป็นศูนย์กลาง (Researcher center) องค์ความรู้ (Body of knowledge) อยู่ที่นักวิจัยที่เป็นคนนอกชุมชน วิจัยเพื่อรู้ปัญหาของคนอื่น ผลการวิจัยจึงไม่ได้นำไปใช้แก้ปัญหา ส่วนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยโดยคนในชุมชน (Community center) ร่วมกันเรียนรู้เรื่องชุมชนของตนเอง เห็นปัญหาของตัวเอง เห็นทางออก หรือทางแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน และทุกคนในชุมชนร่วมกันแก้ปัญหาและรับผลของการแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งเป็นการปรับปรุงวิธีการวิจัยดั้งเดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการมองภาพในองค์รวม ให้ความสำคัญแก่คุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย เป็นการศึกษาแบบเจาะลึก และใช้ระยะเวลาศึกษายาวนาน สร้างข้อสรุปจากหลักฐานและสิ่งที่ค้นพบ นำมารวบรวมอธิบายเป็นภาพรวมในเชิงนามธรรม มิใช่ตัวเลขทางสถิติ

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาชุมชน โดยให้สมาชิกของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งเป็นผู้ร่วมวิจัยด้วย แต่ไม่มีการปฏิบัติการใด ๆ และยังไม่มีการนำไปประยุกต์แก้ปัญหา

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการวิจัยที่ผู้วิจัยจะเลือกหรือกำหนดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้พิจารณาว่าดีและเหมาะสมแล้ว จากนั้นก็นำกิจกรรมนั้น ๆ มา

ทดลองปฏิบัติการว่าใช้ได้หรือไม่ตามสมมติฐานของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผล ตลอดจนควบคุมแนวทางการปฏิบัติและนำผลนั้นมาปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการดำเนินงาน แล้วนำไปทดลองใช้ใหม่จนกว่าจะได้ผลที่ผู้วิจัยพึงพอใจ จากนั้นก็นำไปใช้และเผยแพร่ต่อไปซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้อาจมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมก็ได้

แนวคิดพื้นฐานของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) มาจาก 1) PAR เป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง 2) เชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพที่จะร่วมกันเรียนรู้ 3) เริ่มจากความรู้สึกรู้สึกของคนที่มีต่อปัญหา และ 4) กระบวนการวิจัยต้องทำอย่างต่อเนื่อง

จุดเริ่มต้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

เอนก ชิตเกษร และพรพรรณ ไซยปิ่นชนะ ได้ให้ข้อคิดเห็นในจุดเริ่มต้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ชั้นการศึกษาพื้นที่เป้าหมาย ในขั้นนี้นักวิจัยจะทำการกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณที่จะทำการศึกษาวิจัย โดยมีตอนสำคัญดังนี้

1.1 ในกรณีพื้นที่วิจัยใหม่ศึกษาแหล่งข้อมูลพื้นที่เบื้องต้นจากเว็บไซต์และบุคคล

ที่เป็นผู้นำกลุ่ม ได้แก่ ผู้นำของกลุ่มเป้าหมาย กับผู้นำชุมชน

1.1.1 ประสานงานกับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลโดยตรง

1.1.2 ลงพื้นที่พบปะพูดคุยประเด็นปัญหาวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็น

โจทย์งานวิจัย

1.1.3 สังกัดบุคคลที่จะสามารถเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ ซึ่งจะต้องเป็นคนในพื้นที่มีมนุษยสัมพันธ์กระตือรือร้น และเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม

1.2 ในกรณีพื้นที่วิจัยเก่า จะใช้วิธีการโดยการเข้าร่วมศึกษากับทีมวิจัยที่กำลังทำวิจัยในพื้นที่นั้น โดยหาโอกาสพูดคุยกับชุมชนในการพัฒนาโจทย์ใหม่ร่วมกัน

2. ขั้นตอนนี้เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติแล้ว ทีมวิจัยจะต้องสรุปคำถามหรือปัญหารวมทั้งอธิบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพและเกิดความเข้าใจตรงกัน ทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและมองถึงผลของการวิจัยได้อย่างชัดเจนว่าทุกคนเป็นทีมวิจัยร่วมกัน

3. ก่อนการลงพื้นที่วิจัยแต่ละครั้งนักวิจัยจะต้องมีความชัดเจนในการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่ายจะมีส่วนร่วมอะไร และอย่างไรเมื่อใดบ้าง และเป้าหมายในการลงพื้นที่แต่ละครั้งจะต้องเห็นผลการวิจัยอย่างชัดเจน และในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมายจะต้องสังเกตและจับประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในขณะที่

ดำเนินการเพราะประเด็นเหล่านี้จะเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งหัวข้อนี้เป็นหัวข้อสำคัญหัวข้อหนึ่งในวิจัยฉบับสมบูรณ์

4. นักวิจัยจะต้องสามารถปรับตัวและแสดงความจริงใจในการลงพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานต้องยึดวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัยอย่างเข้มงวด เนื่องจากในขณะที่ทีมวิจัยลงพื้นที่ทำงานร่วมกับชุมชน มักจะเกิดความผูกพัน และถูกดึงไปทำกิจกรรมนอกเหนือจากกรอบการวิจัย ซึ่งจะส่งผลทำให้การวิจัยล่าช้าและเกินงบประมาณ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ชาวบ้าน ประชาชน จะตื่นตัว ได้รับการศึกษามากขึ้น สามารถคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหา การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ มีการกระจายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น
3. ผู้วิจัยและนักพัฒนาจะได้เรียนรู้จากชุมชน ได้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชน อันก่อให้เกิดความเข้าใจชุมชนได้ดีขึ้น และเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง
4. เป็นยุทธวิธีที่จะช่วยให้สมาชิกในชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรวมตัวกันขึ้นมาในรูปขององค์กรชุมชน และสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง แต่ข้อจำกัดของ PAR จะเป็นในเรื่องของระยะเวลาในการวิจัย เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผู้วิจัยต้องปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรมของชุมชนที่แตกต่างไปได้ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551, หน้า 4-2)

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีของการประเมินอภิमान คือ การประเมินเพื่อการประเมิน หรือ การประเมินซ้อนการประเมิน เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน จุดด้อยและคุณค่าของรายงานผลการประเมิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบความถูกต้องก่อนการตัดสินใจและความเป็นไปได้ที่ควรมีความสอดคล้อง มีความเหมาะสมและถูกต้อง และได้รับการยอมรับมากที่สุดต่อการนำผลการประเมินไปใช้ โดยจุดมุ่งหมายของการประเมินการประเมิน คือ การควบคุมคุณภาพการประเมินให้ได้คุณภาพพร้อมนำไปสู่การปฏิบัติที่มีความเป็นไปได้ที่เหมาะสม และต้องเป็นการประเมินเพื่อการประเมินตามมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง แม้ว่าวิธีคิดวิเคราะห์ของการประเมินการประเมินเพื่อการมุ่งหาผลลัพธ์จะมีหลากหลาย และมีการนำเสนอเทศมาใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับการประเมินการประเมินก็ตาม หากแต่ผลลัพธ์ที่ได้ต้องมีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการแห่งการประเมินการประเมิน และต้องครอบคลุมไปถึง

ผู้ทำการประเมิน ผู้ใช้ที่มีส่วนเกี่ยวกับข้อกับผลการประเมินการประเมิน เพื่อการใช้ผลการประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ปัจจุบัน (2558) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ในประเทศไทยมีจำนวน 42 แห่งทั่วประเทศ และมีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) รวมจำนวน 2,361 โรงเรียน โดยสถานที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) แต่ละแห่งได้ตั้งสำนักงานตามจังหวัดต่อไปนี้

ตารางที่ 2-8 รายชื่อและจำนวนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) ประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ลำดับ ที่	รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)	จังหวัดที่ตั้ง (แห่ง)	จำนวน โรงเรียนมัธยม (โรงเรียน)
1.	สพม. เขต 1 กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	67
2.	สพม. เขต 2 กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	52
3.	สพม. เขต 3 (นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา)	นนทบุรี	47
4.	สพม. เขต 4 (ปทุมธานี สระบุรี)	ปทุมธานี	43
5.	สพม. เขต 5 (สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท อ่างทอง)	สิงห์บุรี	64
6.	สพม. เขต 6 (ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ)	ฉะเชิงเทรา	54
7.	สพม. เขต 7 (ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว)	ปราจีนบุรี	44
8.	สพม. เขต 8 (ราชบุรี กาญจนบุรี)	ราชบุรี	55
9.	สพม. เขต 9 (สุพรรณบุรี นครปฐม)	สุพรรณบุรี	61
10.	สพม. เขต 10 (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร)	เพชรบุรี	60
11.	สพม. เขต 11 (สุราษฎร์ธานี ชุมพร)	สุราษฎร์ธานี	66
12.	สพม. เขต 12 (นครศรีธรรมราช พัทลุง)	นครศรีธรรมราช	99
13.	สพม. เขต 13 (ตรัง กระบี่)	ตรัง	44

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)	จังหวัดที่ตั้ง (แห่ง)	จำนวน โรงเรียนมัธยม (โรงเรียน)
14.	สพม. เขต 14 (พังงา ภูเก็ต ระนอง)	พังงา	27
15.	สพม. เขต 15 (นราธิวาส ปัตตานี ยะลา)	นราธิวาส	46
16.	สพม. เขต 16 (สงขลา สตูล)	สงขลา	53
17.	สพม. เขต 17 (จันทบุรี ตราด)	จันทบุรี	39
18.	สพม. เขต 18 (ชลบุรี ระยอง)	ชลบุรี	50
19.	สพม. เขต 19 (เลย หนองบัวลำภู)	เลย	52
20.	สพม. เขต 20 (อุดรธานี)	อุดรธานี	63
21.	สพม. เขต 21 (หนองคาย บึงกาฬ)	หนองคาย	56
22.	สพม. เขต 22 (นครพนม มุกดาหาร)	นครพนม	81
23.	สพม. เขต 23 (สกลนคร)	สกลนคร	45
24.	สพม. เขต 24 (กาฬสินธุ์)	กาฬสินธุ์	55
25.	สพม. เขต 25 (ขอนแก่น)	ขอนแก่น	84
26.	สพม. เขต 26 (มหาสารคาม)	มหาสารคาม	35
27.	สพม. เขต 27 (ร้อยเอ็ด)	ร้อยเอ็ด	60
28.	สพม. เขต 28 (ศรีสะเกษ ยโสธร)	ศรีสะเกษ	83
29.	สพม. เขต 29 (อุบลราชธานี อำนาจเจริญ)	อุบลราชธานี	81
30.	สพม. เขต 30 (ชัยภูมิ)	ชัยภูมิ	37
31.	สพม. เขต 31 (นครราชสีมา)	นครราชสีมา	50
32.	สพม. เขต 32 (บุรีรัมย์)	บุรีรัมย์	66
33.	สพม. เขต 33 (สุรินทร์)	สุรินทร์	85
34.	สพม. เขต 34 (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน)	เชียงใหม่	42
35.	สพม. เขต 35 (ลำปาง ลำพูน)	ลำปาง	46
36.	สพม. เขต 36 (เชียงราย พะเยา)	เชียงราย	59
37.	สพม. เขต 37 (แพร่ น่าน)	แพร่	46
38.	สพม. เขต 38 (สุโขทัย ตาก)	สุโขทัย	47

ตารางที่ 2-8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)	จังหวัดที่ตั้ง (แห่ง)	จำนวน โรงเรียนมัธยม (โรงเรียน)
39.	สพม. เขต 39 (พิษณุโลก อุดรดิตถ์)	พิษณุโลก	69
40.	สพม. เขต 40 (เพชรบูรณ์)	เพชรบูรณ์	39
41.	สพม. เขต 41 (กำแพงเพชร พิจิตร)	กำแพงเพชร	62
42.	สพม. เขต 42 (นครสวรรค์ อุทัยธานี)	นครสวรรค์	58
	รวม	42	2,361

ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

(นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) ประกอบด้วย สถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา จำนวนรวม 66 โรงเรียน (รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก) สำหรับการศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้เน้นการศึกษา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จำแนกข้อมูลพื้นที่การศึกษาเฉพาะระดับ โรงเรียนมัธยมศึกษาของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนรวม 47 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี) มีจำนวน โรงเรียน ๗ รวม 18 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ/ ใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน และ ขนาดกลาง จำนวน 9 โรงเรียน
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีจำนวน โรงเรียน ๗ รวม 29 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ/ ใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 15 โรงเรียน และขนาดเล็ก จำนวน 12 โรงเรียน

บริบทของจังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา

จังหวัดนนทบุรี

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี ในประวัติศาสตร์ระบุไว้ว่า สภาพทั่วไปของพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ จึงมีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนหนาแน่นตามริมแม่น้ำเจ้าพระยามาตั้งแต่อดีต เช่น บ้านวัดชลอ บ้านวัดเขมา บ้านบางม่วง บ้านตลาดขวัญ

บ้านบางขุน เป็นต้น จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย จัดตั้งขึ้น ครั้งล่าสุดโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดนครนายก พุทธศักราช 2489 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 และ จังหวัดนนทบุรี ในปัจจุบัน จัดเป็นพื้นที่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีขนาดเนื้อที่ใหญ่ เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ (รวมกรุงเทพมหานคร) แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร และมีคำขวัญประจำจังหวัดนนทบุรี พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ด แหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ

2. ด้านภูมิศาสตร์ จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือก่อนทางเหนือ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ปกครองทั้งหมด 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939.375 ไร่ โดยมีพิกัดภูมิศาสตร์อยู่ละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก และมีอาณาเขตจรดอำเภอและจังหวัดข้างเคียงเรียงตาม เข็มนาฬิกา ดังนี้

2.1 ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

2.2 ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)

2.3 ทิศใต้ ติดต่อกับเขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)

2.4 ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกุหลาบและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

3. ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงแบ่ง ออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ฝั่งตะวันตก มีพื้นที่ 3 ใน 4 ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง มีคูคลองขนาดต่าง ๆ เชื่อมโยงกันหลายสายเหมือนใยแมงมุม มีการทำเรือกสวนไร่นา และฝั่ง ตะวันออกมีพื้นที่ 1 ใน 3 ของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่ในเขตเทศบาลนครนนทบุรีและเทศบาลนคร ปากเกร็ด เป็นเขตเมืองมีประชากรอยู่อย่างหนาแน่น อาจถือได้ว่าส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของ เมืองหลวง เพราะเขตแดนระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครนั้นแทบจะไม่เป็นที่รู้จัก

4. การแบ่งเขตการปกครอง แบ่งเป็นการปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครอง ส่วนท้องถิ่น

4.1 การปกครองส่วนภูมิภาค จังหวัดนนทบุรีแบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาค (ตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่) ออกเป็น 6 อำเภอ 52 ตำบล 433 หมู่บ้าน แต่หากไม่นับรวม หน่วยการปกครองในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนครซึ่งยุบเลิกตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

แล้ว จะมีทั้งหมด 34 ตำบล 328 หมู่บ้าน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน
จังหวัดนนทบุรี, 2557) โดยอำเภอทั้ง 6 อำเภอ ของจังหวัดนนทบุรี มีรายชื่อและข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 2-9 รายชื่อและข้อมูลทั่วไปของการปกครองส่วนภูมิภาคในจังหวัดนนทบุรี
(ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนนทบุรี, 2551)

ลำดับ	ชื่ออำเภอ	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	ระยะทางห่างจาก ตัวจังหวัด (กิโลเมตร)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน (แห่ง)
1	เมืองนนทบุรี	77.02	-	10	26
2	บางกรวย	57.41	16.86	9	41
3	บางใหญ่	96.40	8.11	6	69
4	บางบัวทอง	116.44	15.96	8	73
5	ไทรน้อย	186.02	29.01	7	68
6	ปากเกร็ด	89.02	7.45	12	51

4.2 การปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีประกอบด้วยองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น 46 แห่ง แบ่งตามประเภทและอำนาจบริหารจัดการภายในท้องถิ่นได้เป็น องค์การ
บริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 17 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 28 แห่ง

ตารางที่ 2-10 รายชื่อและข้อมูลทั่วไปของการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี
(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2556)

ลำดับ	ชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	อำเภอ
	เทศบาลนคร		
1	เทศบาลนครนนทบุรี	38.90	เมืองนนทบุรี
2	เทศบาลนครปากเกร็ด	36.04	ปากเกร็ด
	เทศบาลเมือง		
1	เทศบาลเมืองบางบัวทอง	13.50	บางบัวทอง
2	เทศบาลเมืองบางกรวย	8.40	บางกรวย

ตารางที่ 2-10 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	อำเภอ
3	เทศบาลเมืองบางศรีเมือง	6.36	เมืองนนทบุรี
4	เทศบาลเมืองพิมลราช	15.08	บางบัวทอง
	เทศบาลตำบล		
1	เทศบาลตำบลปลายบาง	15.68	บางกรวย
2	เทศบาลตำบลบางม่วง	1.67	บางใหญ่
3	เทศบาลตำบลบางใหญ่	7.23	บางใหญ่
4	เทศบาลตำบลไทรน้อย	2.30	ไทรน้อย
5	เทศบาลตำบลไทรมา้า	8.14	เมืองนนทบุรี
6	เทศบาลตำบลศาลากลาง	14.78	บางกรวย
7	เทศบาลตำบลเสาธงหิน	9.55	บางใหญ่
8	เทศบาลตำบลบางเลน	7	บางใหญ่
9	เทศบาลตำบลบ้านบางม่วง	11.21	บางใหญ่
10	เทศบาลตำบลบางสีทอง	5.80	บางกรวย
11	เทศบาลตำบลบางพลับ	8.31	ปากเกร็ด

5. ข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดนนทบุรี

จากข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2556 พบว่า มีประชากรทั้งหมดจำนวน 1,141,673 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 535,711 คน หญิงจำนวน 605,962 คน ตามข้อมูลในตารางที่ 2-10 ดังนี้

ตารางที่ 2-11 ข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดนนทบุรี (จังหวัดนนทบุรี, 2556)

ประชากรจังหวัดนนทบุรี		
จำนวนประชากรทั้งหมด (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
1,141,673	535,711	605,962

ตารางที่ 2-11 (ต่อ)

จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรของจังหวัดนนทบุรี			
อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
เมืองนนทบุรี	169,211	188,144	357,355
ปากเกร็ด	107,542	122,280	229,822
บางบัวทอง	117,619	134,560	252,179
บางใหญ่	58,837	67,725	126,562
บางกรวย	53,893	62,368	116,261
ไทรน้อย	28,609	30,885	59,494
รวม	535,711	605,962	1,141,673

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมีมูลค่าสูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศ และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน เคยมีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่ไม่มีอำเภอเมือง มีอำเภอพระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ชาวบ้านโดยทั่วไปนิยมเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “กรุงเก่า” หรือ “เมืองกรุงเก่า”

2. ด้านภูมิศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางถนนสายเอเชีย 75 กิโลเมตร ทางรถไฟ 72 กิโลเมตร และทางเรือ 177 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,556.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,597,900 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 63 ของประเทศไทย และเป็นอันดับที่ 11 ของจังหวัดในภาคกลาง ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีแม่น้ำไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำน้อย รวมความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร มีคลองใหญ่ย่อย 1,254 คลอง เชื่อมต่อกับแม่น้ำเกือบทั่วบริเวณพื้นที่ มีที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อดังนี้ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557)

2.1 ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดลพบุรี

2.2 ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี

2.3 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี

2.4 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะร้อนชื้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ฤดู คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในฤดูหนาวซึ่งอากาศจะเย็นและแห้งแล้ง และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้มีฝนตกชุกเป็นเวลานาน ซึ่งในปี พ.ศ. 2556 อุณหภูมิสูงสุด 40.1 องศาเซลเซียส ในวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 อุณหภูมิต่ำสุด 12.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ปริมาณน้ำฝนรวม 905.7 มิลลิเมตร ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 258.5 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 90 วัน วันที่ฝนตกมากที่สุด 75.1 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2556

จากข้อมูลของสถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556 (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557) พบว่าลมพัดแรงที่สุดทางทิศทาง 060 องศา (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) วัดความเร็วได้ 31 นอต หรือ 57 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 เดือนที่มีความยาวนานของแสงแดดมากที่สุด คือ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2556 เฉลี่ยวันละ 8.7 ชั่วโมง เดือนที่มีความยาวนานของแสงแดดน้อยที่สุด คือ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2556 เฉลี่ยวันละ 3.0 ชั่วโมง ความยาวนานของแสงแดดเฉลี่ยตลอดทั้งปี วันละ 6.3 ชั่วโมง เดือนที่น้ำระเหยมากที่สุด คือ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2556 เฉลี่ยวันละ 6.0 มิลลิเมตร เดือนที่น้ำระเหยน้อยที่สุด คือ เดือนมกราคม พ.ศ. 2556 เฉลี่ยวันละ 3.6 มิลลิเมตร ปริมาณน้ำระเหยตลอดทั้งปี วันละ 4.5 มิลลิเมตร

4. การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน อำเภอบางปะหัน อำเภอผักไห่ อำเภอภาชี อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอมหาราช อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา อำเภอบางซ้าย อำเภออุทัย อำเภอเมือง และอำเภอบ้านแพรก รวมมีจำนวนตำบล 209 ตำบล 1,459 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 31 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 121 แห่ง

5. ข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากข้อมูลสถิติด้านประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2556 พบว่ามีประชากรทั้งหมดจำนวน 796,279 คน (288,888 คนวัยเรียน) แบ่งเป็นชายจำนวน 384,109 คน หญิงจำนวน 412,170 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 139,943 คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านแพรก จำนวน 9,051 คน มีสมาชิกวุฒิสภา 1 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน (กรมการปกครอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,

2556 อ้างถึงใน กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2557)

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นองค์กรการบริหารจัดการการศึกษา ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสู่สากล

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีวินัย มีจิตสำนึก รักสิ่งแวดลอม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มีทักษะอาชีพ และมีความสามารถตาม มาตรฐานสากล

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทักษะอาชีพและพัฒนาสู่สากล
3. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ
4. ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารงานได้ตามมาตรฐาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุมผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ค่านิยมองค์กร

“SESAO 3”

S = Service mind	จิตบริการ
E = Equality	มีความเสมอภาพ
S = Smart	เป็นแบบอย่างที่ดี
A = Accountability	มีความรับผิดชอบ
O = Organic	เป็นองค์กรที่มีชีวิต

3 = การมีส่วนร่วมระหว่าง 3 องค์กร ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
โรงเรียน และชุมชน (ทั้งภาครัฐและเอกชน)

วัฒนธรรมองค์กร

หน้าไม่อ รอไม่นาน บริการดี วจีไพเราะ

อัตลักษณ์องค์กร

จิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 2-13 สัญลักษณ์อัตลักษณ์ของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นวพรรดี นามพุทธ (2555) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2) เพื่อสร้างรูปแบบและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ
- 3) เพื่อประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีนวัตกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ ประสบความสำเร็จ องค์ประกอบ 8 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจำนวน 118 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและข้อมูลสารสนเทศ 2) การดำเนินการ เป็นการนำวงจร PDCA ไปดำเนินการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาตามขั้นตอนที่กำหนด ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) 3) การสรุปผลการดำเนินงาน และ (4) การรายงานผลการปฏิบัติงาน มาบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. เพื่อประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการบริหารจัดการศึกษา ของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า ก่อนดำเนินการมีคุณภาพอยู่ในระดับดี และหลังดำเนินการมีคุณภาพระดับดีมาก ส่วนผลการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จการพัฒนาระบบ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า จำนวน 8 ด้าน จำนวน 118 ตัวบ่งชี้ โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ 1) เคาระห์รูปแบบ การพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 3) ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า 1) ด้านบริบท ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการรับทราบหน้าที่ของตนเองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านปัจจัย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การนิเทศ กำกับติดตาม จากหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากทุกรายการ 4) ด้านผลผลิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายน่าพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง (5) ด้านผลกระทบ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การเข้ามาศึกษาดูงานหรือการเป็นที่ยอมรับของสถานศึกษาอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า รูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ในสภาพจริง พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงหลังทดลองใช้เพิ่มขึ้นจากก่อนทดลองใช้ทุกด้าน ก่อนใช้รูปแบบโดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ ส่วนผลการประเมินหลังใช้รูปแบบ โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า คะแนนหลังทดลองใช้สูงกว่าก่อนทดลองใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น

ละมุน รอดขวัญ (2555) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน หลังผ่านการประเมินภายนอกรอบสอง 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หลังผ่านการประเมินรอบสอง พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและจัดให้มีอย่างต่อเนื่อง ดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

หลังผ่านการประเมินภายนอกรอบสอง พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญ เครื่องมือในการดำเนินงานไม่หลากหลาย ขาดรูปแบบและแนวทางที่ดีในการดำเนินงาน

3. ผลการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษภาคใต้ตอนบน พบว่า รูปแบบ คือ คู่มือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ คำชี้แจงการใช้คู่มือเนื้อหา ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ และส่วนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงในระดับมาก

มนตรี บุญทศ (2554) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) เจเนอริกการนำรูปแบบไปใช้ 3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ 4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบ เรียกว่า PDR Model ซึ่งมาจากสาระสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้น P หมายถึง เตรียม คือ เตรียมด้วย 3 ต. ประกอบด้วย ก1) เตรียมการ/ ประชุม 2) เตรียมตัว/ แต่งตัว 3) เตรียมใจ/ กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 ขั้น D หมายถึง ดำเนินการ คือ ดำเนินการด้วย 3 ล. ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) หลักเกณฑ์ 3) หลักฐาน ซึ่งต้องใช้ในการดำเนินงานตามวงจร PDCA ทั้ง 4 ตอน คือ P (วางแผน) D (ปฏิบัติตามแผน) C (ตรวจสอบ) A (ปรับปรุง) ขั้นตอนที่ 3 ขั้น R หมายถึง รายงาน คือ รายงานด้วย 3 ร. ประกอบด้วย 1) รวบรวม/ รวบรวมข้อมูล 2) ร้อยรัด/ สังเคราะห์ข้อมูลให้ทันกำหนด 3) เรียบร้อย/ เขียนรายงานให้ถูกต้องเรียบร้อย

2. ผลการประเมินรูปแบบ โดยบุคลากรในโรงเรียนทดลองใช้และผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และผลประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้เข้าสัมมนา 20 คน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ประพฤทธิ์ สุขไย (2553) ได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประชุมปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ มีการคิดเห็นต่อการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การดำเนินการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

เพชร แก้วดวงดี (2553) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า 1. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพยกระดับผลสัมฤทธิ์ และมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น 2) เพื่อพัฒนาโรงเรียนผู้บริหาร ครู และนักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานประเมินกำหนด และ

3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล คณะกรรมการชุมชน องค์กรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ คือ 1) การบริหารต้องเน้นคุณภาพและมาตรฐานที่เกิดกับโรงเรียน ครู และผู้เรียน 2) การบริหารจัดการต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจาก ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาชุมชน และองค์กรต่าง ๆ และ 3) การมุ่งมั่นทุ่มเท สร้างศรัทธา สร้างทีมงานให้เป็นมืออาชีพ ของผู้บริหารเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการ ส่วนที่เป็นระบบและกลไกของรูปแบบ คือ 1) การมีสื่อเทคโนโลยีที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ทั้งระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ สื่อทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งใช้ระบบการนิเทศ พัฒนาครู กำกับ ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอด้วยสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) ครูมีความมุ่งมั่นทุ่มเท เชื่อถือ ศรัทธาในระบบกลไกการบริหารมีความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบมุ่งความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีขวัญกำลังใจทำงานเป็นทีมที่เป็นระบบ มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่เน้นคุณภาพผู้เรียน และ 3) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงบริหารมีมุ่งมั่นทุ่มเท เสียสละ รับผิดชอบต่อภาระหน้าที่เป็นแบบอย่างและสร้างศรัทธาให้ครูและชุมชน มีความเชื่อมั่นในแนวทางบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ส่วนยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรูปแบบ คือ

- 1) พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นทีมงานยกระดับคุณภาพโรงเรียน
- 2) สร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน และ 3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสมอย่างหลากหลายในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน และด้านการประเมินรูปแบบ คือ 1) ตรวจสอบจากผลสัมฤทธิ์ผลการเรียน จากแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐานหรือจากการทดสอบ โดยองค์กรภายนอก 2) ใช้เครื่องมือและตัวชี้วัดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และ 3) ใช้การประเมินแบบผสมผสานทั้งมีรูปแบบ ไม่มีรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่เกิดจากการสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณและจากการประเมิน ความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยรวมทุกองค์ประกอบในระดับความเหมาะสม 3. ผลการทดลองรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยนำรูปแบบไปทดลองใช้ 2 โรงเรียน ใน 1 ภาคเรียน พบว่า ผลการประเมินหลังจากนำรูปแบบบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กไปทดลองใช้ทั้ง 2 โรงเรียน มีผลการประเมินโดยรวมทุกมาตรฐานเพิ่มขึ้นจากระดับพอใช้เป็นระดับดีทั้ง 2 โรงเรียน และผลการสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริหาร และคณะครู ที่โรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 2 โรงเรียนขณะทดลองใช้รูปแบบ และหลังการทดลองรูปแบบ มีความเห็นต่อรูปแบบ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิฑูรย์ หนูขาว (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 118 คน และครูผู้สอน จำนวน 287 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ฉิมมน ต่ายจันทร์ (2551) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีความมุ่งหมายเพื่อ

1) ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 และ 2) เปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 368 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ที่มีค่า

ความเชื่อมั่นทั้งหมด 0.96 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การเตรียมความพร้อมให้บุคลากร และการนิเทศและการกำกับติดตามตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ได้ผล ดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม พบว่า ผู้ที่ตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านผู้ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวม พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและด้านการเตรียมความพร้อมให้บุคลากร ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการนิเทศและการกำกับติดตาม ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ในภาพรวม ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม สถานศึกษาขนาดต่างกันมีระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดต่างกัน มีระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการทำงานเป็นทีม สถานศึกษาขนาดต่างกัน มีระดับปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทิภาวรรณ เลขวัฒนา (2551) ได้ทำการศึกษาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ มีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โครงสร้างหลักและโครงสร้างเสริม โดยโครงสร้างหลัก เป็นขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างเป้าหมายร่วมกัน 2) เตรียมการเทียบเคียง 3) ดำเนินการเทียบเคียง 4) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน 5) ทบทวนและตรวจสอบการทำงาน และ 6) ประเมินภายในและจัดทำรายงานประเมินตนเองในแต่ละขั้น ใช้การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนโครงสร้างเสริมเป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้การดำเนินงานของโครงสร้างหลักเป็นไปได้อย่างราบรื่น ครอบคลุม ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายสนับสนุน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงาน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด 2) ฝ่ายติดตามและประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มติดตามคุณภาพ และกลุ่มประเมินคุณภาพและรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะนี้สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา โดยทั้ง 3 โรงเรียนคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น ผู้บริหารและคณะครูที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบเห็นด้วยว่า รูปแบบการประเมินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สมมาตร สนมมิโน (2551) ได้ทำการศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้หลักสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการบริหารเชิงสมดุล ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้หลักสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการบริหารเชิงสมดุลจากผู้เชี่ยวชาญได้มุมมอง 6 มุมมอง ด้านผู้รับบริการ มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านภาวะผู้นำมุมมองด้านการเรียนรู้ และการเจริญเติบโต มุมมองด้านวินัย มุมมองด้านการเงิน รวมทั้งหมด 19 มาตรฐาน 96 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) มุมมองด้านผู้รับบริการ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มาตรฐานที่ 3 นักเรียนสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มาตรฐานที่ 4 ผู้ปกครองหรือชุมชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน ได้แก่ มาตรฐานที่ 5 กระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดคุณค่าแก่ผู้เรียนนำไปสู่ผลสำเร็จจิตตาคความคาดหวังของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 6 การจัดโครงสร้างขององค์กรและการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ 3) มุมมองด้านภาวะ ได้แก่ มาตรฐานที่ 7 ผู้บริหาร

มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 8 บุคลากรมีความรับผิดชอบ มาตรฐานที่ 9 บุคลากรมีการวางแผนในการปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 10 บุคลากรเป็นบุคลากรที่มีมนุษยสัมพันธ์ ส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคลากรในองค์กรและความร่วมมือกับองค์กรภายนอก 4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการเจริญเติบโต ได้แก่ มาตรฐานที่ 11 การพัฒนาการเรียนรู้ การเจริญเติบโตของบุคลากรในองค์กรมาตรฐานที่ 12 ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากร มาตรฐานที่ 13 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 14 บุคลากรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 15 ความพึงพอใจของบุคลากรในการพัฒนา การเรียนรู้และการเจริญเติบโต 5) มุมมองด้านวินัย มาตรฐานที่ 16 การรักษาวินัยของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ มาตรฐานที่ 17 การพัฒนาวินัยของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ 6) มุมมองด้านการเงิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 18 การบริหารจัดการงบประมาณที่มีคุณภาพ มาตรฐานที่ 19 การระดมทรัพยากรอย่างเพียงพอ

เพชรรัตน์ ประเสริฐศิลป์ และคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2: ศึกษากรณี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังทอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์แนวทางการปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาจากการจัดทำโครงการกิจกรรมตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษากระบวนการและผลการจัด โครงการ/ กิจกรรมกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือ รองผู้อำนวยการ จำนวน 33 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 33 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบสอง และมีผลการประเมินคุณภาพระดับดี เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสาร และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่และร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษานิยมจัด โครงการ/ กิจกรรมมากที่สุด ดังนี้ กิจกรรมวิถีพุทธ โครงการปรับภูมิทัศน์ กิจกรรมหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งโรงเรียน กิจกรรมการสอนโครงการ กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมอนามัยโรงเรียน กิจกรรมกีฬา โครงการพัฒนาบุคลากร กิจกรรมการจัดองค์กร กิจกรรมการกระจายอำนาจการบริหาร กิจกรรมการพัฒนาสื่อ กิจกรรมสถานักเรียน กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และกิจกรรมบวรสัมพันธ์โดยสถานศึกษาใช้ระบบวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ (2550) ได้ทำการศึกษาพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษาระบบ มัลคอม บัลคอม บัลดริจ สำหรับ

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย สรุปว่า 1) ได้แบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษาระบบ มัลติคอม บัลดริจ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบย่อย 19 ด้าน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผลงานหลักออกเป็น 19 ด้านและสร้างตัวชี้วัดการดำเนินงานหลักตามผลงานหลักได้ 33 ตัวชี้วัดซึ่งแบ่งเป็นตัวชี้วัดย่อยได้ 101 ตัวชี้วัดลักษณะแบบประเมินมีข้อคำถามทั้งหมด 101 ข้อ 2) ระบบการประเมินมี 2 มิติ คือ มิติกระบวนการใช้การประเมินตามหลักการ APProach deployment learning and integration-A-D-L-I และมิติผลลัพธ์ ใช้การประเมินตามหลักการ ประเมินผลลัพธ์ 3) แบบประเมินสถานศึกษา มีการแปลผลและให้คะแนน 6 ระดับ โดยมีการแปลผลตามค่าของคะแนน (Point values) ของระบบคะแนน (Scoring system) ตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศปี ค.ศ. 2005 4) การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินสถานศึกษา พบว่าแบบประเมินมีคุณภาพ โดยผลการเปรียบเทียบคะแนนจากการทดลองใช้แบบประเมิน พบว่าผลการประเมินสถานศึกษามีความแตกต่างกัน และมีความสอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) และผู้ใช้แบบประเมินมีความพึงพอใจในการใช้แบบประเมินอยู่ในระดับมาก

สมเกียรติ บุญรอด (2550) ได้ทำการศึกษาพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1 เนื้องานที่มุ่งประเมิน 1.2 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน 1.3 วิธีใช้ในการประเมิน 1.4 ผู้ทำการประเมิน และ 1.5 การใช้ข้อมูลย้อนกลับ 2. รูปแบบการประเมินปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สร้างขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบ ได้แก่ 2.1 เนื้องานที่มุ่งประเมิน ประกอบด้วย 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านผู้เรียน มุมมองด้านกระบวนการภายในมุมมองด้านการเรียนรู้ และพัฒนาองค์กร และมุมมองด้านงบประมาณ และทรัพยากร 2.2 ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน มีจำนวน 67 ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และอันดับคุณภาพ 2.3 วิธีที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ การสัมภาษณ์ การตรวจสอบรายการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน และการสอบถาม 2.4 ผู้ทำการประเมิน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หัวหน้ากลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะอนุกรรมการข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น) 2.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับ ดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลกลุ่มบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่ดี และข้อมูลกลุ่มบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุง 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน

ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วมทดลองใช้มีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความเหมาะสมมาก และสามารถนำไปใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จริงมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานทั้ง 5 องค์ประกอบ ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความถูกต้องครอบคลุมตามกรอบภาระงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมาก

ชัยพจน์ รักษาม (2549) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษามี 14 มาตรฐาน 59 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักเรียนมี 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านครูมี 2 มาตรฐาน 12 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านผู้บริหารมี 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ และมีการจำแนกระดับคุณภาพของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับปรับปรุงระดับพอใช้ ระดับดี และระดับดีมาก สามารถนำไปเปรียบเทียบได้กับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) 2. โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาด้วยภาษา PHP (Professional home page) เป็น Open source ที่ทำงานได้รวดเร็วหลังจากป้อนข้อมูลที่ต้องการแล้ว โปรแกรมจะเก็บไว้ในระบบจัดการข้อมูล MySQL เพื่อทำการประมวลผลบอกระดับคุณภาพของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นสรุปออกมาเป็นรายงาน และกราฟแท่งเปรียบเทียบระดับคุณภาพ 3. ผลการทดสอบคุณภาพโปรแกรม พบว่า ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพในโรงเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด และมากตามลำดับ คือ โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นสามารถป้อนข้อมูลได้สะดวก ช่วยลดขั้นตอนการทำงาน และความซ้ำซ้อน ในการจัดทำรายงานข้อมูล รายการแต่ละรายการ มีรายละเอียดและรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สำหรับรายการประเมินข้ออื่น โรงเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ทำให้ค้นหาข้อมูลได้รวดเร็ว และทันต่อความต้องการใช้งานมีเอกสารคู่มือเพื่อให้ผู้ใช้สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกการออกแบบหน้าจอคอมพิวเตอร์เพื่อป้อนข้อมูลมีรูปแบบ และลักษณะเหมาะสมแก่การใช้งาน ความสามารถในการพิมพ์รายงานเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก รายงานจากระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้

ชนม์ชกรณั วรรณทร์ (2549) ได้ทำการศึกษาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 มิติ

หลัก ได้แก่ มิตินุญลักษณะหรือเกณฑ์การประเมิน มิตินุญลักษณะ/ วิธีการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและมิตินุญการประเมิน ซึ่งแต่ละมิตินุญมีส่วนประกอบที่สัมพันธ์กัน โดยมียุทธวิธีดำเนินการ คือ 1) การฝึกอบรม 2) การให้คำปรึกษา และ 3) การอำนวยความสะดวก ผลการประเมินรูปแบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โครงสร้าง ขององค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน ความง่ายต่อการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จากการนำไปทดลองใช้ พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้อย่างมีความเหมาะสม มีความความถูกต้อง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาในระดับมาก

จันทรา จันทเลิศ (2548) ได้ทำการศึกษาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกัน คุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพสถานศึกษา ส่วนใหญ่ มีนโยบาย มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ กำหนดวัตถุประสงค์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อ การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูล และการประมวล โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ แล้วให้เป็นปัจจุบัน และตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ไปใช้ประโยชน์ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้เก็บ รักษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น ตู้เก็บแฟ้ม แผ่นดิสเก็ต แผ่นซีดีรอม ฯลฯ มีการจัดเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้แฟ้มข้อมูล และ มีการนำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิ สำหรับการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ ได้นำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และรับรอง การประเมินจากหน่วยงานภายนอก (สมศ.) ในส่วนสถานศึกษาที่มีการเผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศ ได้ใช้วิธีการเผยแพร่ โดยใช้แผ่นพับ หอกระจายเสียงของชุมชน ชี้แจงที่ประชุม ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนข้อมูลสารสนเทศที่สถานศึกษาส่วนน้อยได้ปฏิบัติ คือ การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ และไม่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับงานประกันคุณภาพ การศึกษาและผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศไม่ได้รับการสนับสนุนการเข้ารับการอบรมเรื่อง การประมวลผล การกำหนดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ สถิติเป็นผู้วิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ ไม่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล ไม่ได้จัดให้มีห้องศูนย์สารสนเทศ

และผู้รับผิดชอบห้องศูนย์สารสนเทศของสถานศึกษาไว้ และโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษา ส่วนใหญ่มีข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ผู้บริหาร และครู ส่วนรายการ ที่สถานศึกษาส่วนน้อยมีข้อมูลและสารสนเทศ คือ ข้อมูลผู้เรียน เบิกชอล์ก แปรงลบกระดาน ไม่กวาด ฯลฯ ร้อยละของผู้เรียนที่มีวิธีการพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ และเป็นรูปธรรม ร้อยละ ของผู้เรียนที่ใช้ผลการประเมินมาพัฒนาตนเอง และสามารถบอกผลงานการพัฒนาตนเองได้ ร้อยละ ของผู้เรียนที่สามารถอ่าน และค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (Internet)

ธงไชย บุญเรือง (2547) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมจำแนกตามลักษณะของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ 3) รูปแบบการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี คือ (1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ได้แก่ ให้ความรู้แก่บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องกระจาย การมีส่วนร่วมทุกฝ่าย และกำหนดคณะทำงานด้านระบบสารสนเทศ (2) การพัฒนามาตรฐาน การศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์มาตรฐาน ประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดทำเอกสารประกอบมาตรฐาน (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ระดม ความคิดคณะกรรมการประเมินความต้องการจำเป็นกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ จัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีมอบหมายงานกระจายอำนาจ ทำงานเป็นทีมสนับสนุน อำนวยความสะดวก และนิเทศติดตาม (5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ได้แก่ อบรมให้ความรู้ และ ทักษะโดยผู้เชี่ยวชาญ (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ประชุมชี้แจงทุกฝ่ายวางแผน การประเมินอย่างเป็นระบบ ติดตามการประเมิน และพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (7) การวางแผน คุณภาพการศึกษาประจำปี ได้แก่ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ที่เหมาะสมกำหนดข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูล รูปแบบรายงาน และระดมความคิดหาแนวทางพัฒนา (8) การผลุงระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ได้แก่ ประชุมชี้แจง ระดมความคิดวิเคราะห์ผลหาทางพัฒนาและวางแผนการดำเนินงาน ต่อไป

จรัสศักดิ์ สุจิรานุธรรม (2547) ได้ทำการศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ

โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยใช้กรอบความคิด “เดมมิ่ง” (Deming cycle) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) และครูผู้สอน จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการตรวจสอบประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา

จิตทรัพย์ พระแก้ว (2545) ได้ทำการศึกษาการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานตามโครงการประกันคุณภาพ ฯ ก่อให้เกิดประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง 2) ครู-อาจารย์มีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานตามโครงการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดสถานที่เรียน สถานที่จัดกิจกรรมด้านการจัดสาธารณูปโภคมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานตามโครงการประกันคุณภาพการศึกษา 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ ฯ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายภาระงานนอกเหนือจากงานประจำมากเกินไป จนรู้สึกขัดแย้ง และต่อต้านอำนาจบังคับบัญชาของผู้บริหารโรงเรียนยิ่งกว่านี้ ไม่มีการวางแผนในการดำเนินงานโครงการ ฯ ที่ชัดเจนและเป็นระบบ 2) ด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำไม่สร้างแรงจูงใจและไม่สร้างทีมงาน 3) ด้านครู ได้แก่ ความต้องการของครูแย้งกับวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามโครงการประกันคุณภาพฯ ของครูไม่ชัดเจน และครูไม่มีน้ำใจต่อการทำงานเป็นทีม 4) ด้านนักเรียน ได้แก่ นักเรียนยังไม่ได้มีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม 5 ส อย่างจริงจัง และโรงเรียนไม่ปลูกฝัง และกระตุ้นให้นักเรียนรักษาสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง 5) อุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ครูขาดความมั่นใจในการทำงานให้แก่โครงการประกันคุณภาพ และยังขาดความตระหนักในความสำคัญของการใช้หลัก 5 ส

งานวิจัยต่างประเทศ

Lai (2006) ได้ศึกษาผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในปักกิ่ง พบว่า มีข้อแตกต่างกันของกลยุทธ์การสอน 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนผังเป็นฐาน และกลยุทธ์การสอนการแก้ปัญหาแบบดั้งเดิม ที่มีต่อการมีความคงทนและการให้ความหมายแบบกว้าง ๆ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาคำที่ใช้ในทางคณิตศาสตร์ และได้ศึกษาการรับรู้ตนเองของนักเรียนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการสอนรวมทั้งศึกษาความพึงพอใจในด้านการใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่กำหนดให้ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 22 คน ที่มีความบกพร่องทางการเรียนและปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์ โดยการสุ่มกำหนดให้ในสภาพการทดลองการวัดซ้ำ ๆ กับรูปแบบกลุ่มทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบผลของกลยุทธ์การสอนทั้ง 2 กลยุทธ์ จากผลการวัดการปฏิบัติการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคำ พบว่า กลุ่มที่สอนด้วยการอาศัยแผนผังเป็นฐานนั้น ปฏิบัติได้ดีกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ เรื่องด้านคะแนนทดสอบหลังการทดลองการทดสอบความคงทน (ทดสอบ 1-2 สัปดาห์หลังการทดลอง) และในขณะที่ทดสอบติดตามผล (ทดลอง 3 สัปดาห์ ถึง 3 เดือน หลังการทดลอง) กลุ่มที่สอนแบบอาศัยแผนผังเป็นฐานปฏิบัติได้ดีกว่ากลุ่มที่สอนแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญในการแก้ปัญหาย่อยไอออนเช่นกัน (คือ คล้ายกันทางโครงสร้างแต่ซับซ้อนกว่ากัน) ภายหลังจากสอนกลยุทธ์ที่กำหนดให้นอกจากนี้การปฏิบัติของกลุ่มที่สอนด้วยการอาศัยแผนผังเป็นฐาน มีคะแนนทดสอบหลังการทดลอง การทดสอบความคงทนและติดตามผลดีกว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 6 คน ผลการวัดรับการรับรู้ตนเองมีความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า กลุ่มที่สอนด้วยการสอนที่อาศัยแผนผังเป็นฐานชอบการแก้ปัญหาคำมากกว่าก่อนการทดลอง

Ngwenya (2004) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาและการดำเนินการโดยใช้มหาวิทยาลัย Durban-Westville เป็นกรณีศึกษาตัวอย่าง การศึกษาตรวจสอบนโยบายการประกันคุณภาพและการดำเนินงานในระดับศึกษาระดับอุดมศึกษาแอฟริกาใต้ ขอบเขตการศึกษาครอบคลุมการวิเคราะห์หลากหลายของตรวจสอบนโยบายการประกันคุณภาพและเน้นการวิเคราะห์นโยบายสถาบัน เป็นหนึ่งในเป้าหมายของรัฐบาลกลาง วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งเพื่อตรวจสอบความตึงเครียดระหว่างการประกันคุณภาพตามที่เข้าใจ ตามอัตราและการประกันคุณภาพรู้สึกว่าการปรับปรุงองค์ประกอบอย่างต่อเนื่องตามหลักการของการจัดการคุณภาพรวม การศึกษามีสองมิติที่แตกต่างกันค่อนข้าง: การสำรวจวรรณกรรมเน้นแนวโน้มทั่วโลกและการปฏิบัติ และการตรวจสอบเชิงประจักษ์เน้นมหาวิทยาลัย Durban-Westville การศึกษาวรรณคดีเหมือนระบบทั่วโลกแนวโน้มและการปฏิบัติ และเป็นจุดที่เหมาะสมของการวิเคราะห์บริบทของการจัดการคุณภาพในระบบ

การศึกษาของแอฟริกาใต้ อาศัยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างการวิจัยเป็นส่วนประกอบ การศึกษาเชิงประจักษ์ของ การค้นหาทัศนคติและความรู้สึกของผู้บริหารที่ UDW ต่อประเทศและ สถาบันนโยบายและกลไกการประกันคุณภาพ ผลการศึกษาของทุกความต้องการสำหรับระบบ กระจายอำนาจของการจัดการคุณภาพกับรัฐบาลบทบาทการตรวจสอบเครือข่ายมากกว่าบทบาท การรักษาส่วนกลาง การศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่า แตกต่างระหว่างการพัฒนาวิชาการและประกัน คุณภาพเป็นเรื่องไม่จริงและควรทำเพื่อการวิเคราะห์

Bugg (2001) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการประกันคุณภาพการศึกษา และการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาแห่งรัฐอิลลินอยส์ อันเป็นตัวช่วย ในการพัฒนากระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นระบบใน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐใน การศึกษาได้หาแนวทางกำหนดขอบเขตที่โรงเรียนจำนวน 2 โรงเรียน ได้ใช้โปรแกรม การประกัน คุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการที่จะได้ทราบกระบวนการในการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ในการศึกษาได้ดำเนินการเป็น 3 วาระ ในแต่ละวาระได้ใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธี การวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกัน ผลของการศึกษาปรากฏว่า 1) ก่อนนำโปรแกรมการประกัน คุณภาพการศึกษา และการวางแผนปรับปรุงโรงเรียนเข้ามา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 2 โรงเรียนนั้น ไม่เคยมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นอย่างเป็นทางการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนมาก่อน เลย 2) ในขณะที่โรงเรียนชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นตัวช่วยใน การพัฒนาโครงสร้างการปรับปรุงโรงเรียนที่สร้างขึ้นอย่างเป็นทางการได้แล้วนั้น โรงเรียนในเมือง ยังไม่สามารถนำวิธีการดำเนินงานดังกล่าวมาใช้ให้ประสบความสำเร็จได้ 3) โปรแกรมการประกัน คุณภาพการศึกษาส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การสอนที่ใช้ใน โรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน 4) ถึงแม้ โปรแกรม การประกันคุณภาพการศึกษาจะปรากฏว่า ประสบผลสำเร็จในการช่วยเหลือโรงเรียน ในด้านการบวกลักษณะของประเด็นปัญหาการปรับปรุงแต่อาจถูกโต้แย้งได้ว่า ในสภาพแวดล้อม บางประการอาจจะไม่มีการจัดโครงสร้างให้โรงเรียนได้กล่าวถึง สภาพปัญหาดังกล่าวให้ประสบ ผลสำเร็จได้ 5) กรอบงานการประกันคุณภาพการศึกษามีศักยภาพมากพอที่จะช่วยเหลือโรงเรียน พัฒนาวัฒนธรรมในการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่องได้อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้นคว้า พบด้วยว่า มีตัวแปรต่าง ๆ เช่น ภาวะผู้นำ และทรัพยากรด้านการเงินกระบวนการนี้ยังมีไม่มาก พอที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้นี้ได้

Floit (2000) ได้วิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของ โรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการทบทวน การดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไป ได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก ได้ระบุให้เห็นถึงประเด็น

ของบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นว่า ต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตร การประเมินและกลยุทธ์การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน ไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด ผลการวิจัย พบว่า รายงานการประเมินผลภายนอกและรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการพัฒนาหลายอย่างยังไม่ต่อเนื่องและไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในได้

Lim (1999) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งศึกษาประเด็นคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการให้บริการต่อชุมชน ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดบริการสื่อ/ อุปกรณ์ในการเสริมทักษะการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ รวมทั้งกระบวนการทางเทคนิคที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนางานวิจัยตลอดจนความต้องการในเรื่องของระบบประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมในแต่ละสถาบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สำหรับในบทนี้ มีขั้นตอน การดำเนินการวิจัยจำแนกออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

โดยรายละเอียดของแต่ละระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาถึงสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) โดยเป็นการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ (1) แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยแหล่งที่มาจากแนวคิด Anne and Evans (1998, p. 30; Ellis, 1993, p. 3; Parsons, 1994, p. 2; สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์, 2545, หน้า 1; ชงไชย บุญเรือง, 2547, หน้า 17; สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1, 2553, หน้า 1; ราชกิจจานุเบกษา, 2553, หน้า 26; กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 8; รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 6; ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2547, หน้า 133; Mondy & Noe, 1990, p. 371; Dessler, 2000, p. 320) (2) มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและตัวบ่งชี้ ประกอบด้วยแหล่งที่มาจากแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 68; สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 1-39; สมาน อัสวภูมิ, 2552, หน้า 15-37; กระทรวงศึกษาธิการ, 2554; กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) (3) แนวคิดทฤษฎีการประเมิน

ความต้องการจำเป็น (4) แนวคิดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (5) แนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติการงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยแหล่งที่มาจากแนวคิดสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 9; สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2554, หน้า 10-12; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 ก; 2554 ข; 2554 ค; 2554 ง; 2554 จ; 2554 ฉ; 2554 ช; 2554 ซ) (6) แนวคิด ทฤษฎีของการประเมินอภิมาน (การประเมินอภิมาน) ประกอบด้วยแหล่งที่มาจากแนวคิด สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544; ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2545, หน้า 171-172; สิรินคร สินจินดาวงศ์, 2552; Stufflebeam, 1984, p. 37) และ (7) บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ได้เคยทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวข้องหรือแนวทางเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อาทิ (1) นวพรรค์ นามพุทธร ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (2) สมชัย จรรยาไพบุลย์ ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (3) ละมุน รอดขวัญ ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬิไตตอนบน (4) ฉิมมน ต่ายจันทร์ ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (5) Floit ได้ทำการศึกษาผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยซ์ และ (6) Lim ได้ทำการศึกษาการประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาของประเทศกำลังพัฒนา

3. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากตัวอย่างงานวิจัยในอดีต พบว่า มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลใช้ประกอบในการวิเคราะห์ผลให้ผลการวิเคราะห์ที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกนำวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาปรับใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีจำนวน โรงเรียนในเขตพื้นที่จำนวน 47 โรงเรียน และเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความถูกต้องในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพิ่มเติม จำนวน 3 คน ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาใน เขต 3

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. ประชากร (Population) คือ บุคลากรในระดับหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 47 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาใน เขต 3 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในระยะที่ 1 ตอนที่ 1 เพื่อเป็นการช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาของผู้วิจัยให้ได้ผลทันเวลา โดยผลที่ได้รับยังคงมีความแม่นยำเชื่อถือได้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสำรวจด้วยวิธีการสัมภาษณ์หรือการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key performant) ในระยะนี้ผู้วิจัย ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อสร้างกรอบและแนวทางการสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. ประชากร (Population) คือ บุคลากรในระดับหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 47 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาใน เขต 3 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) สำหรับเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในระยะที่ 1 ตอนที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามวิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุทฤษฎี ศรีไสย, 2551, หน้า 132-133)) โดยที่ประชากร 50 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็น การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน บริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และแนวคิดการประเมินอภิมาน (Meta-evaluation) จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อใช้ในการกำหนดเป็นข้อคำถามในลำดับต่อไป

2. การสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

2.1 แนวคำถามแบบสัมภาษณ์เบื้องต้น (ครั้งที่ 1)

เป็นการสร้างข้อคำถามจากการนำ ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมารวมกัน เพื่อให้เกิดข้อคำถามที่กว้างขวางและครอบคลุมในทุกประเด็น ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลและคัดกรองสภาพเบื้องต้นของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เนื้อหาในข้อ 1 มีรายละเอียด ประกอบด้วย

2.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งงาน ในความรับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในงานระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ สถานที่ปฏิบัติงาน

2.1.2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประเด็นคำถามประกอบด้วย

2.1.2.1 ท่านคิดว่า ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

2.1.2.1.1 ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2.1.2 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

2.1.2.1.3 สุขภาพกายและสุขภาพจิต

2.1.2.1.4 ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

2.1.2.1.5 ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2.1.2.1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2.1.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

ปัญหาคุณภาพผู้เรียน

แนวทางแก้ไขปัญหา

2.1.2.2 ท่านคิดว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

2.1.2.2.1 คุณวุฒิตรงตามที่สอน/ การสอนตามความถนัด

2.1.2.2.2 คุณลักษณะและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

- สำคัญ
- พัฒนาผู้เรียน
- 2.1.2.2.3 ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
- 2.1.2.2.4 ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ
- 2.1.2.2.5 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.1.2.2.6 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
- 2.1.2.2.7 การพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
- ปัญหาคุณภาพครู
- แนวทางแก้ไขปัญหา
- 2.1.2.3 ท่านคิดว่า หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- มัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพอย่างไร
- 2.1.2.3.1 ความสอดคล้องของสาระของหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตร
- แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.1.2.3.2 การพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน
- 2.1.2.3.3 หลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญา วัฒนธรรมและเป้าหมายของ
- โรงเรียน
- 2.1.2.3.4 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
- ท้องถิ่นและสังคม
- 2.1.2.3.5 การปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะและนำผลมาปรับปรุง
- ปัญหาคุณภาพหลักสูตร
- แนวทางแก้ไขปัญหา
- 2.1.2.4 ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต
- 3 มีการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพอย่างไร
- 2.1.2.4.1 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของ
- สังคม
- 2.1.2.4.2 การจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.1.2.4.3 ความหลากหลายของการจัดการเรียนรู้
- 2.1.2.4.4 การมีส่วนร่วมของหน่วยเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนรู้

ปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

แนวทางแก้ไขปัญหา

2.1.2.5 ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีคุณภาพอย่างไร

2.1.2.5.1 อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม

2.1.2.5.2 การผลิต จัดหา พัฒนาสื่อการสอน.

2.1.2.5.3 ระบบเครือข่าย และข้อมูลสารสนเทศ

2.1.2.5.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.1.2.5.5 การจัดทำสำมะโนและการรับนักเรียน

ปัญหาคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก

แนวทางแก้ไขปัญหา

2.1.2.6 ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการวัดและประเมินผล ที่มีคุณภาพอย่างไร

2.1.2.6.1 คุณภาพของเครื่องมือวัดผล

2.1.2.6.2 การเลือกเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย.

2.1.2.6.3 การพัฒนาเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ แก่

ครูและบุคลากรของสถานศึกษา

2.1.2.6.4 ความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2.6.5 เกณฑ์การตัดสิน

ปัญหาคุณภาพของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางแก้ไขปัญหา

2.2 แนวคำถามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ครั้งที่ 2)

นำผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นในครั้งแรก (ภาคผนวก ง) มาทำการวิเคราะห์ จำแนกกลุ่มของข้อมูล เพื่อสรุปประเด็นที่สำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันในเรื่องที่ สัมภาษณ์ หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการประเมิน ความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สำหรับการนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยวิธีการเดลฟาย เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องการตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้น โดยประเด็นคำถาม ประกอบด้วย

2.2.1 ประเด็นคำถามที่ 1 ด้านผู้เรียน

2.2.1.1 การรับนักเรียน

2.2.1.1.1 กระบวนการรับนักเรียน

1.1.1.1 การจับฉลาก

- 1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลากมีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลากมีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.1.2 การสอบแข่งขัน

- 1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขันมีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.1.3 ความสามารถพิเศษ

- 1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.1.1.2 การกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน

เด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่

- 1) ท่านคิดว่าการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้นควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.3 การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน

1.1.3.1 กฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน

1) ท่านคิดว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน

การออกข้อสอบ

1) ท่านคิดว่าเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.1.2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

1.2.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน

1.2.1.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน

1) ท่านคิดว่ากลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.2.2 กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน

1.2.2.1 กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน

1) ท่านคิดว่ากิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.1 ประเด็นคำถามที่ 2 ด้านครู

2.2.1.1 การบริหารและพัฒนาครู

2.2.1.1.1 การวางแผนและนโยบายพัฒนาครู

1) ท่านคิดว่าการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการบริหารและพัฒนาคู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาคู มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการบริหารและพัฒนาคู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาคู มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.1.1.2 การพัฒนาคู

1) ท่านคิดว่าการพัฒนาคู มีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการพัฒนาคู มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการพัฒนาคู มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.3 ประเด็นคำถามที่ 3 ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

2.2.3.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร

สาระของรายวิชาในหลักสูตร

1) ท่านคิดว่าหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อ การดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.3.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.2.3.2.1 การวางระบบผู้สอน

1) ท่านคิดว่าเรื่องการวางระบบผู้สอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.3.2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.3.2.3 การประเมินผู้เรียน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องการประเมินผู้เรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.4 ประเด็นคำถามที่ 4 ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

2.2.4.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพและภูมิทัศน์

2.2.4.1.1 อาคารเรียนและห้องเรียน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.4.1.2 สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.4.2 อุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก

2.2.4.2.1 ระบบสารสนเทศ

1) ท่านคิดว่าเรื่องระบบสารสนเทศ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2.4.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1) ท่านคิดว่าเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

โดยผลที่ได้รับจากคำถามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ครั้งที่ 2) จะนำไปใช้พิจารณาในการสร้างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำหรับขั้นตอนต่อไป

ตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ได้รับในตอนต้นที่ 1 ทำการสรุป และแบ่งแยกเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่ และมาตรฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ คือ บุคลากรในระดับบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 44 คน ตามวิธีกำหนดตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อใช้ในการกำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประเด็นคำถามประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือ: แบบสัมภาษณ์

นำแนวคำถามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ครั้งที่ 2) เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณี นิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นข้อคำถามรายชื่อว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือตัวแปรหรือไม่ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ท่านได้ทำการพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากข้อคำถามตามแบบประเมินให้ 1 = สอดคล้อง, 0 = ไม่แน่ใจ, -1 = ไม่สอดคล้อง ซึ่งในกรณีผ่านเกณฑ์ความสอดคล้องต้องอยู่ที่ระดับ .50 ขึ้นไป หากไม่ผ่านเกณฑ์ความสอดคล้องหรือต่ำกว่า .50 จะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข (พงศเทพ จิระโร, 2558 หน้า, 17-18) โดยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 (รายละเอียด ดังภาคผนวก ค)

การหาคุณภาพเครื่องมือ: แบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์พิจารณาตรวจสอบประเด็นข้อคำถามรายชื่อว่าครอบคลุมเนื้อหาหรือตัวแปรหรือไม่ แล้วจึงนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ท่านได้ทำการพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไป หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามตามแบบประเมินให้ 1 = สอดคล้อง, 0 = ไม่แน่ใจ, -1 = ไม่สอดคล้อง ซึ่งในกรณีผ่านเกณฑ์ความสอดคล้องต้องอยู่ที่ระดับ .50 ขึ้นไป หากไม่ผ่านเกณฑ์ความสอดคล้องหรือต่ำกว่า .50 จะนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข (พงศเทพ จิระโร, 2558, หน้า 17-18) โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC = 0.92 โดยมีค่าความตรงตามเนื้อหารายชื่อ ดังนี้

ตารางที่ 3-1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามการประเมิน
ความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1. นักเรียน							
1.1 การรับนักเรียน							
- จำนวนการรับ	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
- การสอบแข่งขัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- นักเรียนที่มีสถานะพิเศษ ความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิการ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พื้นที่ใกล้บ้าน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- เด็กจับฉลาก (พื้นที่ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
2. ครู	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนาความรู้ความสามารถ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนาคุณธรรม	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การอบรม	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3. หลักสูตร	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การพัฒนาหลักสูตร	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
- การตรวจสอบหลักสูตร	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้							
- ผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- งบประมาณ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)	0	1	1	1	1	0.8	ผ่าน
รวม						0.92	ผ่าน

2. นำแนวคำถามแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน ที่เป็นบุคลากรในระดับหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อหาคุณภาพของคำถามแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 โดยมีค่าความสอดคล้องรายข้อดังนี้

3. นำแนวคำถามในแบบสอบถามไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบขั้นสุดท้ายและให้ความเห็นชอบ

4. จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมาย
การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือ: แบบสัมภาษณ์

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา พร้อมกับแบบสัมภาษณ์ แล้วติดต่อนัดหมายผู้ที่เข้าสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยใช้วิธีโทรศัพท์นัดหมาย หรือเข้าพบพร้อมชี้แจงรายละเอียดเพื่อxonัดสัมภาษณ์กับผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์กับผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ ตามวัน เวลา สถานที่ที่ได้นัดหมายไว้ ซึ่งในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมเอกสาร สังเกตและสัมภาษณ์โดยใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ประเด็นที่ต้องการ โดยละเอียด แล้วจึงดำเนินการสรุปเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือ: แบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์และเจ้าหน้าที่พร้อมติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้ว และส่งกลับมายังผู้วิจัยตามที่กำหนดเวลาไว้

2. ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา คัดแยกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ให้ได้จำนวนตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 44 ฉบับ จากที่ส่งไปจำนวน 44 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 เพื่อเตรียมดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล: แบบสัมภาษณ์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปสาระสำคัญ จำแนกที่ค้นพบ (Descriptive methodology) และเรียบเรียงรายการตามแบบสัมภาษณ์ เชิงลึกเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูล: แบบสอบถาม

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา มีสถิติวิเคราะห์แจกแจงข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ โดยพิจารณาจากระดับคะแนนตามเกณฑ์ดังนี้ (พงศเทพ จิระโร, 2558, หน้า 15)

1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การดำเนินการ

ในการดำเนินการในระยะที่ 2 เป็นการดำเนินการด้วยการแสวงหาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ระบบประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

การคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญในระยณะนี้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และเลือกใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีกระบวนการรวบรวมทัศนคติเห็นอย่าง เป็นอิสระที่มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุดจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และต้องพิจารณาประเด็นที่สำคัญ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 ขนาดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ครั้งนี้ จำนวน 17 คน เพราะมีผลการวิจัย ยืนยันว่าใช้จำนวนนี้ จะมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (Thomas T. Macmillan) และไม่ควรมีมาก เกินไปเพราะอาจจะทำให้เกิดความล่าช้าในการติดตามและอาจได้บุคคลที่ไม่เชี่ยวชาญในประเด็น นั้นจริง ดังนั้น หากมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error) จะมีน้อยมาก และจะเริ่มคงที่ คือ 0.02 (Thomas T. Macmillan) ดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-2 การลดลงของความคลาดเคลื่อนจากจำนวนผู้เชี่ยวชาญ (Macmillan, 1971)

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	การลดลงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนที่ลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ประการที่ 2 วิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญ จะใช้วิธีพหุปัจจัยประเด็นปัญหา (Critical incident technique) กล่าวคือ จะเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเชี่ยวชาญจริง ๆ มา 1 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

จากนั้นใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball) จนครบ 17 คน โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่อจะต้องมีคุณสมบัติ อยู่ในตำแหน่งงานประกันคุณภาพการศึกษาหรือปฏิบัติงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ (ระยะที่ 2) คือ แบบสอบถาม
2. แนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับสอบถามผู้ที่มีความรู้ความสามารถ

และประสบการณ์ตรงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา จำนวน 17 คน เป็นดังนี้

2.1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารข้อมูลที่เป็นแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัชฌมศึกษา

2.2 สังเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้มาจากข้อ 3.2.1 เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัชฌมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องด้วยการเลือกใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีกระบวนการรวบรวมทัศนคติความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระที่มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุดจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรอบ เพื่อให้ได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรงความจริงมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสอบถามจำนวน 2 รอบไปยังผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 17 คน เพื่อให้แสดงความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หรือจนกว่าจะได้คำตอบที่มีความสอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา โดยมีกรดำเนินการดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลที่ได้มาจากคำตอบจากแบบสัมภาษณ์ในลักษณะคำถามปลายเปิด (Open ended question) เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้ง 4 คือ นักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การสร้างตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และวิจารณ์ได้อย่างกว้างขวางในประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้อย่างครอบคลุม โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 นี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ในลักษณะการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายการคำถามเป็นตัวตั้งนำแทนส่งไปในลักษณะเชิงถามอย่างกว้าง ๆ ก็ได้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบกลับได้อย่างอิสระและตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 เป็นการที่ใช้แบบสอบถามฉบับใหม่ที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบคำถามมาแล้วในคราวที่ทำการเก็บข้อมูลมาจากรอบที่ 1 แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close ended question) ซึ่งจะสร้างเป็นคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale questionnaire) แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล รอบที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 โดยก่อนที่จะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 3 นั้น ผู้วิจัยจะต้องนำคำถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของคำถามแต่ละข้อ แต่แบบสอบถามในรอบนี้ ได้คัดเลือกเฉพาะคำตอบที่ผู้มีความรู้และประสบการณ์เห็นด้วยในระดับปานกลางขึ้นไป กล่าวคือ มีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป ของข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยใช้ข้อความเช่นเดียวกับแบบสอบถาม รอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านนั้นตอบ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทบทวนความคิดเห็นของตนเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเพิ่มช่องระบุเหตุผลในส่วนท้ายของแต่ละข้อคำถาม ในกรณีที่คำตอบแตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยจึงจะนำคำตอบที่ได้ในรอบที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและพิสัยควอไทล์ใหม่ (บุญธรรม กิจปริดาปริสสุทธิ์, 2549)

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติและการแปลความหมาย

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามปลายเปิด (Open ended question) ให้ผู้มีความรู้และประสบการณ์ได้แสดงความคิดเห็น แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามปลายปิด (Close ended question) ในแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale questionnaire) จากคำตอบในรอบที่ 2 นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) (ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนควอไทล์) และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาท่านนั้นตอบในรอบที่ 2 ของแต่ละข้อมาเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 3 เมื่อได้คำตอบในรอบที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย

1. หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) จากแบบสอบถามรอบที่ 2 ที่ตอบโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมิน

คุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 1 ลงในแบบสอบถามรอบที่ 2

2. นำค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) มาแปลผล ซึ่งอาจพิจารณาร่วมกับค่าฐานนิยม ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูลทั้งหมด เมื่อได้จัดเรียงลำดับแล้วการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความใช้สูตร ดังนี้

$$\text{Mdn} = L_0 + i \frac{(N/2 - cf)}{f}$$

เมื่อ	Mdn	=	มัธยฐาน
	L_0	=	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน
	N	=	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
	i	=	อัตรภาคชั้น
	cf	=	ความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของคะแนนในชั้นก่อนที่มีมัธยฐาน
	f	=	ความถี่ของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน

จากแบบสอบถามปลายปิดในรอบที่ 2 ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีการให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น (ปานกลาง)
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน ที่คำนวณหาได้จากคำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาแปลความหมาย ดังนี้

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุดหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยหรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้นจะเป็นไปได้มาก
หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในข้อความนั้น

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากหรือ
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุดหรือ
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

2.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่าง
ควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 ของแต่ละข้อคำถาม ใช้สูตร ดังนี้

$$IR = Q_3 - Q_1$$

$$Q_1 = L_0 + i \frac{(N/4 - ef)}{f}$$

$$Q_3 = L_0 + i \frac{(N/2 - ef)}{f}$$

เมื่อ	IR	=	พิสัยระหว่างควอไทล์
	Q_1	=	ควอไทล์ที่ 1
	Q_3	=	ควอไทล์ที่ 2
	L_0	=	ขีดจำกัดล่างจริงของชั้นที่มีควอไทล์ที่ต้องการ ทราบค่าอยู่
	i	=	อัตราภาคชั้น
	N	=	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
	ef	=	ความถี่สะสมของชั้นที่อยู่ข้างควอไทล์แต่เป็นชั้นที่ มีคะแนนน้อยกว่า
	f	=	ความถี่ของคะแนนในชั้นควอไทล์

การคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ด้วยการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่าง
ควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์
การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าข้อคำถามใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ระหว่าง

0.01-0.99 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีต่อคำถามนั้นสอดคล้องกันมากที่สุด

1.00-1.99 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีต่อคำถามนั้นสอดคล้องกันมาก

2.00-2.99 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีต่อคำถามนั้นสอดคล้องกันน้อย

3.00 ขึ้นไป แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีต่อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกัน

ผู้วิจัยจะนำผลแบบสอบถามจากกลุ่มผู้มีความรู้และประสบการณ์ มาหาพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยนำข้อคำถามที่มีพิสัย น้อยกว่า 2.0 มาสรุปเป็นความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับแนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พร้อมกับอภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อไป (จุมพล พุฒภัทรวชิรวิน, 2530, หน้า 23)

การสร้างคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ผู้วิจัยศึกษาการสร้างคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจากงานวิจัยของ พงศ์เทพ จิระไร (2546) ซึ่งศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยคู่มือที่จัดทำขึ้นมีรายละเอียดดังภาคผนวก ก ซึ่งประกอบด้วย 5 ตอน และ 2 แบบบันทึก ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 ระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 แผนงานและกิจกรรมในการเตรียมการประเมินการศึกษาภายใน

ตอนที่ 4 คุณสมบัติผู้ประเมิน และเทคนิคการประเมิน

ตอนที่ 5 องค์กรประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

แบบบันทึกภาคสนาม

แบบบันทึกการประเมินตนเองของสถานศึกษา

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การดำเนินการ

การนำคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาในระยะที่ 2 มาใช้กับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 4 โรงเรียน ตามขนาดของโรงเรียน (ใหญ่พิเศษ, ใหญ่, กลาง และ เล็ก) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยมีการดำเนินการโดยกำหนดโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างสำหรับทดลองใช้และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

เป็นการกำหนดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมจำนวน 4 โรงเรียน โดยกำหนดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ขนาดโรงเรียนละ 1 โรงเรียน)

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยในระยะนี้ (ระยะที่ 3) มีกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี) รวมจำนวน 4 โรงเรียน โดยกำหนดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ขนาดโรงเรียนละ 1 โรงเรียน) ที่มีความยินดีและให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย รวมจำนวน 22 คน คือ คณะผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในแต่ละขนาดของโรงเรียนที่กำหนด ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 1.3 คณะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 คน
2. โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 2.3 คณะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 คน
3. โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 3.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 3.3 คณะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 3 คน
4. โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 5 คน ประกอบด้วย
 - 4.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 4.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
 - 4.3 คณะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 3 นี้ผู้วิจัยได้นำคู่มือระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ได้จากระยะที่ 2 ไปใช้ในสภาพจริง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในระยะนี้ คือ ตัวคู่มือระบบ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำคู่มือ ไปประยุกต์ใช้ ในด้าน 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบ จริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก ตัวบ่งชี้ของคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเด็นข้อคำถามเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ เกี่ยวกับ 1) ด้านการใช้ประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ด้านความถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ (ระยะที่ 3) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ของการทดลองใช้กับ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ขนาดโรงเรียนละ 1 โรงเรียน) ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี) มีดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ใน การทดลองระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ผู้วิจัยดำเนินการเข้าชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการให้ข้อมูลจากคู่มือที่ใช้ในการทดลอง และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำคู่มือไปประยุกต์ใช้ โดยให้คณะผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 22 คน เป็นผู้ดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืน

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินแนวทางการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลที่

ได้ทำการศึกษา ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้ (พงศ์เทพ จิระโร, 2558, หน้า 15)

5 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของกลุ่ม

การดำเนินการ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (พงศ์เทพ จิระโร, 2558, หน้า 15)

1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการรายงานข้อค้นพบ (Descriptive methodology) การตีความหมาย (Interpretive methodology) และสรุปประเด็นเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 รวมถึงทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยในบทที่ 4 จะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้แก่

1. ความคิดเห็นและสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. สภาพปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 2 สรุปผลความคิดเห็นความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้แก่

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้ระบบและผลการประเมิน

ตอนที่ 5 สรุปผลการตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่

1. การใช้ประโยชน์ของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้
2. ความเป็นไปได้ของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้
3. ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัยของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้
4. ความถูกต้องของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 3

1. ความคิดเห็นและสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาในปัจจุบัน เป็นการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในด้าน นักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยศึกษาถึงสถานภาพของสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการดำเนินการปัจจุบันก่อนการพัฒนาระบบ โดยในการดำเนินการศึกษาค้างนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคลากรในระดับหัวหน้างานประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 47 คน และผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาใน เขต 3 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบบเจาะจง (Purposive sampling) สำหรับเก็บข้อมูลเชิงลึก จำนวน 3 คน ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมีความครบถ้วนสมบูรณ์สูงสุด โดยได้ผลลัพธ์ ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการประกันคุณภาพศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา คือ ปัจจุบันภาครัฐมีการกำหนดการประกันคุณภาพศึกษาไว้โดยพื้นฐานอยู่แล้ว ทุกโรงเรียนก็ต้องปฏิบัติตามกฎนั้น ระบุตั้งแต่จำนวนนักเรียนที่โรงเรียนต้องรับ โดยกำหนดตามขนาดและชื่อเสียงของโรงเรียน กำหนดวันสอบ และกำหนดหลักสูตรที่ต้องทำการสอน ทั้งในเรื่องของจำนวนชั่วโมงเรียน เนื้อหาที่ใช้สอน และกำหนดถึงวิธีการติดตามและการวัดผลการประกันคุณภาพศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติด้วย ซึ่งการกำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาของภาครัฐนั้น มีการเปิดโอกาสอนุญาตให้ทางโรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติได้เล็กน้อย โดยที่คงไม่กระทบหรือต้องยึดถือข้อปฏิบัติเดิมเป็นหลัก เช่น สามารถปรับเพิ่มหลักสูตรเข้าไปได้ในรูปแบบของวิชาเลือก โดยต้องมีจำนวนนักเรียนเลือกเรียนมากพอจึงจะเปิดหลักสูตรได้ การอนุญาตให้โรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หรือศีลธรรมได้ตามความเหมาะสมของโรงเรียนหรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน หรือการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอน เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น ซึ่งการกำหนดทุกอย่างโดยภาครัฐนั้นทำให้เกิดทั้งข้อดีข้อเสียขึ้น เช่น ข้อดี ได้แก่ 1) นักเรียนมีการกระจายเข้าโรงเรียนในแต่ละพื้นที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป 2) โรงเรียนไม่จำเป็นต้องเสียงบประมาณในการโฆษณาเชิญชวนแข่งเด็กนักเรียนซึ่งกันและกัน 3) ประหยัดบุคลากรของโรงเรียนในการทำหน้าที่วางแผนทางการตลาด 4) ทุกโรงเรียน

มีมาตรฐานการสอนใกล้เคียงกัน และ 5) ได้รับการส่งเสริมค่าใช้จ่ายจากภาครัฐ ส่วนข้อเสียที่เกิดขึ้นนั้น ได้แก่ 1) การมีชั้นตอนที่ยุ่งยาก 2) การไม่มีอิสระในการเลือกรับนักเรียน และ 3) การเพิ่มชื่อเสียงของโรงเรียนทำได้ยาก โดยข้อเสียเหล่านี้เป็นข้อเสียโดยตรงจากระบบประกันคุณภาพศึกษาที่ไม่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน หรือปัญหาความสามารถในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

2. สภาพปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคลากรในระดับบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านนักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทำให้ทราบว่าระบบการประกันคุณภาพในการศึกษาในปัจจุบันเกิดปัญหาขึ้นหลายปัญหา โดยสามารถนำมาสรุปเป็นตารางรายละเอียดของปัญหาได้ดังตารางที่ 4-1 และสรุปเป็นตารางแสดงปัญหาที่พบออกตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพดังตารางที่ 4-2 ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 สรุปปัญหาและความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
1. นักเรียน			
1.1 การรับนักเรียน			
- จำนวนการรับ	P1-เขตพื้นที่ จะเป็นคนกำหนดจำนวนการรับนักเรียน ทั้งการสอบ และจับฉลาก	P1-คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคนกำหนดจำนวนการรับนักเรียน	P1-กรมเสนาอำนวยการเรียนที่เราจะรับ P2-มีความไม่โปร่งใสในระบบการรับเข้าศึกษา
		P2-มีความไม่โปร่งใสในระบบการรับเข้าศึกษา	

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
- การสอบแข่งขัน		P1-สอบแข่งขันทำให้เด็กที่อยู่ในพื้นที่บริการ หรือ ความรู้น้อยต้อง ไปเรียน ไกล บ้าน	P1-สอบแข่งขันต่างวันกัน ทำให้เด็กสอบหลายที่ โดย เลือกที่ใหญ่ก่อน P2-เขตเป็นผู้ระบุวันสอบ และวันรับที่ไม่ตรงกันในแต่ละโรงเรียน ตามระดับโรงเรียน
- นักเรียนที่มีสถานะพิเศษความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิกัดพื้นที่ใกล้บ้าน	P1-ต้องการรูปแบบการวัดผลการเรียน ที่เป็น การวัดเฉพาะทางด้านที่ถนัดมากกว่าการวัดผลรวม P1-ได้เด็กบางส่วนขาดคุณภาพ P2-ทำให้โรงเรียนไม่มีสิทธิเลือกเด็ก P3-เด็กขาดเป้าหมายในการเรียน เพราะไม่จำเป็นต้องแข่งขัน	P1-ไม่มีใบส่งตัว/ ส่งต่อ ทำให้ต้องคัดกรองเด็กใหม่	
- เด็กจับฉลาก (พื้นที่ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	P1-เด็กขาดคุณภาพทางวิชาการ เพราะเป็นเด็กที่สอบที่อื่นไม่ติด P2-เด็กบางส่วนขาดคุณภาพเชิงสมรรถภาพทางร่างกาย		P1-แต่ละโรงเรียน จับฉลากต่างวันกัน ตามที่เขตกำหนด
- จำนวนนักเรียนที่สมัคร	P1-จำนวนตัวเลือกลดลง เนื่องจากประชากรเด็กลดลง ทำให้ต้องรับหมด P2-จำนวนเด็กกระจุกตัวในโรงเรียนดัง		P1-โรงเรียนที่ไม่มี การแข่งขันสูง เด็กสมัครน้อย

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
- นโยบายเรียนฟรี ที่ไม่มีค่าธรรมเนียม ดูแล			P1-เด็กไปเลือกโรงเรียน ใหญ่ก่อน เดินทางไกล สร้างปัญหาโรคติด สิ้นเปลือง เงินและทรัพยากรใน การเดินทาง และทำลาย สุขภาพจิตของ
1.2 การส่งเสริม และพัฒนา			
- พัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เชิง วิชาการ	N1-จัดกิจกรรมให้ สอดคล้อง มีแบบประเมิน ที่ชัดเจน N2-โน้มน้าวให้เด็กเกิด ความชอบในวิชาเรียน	N1-จัดกิจกรรมที่เด็ก มีส่วนร่วมและจับต้องได้	P1-การประเมินควรดูเด็ก ทุกกลุ่ม ไม่ใช่ดูเฉพาะกลุ่ม เด็กที่เก่ง
- พัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เชิง จริยธรรม	N1-จัดกิจกรรมเกี่ยวกับ ศาสนา หรือการให้ร่วมทำ สาธารณะประโยชน์		P1-ครูขาดอำนาจใน การอบรมเด็ก P2-ขาดการวัดผลและ ให้ความสำคัญด้านคุณธรรม P3-บางโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับศาสนา N1-ส่งเสริมการยอมรับใน ความมีคุณธรรมของเด็ก
2. ครู			
- พัฒนาความรู้ ความสามารถ	N1-จัดอบรมการวางตัวและ จิตวิทยาแก่ครู N2-ส่งเสริมการพัฒนาตาม ด้านความถนัดของครู N3-โน้มน้าวให้เกิดความรัก ต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	P1-โรงเรียนไม่มีแผน การพัฒนาครูใหม่ที่แน่ชัด P2-โรงเรียนไม่ค่อย ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ แผนนโยบายพัฒนาครู N1-พัฒนาตามความถนัด ของครู	P1-ส่วนใหญ่พิจารณา ความสามารถตามใบที่ผ่าน การอบรมมาเท่านั้น ไม่ดู กระบวนการสอน N1-ทำการศึกษาดูงานจาก สถานที่อื่น N2-ส่งเสริมการวิจัยใน ชั้นเรียน

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
- พัฒนาคุณธรรม		N1-ต้องเริ่มพัฒนาจากผู้บริหาร	N1-ต้องพัฒนาจิตสาธารณะของครู N2-ส่งเข้าแข่งขัน ครู ในงานต่าง ๆ
- พัฒนาคำความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่		P1-ไม่มีครูพี่เลี้ยงที่ตรงวิชาสำหรับครูใหม่ N1-ควรกำหนดเกณฑ์ครูพี่เลี้ยงโดยคร่าว เพื่อให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ	N1-จัดพี่เลี้ยงในกลุ่มสาระวิชาเดียวกัน
- การติดตามการทำงาน และ ความโปร่งใส	P1-มีระบบอุปถัมภ์ในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความลำเอียง และขาดประสิทธิภาพในการทำงาน P2-ขาดความโปร่งใสในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน	P1-ขาดการติดตามดูแล P2-ผู้ที่ได้รับวิทยฐานะสูงขึ้นมักทำงานน้อยลง N1-ต้องมีการประเมินแบบยั่งยืน และใช้งานจริง	N1-ทำการสุ่มตรวจการสอนแบบไม่เป็นทางการ
- การอบรม	P1-ขาดบุคลากรที่พอเพียง เนื่องจาก การไปอบรมทำให้ต้องมีผู้มารับหน้าที่ดูแลเด็กทดแทน P2-เพิ่มภาระให้เด็กและครู เนื่องจากต้องกลับมาสอนเด็กเพิ่มเติมในช่วงที่ขาดสอ		N1-ให้แลกชั่วโมงที่ต้องไปอบรมกับ อาจารย์ท่านอื่น
- การสร้างขวัญกำลังใจ	N1-จัดกิจกรรมผ่อนคลายอย่างการไปเที่ยว N2-เข้าไปปฏิบัติสัมพันธ์เพื่อรับรู้ปัญหา หรือความคิดเห็น		N1-สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม N2-ไปทัศนศึกษา

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
3. หลักสูตร			
- การพัฒนาหลักสูตร		P1-ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร	N1-ลดความเคร่งเครียดในการประเมินหลักสูตรให้เหมาะสมต่อโรงเรียน ทุก 2 ปี
- การตรวจสอบหลักสูตร		P1-ไม่มีการติดตามตรวจสอบ ความเหมาะสมของหลักสูตรกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ของหน่วยงานต้นสังกัด P2-ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้ในการสอบตามหลักสูตร	
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้			
- ผู้ปกครอง	P1-ผู้ปกครองไม่รับฟังเหตุและผล		
- งบประมาณ	P1-งบประมาณในการดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอ P2-งบประมาณไม่เพียงพอต่อ ขนาดนโยบายที่ได้รับ P3-งบประมาณไม่เพียงพอต่อการซ่อมอุปกรณ์การสอนที่เสียหาย P4-งบประมาณเบิกจ่ายล่าช้า	P1-รูปแบบงบประมาณกระจายไม่เหมาะสมในแต่ละขนาดโรงเรียน P2-ไม่มีความโปร่งใสในการ แสดงกิจกรรมรายจ่ายงบประมาณ	P1-สื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยทำให้ งบประมาณรายจ่ายด้าน ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น N1-ทำโครงการขอความร่วมมือและบริจาคเงินจากผู้ที่สนใจ

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)		P1-โรงเรียนใหญ่และเล็ก มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนแตกต่างกัน N1-โรงเรียนต้องใช้สิ่งต่างๆ รอบโรงเรียน ทั้งสภาพแวดล้อม และชุมชน ในการพัฒนาความสามารถของโรงเรียน	P1-การพัฒนาโรงเรียน เน้นไปในเรื่อง สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ไม่ดูแลเรื่องคุณภาพนักเรียนที่แท้จริง N1-เน้นให้พัฒนาแบบพอเพียง N2-พัฒนาภูมิทัศน์ให้น่าชม N3-การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยทำให้เด็กมีกำลังใจมากขึ้น

หมายเหตุ P = ลำดับปัญหาที่พบในแต่ละด้าน (Problem) N = ความต้องการ

จากตารางที่ 4-1 พบว่า ปัญหาในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีอยู่ในทุกส่วนขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านนักเรียน ด้านครู ด้านหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยปัญหาต่างๆ ยกตัวอย่าง เช่น การจัดนโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแลที่อนุญาตให้นักเรียนสามารถเรียนฟรีนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาที่พำนักอาศัยตั้งอยู่ได้จึงเกิดการเลือกเรียนใน โรงเรียนชื่อดังโดยไม่สนใจ โรงเรียนในเขตพื้นที่ รวมถึงการตรวจสอบหลักสูตรที่ไม่มีการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง

ตอนที่ 2 สรุปผลความคิดเห็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สำหรับการศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ ในครั้งนี้ของผู้วิจัย จำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นก่อนเพื่อค้นหาปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิธีการของการประเมินความต้องการจำเป็น 5 ขั้นตอน (สุวิมล ว่องวานิช, 2553; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545) ประกอบด้วย 1) กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขต 2) ออกแบบประเมิน 3) ประเมินความต้องการจำเป็น โดยการหาความแตกต่างระหว่างสภาพที่ต้องการกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน 4) จัดลำดับของความต้องการจำเป็นหรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และ 5) การรายงานผลและการใช้ผล

ในการสำรวจประสิทธิภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างสถานที่เป็นเป้าหมายกับสถานะที่เป็นจริง ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผนวกกับแบบสอบถามแบบเลือกตอบกับบุคลากรในระดับบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยสอบถามถึงระดับประสิทธิภาพในปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน และระดับความคาดหวังใน การประกันคุณภาพการศึกษาที่ควรจะมี โดยผลการวิจัยที่ได้รับมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-2 การประเมินความต้องการจำเป็นของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาปัจจุบัน
(n = 44)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI	ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน		
1. นักเรียน	2.74	0.93	4.00	0.70	0.46	
1.1 การรับนักเรียน	2.51	0.93	3.86	0.69	0.54	
- จำนวนการรับ	1.55	0.50	4.52	0.51	1.93	1
- การสอบแข่งขัน	2.57	0.50	3.55	0.50	0.38	8
- นักเรียนที่มีสถานะพิเศษ ความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิการ	3.45	0.50	4.50	0.51	0.30	12
- พื้นที่ใกล้บ้าน	2.64	0.53	3.57	0.50	0.35	9
- เด็กจับฉลาก (พื้นที่ใกล้เคียง- นอกพื้นที่)	3.39	0.49	3.45	0.50	0.02	17
- นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล	1.48	0.51	3.55	0.59	1.40	2
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	3.43	0.50	4.43	0.54	0.29	
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	3.48	0.51	4.34	0.57	0.25	14
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม	3.39	0.49	4.52	0.51	0.34	10
2. ครู	3.25	0.59	4.20	0.76	0.29	
- พัฒนาความรู้ความสามารถ	3.50	0.51	4.52	0.55	0.29	13
- พัฒนาคุณธรรม	3.30	0.46	4.41	0.58	0.34	10
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่	3.50	0.51	3.64	0.61	0.04	15
- การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	2.59	0.50	4.98	0.15	0.92	4
- การอบรม	3.36	0.49	3.48	0.51	0.03	16

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		ความคาดหวัง		PNI	ลำดับ
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน		
3. หลักสูตร	2.43	0.50	3.59	0.52	0.48	
- การพัฒนาหลักสูตร	2.45	0.50	3.68	0.52	0.50	6
- การตรวจสอบหลักสูตร	2.41	0.50	3.50	0.51	0.45	7
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	2.80	0.71	4.34	0.73	0.55	
- ผู้ปกครอง	3.52	0.51	3.55	0.50	0.01	18
- งบประมาณ	2.41	0.50	4.95	0.21	1.06	3
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)	2.48	0.51	4.52	0.51	0.83	5
รวม	2.86	0.82	4.07	0.74	0.42	

หมายเหตุ ตัวชี้วัดบางตัวชี้แจงไม่ตรงกับองค์ประกอบในคู่มือเนื่องจากขั้นตอนการพิจารณาความต้องการจำเป็นนั้นเป็นขั้นตอนก่อนการสร้างและพัฒนาคู่มือซึ่งมีการปรับแก้ไขหลายครั้งด้วยเทคนิคเดลฟาย

จากตารางที่ 4-2 พบว่า บุคลากรในระดับบริหารประเมินว่าปัจจุบันสถานศึกษามีระดับประสิทธิภาพเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86 โดยด้านที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานในปัจจุบันสูงที่สุด คือ ด้านครู มีค่าเฉลี่ย 3.25 รองลงมา คือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นักเรียน และหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 2.74 และ 2.43 ตามลำดับ ส่วนการประเมินความคาดหวัง พบว่า ในภาพรวมมีความคาดหวังในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 4.07 โดยด้านที่มีความคาดหวังสูงที่สุด คือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา คือ ด้านครู นักเรียน และหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 4.00 และ 3.59 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบ พบว่า จำนวนการรับ นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มี การควบคุมดูแล และงบประมาณ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดหรือควรพัฒนาเป็นสามอันดับแรก ส่วนการพัฒนาการอบรม ความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ ถือเป็นการพัฒนาที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดหรือควรพัฒนาเป็นสามอันดับท้าย

จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่า ระดับการปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่เสมอตามที่ภาครัฐกำหนดเพราะเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่และข้อกำหนดที่โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตาม แต่องค์ประกอบบางอย่างก็ส่งผลให้การประกันคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพแย่ลง เช่น การกำหนดจำนวนการรับนักเรียนที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมระหว่างโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและโรงเรียนทั่วไป ซึ่งเกิดจากความไม่โปร่งใสที่ไม่ได้ระบุจำนวนนักเรียนที่ขนาดของโรงเรียน หรือการจัดนโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแลที่อนุญาตให้นักเรียนสามารถเรียนฟรีนอกเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานที่พักอาศัยตั้งอยู่ได้จึงเกิดการเลือกเรียนในโรงเรียนชื่อดังโดยไม่สนใจโรงเรียนในเขตพื้นที่ นอกจากนี้การตรวจสอบหลักสูตรที่ไม่มีการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง รวมถึงครูผู้ตรวจสอบหลักสูตรไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านสถิติส่งผลให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าหลักสูตรที่ใช้สอนอยู่มีความเหมาะสมหรือไม่

นอกจากนี้ เมื่อนำรายละเอียดข้อมูลปัญหาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกข้างต้น (ตารางที่ 4-1) มาประเมินความต้องการจำเป็น โดยการหาความแตกต่างระหว่างสถานะที่เป็นจริงและความคาดหวัง เพื่อสรุปเป็นความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4-3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
1. นักเรียน			
1.1 การรับนักเรียน			
-จำนวนการรับ	- ภาครัฐเป็นผู้กำหนดจำนวนการรับ ซึ่งกำหนดตามชื่อเสียงของแต่ละโรงเรียนเป็นหลักจากนั้นจึงพิจารณาถึงขนาด และพื้นที่ตั้ง - การพิจารณาจำนวนการรับนักเรียนขาดความเท่าเทียมและโปร่งใส	- การกระจายจำนวนการรับนักเรียนให้ทั่วถึงในทุกโรงเรียนตามขนาดที่แท้จริง - เปิดเผยแพร่รายชื่อ จำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน	- การกระจายจำนวนการรับนักเรียนให้สอดคล้องกับขนาดของแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก
-การสอบแข่งขัน	- เด็กนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่จริงแต่ไม่มีความสามารถสูงพอจะแข่งขันกับนักเรียนระดับหัวกระทิต้องเสียโอกาสในการเข้าศึกษาโรงเรียนใกล้บ้าน - การสอบแข่งขันต่างวันกันทำให้เด็กเลือกสอบในโรงเรียนใหญ่ก่อน	- การกำหนดให้เด็กนักเรียนในพื้นที่ศึกษาได้รับโอกาสเรียนในเขตพื้นที่เสมอ - กำหนดวันสอบแข่งขันทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบหลายแห่ง	- กำหนดวันสอบแข่งขันทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบหลายแห่ง
-นักเรียนที่มีสถานะพิเศษ ความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิการ	- ไม่มีรูปแบบการวัดสถานะพิเศษเฉพาะทางที่แน่ชัด - ไม่มีรูปแบบการระบุสถานะพิเศษของนักเรียนในการส่งตัวนักเรียน	- วิธีการวัดสถานะพิเศษที่เป็นที่แน่ชัดและยอมรับในทุกโรงเรียน - การระบุความสามารถพิเศษของนักเรียนเมื่อทำการส่งตัว	- วิธีการวัดสถานะพิเศษที่เป็นที่แน่ชัดและยอมรับในทุกโรงเรียน - การระบุความสามารถพิเศษของนักเรียนเมื่อทำการส่งตัว

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
1. นักเรียน (ต่อ)			
1.1 การรับนักเรียน			
-พื้นที่ใกล้บ้าน	- ได้เด็กบางส่วนขาดคุณภาพ - โรงเรียนไม่มีสิทธิเลือกเด็ก - เด็กขาดเป้าหมายในการเรียน เพราะไม่ต้องแข่งขัน	- คุณภาพของเด็กนักเรียน	ไม่มี
-เด็กจับฉลาก (พื้นที่ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	- เด็กขาดคุณภาพทางวิชาการ เพราะเป็นเด็กที่สอบที่อื่นไม่ติด - เด็กบางส่วนขาดคุณภาพเชิงสมรรถภาพทางร่างกาย - แต่ละโรงเรียน จับฉลากต่างวันกัน ตามที่เขตกำหนด	- เด็กนักเรียนต้องศึกษาในเขตพื้นที่บริการ - กำหนดให้วันจับฉลากของทุกโรงเรียนเป็นวันเดียวกัน	- เด็กนักเรียนต้องศึกษาในเขตพื้นที่บริการ - กำหนดให้วันจับฉลากของทุกโรงเรียนเป็นวันเดียวกัน
-จำนวนนักเรียนที่สมัคร	- จำนวนตัวเลือกลดลงเนื่องจากประชากรเด็กลดลง ทำให้ต้องรับสมัคร - จำนวนเด็กกระจุกตัวในโรงเรียนดัง - โรงเรียนที่ไม่มีการแข่งขันสูง เด็กสมัครน้อย	- จำนวนตัวเลือกรักเรียนที่มากขึ้น	ไม่มี

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
1. นักเรียน (ต่อ)			
1.1 การรับนักเรียน			
- นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มี การควบคุมดูแล	เด็กไปเลือกโรงเรียนใหญ่ก่อน เดินทางไกล สร้างปัญหาโรคติดต่อ สิ้นเปลืองเงินและทรัพยากรใน การเดินทาง และทำลายสุขภาพจิตของนักเรียน	ออกข้อกำหนดนโยบายเรียนฟรี ให้รัดกุมยิ่งขึ้น	ข้อกำหนดนโยบายเรียนฟรีที่รัดกุมยิ่งขึ้น
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา			
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เชิงวิชาการ	- กิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือ ความอยากที่จะเรียนของเด็ก - ไม่มีแบบประเมินที่ชัดเจน - เด็กไม่ชอบเรียนหนังสือ - ไม่ดูแลเด็กอย่างทั่วถึงเน้นเฉพาะกลุ่มเรียนเก่ง	- กิจกรรมที่เด็กสนใจที่จะเรียน - แบบประเมินที่มีโครงสร้างเป็น มาตรฐานในทุกโรงเรียน - การประเมินที่ให้ความสำคัญกับตัว เด็กทุกคน	- กิจกรรมที่เด็กสนใจที่จะเรียน - แบบประเมินที่มีโครงสร้างเป็นมาตรฐานใน ทุกโรงเรียน - การประเมินที่ให้ความสำคัญกับตัวเด็กทุกคน
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เชิงจริยธรรม	- ครูขาดอำนาจในการอบรมเด็ก - ขาดการวัดผลและให้ความสำคัญด้านคุณธรรม	- เพิ่มอำนาจในการอบรมเด็กให้แก่ครู และให้ความสำคัญคุ้มครองต่อครูในการทำ โทษเด็ก - แบบประเมินด้านคุณธรรมที่มี โครงสร้างเป็นมาตรฐานในทุกโรงเรียน	- แบบประเมินด้านคุณธรรมที่มีโครงสร้างเป็น มาตรฐานในทุกโรงเรียน

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
2. ครู			
-พัฒนาความรู้ความสามารถ	- ขาดการอบรมทางด้านจิตวิทยา - ขาดการส่งเสริมการพัฒนาตามด้านความถนัดของครู - โรงเรียนไม่มีแผนการพัฒนาครูใหม่ที่แน่ชัด - ครูไม่มีความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน - โรงเรียนไม่ค่อยดำเนินการตามหลักเกณฑ์แผนนโยบายพัฒนาครู - ส่วนใหญ่พิจารณาความสามารถตามใบที่ผ่านการอบรมมาเท่านั้น ไม่ดูกระบวนการสอน - ครูไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนของตน	- ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน - จัดอบรมครูงานเพื่อส่งเสริมความรู้ตามความถนัด - ครูต้องทุ่มเทต่องานและรักในสถานที่ปฏิบัติงาน - ภาครัฐกำหนดแผนการพัฒนา และวัดผล การปฏิบัติงานของครูที่เป็นรูปธรรม - ครูต้องเข้าใจ วิธีการวัดผลประสิทธิภาพ การสอนที่ถูกต้อง	- ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน และมีการวางตัวที่ถูกต้อง - การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู - การพัฒนาความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน - พัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม และถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น - ครูเข้าใจ วิธีการวัดผลประสิทธิภาพ การสอนที่ถูกต้อง
-พัฒนาคุณธรรม	- ครูขาดจิตสาธารณะ - ขาดการประกวดแข่งขันเพื่อวัดผล การปฏิบัติงานของครู - การขาดคุณธรรมของทั้งภาพรวมองค์กร ตั้งแต่ผู้บริหาร จนถึงครูผู้สอน	- การอบรมหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ - ส่งครูเข้าแข่งขันในงานแข่งขันต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักอยากพัฒนาตน - การพัฒนาคุณธรรมในภาพรวมขององค์กร	- การอบรมหรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ - ส่งครูเข้าแข่งขันในงานแข่งขันต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกรักอยากพัฒนาตน

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
2. ครู (ต่อ)			
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่	- ไม่มีครูที่เลี้ยงที่ตรงวิชาสำหรับครูใหม่ - ขาดการกำหนดเกณฑ์ครูที่เลี้ยงโดยคร่าวจาก ภาครัฐเพื่อให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติ	- ภาครัฐควรดูแลให้ความรู้หรือปรับ พื้นฐานในการทำหน้าที่เป็นครูของครู บรรจุใหม่ - สร้างคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ - จัดหาครูที่เลี้ยงให้แก่ครูบรรจุใหม่	- สร้างคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ - จัดหาครูที่เลี้ยงให้แก่ครูบรรจุใหม่
- การติดตามการทำงาน และ ความโปร่งใส	- มีระบบอุปถัมภ์ในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิด ความลำเอียง และขาดประสิทธิภาพ ในการทำงาน - ขาดความโปร่งใสในการตรวจสอบ การปฏิบัติงาน	- แก้ไขปัญหาความโปร่งใสใน การตรวจสอบการทำงาน - ทำการดูแลและติดตามผลการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ	- แก้ไขปัญหาความโปร่งใสใน การตรวจสอบการทำงาน
- การอบรม	- ผู้ที่ได้รับวิทยฐานะสูงขึ้น มักทำงานน้อยลง - ขาดบุคลากรที่พอเพียง เนื่องจากการ ไปอบรมทำให้ต้องมีผู้มารับหน้าที่ดูแลเด็ก ทดแทน - เพิ่มภาระให้เด็กและครู เนื่องจากต้องกลับมา สอนเด็กเพิ่มเติมในช่วงที่ขาดสอน	- เพิ่มบุคลากรให้พอเพียงต่อความต้องการ - จัดระเบียบการสอนทดแทนให้มี ประสิทธิภาพ	- วิธีหรือรูปแบบการจัดระเบียบ การสอนทดแทนให้มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
3. หลักสูตร			
-การพัฒนาหลักสูตร	- ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอน - การประเมินหลักสูตรทุกปี ทำให้เกิดการะงานต่อครู	- ภาครัฐนำเสนอวิธีการสอนใหม่ ที่ทันสมัย พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือที่ครูจะสามารถนำไปใช้สอนได้ทันที - การแก้ไขกฎในการประเมินหลักสูตร ให้เหมาะสม	- การแก้ไขกฎในการประเมินหลักสูตร ให้เหมาะสม
-การตรวจสอบหลักสูตร	- ไม่มีการติดตามตรวจสอบ ความเหมาะสมของหลักสูตรกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ของหน่วยงานต้นสังกัด - ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้ในการสอบ ตามหลักสูตร	- หน่วยงานต้นสังกัดมีกำหนดการในการตรวจสอบหลักสูตรของแต่ละโรงเรียน และมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง - พัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูในเรื่องการใช้หลักสูตรในการตรวจสอบหลักสูตร	- พัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูในเรื่องการใช้หลักสูตรในการตรวจสอบหลักสูตร
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้			
-ผู้ปกครอง	- ผู้ปกครองไม่รับฟังเหตุและผล	- ปรับความเข้าใจ และอธิบายในเรื่องวิธีการอบรมที่จำเป็นในแก่ผู้ปกครอง - จัดหน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ดูแลการให้ความรู้ เกี่ยวกับการอบรมที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง	- ปรับความเข้าใจ และอธิบายในเรื่องวิธีการอบรมที่จำเป็นในแก่ผู้ปกครอง

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง (Observed performance)	ผลที่ต้องการ (Desired performance)	ความต้องการจำเป็น (Need)
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (ต่อ)			
-งบประมาณ	- งบประมาณในการดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอ - งบประมาณไม่เพียงพอต่อ ขนาดนโยบายที่ได้รับ - งบประมาณไม่เพียงพอต่อการซ่อมอุปกรณ์การสอน ที่เสียหาย - งบประมาณเบิกจ่ายล่าช้า	- ภาครัฐเพิ่มงบประมาณให้มี ความเหมาะสมต่อ โรงเรียน - จัดโครงการขอความร่วมมือและบริจาค เงินทุนจากผู้ที่สนใจ	ไม่มี
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)	- โรงเรียนใหญ่และเล็กมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนแตกต่างกัน - การพัฒนาโรงเรียน เน้นไปในเรื่อง สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ไม่ดูแลเรื่องคุณภาพนักเรียนที่แท้จริง	- เน้นให้พัฒนาแบบพอเพียง - พัฒนาภูมิทัศน์ให้น่าชม - เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ทำให้เด็กมีกำลังใจมากขึ้น	- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียน - ใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและเกิดคุ้มค่า ตามหลักพอเพียง

หมายเหตุ: เพื่อป้องกันความสับสนที่เกิดขึ้นทางภาษาระหว่างภาษาไทยและอังกฤษ ผู้วิจัยเลือกใช้ศัพท์ คือ ผลที่ต้องการ (Desired performance) เกิดขึ้นจากความคาดหวัง (Expect) และความปรารถนา (Want) โดยความคาดหวัง หรือ Expect หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ ความปรารถนา หรือ Desire หมายถึง ความต้องการที่ไม่ใช่ความจำเป็นขั้นต้น แต่เป็นสิ่งที่เราต้องการจะมี หรือต้องการให้เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะในบริบทของความคาดหวังหรือปรารถนาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (Desire to solve problem) เท่านั้น มิได้ศึกษาในบริบทของความคาดหวัง หรือความปรารถนาที่เกิดขึ้นจากกิเลสหรือความอยากได้ (Greed) ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่พึงปรารถนา (What should be) ตามทฤษฎีความต้องการจำเป็น ของ Witkin and Altschuld (1995) ส่วนความต้องการ/ความต้องการจำเป็น นั้นจะใช้ศัพท์ คือ Need ตามทฤษฎีการประเมินความต้องการจำเป็น หรือ Need assessment (พัชรี ชันอาสาสะวะ, 2544, หน้า 33)

จากตารางที่ 4-3 สามารถอธิบายถึงที่มาของความต้องการจำเป็นในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 นักเรียน

1.1 เรื่องที่ 1 การรับนักเรียน

สถานะที่เป็นจริง: เกิดปัญหาด้านจำนวนการรับ ซึ่งภาครัฐเป็นผู้กำหนดจำนวนการรับนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยพิจารณาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา และเขตพื้นที่ ซึ่งทำการกำหนดตามชื่อเสียงของแต่ละโรงเรียนเป็นหลักจากนั้นจึงพิจารณาถึงขนาดและพื้นที่ตั้งของโรงเรียนว่าอยู่ในย่านชุมชนที่มีประชากรเด็กในปริมาณเท่าใด ทำให้ปริมาณนักเรียนที่ภาครัฐกำหนดให้ในแต่ละโรงเรียนไม่สอดคล้องกับขนาดโรงเรียนที่แท้จริง โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่แต่มีชื่อเสียงน้อยมักได้รับโควตาจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทั้งที่ตั้งอยู่ในเขตย่านชุมชน นอกจากนี้ ในการพิจารณาจำนวนการรับยังขาดความเท่าเทียมและโปร่งใสในกระบวนการรับนักเรียน เช่น มีการให้โควตาเพิ่มขึ้นแก่โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษแก่บุคลากรภายในองค์กร หรือแม้แต่การเอื้อประโยชน์ให้แก่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง

ผลที่ต้องการ: ความคาดหวังและความปรารถนาของผู้บริหาร โรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่คาดหวังให้มีการกระจายจำนวนการรับนักเรียนเป็นไปทั่วถึงในทุกโรงเรียนตามขนาดที่แท้จริง ซึ่งต้องสอดคล้องกับปริมาณเด็กในพื้นที่ด้วย โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่ไม่ว่าจะมีชื่อเสียงหรือไม่มีชื่อเสียงก็สมควรที่จะได้รับอัตราโควตาการรับนักเรียนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังในเรื่องของความโปร่งใสในการกำหนดจำนวนการรับนักเรียน โดยคาดหวังให้ทางภาครัฐเปิดเผยบัญชีรายชื่อ จำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน รวมถึงการแสดงผลในการกำหนดจำนวนการรับนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่แตกต่างกัน และเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้าถึงข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นถึง ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ทุกเมื่อ

ความต้องการจำเป็น: การกระจายจำนวนการรับนักเรียน ให้สอดคล้องกับขนาดของแต่ละโรงเรียนเป็นหลักนั้นถือเป็นความต้องการจำเป็นที่จะขาดเสียไม่ได้ เพราะโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก การที่ได้รับจำนวนนักเรียนน้อยกว่าความเป็นจริงที่ควรจะได้รับเนื่องจากการกำหนดจำนวนการรับนักเรียนให้แก่โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก จะทำให้การบริหารงบประมาณการใช้จ่ายในการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.2 การสอบแข่งขัน

สถานะที่เป็นจริง: การสอบแข่งขันนั้นเป็นวิธีการหลักของ โรงเรียนที่มีชื่อเสียง เพื่อคัดกรองนักเรียนเฉพาะที่มีคุณภาพให้อยู่ใน โรงเรียนของตน ซึ่งใน โรงเรียนที่มีชื่อเสียงมาก ภาครัฐมักจะกำหนดอัตราจำนวนสอบแข่งขันสูงกว่า จำนวนการรับแบบเขตพื้นที่หรือเขตใกล้เคียง ทำให้เด็กนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่จริงแต่ไม่มีความสามารถสูงพอจะแข่งขันกับนักเรียนระดับหัวกระทิต้องเสียโอกาสในการเข้าศึกษา โรงเรียนใกล้บ้าน ที่เป็นหนึ่งในการลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่ต้องใช้ในการเดินทาง นอกจากนี้ ในการสอบแข่งขันยังพบปัญหาในเรื่องของวันสอบที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะวันสอบของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่มักเปิดสอบก่อนโรงเรียนทั่วไป ส่งผลให้เด็กนักเรียนเลือกสอบในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงก่อนที่จะสอบในโรงเรียนที่มีพื้นที่บริการใกล้บ้าน เนื่องจากหากสอบไม่ผ่านในโรงเรียนชื่อดังได้ ก็ยังสามารถสอบแก้ตัวได้กับโรงเรียนทั่วไป สิ่งนี้ทำให้เกิดปัญหาทางอ้อมต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั่วไป เพราะการที่นักเรียนเลือกสอบโรงเรียนชื่อดังในปริมาณมากที่มาจากวันที่เปิดสอบก่อนโรงเรียนอื่น ทำให้โรงเรียนเหล่านั้นสามารถเลือกคัดกรองนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านวิชาการสูงเข้าโรงเรียนของตนก่อนโรงเรียนอื่น ส่วนเด็กที่สอบไม่ผ่านหรือมีความสามารถทางวิชาการด้อยกว่าก็จะถูกกระจายให้โรงเรียนอื่น ทำให้โรงเรียนชื่อดังมีเด็กที่มีคุณภาพและคงความมีชื่อเสียงไว้ได้ในเรื่องของความเรียงเก่ง ส่วนโรงเรียนทั่วไปก็จะได้เด็กนักเรียนที่มีคุณภาพด้อยกว่าและยากที่จะประกันคุณภาพการศึกษาของเด็ก

ผลที่ต้องการ: ความคาดหวังและความปรารถนาของผู้บริหาร โรงเรียนนั้น คือ ปรารถนาให้เด็กนักเรียนในพื้นที่ศึกษาได้รับโอกาสเรียนในเขตพื้นที่เสมอ เพราะจะทำให้ทุกโรงเรียนได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่สามารถเลือกที่จะปฏิเสธเด็กนักเรียนที่มีความสามารถวิชาการไม่สูงได้ด้วยวิธีการบังคับสอบแข่งขัน รวมถึงคาดหวังว่าภาครัฐจะกำหนดวันสอบแข่งขันของทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบหลายแห่งของเด็กนักเรียน

ความต้องการจำเป็น: การกำหนดวันสอบแข่งขันของทุกโรงเรียนให้เป็นวันเดียวกันนั้นเป็นความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด เนื่องจากการเปิดโอกาสให้โรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียงได้รับเด็กนักเรียนที่มีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันกับโรงเรียนดัง เพราะเด็กนักเรียนและผู้ปกครองจะต้องเลือกประเมินความสามารถของเด็กในการที่จะเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าสอบให้ตรงกับความสามารถของเด็ก แทนที่รูปแบบเดิม คือ การตระเวนสอบกับโรงเรียนดังที่มีวันสอบแข่งขันก่อนโรงเรียนอื่น ส่วนปัญหาการรับเด็กในพื้นที่บริการไม่เพียงพอเพราะการกำหนดจำนวนการสอบแข่งขันที่สูงนั้น ไม่จัดเป็นปัญหาสำคัญในระดับของความต้อการจำเป็น เนื่องจากมีเกณฑ์กำหนดรับเด็กนักเรียนในพื้นที่บริการของแต่ละโรงเรียนอยู่แล้ว เพียงแต่จะมีจำนวนน้อยในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

2. องค์ประกอบที่ 2 ครู

สถานะที่เป็นจริง: การพัฒนาความรู้ความสามารถยังขาดการอบรมทางด้านจิตวิทยา ทำให้ครูขาดทักษะในติดต่อสื่อสารหรือการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเด็ก นอกจากนี้ โรงเรียนยังไม่มีแผนการพัฒนาครูใหม่ที่แน่ชัด รวมถึงการปลูกฝังความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ครูยังขาดจิตสาธารณะในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งเบาภาระงานช่วยเหลือกันในงานจำเป็น ส่วนการพัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่ โรงเรียนบางแห่งมีขนาดเล็กและไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถในการทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงที่เหมาะสม จึงส่งผลให้การพัฒนาหรือปรับตัวในการทำงานของครูบรรจุใหม่เป็นไปได้ช้า และขาดประสิทธิภาพเฉพาะในการดูแล

ผลที่ต้องการ: ครูที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียนตรงตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ต้องทุ่มเทต่องานและรักในสถานที่ปฏิบัติงาน โดยที่ภาครัฐควรดูแลให้ความรู้หรือปรับพื้นฐานในการทำหน้าที่เป็นครูของครูบรรจุใหม่ นอกจากนี้จำเป็นต้องสร้างคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ หรือจัดหาครูพี่เลี้ยงให้แก่ครูบรรจุใหม่

ความต้องการจำเป็น: การสร้างคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ และจัดหาครูพี่เลี้ยงให้แก่ครูบรรจุใหม่ เป็นความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม เพราะการที่มีครูพี่เลี้ยงจะทำให้ครูใหม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมในการทำงานภายในโรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว และยังช่วยให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ส่วนการพัฒนาความรู้ความสามารถมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในเรื่องของ ครูมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน และมีการวางตัวที่ถูกต้อง และการพัฒนาความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะการมีทัศนคติเชิงบวกในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นพื้นฐานในการสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน และทุ่มเทกับวิชาชีพอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาในเรื่องของทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญรองลงมาอีกด้วย

3. หลักสูตร

สถานะที่เป็นจริง: โรงเรียนบางแห่งนั้นไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอนตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องตรงตามหลักสูตรวิธีการประเมิน นอกจากนี้การประเมินหลักสูตรทุกปีหรือบ่อยครั้งทำให้เกิดภาระงานต่อครูที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเตรียมการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการตรวจสอบหลักสูตร โรงเรียนขาดการติดตามตรวจสอบของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะความเหมาะสมของหลักสูตรที่มีกับความเป็นจริงในปัจจุบัน

ผลที่ต้องการ: คือ ภาครัฐเป็นผู้นำเสนอวิธีการสอนใหม่ที่ทันสมัย ง่ายต่อการนำมาปรับใช้ พร้อมทั้งพัฒนาเครื่องมือที่ครูจะสามารถนำไปใช้สอนได้ทันที นอกจากนี้ยังต้องการให้ปรับเปลี่ยนกฎในการประเมินหลักสูตรให้เหมาะสมไม่บ่อยครั้งเกินไป เพื่อแบ่งเบาภาระงาน

ของครู ส่วนการตรวจสอบหลักสูตรนั้น โรงเรียนมีความต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดมีกำหนดการในการตรวจสอบหลักสูตรของแต่ละโรงเรียน และมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเดียวกัน

ความต้องการจำเป็น: ในด้านหลักสูตร คือ การแก้ไขกฎในการประเมินหลักสูตร ให้เหมาะสมไม่บ่อยครั้งหรือให้ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบหลักสูตรว่าวิธีการสอนที่ใช้อยู่ ว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันนั้นการตรวจสอบหลักสูตรและวิธีการสอนนั้นมีการกำหนดจากภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐาน และการกำหนดตรวจสอบขึ้นเองจากภายในโรงเรียน ทำให้ครูในบางโรงเรียนต้องทำรายงานการสอนหรือการจัดทำหลักสูตรในทุก ๆ 3 หรือ 6 เดือน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาภาระงานที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นต่อครูผู้สอน เพราะนอกจากการสอนวิชาหลักตามความถนัดของครูแล้ว ครูส่วนมากต้องมีการะงานในการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาชมรม และต้องทำหน้าที่ดูแลเด็กนักเรียนร่วมด้วย นอกจากนี้ในเรื่องความต้องการจำเป็นที่ต้องการ ยังคงมีความต้องการในเรื่องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูในเรื่องการใช้หลักสถิติในการตรวจสอบหลักสูตร เนื่องจากมีการใช้วิธีการตรวจสอบที่ผิดวิธีหรือการคิดคำนวณค่าที่ผิดจากครูที่ไม่เข้าใจวิธีการที่ถูกต้อง ส่งผลให้ผลการประเมินเกิดความผิดพลาดและไม่ถูกต้อง ซึ่งจะกลายเป็นการป้อนกลับข้อมูลสู่ส่วนกลางที่ผิด และส่งผลให้การวางแผนหรือการประเมินต่าง ๆ เกิดความคลาดเคลื่อน

4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

สถานะที่เป็นจริง: เกิดปัญหาขึ้นระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้ปกครองมักไม่รับฟังเหตุและผลเมื่อทางครูหรือโรงเรียนทำการชี้แจงเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ เช่น รูปแบบการเรียนการสอน หรือการทำโทษ ส่วนด้านงบประมาณนั้น พบว่า งบประมาณที่โรงเรียนได้รับไม่เพียงพอ ทั้งด้านงบสำหรับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงงบประมาณมีการเบิกจ่ายที่ล่าช้า

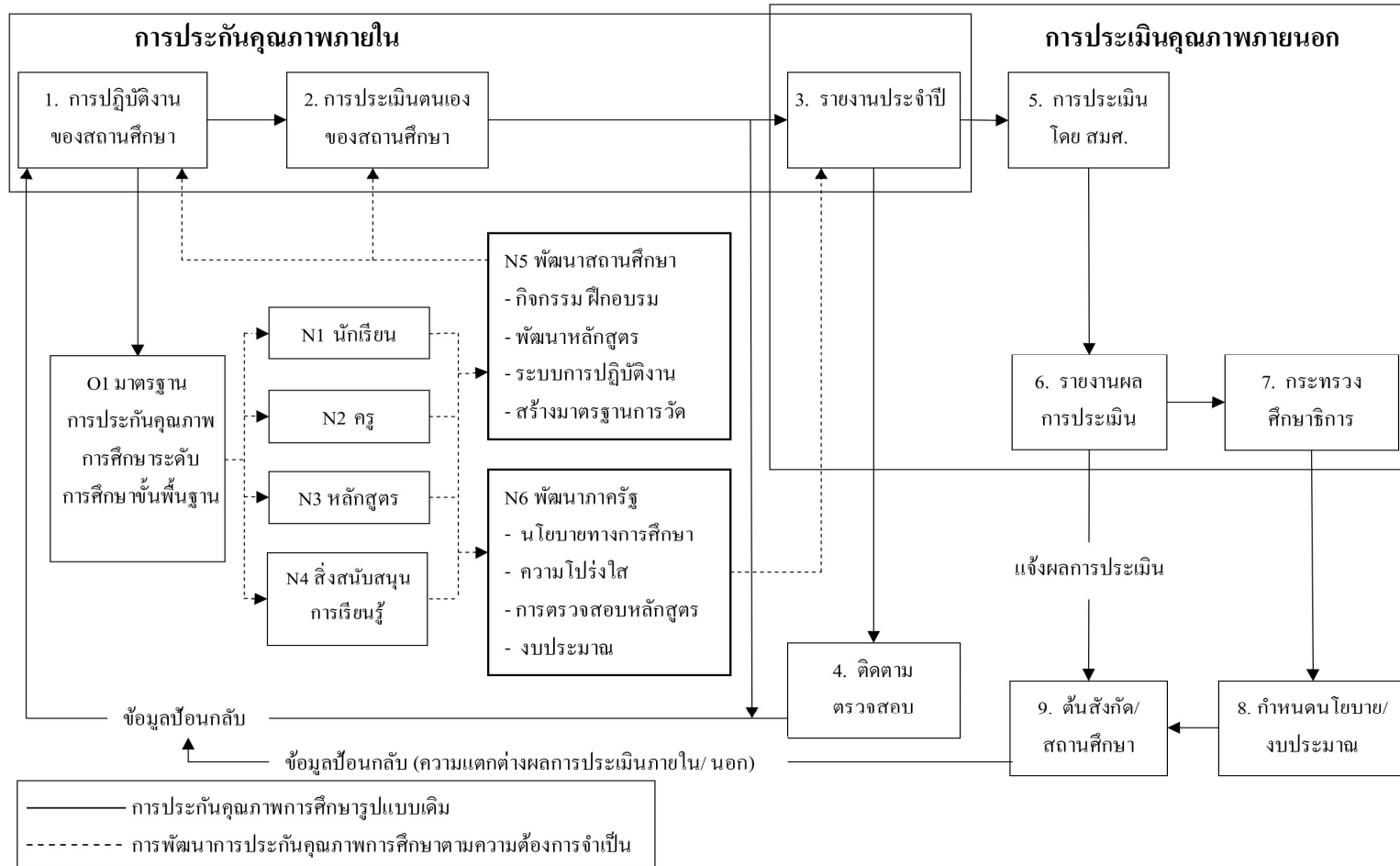
ผลที่ต้องการ: คือ การจัดหน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ดูแลการให้ความรู้ เกี่ยวกับการอบรม ที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง ปรับความเข้าใจ และคอยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง โดยที่ด้านงบประมาณนั้นมีความต้องการให้ภาครัฐเพิ่มงบประมาณให้มีความเหมาะสมต่อโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

ความต้องการจำเป็น: ความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุด คือ การปรับความเข้าใจ และอธิบายในเรื่องวิธีการการอบรมที่จำเป็นในแก่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เนื่องจากบางครั้งการสื่อสารผ่านนักเรียนไปสู่ผู้ปกครอง หรือการจัดทำเอกสารชี้แจงอาจทำให้ข้อมูลที่ต้องการสื่อสารเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้ และถ้าหาก

ไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะกลายเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นที่สนใจของสังคม โดยเฉพาะในยุคที่ข่าวสารต่าง ๆ แพร่หลายได้อย่างรวดเร็ว

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็นขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผลดังภาพที่ 4-1 แล้วจึงนำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์ด้านความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ก่อนนำไปทดลองใช้ ได้ผลดังตารางที่ 4-4

ภาพที่ 4-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น

จากภาพที่ 4-1 สามารถอธิบายได้ว่ารูปแบบระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษา

1. การปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจน ครอบคลุมงาน/ โครงการของสถานศึกษาเพื่อมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยการดำเนินงานนั้นต้องดำเนินการภายใต้กรอบของตัวบ่งชี้สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบและทบทวนภายใน โดยบุคลากรในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา
3. รายงานประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ และการทบทวนภายในประจำปี มาจัดทำเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรเพื่อให้บุคคลหรือองค์กรภายนอกนำไปตรวจสอบและประเมินผลการคุณภาพการศึกษาจากภายนอก ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป
4. ติดตามตรวจสอบ คือ การติดตามและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการติดตามตรวจสอบและทบทวนภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการและการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด
5. การประเมินโดย สมศ. เป็นการประเมินผลการประกันคุณภาพจากศึกษายกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยทำการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากรายงานประจำปีร่วมกับการดำเนินการตรวจสอบจากภายนอก
6. รายงานผลการประเมิน คือ ผลสรุปการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยผลที่ได้รับจะต้องทำการส่งต่อสู่หน่วยงานที่สังกัด เพื่อเป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในหรือการผูกกระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพของโรงเรียนที่ประเมิน
7. กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่รวบรวมผลการประเมินเองจากทุกโรงเรียน โดยนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน และทำการพัฒนานโยบายต่าง ๆ รวมถึงกำหนดงบประมาณให้มีความสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษา

8. กำหนดนโยบาย/ งบประมาณ คือ นโยบาย และงบประมาณที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดขึ้น เพื่อให้การดำเนินการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้

9. ต้นสังกัด/ สถานศึกษา ทำหน้าที่รับผลการประเมินและแจ้งข้อมูลย้อนกลับสู่โรงเรียน ที่ดูแลในสังกัด รวมถึงทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งานงบประมาณของโรงเรียน

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ของระดับมัธยมศึกษา

1. มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รูปแบบเดิม) (O1) คือ การมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกนร่วมโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด (เขตพื้นที่) ดำเนินการ

2. การพัฒนา นักเรียน ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N1) คือ การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพพื้นฐานของโรงเรียน ด้านมาตรฐานนักเรียน โดยประกอบด้วย องค์กรประกอบ การรับนักเรียน และการส่งเสริมและพัฒนา

3. การพัฒนา ครู ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N2) คือ การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพพื้นฐานของโรงเรียน ด้านมาตรฐานครู โดยประกอบด้วย องค์กรประกอบ การพัฒนาความรู้ความสามารถ พัฒนาคุณธรรม พัฒนาศิลปะการใหม่ การติดตาม การทำงานและความโปร่งใส การอบรม และการสร้างขวัญกำลังใจ

4. การพัฒนา หลักสูตร ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N3) คือ การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพพื้นฐานของโรงเรียน ด้านมาตรฐานหลักสูตร โดยประกอบด้วย องค์กรประกอบการพัฒนาหลักสูตร และการตรวจสอบหลักสูตร

5. การพัฒนา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N4) คือ การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น ไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพพื้นฐานของโรงเรียน ด้านมาตรฐานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยประกอบด้วย องค์กรประกอบผู้ปกครอง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

6. การพัฒนาสถานศึกษา ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N5) คือ การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในผู้วิจัยสร้างขึ้น มาประยุกต์ใช้กับโรงเรียน เพื่อให้มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยที่มีความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ยังขาดอยู่ในปัจจุบัน

7. การพัฒนาภาครัฐ ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา (N6) เนื่องจากมาตรฐานบางมาตรฐานในคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ไม่สามารถปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือแก้ไข ได้จากทางด้านสถานศึกษา เช่น การกำหนดจำนวนการรับนักเรียน การกำหนดวันสอบแข่งขัน การกำหนดพื้นที่จับฉลาก หรือแม้แต่นโยบายเรียนฟรี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ภาครัฐต้องเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและบังคับใช้กับระบบมาตรฐานการศึกษา

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคเดลฟาย จากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีกระบวนการรวบรวมทัศนคติความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระที่มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ โดยสอบถามเกี่ยวกับความถูกต้องของตำแหน่งองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ ว่ามีความเหมาะสมและสมควรมีอยู่ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่ ซึ่งถ้าหากว่าระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมหรือค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์มีค่าน้อยกว่า 2.00 จะหมายความว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีต่อคำถามนั้นสอดคล้องกันมาก (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2530) แสดงว่าองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในตำแหน่งดังกล่าวถูกต้อง

ตารางที่ 4-4 ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของความคิดเห็นของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (n = 17)

องค์ประกอบของระบบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้องเหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษา						
1. “การปฏิบัติงานของสถานศึกษา” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 1 หรือไม่	4.08	4.38	4.69	มากที่สุด	0.62	✓
2. “การประเมินตนเองของสถานศึกษา” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 2 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
3. “รายงานประจำปี” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 3 หรือไม่	3.50	4.20	4.60	มาก	1.10	✓
4. “ติดตามตรวจสอบ” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 4 หรือไม่	3.00	4.00	4.50	มาก	1.50	✓
5. “การประเมินโดย สมศ.” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 5 หรือไม่	3.60	4.20	4.60	มาก	1.00	✓
6. “รายงานผลการประเมิน” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 6 หรือไม่	3.67	4.20	4.60	มากที่สุด	0.93	✓
7. “กระทรวง ศึกษาธิการ” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 7 หรือไม่	3.25	4.11	4.56	มาก	1.31	✓
8. “กำหนดนโยบาย/ งบประมาณ” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 8 หรือไม่	3.00	3.80	4.43	มาก	1.43	✓
9. “ต้นสังกัด/ สถานศึกษา” ควรอยู่ในตำแหน่งที่ 9 หรือไม่	3.40	4.11	4.56	มาก	1.16	✓

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น						
O1 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รูปแบบเดิม) เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง O1 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
N1 การพัฒนา “นักเรียน” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N1 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
N2 การพัฒนา “ครู” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N2 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
N3 การพัฒนา “หลักสูตร” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N3 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
N4 การพัฒนา “สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N4 หรือไม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
N5 การพัฒนา “การพัฒนาศานศึกษา” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N5 หรือไม่	3.50	4.20	4.60	มาก	1.10	✓
N6 การพัฒนา “พัฒนาภาครรัฐ” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N6 หรือไม่	3.50	4.20	4.60	มาก	1.10	✓

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา พบว่า ตำแหน่งขององค์ประกอบในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทุกองค์ประกอบ มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือ มากที่สุดในทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 4-5 ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) ผลการวิเคราะห์ ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของความคิดเห็น ของผู้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา (n = 17)

องค์ประกอบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน						
1.1 การรับนักเรียน						
1.1.1 จำนวนการรับนักเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดจำนวนนักเรียน ที่ได้รับได้จากภาครัฐ (โควต้า) ควรกระจายจำนวน นักเรียนให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ไม่เกิดการกระจุก ตัวในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง	3.20	4.00	4.50	มาก	1.30	✓
1.1.2 การสอบแข่งขัน ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดวันสอบแข่งขัน ทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบ หลายแห่ง	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
1.1.3 นักเรียนสถานะพิเศษ ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดทำใบส่งตัวผู้มี ความสามารถพิเศษ ที่ระบุความสามารถพิเศษ อย่างชัดเจน (Gift) หรือระบุเป็นผู้ที่มี ความบกพร่อง/ พิการ พร้อมแนบหนังสือรับรอง เด็กนักเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 2) สร้างมาตรวัดความสามารถ พิเศษ ที่แน่ชัดและเป็นยอมรับในบรรดากลุ่ม โรงเรียน	3.50	4.11	4.56	มาก	1.06	✓
	3.67	4.20	4.60	มากที่สุด	0.93	✓

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
1.1.4 นักเรียนจับฉลาก						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดให้การจับฉลากทำได้เฉพาะในเขตโรงเรียนพื้นที่ที่กำหนด	3.83	4.27	4.64	มากที่สุด	0.80	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) กำหนดให้การจับฉลากของทุกโรงเรียนมีในวันเดียวกัน	4.08	4.38	4.69	มากที่สุด	0.62	✓
1.1.5 นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดเข้าเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ภูมิลำเนาเท่านั้น	3.00	3.67	4.33	มาก	1.33	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) การให้สิทธิ์เรียนฟรีนอกเขตพื้นที่สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี หรือประพฤติตนดี มีจิตสาธารณะ	3.00	3.67	4.33	มาก	1.33	✓
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา						
1.2.1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ (ได้รับประสบการณ์ตรง) และมีความน่าสนใจ	3.50	4.20	4.60	มาก	1.10	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) จัดทำแบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมิน	4.00	4.33	4.67	มากที่สุด	0.67	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3) การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งและไม่เก่ง	3.33	4.20	4.60	มาก	1.27	✓
1.2.2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการให้ร่วมทำสาธารณะประโยชน์	3.00	3.67	4.33	มาก	1.33	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) จัดสร้างแบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรมที่เหมาะสม โดยไม่สร้างความเครียด หรือความวิตกกังวลแก่เด็กนักเรียน	3.50	4.11	4.56	มาก	1.06	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3) ส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของเด็ก	3.29	3.86	4.43	มาก	1.14	✓

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
มาตรฐานที่ 2 ครู						
2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	4.00	4.33	4.67	มากที่สุด	0.67	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3) ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	3.00	3.80	4.43	มาก	1.43	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 4) การพัฒนาแบบนวัตกรรม	3.75	4.27	4.64	มากที่สุด	0.89	✓
การปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม และถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น						
ตัวบ่งชี้ที่ 5) การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	3.20	4.00	4.50	มาก	1.30	✓
2.2 พัฒนาคุณธรรม						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) จิตสาธารณะของครูเพิ่มมากขึ้น มีการช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน แบ่งปันความรู้ เพื่อนร่วมงาน และทุ่มเทกับการทำงาน	3.00	3.80	4.43	มาก	1.43	✓
2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การสร้างคู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่อย่างชัดเจน เป็นระบบ	4.08	4.38	4.69	มากที่สุด	0.62	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) การกำหนดหรือจัดตั้งกลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทำหน้าที่สำหรับสอนงานบุคลากรใหม่	3.67	4.27	4.64	มากที่สุด	0.97	✓
2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) มีการติดตามการทำงานอย่างถูกต้อง โปร่งใสผ่านระบบสุ่มตรวจสอบที่ดี	3.00	4.00	4.50	มาก	1.50	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) มีเกณฑ์วัดและการให้คะแนนที่แน่ชัด สามารถตรวจสอบได้	3.33	4.20	4.60	มาก	1.27	✓

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
2.5 อบรม						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดและการจัดระเบียบ ตารางการสอนทดแทนที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ	3.20	4.00	4.50	มาก	1.30	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) การวางแผนล่วงหน้าและ การพัฒนาวิธีการสอนให้เกิดความกระชับลด ระยะเวลาที่ใช้	3.33	4.00	4.50	มาก	1.17	✓
2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การระบุแผนกิจกรรมก่อนคลาย ประจำปี	3.00	3.67	4.33	มาก	1.33	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่าง ครูมากขึ้น	3.40	4.11	4.56	มาก	1.16	✓
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร						
3.1 การพัฒนาหลักสูตร						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) หลักสูตรที่พัฒนาให้มี ความเหมาะสมต่อนักเรียน ทั้งในด้าน ความสามารถ การเรียนรู้ หรือประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.50	4.11	4.56	มาก	1.06	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) กำหนดระยะเวลาการพัฒนา หลักสูตรที่เพิ่มขึ้นแทนที่ปีละครั้ง เพื่อลดปัญหา ภาระงานและความเครียดของครู	3.00	3.67	4.33	มาก	1.33	✓
3.2 การตรวจสอบหลักสูตร						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดวิธีการวัดและ ตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทาง สถิติ	3.20	4.00	4.50	มาก	1.30	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติ วิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	3.0	4.00	4.50	มาก	1.50	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3) หน่วยงานต้นสังกัด ทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง และ มีความเข้าใจที่ถูกต้องในการตรวจสอบ	3.20	4.00	4.50	มาก	1.30	✓

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	Q1	Mdn.	Q3	ความถูกต้อง เหมาะสม	IQR	ความสอดคล้อง
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน						
4.1 ผู้ปกครอง						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย รวมถึงยึดถือในเรื่องการพัฒนาเด็กเป็นที่ตั้งแทนความต้องการของตน	3.33	4.20	4.60	มาก	1.27	✓
4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน						
ตัวบ่งชี้ที่ 1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนทุกขนาดให้มีความเท่าเทียมกัน	3.33	4.20	4.60	มาก	1.27	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2) สิ่งอำนวยความสะดวกมีการใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดความคุ้มค่าแก่นักเรียน	3.50	4.11	4.56	มาก	1.06	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อมของพื้นที่	3.60	4.20	4.60	มาก	1.00	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 4) มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ	3.80	4.27	4.64	มากที่สุด	0.84	✓

จากตารางผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในกลุ่มมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ตัวบ่งชี้ของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด ในทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้ระบบและผลการประเมิน

ผู้วิจัยนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้กับ โรงเรียนตัวอย่างที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อทดสอบความเหมาะสม ความสามารถในการนำไปใช้ของคู่มือ รวมถึง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ที่จะนำคู่มือไปใช้งานว่ามีความเข้าใจตรงกันกับวัตถุประสงค์ของการวัดภายในคู่มือหรือไม่ ซึ่งการวิจัยในระยะนี้ (ระยะที่ 3) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีความยินดีและให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน และคณะผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งหมดจำนวน 22 คน

กระบวนการทดลองใช้เริ่มจากทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวมข้อมูล จากนั้น จึงนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเข้าไปทดลองใช้ในสถานศึกษาที่กำหนด โดยใช้วิธีการกำหนดให้โรงเรียนหรือผู้ถูกประเมินเป็นผู้ประเมินคะแนนตนเองตามมาตรฐานที่ระบุใน คู่มือการวิจัย ซึ่งคู่มือได้ระบุถึงวิธีการให้คะแนนในแต่ละมาตรฐานไว้อย่างชัดเจน เปรียบเทียบกับ คะแนนที่กลุ่มผู้ประเมินทำการวัดและประเมินผลโรงเรียนโดยตรงภายใต้วิธีการประเมินมาตรฐาน จากคู่มือตามเกณฑ์การประเมินเดียวกัน ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสองทาง ผลการทดลอง ปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4-6 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของ โรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยื่นยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบกลุ่มโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน	- มีแบบฟอร์ม โดยวัดเพียงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการคัดกรอง) - ไม่พบ (คัดกรองเด็กพิเศษไม่ได้) - ไม่พบ (โรงเรียนทุกแห่งใช้แตกต่างกัน) - มีระบบฐานข้อมูลในการสืบค้น - ไม่พบ	✓	1
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกันในกับโรงเรียนอื่น	- ใช้ระเบียบการวัดผลพื้นฐานที่ภาครัฐกำหนด - ไม่พบ (โรงเรียนทุกแห่งใช้แตกต่างกัน)		
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
6* การกำหนดวันจับฉลาก วันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะ ในเขตภูมิลาเนา	1. กฎระเบียบบนในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษา ในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่ สำหรับนักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม และจับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน	- รายงานบันทึกกิจกรรมของนักเรียน - มีบันทึกการประเมิน (สังเกตพฤติกรรมนักเรียน) - พบในรายงานบันทึกกิจกรรมของนักเรียน	✓ ✓ ✓	
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษร ที่ บังคับใช้และสอดคล้องกับ โรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจของ นักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม	- ไม่พบ (โรงเรียนทุกแห่งใช้แตกต่างกัน) - โรงเรียน/ ครูสร้างขึ้น โดย และตรวจสอบโดย กลุ่มสาระ - พบในรายงานบันทึกกิจกรรมของนักเรียน	✓ ✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน) ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน	บันทึกผลการพัฒนาการของนักเรียน (สมุดบันทึกเกรด) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง (สมุดบันทึกเกรด) สมุดบันทึกการสอนประจำวัน	✓ ✓ ✓	9
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์	บันทึกการทำกิจกรรม ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)	สมุดบันทึกคาบคุณธรรม บันทึกการสังเกตในคาบคุณธรรม มีการสังเกต จำนวนปัญหาในโรงเรียนที่ลดลง แต่ไม่มีการบันทึก	✓ ✓ ✓	
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน เอกสารการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง	บันทึกเล่มคุณธรรม การสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับเพื่อนร่วมชั้น	✓ ✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
13 การส่งเสริมการยอมรับ ในความมีคุณธรรมของ นักเรียน	1. การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษ ในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น	- มีการมอบเกียรติบัตรแก่ผู้มีคุณธรรม - ครูบันทึกชั่วโมงจิตอาสาให้นักเรียนเพื่อขอทุนและ เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	✓ ✓	
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อ เด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และ บันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์ กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก	- มีรายงาน กพ.7 - ไม่พบบันทึกหรือการเก็บข้อมูล - มีรายงานนิเทศการสอนของครู	✓ ✓	
15 การพัฒนาความรู้ตาม ด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม 2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ตามสายงานการศึกษา 3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนา บทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)	- มีเกียรติบัตรการเข้ารับการอบรม - มีการจัดอบรมภายในโรงเรียน - มีสื่อการสอนทั่วไป แต่ไม่ได้พัฒนานวัตกรรมใหม่	✓ ✓ ✓	5

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทักษะคิด หรือการเข้าร่วมกิจกรรม	- มีบันทึกความดีประจำภาคเรียน - มีชื่อทุกคนในคำสั่งของโรงเรียน	✓ ✓	
17 การพัฒนาแบบวัดผล การปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ 3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจากรายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง) 4. มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครูโดยเฉพาะอย่างชัดเจน	- มีการประเมินผลตนเอง - มีรายงานนิเทศการสอนของครู - มีการสุ่มตรวจการสอนของครู โดยคณะผู้บริหาร - มีคำสั่งคณะกรรมการประเมินและวัดผลครู	✓ ✓ ✓	
18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)	- มีการวิจัยในชั้นเรียนของครูทุกภาคเรียน - มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยในชั้นเรียน	✓ ✓	
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น 2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม)	- มีบันทึกการเข้าเวรประจำวัน ประจำคาบและวันหยุดราชการ - มีรายงานการประชุม	✓ ✓	1

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
	3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งคิดฐานะหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)	- มีบันทึกการจัดสอนแทนของวิชาการ แต่ขาดบันทึก/ตารางส่วนกลางที่แน่ชัด		
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาคู่มือที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)	- มีการจัดทำคู่มือในแต่ละกลุ่มสาระ - มีคำสั่งภาระงานสอน และงานพิเศษต่างๆ ตลอดจนบันทึกหลังสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ - มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเข้ม	✓ ✓ ✓	2
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ 2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]	- ไม่มีการกำหนดครูที่เลี้ยงครูบรรจุใหม่ - มีการติดตามผล โดยหัวหน้ากลุ่มสาระ ฯ และหัวหน้างานวิชาการ - มีการรายงานการประเมินตนเองของครูบรรจุใหม่เป็นระยะ ๆ	✓ ✓ ✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)	- มีคำสั่งนิเทศการสอนในแต่ละภาคเรียน - มีตารางการสุ่มตรวจตามอาคารเรียนและตามวันของฝ่ายบริหาร - ไม่มีบันทึกผลการตรวจสอบ	✓ ✓	1
23 การให้คะแนนการปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร (คะแนนผลการประเมิน)	- มีเกณฑ์การให้คะแนน - ไม่มีผลการให้คะแนนเป็นลายลักษณ์อักษร	✓	
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน 2. ภาครัฐทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า	- มีตารางการสอนแทนของกลุ่มบริหารวิชาการ - ภาครัฐมีการกำหนดวันให้ทางโรงเรียน แต่บางครั้งหลักสูตรการอบรมมาค่อนข้างมาก ไม่สามารถวางแผนการแลกเปลี่ยนได้	✓ ✓	2
25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)	- มีแผนการสอนที่มีความยืดหยุ่น เพื่อระยะเวลาพอเมื่อเกิดเหตุจำเป็น	✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนางานองค์กรประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร 2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี	- มีการกำหนดวันหยุดประจำปี - มีตารางกำหนดปฏิทินกิจกรรมประจำปี	✓ ✓	2
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร 2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC)	- มีตารางกำหนดการประชุมในวาระต่าง ๆ - มีการจัด PLC โดยผู้บริหารรับฟังปัญหาของครู แต่ส่วนใหญ่จะให้ทำตามที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้แล้ว	✓ ✓	
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการใช้หลักสูตร (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย	- มีบันทึกปพ.5 และปพ.1 - มีหลักสูตรที่เหมาะสมต่อท้องถิ่น	✓ ✓	5
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)	- มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง	✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร				
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. วิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. เอกสารสำหรับกรอก บันทึกข้อมูลที่ทำกรตรวจสอบหลักสูตรเสร็จสิ้น	- มีวิธีการวัดที่หลากหลาย และเขียนลงในแผน การจัดการเรียนรู้และ โครงสร้างหลักสูตร อย่างชัดเจน - มีการตรวจสอบหลักสูตร	✓ ✓	
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร	- มีการกำหนดแนวทางในการตรวจสอบหลักสูตร เป็นเอกสาร - มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ โดยเฉพาะ	✓ ✓	10
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสถิติอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ (ผลการประเมินหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดแจ้งผลการตรวจสอบกลับให้รับรู้	- ไม่มีการตรวจสอบหลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด - มีการตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัด	✓	
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจรับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่องปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำ การเสนอแนะหรือร้องเรียน)	- โรงเรียนมีหนังสือชี้แจงผู้ปกครองตามวาระต่าง ๆ เช่นการสอนตัว O-NET - มีบันทึกการร้องเรียน โดย พบว่า ไม่มีการร้องเรียน ของผู้ปกครอง	✓ ✓	

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน	- มีแบบสอบถามในวาระต่าง ๆ เช่น แบบสอบถามวันฉัตรวารุช เป็นต้น - มีแบบสอบถามในวาระต่าง ๆ - มีแบบสอบถามวันประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น	✓ ✓ ✓	
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)	- มีแบบประเมินความคุ้มค่าของกิจกรรมอนุรักษ์พลังงาน	✓	10
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	- มีการประเมินความเหมาะสม โดย พบว่า จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน - มีการประเมินความเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่แวดล้อม	✓ ✓	
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	- มีแผนปฏิบัติการประจำปี - มีการระบุวันที่ดำเนินการ - มีเอกสารสรุปการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การซ่อมแซม หรือซื้อทดแทน	✓ ✓ ✓	

ตารางที่ 4-7 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของ โรงเรียนขนาดกลาง

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยื่นชั้นตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบกลุ่มโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน	- พบเอกสารที่โรงเรียนกำหนดขึ้นคล้ายรูปแบบของ สมศ. - ใช้เอกสาร โรงเรียนในการยื่นชั้น แต่ใช้วิธีคัดกรอง หน้างาน - ไม่พบ ใช้แตกต่างกันตามแต่โรงเรียน - พบรูปแบบฐานข้อมูลในปัจจุบัน - กำหนดให้โรงเรียนที่ส่งตัวมาต้องรับรองและ ทำการคัดกรองซ้ำ	✓ ✓ ✓	3
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกันในกับโรงเรียนอื่น	- กำหนดการวัดผลเอง โดยวัดผลออกมาในรูปแบบ คะแนน	✓	
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
6* การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิลาเนา	1. กฎระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษาในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่สำหรับนักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน	- กำหนดให้นักเรียนต้องเขียนโครงการรายงาน - มีบันทึกกิจกรรมของครูผู้สอน - ไม่พบ	✓ ✓	
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษรที่บังคับใช้และสอดคล้องกับโรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจของนักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม	- มีการจัดทำเอกสารรายงานสรุปส่งเขต แยกตามกิจกรรม (แต่ยังไม่มีการประเมินอย่างชัดเจน) - มีบันทึกกิจกรรมเอกสารการเข้าสอนที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะกิจกรรมวิชาชีพ	✓ ✓	

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	1. ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน)	- พบบันทึกกิจกรรม	✓	7
	2. ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ)	- มีการวัดผลอย่างชัดเจนเป็นเอกสาร (พบเพิ่มเติมในเอกสาร SAR ของโรงเรียน)	✓	
	3. รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน	- มีการเขียนโครงการ รายงานการปรัการศึกษากิจกรรมของครู (มีบันทึกแต่ไม่ชี้แจงอย่างละเอียด)	✓	
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์	1. บันทึกการทำกิจกรรม	- มีการปฏิบัติสวดมนต์เป็นประจำ (สำหรับศาสนาอื่นมีน้อย เพราะมีนักเรียนต่างศาสนาน้อย)	✓	
	2. ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต)	- มีการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เช่น ชมรมรักษาดินแดน	✓	
	3. ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)	- ปัญหาที่พบลดลงเช่นจำนวนนักเรียนที่ติดบุหรี (มีการสังเกต แต่ไม่มีรายงานเอกสารชัดเจน)	✓	
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	1. เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน	- มีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมโดยเฉพาะ และมีการประเมินมอบรางวัลอย่างชัดเจน	✓	
	2. เอกสารการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง	- มีเพียงประเมินตนเอง แต่ไม่มีประเมินเพื่อนร่วมห้อง		

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	1. การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น	- มีการคัดเลือกมอบรางวัลห้องละ 1 คน แต่เป็นการคัดเลือกทั้งเรียนดีและมีคุณธรรม (ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเกณฑ์การประเมิน) - มีการให้โควตาทุนเรียนต่อจากมหาวิทยาลัย โดยคัดเลือกผู้ที่มีผลการเรียนดีก่อนจึงวัดที่คุณธรรมเป็นปัจจัยรอง (ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเกณฑ์การประเมิน)		
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้องและมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และบันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก	- จัดทำรายงานการพัฒนาการฝึกอบรมของครูอย่างชัดเจน และต้องทำรายงานสรุปทุกสิ้นปี - มีบันทึกการสอบถามจากผู้ปกครอง ผ่านระบบ Social net work - โรงเรียนจัดทำเอกสารเรื่องจรรยาวิชาชีพแจกแก่ครู - มีนโยบายการส่งครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน	✓ ✓ ✓ ✓	5

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
15 การพัฒนาความรู้ตาม ด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม	- มีหลักฐานใบรับรองหลักสูตรอบรม โดยเฉพาะ หลักสูตรที่ได้รับการยอมรับจากรัฐ	✓	
	2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ตามสาขางานการศึกษา	- มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผ่านการประเมินจาก ตนเอง หัวหน้ากลุ่มสาระ และคณะกรรมการประเมิน	✓	
	3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนา บทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)	- โรงเรียนกำหนดให้ ครูต้องเขียนรายงาน และนำเสนอ รูปแบบการสอนใหม่ ๆ (โดยเฉพาะครูใหม่ที่ต้องทำ มากเป็นพิเศษ)	✓	
16 ความรักต่อสถานที่ ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน)	- มีการวัดผลโดยภาพรวม	✓	
17 การพัฒนาแบบวัดผล การปฏิบัติงานของครู ให้ มีความทันสมัย เป็น รูปธรรม	2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทักษะคติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม	- ไม่พบ		
	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน	- พบแบบประเมินการเรียนการสอน	✓	
	2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ	- มีการนิเทศน์ภายในที่ฝ่ายนิเทศเป็นผู้คิดค้นขึ้น		
	3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจาก รายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจาก นักเรียนและผู้ปกครอง)	- มีการประเมินนิเทศ จากหลายปัจจัย เช่น เอกสาร การพูดคุย และการสังเกต	✓	
4. มืองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครูโดยเฉพาะ อย่างชัดเจน	- มีการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญจากส่วนกลางมากำกับดูแล ตรวจสอบ	✓		

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
18 การวิจัยและพัฒนาผล การจัดการเรียนการสอน ของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายคำที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)	- มีการอบรม เช่น การใช้งานคอมพิวเตอร์ หรือหลักการ วิจัย โดยทำการอบรมปีละ 1- 2 ครั้ง และกำหนดให้ ผู้อบรมต้องทำงานส่ง - ไม่พบ	✓	
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่ง กันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น 2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม) 3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งคิดดูหรือแจ้ง การสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)	- ใช้ระบบตารางดบนที่ติดด้วยกระดาษ ทั้งการเปลี่ยน เวรหรือแทนคาบการสอน - พบ บันทึกการประชุมสำหรับสอบถามและปรึกษา ปัญหา - พบตารางส่วนกลางในแต่ละกลุ่มสาระ เป็นรูปแบบ สมุดจดบันทึก	✓ ✓	1
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการ พัฒนาครูที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมิน ตนเอง)	- พบคู่มือการปฏิบัติงาน - โรงเรียนมีแผนพัฒนาและฝึกอบรมครูบรรจุใหม่ - มีการจัดทำรายงานวัดผลครูใหม่	✓ ✓ ✓	2

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ	- มีครูทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงหรือครูผู้ช่วย โดยกำหนดตามสาขาวิชา และกลุ่มสาระ	✓	
	2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)]	- มีกำหนดการในการนำเสนอผลการเรียนการสอน และประเมินให้คะแนน โดยครูผู้ช่วย	✓	
	3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]	- มีกำหนดการประเมินประสิทธิภาพการสอน ภายหลังการสอน 8 ครั้ง และการประเมินทุก 3 เดือน	✓	
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ	- มีตารางการตรวจ แต่ไม่ทำการสุ่ม		
	2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง	- ไม่มี ตรวจสอบเพียงครั้งเดียว		
	3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)	- มีบันทึกการรายงานผลการปฏิบัติงาน	✓	1
23 การให้คะแนนการปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน)	- มีการกำหนดแบ่งหัวข้ออย่างชัดเจน	✓	
	2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร (คะแนนผลการประเมิน)	- ไม่มีการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีการแจ้งเป็นการส่วนตัวต่อครูแต่ละคนเมื่อมีคะแนนน้อยผิดปกติ		

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน	- พบตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรมที่กำหนดโดยกลุ่มสาระ	✓	
การอบรม	2. ภาครัฐทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า	- ภาครัฐเป็นผู้กำหนดวันอบรม	✓	
25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)	- มีตารางกำหนดการสอนทดแทนที่ระบุวันอบรม	✓	
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร	- พบกำหนดการพักผ่อนท่องเที่ยวประจำปี	✓	
	2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี	- พบกำหนดการวันกิจกรรมประจำปี	✓	
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นไปได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร	- พบตารางกำหนดการประชุม	✓	
	2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC)	- มีกำหนดการ PLC ในโรงเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ (มีกระบวนการแต่ไม่ถึงระดับที่จัดทำเป็นเอกสารอย่างเป็นทางการในการเผยแพร่ความรู้)	✓	2

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้หลักสูตร (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย	- พบการเปรียบเทียบผลคะแนน ในแต่ละระดับชั้น (ในเล่ม SAR ของโรงเรียน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรอาชีพ - พบแบบฟอร์มการพัฒนาหลักสูตรที่แนบมา - พบแบบฟอร์มการพัฒนาหลักสูตรที่แนบมา	✓ ✓	5
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)	- ปฏิบัติทุกปีตามแนวทางของ สมศ.	✓	
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร				
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. วิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. เอกสารสำหรับกรอก บันทึกข้อมูลที่ทำการตรวจสอบ หลักสูตรเสร็จสิ้น	- มีการวัด โดยหัวหน้ากลุ่มสาระเป็นผู้ประเมิน ตรวจสอบ - ไม่พบ	✓	8
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร	- มีแนวทางปฏิบัติสำหรับการตรวจสอบหลักสูตร - กำหนดให้กรรมการหลักสูตรและฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบ	✓ ✓	

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำ การตรวจสอบหลักสูตร อย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสัทธิคอย่าง ถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ (ผลการประเมินหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดแจ้งผลการตรวจสอบกลับ ให้รับรู้	- กรรมการหลักสูตรและฝ่ายวิชาการเป็นผู้ตรวจสอบ - ไม่พบ	✓	
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับ แนวคิดวิธีการสอนที่ เหมาะสมต่อยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอน ที่กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองใน เรื่องปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและ เรื่องที่ทำกรเสนอแนะหรือร้องเรียน)	- พบหนังสือชี้แจงและตอบรับจากผู้ปกครอง - มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต ซึ่ง พบว่า ข้อร้องเรียนนั้นลดลง แต่การสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความสะดวกของ เทคโนโลยี การสื่อสาร	✓ ✓	5
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงเรียน ที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียน	- มีการวัดความพึงพอใจของนักเรียนในด้านการเรียน การสอน แต่ไม่เจาะลึกถึงสิ่งอำนวยความสะดวก - มีเพียงการวัดความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงาน - มีการวัดความพึงพอใจของผู้ปกครองโดยภาพรวม	✓ ✓	

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นสูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)	- ไม่พบการประเมินที่ชัดเจน แต่มีการประเมินจากความรู้สึกว่าเพียงพอหรือไม่เพียงพอ		
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	- มีการประเมินจำนวนความต้องการแบบง่าย - พบข้อมูลในการใช้งาน แต่ไม่มีการประเมินอย่างชัดเจน	✓	6
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	- พบแผนการจัดหาและซ่อมบำรุง - มีการดำเนินการตามแผนงานที่ระบุ - มีการสรุปงบประมาณ แต่ไม่จัดทำเป็นเอกสาร	✓ ✓	

ตารางที่ 4-8 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของ โรงเรียนขนาดใหญ่

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยื่นยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบกลุ่มโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน	- ไม่พบ - ไม่พบ - ไม่พบ ใช้วิธีการดูประวัตินักเรียนแต่ละคนโดยตรง - พบรูปแบบการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูล - ไม่พบ ใช้วิธีการคัดกรองเองจากหลักฐาน เช่น คู่มือเกียรติบัตร หรือประวัติ	✓	2
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกันในกับโรงเรียนอื่น	- พบกำหนดคกฏเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน - พบเกณฑ์การวัดผลที่พัฒนาขึ้นเองตามแนวทางจากสมศ.	✓	
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
6* การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิลำเนา	1. กฎระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษาในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่สำหรับนักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน	- พบบันทึกกิจกรรม - พบบันทึกการประเมินความรู้ของนักเรียน - ไม่พบ	✓ ✓	
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษรที่บังคับใช้และสอดคล้องกับโรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจของนักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม	- มีบันทึกสรุปกิจกรรม ที่โรงเรียนสร้างขึ้น (ไม่ตรงวัตถุประสงค์มาตรฐานที่ใช้ร่วมกันทุกโรงเรียน) - มีบันทึกเวลาการเข้าเรียน ชี้นงาน/ ผลงานที่ได้รับ - ไม่มีการเรียน โดยไม่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แต่เป็นบันทึกเดิมที่เคยใช้และตรวจสอบมาแล้วในอดีต - ไม่มีบันทึกพิจารณาโดยละเอียด มีเพียงการพิจารณาความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละชุมนุม	✓	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน) ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน	- พบบันทึกกิจกรรม - ไม่มีการวัดผลอย่างชัดเจน แต่วัดผลในรูปแบบของรางวัลหรือกิจกรรมที่ชมรม ได้รับจากการประกวด/แข่งขัน - มีเพียงการวัดผล ผ่าน/ไม่ผ่าน ตามวัตถุประสงค์	✓ ✓ ✓	7
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์	บันทึกการทำกิจกรรม ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)	- มีกิจกรรมของศาสนาพุทธเป็นหลัก เช่น การสวดมนต์และทำบุญ สำหรับศาสนาอื่นมีการให้ความสนใจในเรื่องของ การปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น การยกเว้นการสวดมนต์ หรือเข้าวัด - มีการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เช่น “รักศึกษา” ในการทำความสะอาดโรงเรียน - เลือกใช้วิธีการสังเกตจากการสอบถามจากชาวบ้านในพื้นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเด็ก ปัญหาที่พบลดลง เช่น จำนวนนักเรียนที่ติดบุหรี่ (มีการสังเกต แต่ไม่มีรายงานเอกสารชัดเจน)	✓ ✓ ✓	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	1. เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน 2. เอกสารการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง	- มีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมโดยเฉพาะ เช่น โครงการโรงเรียนสุจริต โครงการพอเพียง โดยประเมินคุณธรรมจากหลักสูตร 2 ข้อ และโรงเรียนสุจริต 5 ข้อ - มีการนำเสนอชื่อเพื่อนร่วมชั้นที่มีคุณธรรม	✓ ✓	
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	1. การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น	- พบว่า มีการมอบรางวัล และวันเกียรติยศ - มีการส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยคัดเลือกผู้ที่มีผลการเรียนดีก่อนจึงวัดที่คุณธรรมเป็นปัจจัยรอง (ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของเกณฑ์การประเมิน)	✓	
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้องและมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และบันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก	- ชี้ตามวินัยราชการและระบุไว้ใน Job description - ไม่พบปัญหาการเรียน มีเพียงคำถามเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลที่ตั้งไว้สูงมากเกินไปจนเกินสมควร - พบการสอดแทรกความรู้ด้านวิชาชีพในการอบรมและการประชุม รวมถึงมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเป็นผู้ร่วมอบรม - มีการพัฒนาผ่านการอบรม	✓ ✓ ✓ ✓	5

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
15 การพัฒนาความรู้ตาม ด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม	- มีการรวบรวมหลักฐานข้อมูลของครูทุกสิ้นปีตาม กลุ่มสาระ ทั้งการประเมิน โดยตรงและการอบรม	✓	
	2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการชั้น เรียน ตามสายงานการศึกษา	- มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผ่านการประเมิน จากตนเอง และหัวหน้ากลุ่มสาระ	✓	
	3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนา บทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)	- พบการพัฒนาวิธีการสอนด้วยนวัตกรรมใหม่ เช่น ระบบ Wifi dongle หรือการนำแท็บเล็ตมาร่วม ในการเรียนการสอน	✓	
16 ความรักต่อสถานที่ ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน)	- มีการวัดผลการปฏิบัติงาน	✓	
	2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทักษะคติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม	- ใช้ระยะเวลาเป็นตัวชี้วัด ส่วนที่สนคดีและเข้าร่วม กิจกรรมใช้การสังเกต	✓	
17 การพัฒนาแบบวัดผล การปฏิบัติงานของครู ให้ มีความทันสมัย เป็น รูปธรรม	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน	- พบแบบบันทึก ประเมิน และข้อเสนอแนะ	✓	5
	2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ	- มีการตรวจสอบแบบประเมินจากฝ่ายวิชาการ	✓	
	3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจาก รายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจาก นักเรียนและผู้ปกครอง)	- มีแบบประเมินทั้งแบบสุ่มตรวจ และแบบตอบรับ จากนักเรียน แต่ยังไม่มีการสำรวจจากผู้ปกครอง	✓	
	4. มืองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครูโดยเฉพาะ อย่างชัดเจน	- มีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ด้านนิเทศน์โดยเฉพาะเป็น ผู้ประเมิน	✓	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
18 การวิจัยและพัฒนาผล การจัดการเรียนการสอน ของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของ ครู	- มีกระบวนการในการอบรม และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ในด้านนี้	✓	
	2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายคำที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)	- มีการกำหนดปฏิทินในการส่งงานวิจัย ซึ่งเป็นไป ตามที่ พรบ. กำหนด	✓	
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น	- ใช้ระบบเพิ่มเอกสารการจดบันทึก โดยมีภาระ ที่เข้าเวรคอยอำนวยความสะดวก โดยที่ในอดีตเคย มีตารางเวรแสดงอย่างเปิดเผย	✓	
	2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม)	- มีกำหนดการประชุมของฝ่ายและกลุ่มสาระ ประจำ อาทิตย์และเดือน	✓	2
	3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งคิธุระหรือแจ้ง การสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)	มีหลักฐานเป็นเอกสาร ที่เปิดเผยและสามารถ ตรวจสอบได้ในแต่ละกลุ่มสาระ เพื่อหาครู ที่ทำหน้าที่สอนทดแทน	✓	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการ พัฒนาครูที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมิน ตนเอง)	- พบคู่มือการปฏิบัติงาน - มีเกณฑ์การปฏิบัติงาน เป็นคู่มือฝึกอบรมครูบรรจุใหม่ - มีการประเมินจากกลุ่มสาระ การประชุมฟรีเซ็นต์ เสอนงานที่ปฏิบัติ	✓ ✓ ✓	2
21 กลุ่มบุคลากรที่มี ความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ 2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงาน บันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคน ประเมิน)] 3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึก ผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]	- ไม่พบ - มีแผนพัฒนาโดยภาพรวม แต่ไม่มีสำหรับครูบรรจุ ใหม่โดยเฉพาะ - มีแบบประเมินผลการปฏิบัติงานตนเอง	✓	
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจการ ปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึก ผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)	- มีตารางการตรวจ แต่ไม่ทำการสุ่ม - ไม่มี ตรวจสอบเพียงครั้งเดียว - มีบันทึกการรายงานผลการปฏิบัติงาน	✓	1

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
23 การให้คะแนนการปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร (คะแนนผลการประเมิน)	- มีการกำหนดแบ่งหัวข้ออย่างชัดเจน มีเกณฑ์และบันทึกที่แน่ชัด - ไม่แจ้งคะแนน แต่แจ้งผลเพียงผ่าน/ ไม่ผ่าน และข้อเสนอแนะ รวมถึงจัดลำดับว่าใครผ่านด้วยคะแนนสูงสุด	✓	
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน 2. ภาครัฐทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า	- ไม่พบ ใช้วิธีการให้ครูในกลุ่มสาระช่วยเหลือดูแลกัน แต่ต้องแจ้งให้หัวหน้าหมวดรับรู้ - โรงเรียนเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความคุ้มค่าของการอบรม ยกเว้นการอบรมที่ภาครัฐกำหนดจะเข้าร่วมทุกครั้ง	✓	
25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)	- มีการกำหนดให้ครูต้องแลกคาบไว้ก่อนเมื่อติดธุระ	✓	
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร 2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี	- พบตารางโครงการและแผนวันหยุดประจำปี - ไม่พบกำหนดกิจกรรมประจำปี	✓	

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร 2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC)	- มีการจัดประชุม PLC และมีการกระจายความรู้ในกลุ่มสาระ โดยใช้เวลาแต่ละกลุ่มหมุนเวียนในการอภิปราย - มีกำหนดการปฏิทิน และคำสั่งในการประชุม	✓ ✓	2
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้หลักสูตร (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย	- ไม่พบการบันทึกที่ชัดเจน แต่มีการคาดการณ์ของครูว่าคะแนนปรับเพิ่มมากขึ้น - มีการวิเคราะห์และสังเกต อย่างสม่ำเสมอถึงความเหมาะสม	✓	3
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)	- มีการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจนทุกปี	✓	
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร				
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. วิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม (แนวปฏิบัติตรวจสอบหลักสูตร) 2. เอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลที่ทำการตรวจสอบหลักสูตรเสร็จสิ้น	- มีการกำหนดวิธีการวัดที่ชัดเจนเป็นเอกสาร - ไม่พบ	✓	4

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร	- มีแนวทางปฏิบัติสำหรับการตรวจสอบหลักสูตร - ไม่ได้กำหนด	✓	
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสถิติอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ (ผลการประเมินหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดแจ้งผลการตรวจสอบกลับให้รับรู้	- ไม่พบ - ไม่พบ		
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจรับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่องปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำให้การเสนอแนะหรือร้องเรียน)	- พบหนังสือชี้แจงและตอบรับจากผู้ปกครอง - มีบันทึกคำร้องจากผู้ปกครองโดยไม่พบการร้องเรียนแต่พบข้อเสนอนแนะ	✓ ✓	5

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน	- มีการประเมินจากการสังเกตและสอบถาม - มีการประเมินจากการสังเกตและสอบถาม - ไม่พบ	✓ ✓	
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)	- มีการประเมินและสำรวจสิ่งเสียหายซ่อมแซมและบำรุงรักษา โดยมีบันทึกค่าซ่อมแซม	✓	
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	- มีการประเมินจำนวนความต้องการแบบง่าย	✓	8
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	- มีการวางแผนงบประมาณล่วงหน้ารายไตรมาส - มีการวางแผนติดตามจากครู/ ภารโรง - มีเอกสารสรุปงบประมาณ	✓ ✓ ✓	

ตารางที่ 4-9 ผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยื่นยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบกลุ่มโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน	- ไม่พบ - ไม่พบ - ไม่พบ - ไม่พบ		1
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกันในกับโรงเรียนอื่น	- พบกฎเกณฑ์พื้นฐานการวัดทั่วไป - ไม่ได้ใช้เกณฑ์แบบเดียวกับโรงเรียนอื่น	✓	
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			
6* การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะ ในเขตภูมิลำเนา	1. กฏระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษา ในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่ สำหรับนักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม และจับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน	- พบบันทึกกิจกรรม รายงาน โครงการ - พบในท้ายบันทึกคำสั่งงาน - ไม่พบ	✓ ✓	
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษร ที่ บังคับใช้และสอดคล้องกับโรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึกรัก ความคิด และจิตใจของ นักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม	- มีบันทึกข้อความเพื่อสรุปงาน สรุปกิจกรรม ที่ โรงเรียนสร้างขึ้น (ไม่ตรงวัตถุประสงค์มาตรฐานที่ใช้ ร่วมกันทุกโรงเรียน) - มีบันทึกกิจกรรม ที่มีบุคคลภายนอก เช่น สมศ. เข้าตรวจสอบ - ไม่พบ	✓	

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	1. ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน)	- พบบันทึกกิจกรรม	✓	7
	2. ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ)	- พบบันทึกจากใบ ปพ.6	✓	
	3. รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน	- มีแผนการสอน และการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์	1. บันทึกการทำกิจกรรม	- พบ รายงานกิจกรรมโครงการตามกลุ่มสาระ	✓	
	2. ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต)	- พบ รายงานกิจกรรมโครงการตามกลุ่มสาระมีการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เช่น รักศึกษา ในการทำความสะอาด	✓	
	3. ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)	- พบการวัดระดับคุณธรรม ในแบบประเมิน SAR 2559	✓	
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	1. เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน	- มีบันทึกการกระทำผิดของนักเรียน และการนำนักเรียนมาแก้ไขพฤติกรรม - ไม่พบ ใช้วิธีการสังเกต	✓	
	2. เอกสารการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง			

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
13 การส่งเสริมการยอมรับ ในควมมีคุณธรรมของ นักเรียน	1. การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษ ในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น	- พบว่า มีการมอบรางวัลด้านคุณธรรม - ไม่พบ	✓	
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อ เด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และ บันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์ กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก	- พบบันทึกการปฏิบัติตนของครูใน SAR - พบปัญหาที่ลดลง จากคู่มือทักซ์ - ไม่พบ	✓ ✓ -	
15 การพัฒนาความรู้ตาม ด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม 2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการชั้น เรียน ตามสายงานการศึกษา 3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนา บทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)	- พบ วุฒิบัตรและใบประกาศ ฯ - พบ ใบวุฒิครู และใบปริญญาบัณฑิต - พบ ผลการประเมินการสอน และการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละปี	✓ ✓ ✓	4

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทักษะคิด หรือการเข้าร่วมกิจกรรม	- พบในแผนการประเมินปรับเลื่อนตำแหน่ง - ไม่พบ	✓	
17 การพัฒนาแบบวัดผล การปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ 3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจากรายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง) 4. มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครูโดยเฉพาะอย่างชัดเจน	- พบในแผนการจัดการเรียนรู้ - มีการตรวจสอบแบบประเมินจากฝ่ายวิชาการ - พบ เช่นการประเมินกีฬาดี ลูกเลือก- บุรกาชาติ - ไม่พบ	✓ ✓ ✓	
18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)	- พบ จากผลงานวิจัยในชั้นเรียน - พบ การปรับปรุงหลักสูตรตามนโยบายในทุกปี	✓ ✓	
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น 2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม)	- ไม่พบ พบเพียงตารางเวรตามคำสั่ง - มีรายงานประชุมประจำเดือน และการประชุมในกลุ่มสาระ	✓	1

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
	3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งคิดฐานะหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)	- พบตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ	✓	
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาคู่มือที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)	- พบคู่มือการปฏิบัติงาน - พบแผนปฏิบัติงาน โรงเรียน และแผนปฏิบัติงานในกลุ่มสาระ - พบ การประเมินจากครูผู้ช่วย โดยที่มีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก	✓ ✓ ✓	2
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ 2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]	- พบ ซึ่งกำหนดโดยหัวหน้ากลุ่มสาระ - พบ การประเมินจากครูผู้ช่วย โดยที่มีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก	✓ ✓	

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ	- พบ เป็นการเดินสังเกต โดยที่ไม่มีแบบสังเกตลงเป็นลายลักษณ์อักษร		
	2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง	- ไม่พบ	✓	1
	3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)	- ไม่พบ		
23 การให้คะแนนการปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน)	- พบ แบบประเมินชั้น และแบบประเมินแผนการสอน	✓	
	2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร (คะแนนผลการประเมิน)	- ไม่พบ/ ไม่ทำการแจ้ง		
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน	- พบ โดยหัวหน้ากลุ่มสาระเป็นผู้จัด	✓	
	2. ภาครัฐทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า	- พบ เป็นหนังสือแจ้งเตือนล่วงหน้า	✓	
25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)	- มีการกำหนดให้ครูต้องแลกคาบไว้ก่อนเมื่อติดธุระ	✓	

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนางานองค์กรประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร 2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี	- พบตารางโครงการและแผนวันหยุดประจำปี - พบกำหนดกิจกรรมประจำปี ในปฏิทินโรงเรียน	✓ ✓	
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร 2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC)	- มีการจัดประชุมแบบเรียบง่าย เพื่อกระจายความรู้ - มีคำสั่งในการประชุม โดยพบเฉพาะบางท่าน	✓ ✓	2
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการใช้หลักสูตร (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย	- ไม่พบ - เคยมีการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด ที่ทุกโรงเรียนร่วมกันจัดทำขึ้น	✓	3
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)	- มีการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจนในอดีต (ปรับหลักสูตรใหญ่ล่าสุด เมื่อ 5 ปีที่ผ่านมา)	✓	

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ 34 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับ แนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอน ที่กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่องปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำกรเสนอแนะหรือร้องเรียน)	- พบ เป็นการประชุมผู้ปกครองชี้แจงรายละเอียด - พบ ว่าข้อร้องเรียนลดลงจาก ข้อมูลในกล่อง เสนอแนะหน้าห้องผู้อำนวยการ	✓ ✓	5
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน ที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน	- มีการประเมินจากการสังเกตและสอบถาม - มีการประเมินจากการสังเกตและสอบถาม - ไม่พบ	✓ ✓	
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบกับการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)	- มีการสำรวจสิ่งเสียหาย และซ่อมแซม แต่ไม่ทำการประเมินความคุ้มค่า	✓	

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	- มีการประเมินจำนวนความต้องการจากการสังเกตและทำบันทึกข้อความ	✓	6
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	- มีการคาดการณ์และวางแผนด้านงบประมาณสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ไม่มีการสรุปอย่างเป็นทางการ - ไม่มีการติดตาม - ไม่มีเอกสารสรุป	✓	

ตารางที่ 4-10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดเล็ก

มาตรฐาน	คะแนนเต็ม	ผลการประเมิน ตนเอง	ผลการประเมิน โดยผู้ประเมิน	ผลต่าง
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15	11	10	1
มาตรฐานที่ 2 ครู	15	13	13	0
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15	9	15	-6
มาตรฐานที่ 4	15	11	15	-4
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้				
รวม	60	44	53	-9

จากตารางที่ 4-10 เปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมินสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีคะแนนการประเมินแตกต่างกันใน 3 มาตรฐาน ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันในทิศทางบวกและลบ โดยด้านมาตรฐานหลักสูตร โรงเรียน มีการประเมินให้คะแนนต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ซึ่งเมื่อผู้ประเมินทำการตรวจสอบและประเมินข้อมูลด้วยตนเอง พบว่า

มาตรฐานนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้แบบฟอร์มส่งตัวที่วัดเพียงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการคัดกรอง ที่ไม่สามารถคัดกรองเด็กพิเศษได้ โดยการคัดกรองนักเรียนนั้นใช้ระเบียบการวัดผลพื้นฐานที่ภาครัฐกำหนด ส่วนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนั้น โรงเรียนกำหนดให้ครูเป็นผู้จัดทำรายงานบันทึกกิจกรรมของนักเรียน และบันทึกการประเมินกิจกรรม ซึ่งมีรูปแบบการบันทึกที่ละเอียด โดยใช้การสังเกตวัดความรู้สึก ความคิด และจิตใจของนักเรียนที่ทำกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมด้านคุณธรรมให้เด็กนักเรียนจัดทำบันทึกคุณธรรมของตนเอง และการติดตามสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเพื่อนร่วมชั้นเป็นระยะ เพื่อติดตามความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนที่ครูไม่ทราบ รวมถึงยังสนับสนุนเรื่องคุณธรรมในการจัดทำบันทึกชั่วโมงจิตอาสาให้นักเรียนเพื่อขอทุนและเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

มาตรฐานครู โรงเรียนกำหนดให้มีระเบียบปฏิบัติและบันทึกตามรายงาน กพ.7 ซึ่งจะมีการนิเทศการสอนครูเพื่อตรวจสอบและวัดผล รวมถึงการกำหนดให้ครูต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นจุดแข็งของโรงเรียนขนาดเล็กที่ทำให้การตรวจสอบหลักสูตรมีความชัดเจน ง่ายต่อ

การควบคุม เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรน้อย ผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าฝ่ายวัดผลสามารถติดตาม การพัฒนาหลักสูตรจากครูได้อย่างทั่วถึง และสามารถติดตามแก้ไขปัญหากับเนื้อหา หรือ รูปแบบวิธีการสอน และการทำวิจัยได้อย่างละเอียด รวดเร็ว นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กยัง ทำการจัด PLC โดยผู้บริหารทำหน้าที่รับฟังปัญหาของครูและให้การสนับสนุนช่วยเหลือในเรื่อง ที่จำเป็น โดยปัญหาสำคัญ คือ การที่บุคลากรมีน้อย รวมถึงหลักสูตรที่ภาครัฐกำหนดบางครั้ง มีความเร่งด่วนจึงทำให้ไม่สามารถ หากครูทดแทนการสอนได้ทัน

มาตรฐานหลักสูตร โรงเรียนขนาดเล็กมีการพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงจากการตรวจสอบที่ทั่วถึงของฝ่ายบริหาร นอกจากนี้การที่สามารถตรวจสอบ ได้อย่างทั่วถึงทำให้การตรวจสอบมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และมีหลากหลายวิธีการ ตรวจสอบ

มาตรฐานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับ คะแนนเต็มจากการประเมินเพราะ จำนวนนักเรียนที่น้อยทำให้ทางโรงเรียนมีอุปกรณ์และเครื่องมือ ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียง รวมถึงสามารถจัดระเบียบแบบแผนสำหรับการดูแลรักษาและ ซ่อมบำรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง นอกจากนี้ยังสามารถวัดและตรวจสอบ ความพึงพอใจของนักเรียนได้ง่าย โดยโรงเรียนนั้นมีการตรวจสอบในหลายวาระ เช่น การประชุม ผู้ปกครอง การประชุมครู หรือการประชุมผู้บริหาร

ตารางที่ 4-11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดกลาง

มาตรฐาน	คะแนน	ผลการประเมิน	ผลการประเมิน	ผลต่าง
	เต็ม	ตนเอง	โดยผู้ประเมิน	
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15	11	10	1
มาตรฐานที่ 2 ครู	15	12	12	0
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15	13	13	0
มาตรฐานที่ 4	15	11	11	0
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้				
รวม	60	47	46	1

จากตารางที่ 4-11 เปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมินสำหรับสถานศึกษาขนาดกลาง พบว่า ผลคะแนนการประเมิน มีค่าใกล้เคียงกันมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดกลาง มีการวัดและประเมินผลตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือมีความเข้าใจตัวบ่งชี้ที่ถูกต้อง ซึ่งจากผลเข้าการประเมินของผู้ประเมิน พบว่าโรงเรียนขนาดกลางมีรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีความหลายหลายในด้านวิธีการ มีทั้งการใช้เกณฑ์กำหนดเฉพาะในการประกันคุณภาพที่กำหนดขึ้นเองร่วมกันกับการใช้เกณฑ์ของภาครัฐได้แก่

มาตรฐานนักเรียน โรงเรียนขนาดกลางยึดถือแนวปฏิบัติด้านเอกสารการรับนักเรียน ในเรื่องข้อมูลสำคัญที่ควรมีตามที่ สมศ. กำหนดขึ้น แต่มีการคัดกรองนักเรียนเพิ่มเติมผ่านการตรวจสอบ ณ ที่สมัครเรียน โดยการตรวจสอบทั้งใบรับรองความสามารถต่าง ๆ ที่นักเรียนพกติดตัว มาสมัครเรียนและวัดผลซ้ำอย่างง่ายจากการทดสอบ เพื่อวัดความสามารถเด็กอย่างแท้จริง ทำให้ข้อมูลที่ได้รับตอนคัดกรองตัวนักเรียนมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น รวมถึงจัดทำระบบข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลของเด็กนักเรียนผ่านทางระบบฐานข้อมูลส่วนกลาง ในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก โรงเรียนขนาดกลางกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเขียนโครงการรายงานในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่สรุปบันทึกกิจกรรม ผ่านแบบฟอร์มเอกสารที่โรงเรียนกำหนดขึ้น และจัดทำเอกสารรายงานสรุปส่งเขต

มาตรฐานครู โรงเรียนขนาดกลางระบุให้ครูทุกคนต้องจัดทำรายงานสำหรับรายงาน การพัฒนาการฝึกอบรมของตน และเขียนรายงานการสอน การนำเสนอรูปแบบใหม่ รวมถึง การประเมินตนเอง นอกจากนี้โรงเรียนขนาดกลางยังมีการจัดอบรมครูในการถ่ายทอดให้ความรู้ และพัฒนาด้านจรรยาบรรณ ควบคู่กับการเข้าร่วมอบรมกับภาครัฐตามกำหนดการอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการพัฒนาทัศนคติของครูต่อนักเรียน ผ่านนโยบายการเยี่ยมบ้านนักเรียน

มาตรฐานหลักสูตร มีการใช้เกณฑ์การวัดหลักสูตรที่ภาครัฐกำหนดขึ้นร่วมกับการประเมินผลในรูปแบบเฉพาะของตน เช่น กำหนดการตรวจสอบหลักสูตรผ่านวิชาการของ ภาครัฐ การเปรียบเทียบผลคะแนนในแต่ละระดับชั้น รวมถึงการกำหนดฝ่ายวิชาการหรือสาระเป็น ผู้ดูแล

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนขนาดกลางมีการวัดความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับการเรียนการสอน แต่ไม่ระบุรายละเอียดที่ชัดเจนถึงความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรง โดยการบริหารเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ทางโรงเรียนมีเพียง การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน อย่างง่ายผ่านการสังเกตเท่านั้น เมื่อ พบว่า สิ่งใดขาดแคลนก็จะกำหนดแผนการจัดหาหรือซ่อมบำรุง

ขึ้น ซึ่งจะเป็นแผนงานระยะสั้นหรือยาวนานขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดหาหรือซ่อมบำรุง

ตารางที่ 4-12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดใหญ่

มาตรฐาน	คะแนนเต็ม	ผลการประเมิน		ผลต่าง
		ตนเอง	โดยผู้ประเมิน	
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15	13	9	4
มาตรฐานที่ 2 ครู	15	12	13	-1
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15	15	7	8
มาตรฐานที่ 4	15	9	13	-4
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้				
รวม	60	49	42	7

จากตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมินสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า ผลคะแนนการประเมิน มีค่าแตกต่างกันมาก ซึ่งจากผลการเข้าประเมินของผู้ประเมิน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีรูปแบบ การบริหารโรงเรียนที่ยึดตามแบบแผนที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ได้แก่

มาตรฐานนักเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่นั้น ไม่ใช่เอกสารส่งตัวของนักเรียน แต่ใช้วิธีการดู ประวัติ หรือเกียรติบัตร ของนักเรียนแต่ละคน โดยตรง ส่วนการคัดเลือกนักเรียนพิเศษ โรงเรียนใช้ กฎเกณฑ์การวัดผลคัดกรองที่โรงเรียนกำหนดขึ้นตามแนวทาง สมศ. ซึ่งมีการวัดและให้คะแนน อย่างชัดเจน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนกำหนดให้ครูผู้ดูแลเป็นผู้จัดทำบันทึก กิจกรรมและประเมินความรู้ของนักเรียนตามแบบฟอร์มที่โรงเรียนเคยสร้างขึ้นไว้ในอดีตและใช้มา จนถึงปัจจุบัน โดยการพัฒนาคุณธรรมโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เช่น รักสถานศึกษา ในการทำความสะอาดโรงเรียน ซึ่งจะวัดระดับคุณธรรมเด็กจากการสังเกตและ สอบถามความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กนักเรียนของตนจากชาวบ้านในพื้นที่ โดยโรงเรียน มีการส่งเสริมผู้ที่มีคุณธรรม โดยการจัดการมอบรางวัล และวันเกียรติยศ ซึ่งคัดเลือกนักเรียนที่มี คุณธรรมจากการนำเสนอชื่อจากเพื่อนร่วมชั้นร่วมกับการสังเกตของครู แต่การส่งเสริมนักเรียนที่มี

คุณธรรมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา นั้นยังไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของตัวบ่งชี้เนื่องจาก โรงเรียนคัดเลือกผู้ที่มีผลการเรียนดีก่อนจึงวัดที่คุณธรรมเป็นปัจจัยรอง

มาตรฐานครู โรงเรียนขนาดใหญ่กำหนดให้ครูยึดตามวินัยราชการซึ่งระบุไว้ใน Job description ที่โรงเรียนทำการแจกให้ครูแต่ละคนทุกคน นอกจากนี้ยังมีการอบรม และการประชุม รวมถึงมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเป็นผู้ร่วมอบรมใน การสอดแทรกความรู้ด้านวิชาชีพ การปฏิบัติตน และจิตวิทยาในการทำหน้าที่ครูเป็นครั้งคราว ซึ่งโรงเรียนกำหนดให้ครูทุกคนต้องมีแบบบันทึกประเมิน และวัดผลการเรียนการสอนของตน รวมถึงมีการแบบประเมินทั้งแบบสุ่มตรวจ และแบบตอบรับจากนักเรียน ในการพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของครู

มาตรฐานหลักสูตร ในด้านนี้มีคะแนนความแตกต่างในการประเมินระหว่างการประเมินตนเองและการประเมินโดยผู้ประเมินอย่างเห็นได้ชัด โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการตรวจสอบหลักสูตรที่แน่ชัด แต่แนวทางดังกล่าวไม่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือใช้หลักการทางสถิติเข้าร่วมในการตรวจสอบ เพียงแต่เป็นหลักปฏิบัติที่โรงเรียนกำหนดขึ้นและใช้มานานแล้ว ซึ่งทางโรงเรียนอาจมองว่ามีการตรวจสอบหลักสูตรที่ครบถ้วน แต่วิธีการตรวจสอบเหล่านั้น ไม่ถูกต้องตรงตามเกณฑ์ของตัวบ่งชี้จึงทำให้คะแนนแตกต่างกันมาก

มาตรฐานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้การประเมินความพอใจของนักเรียนและครูด้วยการสังเกตเป็นหลัก และสอบถามเฉพาะในบางกรณีที่สำคัญ โดยไม่สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้นมีการประเมินความคุ้มค่าอย่างง่าย เมื่อสิ่งเหล่านั้นเกิดความเสียหายและต้องซ่อมแซม ซึ่งได้จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายทุกอย่างลงบันทึกค่าซ่อมแซม และการบำรุงรักษา เพื่อใช้ในการวางแผนค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 4-13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน และ การประเมินตนเองของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

มาตรฐาน	คะแนน เต็ม	ผลการประเมิน ตนเอง	ผลการประเมิน โดยผู้ประเมิน	ผลต่าง
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15	8	8	0
มาตรฐานที่ 2 ครู	15	13	12	1
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15	0	7	-7
มาตรฐานที่ 4	15	9	11	-2
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้				
รวม	60	30	38	-8

จากตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมินสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า ผลคะแนน การประเมินมีค่าแตกต่างกันมาก ซึ่งจากผลการเข้าประเมินของผู้ประเมิน พบว่า โรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษมีรูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่ยึดตามแบบแผนที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ได้แก่

มาตรฐานนักเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนั้นไม่ใช้เอกสารส่งตัวของนักเรียน โดยมี แต่วัดความสามารถนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั่วไป ไม่มีเกณฑ์กำหนดเฉพาะ ในการพัฒนานักเรียน โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนต้องจัดทำรายงานกิจกรรมโครงการ ซึ่งครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจงาน และบันทึกผลงานที่เกิดขึ้นเพื่อสรุปให้หน่วยงานภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบผลการดำเนินการ ซึ่งการบันทึกและการประเมินนั้น ไม่มีรายละเอียดเกี่ยวกับระดับความรู้สึกรักของนักเรียน เพียงแต่วัด ในเรื่องของการเรียนรู้ในรูปแบบคะแนนการเรียนและผลคะแนนปฏิบัติ โดยการพัฒนาคูณธรรม โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เช่น รักศึกษา ในการทำความสะอาดโรงเรียน และ บันทึกการกระทำผิดของนักเรียน เพื่อนำนักเรียนมาปรับแก้ไขพฤติกรรมในภายหลัง โดยโรงเรียน มีการส่งเสริมผู้ที่มีคุณธรรมโดยการจัดการการมอบรางวัล แต่ไม่มีการส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรม ให้ได้รับ โอกาสทางการศึกษา

มาตรฐานครู โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการกำหนดกฎเกณฑ์การปฏิบัติของครูเป็น เอกสารและหนังสือ โดยประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานครูจากใบรับรองความรู้ที่ครูได้รับ เช่น วุฒิบัตร ใบประกาศ และใบปริญญาบัณฑิต ประกอบกับผลการปฏิบัติงานซึ่งมีการตรวจสอบ ประเมินจากฝ่ายวิชาการ รวมถึงการกำหนดให้ครูทุกคนต้องจัดทำกรวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้เกิด

การพัฒนาของตัวครู นอกจากนี้โรงเรียนยังให้การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของครูในเรื่องจัดระเบียบกำหนดการเข้าเวร และการจัดทำคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่

มาตรฐานหลักสูตร ในด้านนี้มีคะแนนความแตกต่างในการประเมินระหว่างการประเมินตนเองและการประเมินโดยผู้ประเมินอย่างเห็นได้ชัด โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ให้คะแนนการประเมินตนเองเป็นศูนย์เนื่องจากประเมินว่าไม่มีการพัฒนาหลักสูตรที่แน่ชัด แต่การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการตรวจสอบหลักสูตรที่แน่ชัด โดยยึดการพัฒนาหลักสูตรที่ในอดีตซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัด ที่ทุกโรงเรียนร่วมกันจัดทำขึ้น และผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีการกำหนดวิธีการวัดและปฏิบัติเป็นลายลักษณ์

มาตรฐานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการประเมินความพึงพอใจของครู และนักเรียนผ่านการสังเกตและแบบสอบถาม ส่วนการสื่อสารกับผู้ปกครองใช้เพียงการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการประเมินจำนวนความต้องการจากการสังเกตและทำบันทึกข้อความ เนื่องจากเป็นมีจำนวนนักเรียนที่เยอะจึงจำเป็นต้องทำบันทึกข้อความเสมอ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังหรือเตือนความจำไม่ได้ให้เกิดการลืมเลือน โดยการใช้รายงานประมาณจะมีการวางแผนด้านงบประมาณสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ไม่มีการสรุปอย่างเป็นทางการ

ตารางที่ 4-14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน และการประเมินตนเองของสถานศึกษา

มาตรฐาน	คะแนน เต็ม	ผลการประเมินตนเอง				ผลการประเมินโดยผู้ประเมิน				ผลต่าง			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15	11	11	13	8	10	10	9	8	1	1	4	0
มาตรฐานที่ 2 ครู	15	13	12	12	13	13	12	13	12	0	0	-1	1
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15	9	13	15	0	15	13	7	7	-6	0	8	-7
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	15	11	11	9	9	15	11	13	11	-4	0	-4	-2
รวม	60	44	47	49	30	53	46	42	38	-9	1	7	-8

จากตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า มีคะแนนต่างกันเล็กน้อย ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันในทิศทางบวกและลบ หรือหมายความว่าโรงเรียนมีการประเมินตนเอง โดยให้คะแนนทั้งในแบบที่ มากเกินไปและน้อยเกินไป ซึ่งมาตรฐานที่มีคะแนนการประเมินแตกต่างกันมากที่สุด คือ มาตรฐาน หลักสูตร ซึ่งมีคะแนนแตกต่างกันรวม 21 คะแนน รองลงมา คือ มาตรฐาน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีคะแนนแตกต่างกันรวม 10 คะแนน และมาตรฐานนักเรียน มีคะแนนแตกต่างกันรวม 6 คะแนน ส่วนมาตรฐานครูมีคะแนนการประเมินที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ 2 คะแนน ซึ่งหมายถึงคู่มือระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ที่นำไปใช้มีความเข้าใจในการประเมินผลใกล้เคียงกับผู้ประเมินที่ผ่านการอบรมก่อนการทำการประเมิน

ตอนที่ 5 สรุปผลการตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ภายหลังจากนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคู่มือไปทดลองใช้ ซึ่งเป็นบุคลากรในระดับบริหาร ได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างถี่ถ้วน และแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ภายในคู่มือ พร้อมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง ซึ่งมีการแปลความหมายตามระดับคะแนนดังนี้

มีความเหมาะสมต่ำมาก	1.00-1.50
มีความเหมาะสมต่ำ	1.51-2.50
มีความเหมาะสมปานกลาง	2.51-3.50
มีความเหมาะสมสูง	3.51-4.50
มีความเหมาะสมสูงมาก	4.51-5.00

การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านการใช้ประโยชน์

การประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการใช้ประโยชน์ได้ผล ดังนี้

ตารางที่ 4-15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้านการใช้ประโยชน์ (n = 14)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ใช้ประโยชน์
*1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	4.71	0.611	สูงมาก
*2 กำหนดวันสอบแข่งขัน	4.71	0.611	สูงมาก
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	4.43	0.646	สูง
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่	4.29	0.726	สูง
*5 กำหนดพื้นที่จับฉลาก	4.50	0.519	สูง
*6 การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	4.79	0.426	สูงมาก
*7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิภานา	4.29	0.611	สูง
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	4.57	0.646	สูงมาก
9 แบบประเมินกิจกรรม	4.43	0.514	สูง
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	4.57	0.514	สูงมาก
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์	4.71	0.469	สูงมาก
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	4.50	0.650	สูง
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	4.50	0.519	สูง
มาตรฐานที่ 2 ครู	4.61	0.538	สูงมาก
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	4.64	0.497	สูงมาก
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	4.79	0.426	สูงมาก
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	4.64	0.497	สูงมาก
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	4.57	0.646	สูงมาก
18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	4.50	0.650	สูง
19 จิตสาธารณะของครู	4.64	0.633	สูงมาก
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	4.43	0.514	สูง
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.36	0.633	สูง
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	4.79	0.426	สูงมาก

ตารางที่ 4-15 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ใช้ประโยชน์
23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด	4.64	0.497	สูงมาก
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	4.71	0.611	สูงมาก
25 การวางแผนล่วงหน้า	4.57	0.514	สูงมาก
26 แผนกิจกรรมผ่อนคลายเป็นประจำปี	4.79	0.426	สูงมาก
27 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	4.50	0.519	สูง
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	4.39	0.644	สูง
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	4.36	0.633	สูง
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	4.50	0.650	สูง
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	4.21	0.699	สูง
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	4.43	0.646	สูง
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	4.43	0.646	สูง
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.60	0.522	สูงมาก
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	4.43	0.522	สูง
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	4.64	0.497	สูงมาก
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	4.86	0.363	สูงมาก
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	4.57	0.514	สูงมาก
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	4.50	0.519	สูง
รวม	4.55	0.570	สูงมาก

จากตารางที่ 4-15 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับด้านการใช้ประโยชน์ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีการใช้ประโยชน์เฉลี่ย 4.55 มีระดับการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรที่อยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความสามารถ

ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.60 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.54 และโดยมาตรฐานที่หลักสูตรมีการใช้ประโยชน์ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 4.39

2. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความเป็นไปได้

การประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านความเป็นไปได้ ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 4-16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
ในด้านความเป็นไปได้ (n = 14)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความเป็นไปได้
*1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	4.43	0.646	สูง
*2 กำหนดวันสอบแข่งขัน	4.57	0.514	สูงมาก
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	4.07	0.616	สูง
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่	4.00	0.555	สูง
*5 กำหนดพื้นที่จับฉลาก	4.36	0.497	สูง
*6 การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	4.57	0.514	สูงมาก
*7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิลาเนา	3.86	0.864	สูง
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	4.36	0.633	สูง
9 แบบประเมินกิจกรรม	4.29	0.611	สูง
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	4.36	0.633	สูง
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะ ประโยชน์	4.43	0.646	สูง
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	4.29	0.611	สูง
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	4.36	0.633	สูง
มาตรฐานที่ 2 ครู	4.37	0.670	สูง
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	4.64	0.497	สูงมาก
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	4.64	0.497	สูงมาก
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	4.29	0.726	สูง
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มี ความทันสมัย เป็นรูปธรรม	4.57	0.646	สูงมาก

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความเป็นไปได้
18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	4.36	0.745	สูง
19 จิตสาธารณะของครู	4.36	0.745	สูง
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	4.21	0.893	สูง
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.21	0.802	สูง
22 ระบบคุ้มครองการปฏิบัติงานสอบที่ดี	4.43	0.646	สูง
23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด	4.50	0.519	สูง
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	4.29	0.726	สูง
25 การวางแผนล่วงหน้า	4.29	0.611	สูง
26 แผนกิจกรรมผ่อนคลายประจำปี	4.43	0.514	สูง
27 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	3.93	0.616	สูง
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	3.93	0.709	สูง
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	4.00	0.784	สูง
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	4.00	0.784	สูง
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มี	3.93	0.730	สูง
ความถูกต้องตามหลักทางสถิติ			
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานใน	3.79	0.579	สูง
การตรวจสอบหลักสูตร			
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่าง	3.93	0.730	สูง
จริงจัง			
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.26	0.630	สูง
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิด	4.07	0.630	สูง
วิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย			
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	4.29	0.611	สูง
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.36	0.497	สูง
แก่นักเรียน			
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	4.36	0.497	สูง
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับ	4.21	0.699	สูง
การดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก			
รวม	4.27	0.670	สูง

จากตารางที่ 4-16 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับด้านความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงเฉลี่ย 4.27 มีระดับความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุดคือ มาตรฐานที่ 2 ครูมีค่าเฉลี่ย 4.37 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.30 และ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยมาตรฐานที่หลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.93

3. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/จรรยาบรรณและความปลอดภัย

การประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/จรรยาบรรณและความปลอดภัยได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 4-17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/จรรยาบรรณและความปลอดภัย (n = 14)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับความเหมาะสม
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	4.55	0.580	สูงมาก
*1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	4.79	0.579	สูงมาก
*2 กำหนดวันสอบแข่งขัน	4.79	0.579	สูงมาก
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	4.43	0.646	สูง
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่	4.29	0.726	สูง
*5 กำหนดพื้นที่จับฉลาก	4.50	0.519	สูง
*6 การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	4.79	0.426	สูงมาก
*7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิลาเนา	4.29	0.611	สูง
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	4.57	0.646	สูงมาก
9 แบบประเมินกิจกรรม	4.50	0.519	สูง
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	4.57	0.514	สูงมาก

ตารางที่ 4-17 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ ความเหมาะสม
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์	4.71	0.469	สูงมาก
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	4.50	0.650	สูง
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	4.50	0.519	สูง
มาตรฐานที่ 2 ครู	4.62	0.537	สูงมาก
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	4.64	0.497	สูงมาก
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	4.79	0.426	สูงมาก
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	4.71	0.469	สูงมาก
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	4.64	0.633	สูงมาก
18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	4.50	0.650	สูง
19 จิตสาธารณะของครู	4.64	0.633	สูงมาก
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	4.57	0.514	สูงมาก
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.36	0.633	สูง
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	4.64	0.497	สูงมาก
23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด	4.64	0.497	สูงมาก
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	4.64	0.633	สูงมาก
25 การวางแผนล่วงหน้า	4.57	0.514	สูงมาก
26 แผนกิจกรรมผ่อนคลายเป็นประจำปี	4.71	0.469	สูงมาก
27 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	4.57	0.514	สูงมาก
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	4.39	0.644	สูง
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	4.36	0.633	สูง
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	4.57	0.646	สูงมาก
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	4.21	0.699	สูง
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	4.29	0.611	สูง
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	4.50	0.650	สูง

ตารางที่ 4-17 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ระดับ ความเหมาะสม
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.65	0.510	สูงมาก
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิด วิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	4.54	0.510	สูง
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	4.64	0.497	สูงมาก
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่นักเรียน	4.79	0.426	สูงมาก
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	4.64	0.497	สูงมาก
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับ การดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	4.64	0.497	สูงมาก
รวม	4.57	0.569	สูงมาก

จากตารางที่ 4-17 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมเฉลี่ย 4.57 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความเหมาะสมสูงที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครูมีค่าเฉลี่ย 4.62 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความเหมาะสมในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.39

4. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความถูกต้อง

การประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ด้านความถูกต้อง ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ 4-18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในด้านความถูกต้อง (n = 14)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความถูกต้อง
*1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	4.79	0.579	สูงมาก
*2 กำหนดวันสอบแข่งขัน	4.93	0.267	สูงมาก
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	4.43	0.646	สูง
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่	4.50	0.650	สูง
*5 กำหนดพื้นที่จับฉลาก	4.50	0.519	สูง
*6 การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	4.79	0.426	สูงมาก
*7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิภานา	4.29	0.611	สูง
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	4.64	0.633	สูงมาก
9 แบบประเมินกิจกรรม	4.64	0.497	สูงมาก
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	4.64	0.497	สูงมาก
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์	4.86	0.363	สูงมาก
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	4.57	0.646	สูงมาก
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	4.64	0.497	สูงมาก
มาตรฐานที่ 2 ครู	4.64	0.511	สูงมาก
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	4.64	0.497	สูงมาก
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	4.86	0.363	สูงมาก
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	4.79	0.426	สูงมาก
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	4.79	0.426	สูงมาก
18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	4.57	0.514	สูงมาก
19 จิตสาธารณะของครู	4.64	0.633	สูงมาก
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	4.57	0.514	สูงมาก
21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.36	0.633	สูง
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	4.64	0.497	สูงมาก
23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด	4.64	0.497	สูงมาก

ตารางที่ 4-18 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความถูกต้อง
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	4.64	0.633	สูงมาก
25 การวางแผนล่วงหน้า	4.57	0.514	สูงมาก
26 แผนกิจกรรมผ่อนคลายเป็นประจำปี	4.71	0.469	สูงมาก
27 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	4.57	0.514	สูงมาก
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	4.43	0.604	สูง
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	4.36	0.633	สูง
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	4.57	0.646	สูงมาก
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	4.36	0.633	สูง
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	4.36	0.497	สูง
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	4.50	0.650	สูง
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.74	0.472	สูงมาก
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	4.57	0.472	สูงมาก
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	4.79	0.426	สูงมาก
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	4.86	0.363	สูงมาก
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	4.79	0.426	สูงมาก
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	4.71	0.469	สูงมาก
รวม	4.62	0.538	สูงมาก

จากตารางที่ 4-18 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความถูกต้องของมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความถูกต้องเฉลี่ย 4.62 มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความถูกต้องสูงที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.74

รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครูมีค่าเฉลี่ย 4.64 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความถูกต้องในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.43

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รวมถึงทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษากับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) โดยการดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 สภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยสัมภาษณ์บุคลากรในระดับบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Key informant) จากจำนวนประชากร 50 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย บุคลากรในระดับบริหารที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เบื้องต้น (ครั้งที่ 1)

3. สร้างและตรวจสอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ครั้งที่ 2) เกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยสร้างขึ้นจากการสรุปประเด็นที่สำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลตรงกันในการสัมภาษณ์เบื้องต้นในครั้งแรก ซึ่งมีค่าความถูกต้องตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ ทั้งชุดเท่ากับ 0.89 จากนั้นจึงนำกลับไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเดิมจำนวน 3 คน

4. สร้างและตรวจสอบแบบสอบถามสำหรับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จากการสรุป และแบ่งแยกเนื้อหาของ การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 ออกเป็นหมวดหมู่ และมาตรฐาน ซึ่งมีค่าความถูกต้องตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.92 และมีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน ตามวิธีกำหนดขนาด

ตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย

1. พัฒนาและตรวจสอบความถูกต้องของกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยการแสวงหาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตรงกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการเลือกผู้เชี่ยวชาญท่านแรกแบบเจาะจง (Purposive random sampling) จากนั้นใช้เทคนิคขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญทำการบอกต่อหรือแนะนำผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องที่ศึกษา (Snowball) ไปจนครบ 17 คน

2. เลือกใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ในการพัฒนากลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีกระบวนการรวบรวมทัศนะความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรอบ เพื่อให้ได้คำตอบจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรงความจริงมากที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสอบถามจำนวน 2-3 รอบไปยังผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 17 คน

3. ปรับแก้เครื่องมือตามผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่ได้รับจากเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) และจัดทำกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ระยะที่ 3 ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. นำกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน ขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ เพื่อทดสอบความเหมาะสมและความสามารถในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ รวมถึงความเหมาะสมเข้าใจง่ายและตรงกันของภาษาที่ใช้ในกลุ่มมี โดยมียุทธศาสตร์การทดลองใช้ ดังนี้

1.1 ส่งเอกสารกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พร้อมทั้งแบบประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วยตนเอง (SAR) เพื่อให้สถานศึกษาทำความเข้าใจและประเมินผลคะแนนของโรงเรียนตนเองตามกลุ่มมีที่ได้รับ

1.2 จัดประชุมกลุ่มผู้ประเมินเพื่อทำความเข้าใจคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พร้อมทั้งการกำหนดแบ่งหน้าที่ในการเก็บข้อมูล

1.3 เข้าพบเพื่อทำการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาซ้ำอีกครั้ง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกตามตัวแบบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่อยู่ในคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

1.4 แจกแบบสอบถาม สอบถามเรื่องความเหมาะสมของตัวแบบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ภายในคู่มือและความสามารถในการนำไปปรับใช้จริง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตรวจสอบและพิจารณาคู่มือเพิ่มเติม

2. นำข้อมูลการประเมินที่ได้รับทั้งจากการประเมินตนเองของสถานศึกษา และการประเมินโดยผู้ประเมินมาเปรียบเทียบความแตกต่าง และตรวจสอบเกี่ยวกับความสามารถของคู่มือ 1) ด้านการใช้ประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ด้านความถูกต้อง ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก ตัวบ่งชี้ของคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. สรุปผลและจัดทำรูปเล่มวิจัย

สรุปผลวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 1 สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่า ในปัจจุบันหน่วยงานทางการศึกษามีการกำหนดการประกันคุณภาพศึกษาไว้โดยพื้นฐานทำให้ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตามกฎที่กำหนดขึ้น ซึ่งระบุตั้งแต่จำนวนนักเรียนที่โรงเรียนต้องทำการรับโดยกำหนดตามขนาดและชื่อเสียงของโรงเรียน และกำหนดวันสอบแข่งขันของนักเรียน รวมถึงกำหนดหลักสูตรหลักที่ต้องทำการสอนทั้งในเรื่องของจำนวน ชั่วโมงเรียน เนื้อหาที่ใช้สอน และกำหนดถึงวิธีการติดตามและการวัดผลการประกันคุณภาพศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติ ซึ่งในการกำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาของนั้นมีการเปิดโอกาสอนุญาตให้ทางโรงเรียนสามารถปรับเปลี่ยนข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติได้เล็กน้อย โดยที่คงไม่กระทบหรือต้องยึดถือข้อปฏิบัติเดิมเป็นหลัก ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การกำหนดทุกอย่างจากหน่วยงานทางการศึกษานั้นทำให้เกิดข้อดี เช่น นักเรียนมีการกระจายเข้าโรงเรียนในแต่ละพื้นที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ช่วยการลดปัญหาในการโฆษณาเชิญชวนแย่งเด็กนักเรียน

ซึ่งกันและกันของแต่ละโรงเรียน และยังช่วยในการประหยัดงบประมาณในการทำหน้าที่วางแผนทางการตลาดของโรงเรียน รวมถึงการได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากภาครัฐที่แน่นอน ส่งผลให้โรงเรียนสามารถวางแผนการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังส่งผลให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานการสอนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนข้อเสียที่พบจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ การไม่มีอิสระในการเลือกรับนักเรียนหรือการคัดเลือกรับซึ่งทำให้นักเรียนมีทั้งเด็กที่เรียนเก่งและไม่เก่ง ทำให้ยากต่อการพัฒนาชื่อเสียงของโรงเรียน โดยเฉพาะชื่อเสียงด้านการเรียนการสอน โดยเฉพาะที่เกิดจากนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วสามารถสอบเข้าเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยได้เป็นจำนวนมาก เพราะนักเรียนที่ได้รับนั้นมีผลการปณคละกันระหว่างนักเรียนเก่งและไม่เก่ง จึงยากต่อการพัฒนาให้นักเรียนทั้งหมดมีมาตรฐานความรู้เดียวกัน นอกจากนี้การกำหนดจำนวนการรับนักเรียนในแต่ละโรงเรียนยังส่งผลให้โรงเรียนต้องวางแผนปรับตัวให้สอดคล้องกับนักเรียนที่ได้รับ เช่น เรื่องของจำนวนครูผู้สอน คาบในการสอน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง และทรัพยากรหรืออุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัย พบว่า ข้อเสียที่กล่าวในข้างต้นส่วนใหญ่เกิดจากการกำหนดการรับนักเรียนซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพศึกษาในส่วนนี้ได้โดยตรง ส่วนข้อดีดังที่กล่าวในข้างต้นนั้น ไม่ได้ส่งผลดีต่อโรงเรียนทุกโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียง เช่น การกระจายเข้าโรงเรียนของนักเรียนเกิดความไม่เสมอภาคของสถานศึกษา กล่าวได้ว่า โรงเรียนขนาดกลางและใหญ่แต่มีชื่อเสียงน้อยมักได้รับโควตาจำนวนนักเรียนน้อยกว่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทั้งที่ข้อเท็จจริงโรงเรียนเหล่านั้นตั้งอยู่ในเขตย่านชุมชนที่มีจำนวนประชากรสูงกว่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง นอกจากนี้ในการพิจารณาจำนวนการรับนักเรียนยังขาดความเท่าเทียมและโปร่งใสในกระบวนการรับนักเรียน เช่น มีการให้โควตาเพิ่มขึ้นแก่โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษแก่บุคลากรภายในองค์กร หรือแม้แต่การเอื้อประโยชน์ให้แก่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งเป็นพิเศษ โดยจากการศึกษาปัญหาของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในปัจจุบัน สามารถแบ่งปัญหาออกได้ตามมาตรฐานดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านนักเรียน

พบปัญหาในเรื่องของการรับนักเรียน เกิดปัญหาด้านจำนวนการรับ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้พิจารณา จำนวนการรับนักเรียนในแต่ละโรงเรียนจากแผนจำนวนการรับนักเรียนที่สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำเพื่อขออนุมัติ โดยพิจารณาผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งทำการกำหนดตามชื่อเสียงของแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก จากนั้นจึงพิจารณาถึงขนาดและพื้นที่ตั้งของโรงเรียนว่าอยู่ในย่านชุมชนที่มีประชากรเด็กในปริมาณเท่าใด ทำให้ปริมาณนักเรียนที่ภาครัฐกำหนดให้ในแต่ละโรงเรียนไม่สอดคล้องกับขนาดโรงเรียนที่แท้จริง นอกจากนี้

ยังพบปัญหาในเรื่องของวันสอบที่แตกต่างกันของแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะวันสอบของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่มักเปิดสอบก่อน โรงเรียนทั่วไป ส่งผลให้เด็กนักเรียนเลือกสอบในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงก่อนที่จะสอบในโรงเรียนที่มีพื้นที่บริการใกล้บ้าน ทำให้โรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้รับนักเรียนที่มีคุณภาพ ส่วนผู้ที่สอบไม่ผ่านจึงหันมาเรียนที่โรงเรียนในพื้นที่บริการแทน

2. ปัญหาด้านครู

พบปัญหาการขาดการอบรมทางด้านจิตวิทยาทำให้ ครูขาดทักษะในการติดต่อสื่อสารหรือการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเด็ก นอกจากนี้โรงเรียนยังไม่มีแผนการพัฒนาครูใหม่ที่แน่ชัด รวมถึงการปลูกฝังความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ครูยังขาดจิตสาธารณะในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งเบาภาระงานช่วยเหลือกันในยามจำเป็น ส่วนการพัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ โรงเรียนบางแห่งมีขนาดเล็กและไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถในการทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยงที่เหมาะสม จึงส่งผลให้การพัฒนาหรือการปรับตัวในการทำงานของครูบรรจุใหม่เป็นไปได้ช้า และขาดประสิทธิภาพ ในการดูแล

3. ปัญหาด้านหลักสูตร

โรงเรียนบางแห่งนั้น ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิธีการสอนตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง ตรงตามหลักสูตรวิธีการประเมิน นอกจากนี้การประเมินหลักสูตรทุกปีหรือบ่อยครั้ง ทำให้เกิดการระงับต่อครูที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเตรียมการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการตรวจสอบหลักสูตร โรงเรียนขาดการติดตามตรวจสอบของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะความเหมาะสมของหลักสูตรที่มีกับความเป็นจริงในปัจจุบัน

4. ปัญหาด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

พบปัญหาระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยเฉพาะผู้ปกครองมักไม่รับฟังเหตุผลและผลเมื่อทางครูหรือโรงเรียนทำการชี้แจงเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนหรือการทำโทษ ส่วนด้านงบประมาณนั้น พบว่า งบประมาณที่โรงเรียนได้รับไม่เพียงพอ ทั้งด้านงบประมาณบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงงบประมาณมีการเบิกจ่ายที่ล่าช้า

ตอนที่ 2 สรุปผลความคิดเห็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา ได้แก่

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาของระบบปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ พบว่า ปัจจุบันเกิดปัญหาหลายอย่างที่ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ซึ่งการแก้ไขหรือปรับปรุงการประกันคุณภาพทั้งระบบนั้นเป็นไปได้ยากและใช้เวลานาน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเป็นอันดับต้น โดยศึกษาความต้องการจำเป็นภายใต้กรอบสภาพปัญหาในปัจจุบัน โดยพบว่า ปัจจุบันสถานศึกษามีระดับประสิทธิภาพเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86 โดยด้านที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานในปัจจุบันสูงที่สุดคือ ด้านครู มีค่าเฉลี่ย 3.25 รองลงมา คือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นักเรียน และหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.80 2.74 และ 2.43 ตามลำดับ ส่วนการประเมินความคาดหวัง พบว่า ในภาพรวมมีความคาดหวังในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 4.07 โดยด้านที่มีความคาดหวังสูงที่สุดคือ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.34 รองลงมา คือ ด้านครู นักเรียน และหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 4.00 และ 3.59 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบ พบว่า จำนวนการรับ นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มี การควบคุมดูแล และงบประมาณ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดหรือควรพัฒนาเป็น สามอันดับแรก ส่วนการพัฒนาการอบรม ความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ และกิจกรรม การเรียนรู้เชิงวิชาการ ถือเป็นการพัฒนาที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดหรือควรพัฒนาเป็น สามอันดับท้าย โดยสามารถอธิบายถึงที่มาของความต้องการจำเป็นในแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

1.1 ความต้องการจำเป็นด้านนักเรียน

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง มีความต้องการให้เกิดการกระจายจำนวนการรับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยต้องสอดคล้องกับ ขนาดของแต่ละโรงเรียนเป็นหลักมากกว่าชื่อเสียง เพราะ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจำเป็นต้อง เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก การที่ได้รับจำนวนนักเรียนน้อยกว่า ความเป็นจริงที่ควรจะได้รับเนื่องจากการกำหนดจำนวนการรับนักเรียนให้แก่โรงเรียนที่มีชื่อเสียง เป็นจำนวนมาก จะทำให้การบริหารงบประมาณการใช้จ่ายในการดำเนินงานของโรงเรียน ขนาดใหญ่ที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ส่วนการกำหนดวันสอบแข่งขันของ ทุกโรงเรียนควรกำหนดให้เป็นวันเดียวกัน

1.2 ความต้องการจำเป็นด้านครู

ความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุดในด้านนี้ คือ การสร้างคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ และ จัดหาครูที่เลี้ยงให้แก่ครูบรรจุใหม่ ส่วนการพัฒนาความรู้ความสามารถมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในเรื่องของครูควรมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน และมีการวางตัวที่ถูกต้อง และการพัฒนาความรัก ต่อสถานที่ปฏิบัติงาน

1.3 ความต้องการจำเป็นด้านหลักสูตร

ในด้านหลักสูตรความต้องการจำเป็นที่สูงที่สุด คือ การแก้ไขกฎในการประเมินหลักสูตรให้เหมาะสมไม่บ่อยครั้ง หรือให้ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตรวจสอบหลักสูตรว่าวิธีการสอนที่ใช้อยู่ ว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่ นอกจากนี้ยังต้องการในเรื่องการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูในเรื่องการใช้หลักสถิติในการตรวจสอบหลักสูตร

1.4 ความต้องการจำเป็นด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นที่สำคัญ คือ การปรับความเข้าใจ และอธิบายในเรื่องวิธีการอบรมที่จำเป็นในแก่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และถ้าหากไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะกลายเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นที่สนใจของสังคม โดยเฉพาะในยุคที่ข่าวสารต่าง ๆ แพร่หลายได้อย่างรวดเร็ว

2. การวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมและความสอดคล้องของความคิดเห็นของรูปแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยวิธีการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter quartile range) พบว่า 1) รูปแบบระบบการประกันคุณภาพการศึกษาความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดในทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน 2) มาตรฐานของและตัวบ่งชี้ของคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดในทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การปฏิบัติงานของสถานศึกษา 2) การประเมินตนเองของสถานศึกษา 3) รายงานประจำปี 4) ติดตามตรวจสอบ 5) การประเมินโดย สมศ. 6) รายงานผลการประเมิน 7) กระทรวงศึกษาธิการ 8) กำหนดนโยบาย/ งบประมาณ และ 9) ต้นสังกัด/สถานศึกษา โดยเป็นองค์ประกอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบรวมทั้งภายในและภายนอก 1 องค์ประกอบ ดังภาพ 5.1

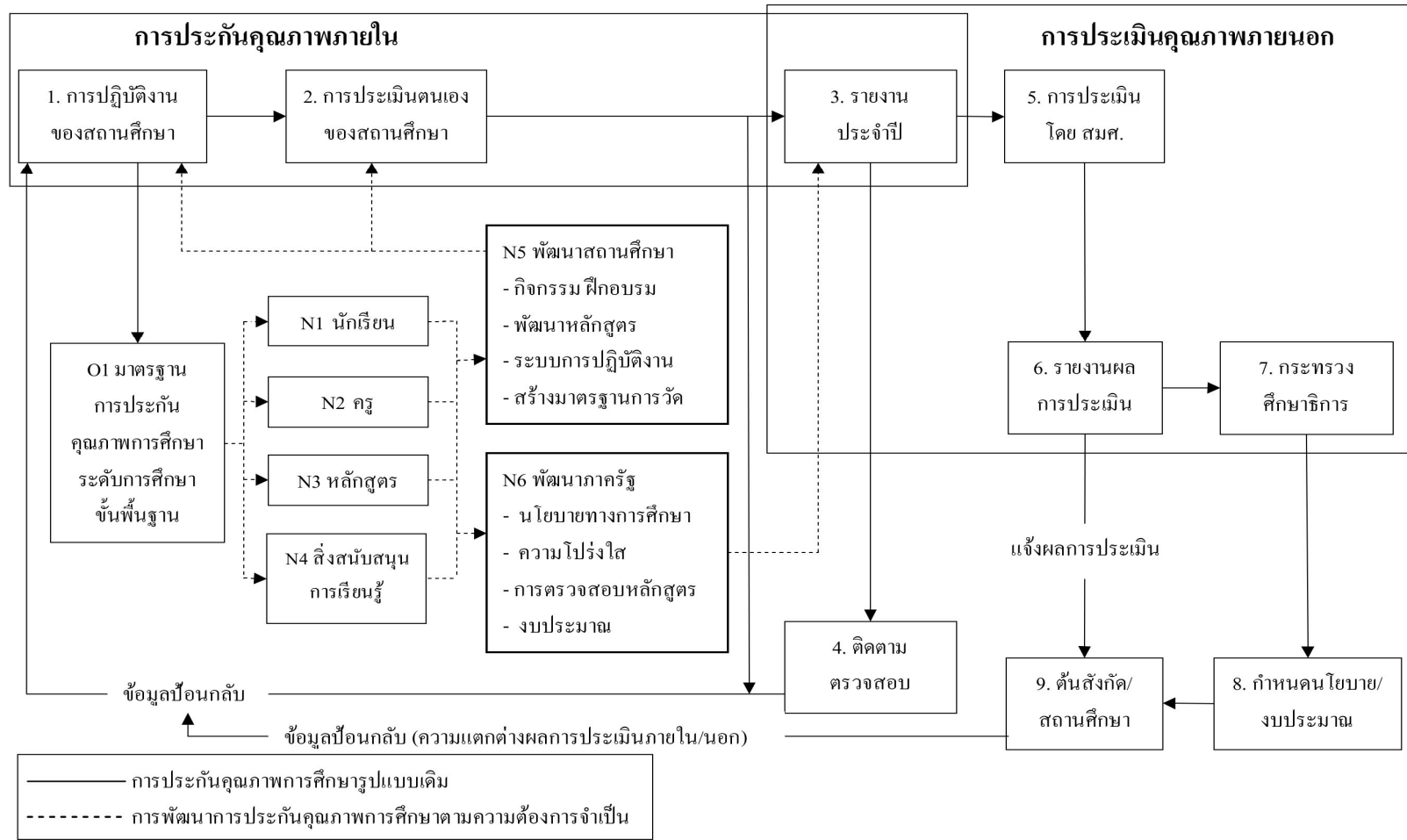
กระบวนการของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเริ่มต้นที่การปฏิบัติงานของสถานศึกษา (องค์ประกอบที่ 1) ซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตัวบ่งชี้ตาม

แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ และเมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด 1 ปี ทางสถานศึกษาต้องประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา (องค์ประกอบที่ 2) ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและจัดทำผลการประเมินที่ได้รับเป็นเอกสารรายงาน (องค์ประกอบที่ 3) โดยผลการรายงานนั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ในสองประเด็น คือ 1) การเป็นข้อมูลสำหรับติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา (องค์ประกอบที่ 4) ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถรับทราบถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของตนและดำเนินการสร้างมาตรการหรือแผนงานขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น 2) การประเมินโดย สมศ. (องค์ประกอบที่ 5) ซึ่งเป็นการประเมินผลการประกันคุณภาพจากศึกษาภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาโดยทำการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากรายงานประจำปีร่วมกับการดำเนินการตรวจสอบจากภายนอก เพื่อให้เกิดการตรวจสอบสองทางสำหรับยืนยันความถูกต้องของข้อมูลรายงานประจำปีที่ได้รับ

ภายหลังจากการวิเคราะห์และพิจารณาผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สมศ. จะดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมิน (องค์ประกอบที่ 6) เพื่อแจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการ (องค์ประกอบที่ 7) และต้นสังกัดของสถานศึกษาทราบ (องค์ประกอบที่ 9) โดยกระทรวงศึกษาธิการจะทำหน้าที่รวบรวมผลการประเมินจากทุก โรงเรียนที่ได้รับจาก สมศ. เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ใช้ในปัจจุบัน และทำการพัฒนานโยบายต่าง ๆ รวมถึงกำหนดงบประมาณ (องค์ประกอบที่ 8) ให้มีความสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษา และส่งมอบงบประมาณกลับสู่ต้นสังกัดของสถานศึกษา (องค์ประกอบที่ 9) เพื่อให้ต้นสังกัดแจ้งข้อมูลป้อนกลับสู่โรงเรียนที่ดูแลในสังกัด รวมถึงทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งานงบประมาณของโรงเรียนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการพัฒนาในส่วนของ การปฏิบัติงานของสถานศึกษา (องค์ประกอบที่ 1) และการประเมินตนเองของสถานศึกษา (องค์ประกอบที่ 2) ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานภายในของสถานศึกษา โดยปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (องค์ประกอบที่ 01) ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชาแกนร่วมโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด (เขตพื้นที่) ในการดำเนินการ รวมถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2559 ที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้หนด ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวไม่กำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้เงินสำหรับการวัดและประเมินผล ส่งผลให้สถานศึกษาต้องกำหนดตัวบ่งชี้ขึ้นเองซึ่งทำให้ตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายยากต่อการประเมินหรือขาดความเป็นมาตรฐานสากลในทุกสถานศึกษา ในการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ขึ้นผู้วิจัยจึงพิจารณาสร้างตัวบ่งชี้ใหม่ขึ้นจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามาตรฐานสำคัญที่ควรมีในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) นักเรียน (N1) ประกอบด้วย องค์ประกอบ การรับนักเรียน และการส่งเสริมและพัฒนา 2) ครู (N2) ประกอบด้วย องค์ประกอบ การพัฒนาความรู้ความสามารถ พัฒนาคูณธรรม พัฒนาบุคลากรใหม่ การติดตามการทำงานและความโปร่งใส การอบรม และการสร้างขวัญกำลังใจ 3) หลักสูตร (N3) ประกอบด้วย องค์ประกอบ การพัฒนาหลักสูตร และการตรวจสอบหลักสูตร และ 4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (N4) ประกอบด้วย องค์ประกอบผู้ปกครอง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน โดยมีรายละเอียดในแต่ละมาตรฐานตามคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งมาตรฐานทั้ง 4 ดังที่กล่าวมา ส่วนใหญ่สามารถพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาได้โดยตรงภายในสถานศึกษา (N5) โดยการนำตัวบ่งชี้ในคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในผู้วิจัยสร้างขึ้นมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียน แต่บางตัวบ่งชี้ในมาตรฐานการรับนักเรียนไม่สามารถปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือแก้ไข ได้จากทางด้านสถานศึกษา เช่น การกำหนดจำนวนการรับนักเรียน การกำหนด วันสอบแข่งขัน การกำหนดพื้นที่จัดผลาก หรือแม่แต่่นโยบายเรียนฟรี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ภาครัฐต้องเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและบังคับใช้กับระบบมาตรฐานการศึกษา จึงต้องพัฒนาและปรับปรุง การประกันคุณภาพการศึกษาจากทางภาครัฐ (N6)

ภาพที่ 5-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนา ตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคเดลฟาย เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน เพื่อวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมของกลุ่มมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษ โดย พบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดในทุกรายการ และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยมีจำนวน 4 มาตรฐาน 12 องค์กรประกอบ 37 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 นักเรียน

องค์กรประกอบที่ 1.1 นักเรียน (ตัวบ่งชี้ที่ 1-7)

องค์กรประกอบย่อยที่ 1 จำนวนการรับนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับได้จากภาครัฐ (โควต้า)

องค์กรประกอบย่อยที่ 2 การสอบแข่งขัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดวันสอบแข่งขันที่เป็นมาตรฐานและเท่าเทียม

องค์กรประกอบย่อยที่ 3 นักเรียนสถานะพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด

องค์กรประกอบย่อยที่ 4 นักเรียนจับฉลาก

ตัวบ่งชี้ที่ 5 กำหนดพื้นที่จับฉลากของแต่ละโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 กำหนดวันจับฉลากวันเดียวกันเพื่อความเท่าเทียมทุกโรงเรียน

องค์กรประกอบย่อยที่ 5 นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล

ตัวบ่งชี้ที่ 7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ภูมิลำเนาเท่านั้น

องค์กรประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (ตัวบ่งชี้ที่ 8-13)

องค์กรประกอบย่อยที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ และมีความน่าสนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 9 แบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและ

ประเมิน

ตัวบ่งชี้ที่ 10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่ง

และไม่เก่ง

องค์ประกอบย่อยที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์

ตัวบ่งชี้ที่ 12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรมที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของนักเรียน

มาตรฐานที่ 2 ครู

องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ

ตัวบ่งชี้ที่ 14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู

ตัวบ่งชี้ที่ 16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย

เป็นรูปธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 19 จิตสาธารณะของครู

องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่

ตัวบ่งชี้ที่ 20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่

ตัวบ่งชี้ที่ 21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส

ตัวบ่งชี้ที่ 22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอนที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม

ตัวบ่งชี้ที่ 24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม

ตัวบ่งชี้ที่ 25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า

องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี

ตัวบ่งชี้ที่ 27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 28 หลักสูตรท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ

ตัวบ่งชี้ที่ 31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง

มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (ของนักเรียน)

องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง

ตัวบ่งชี้ที่ 33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวทางการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย

องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน

ตัวบ่งชี้ที่ 35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ที่ 36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้ระบบและผลการประเมิน

ผู้วิจัยนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้กับโรงเรียนตัวอย่างที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อทดสอบความเหมาะสม ความสามารถในการนำไปใช้ของคู่มือ รวมถึงเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ที่จะนำคู่มือไปใช้งานว่ามีความเข้าใจตรงกันกับวัตถุประสงค์ของการวัดภายในคู่มือหรือไม่ โดยใช้วิธีการให้โรงเรียนหรือผู้ถูกประเมินเป็นผู้ประเมินคะแนนตนเอง

เปรียบเทียบกับคะแนนที่กลุ่มผู้ประเมินทำการวัดและประเมินผลโรงเรียนโดยตรง เป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสองทาง ซึ่งผลการทดลอง พบว่า ผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน โดยกลุ่มผู้ประเมินมีคะแนนต่างกันเล็กน้อย ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันในทิศทางที่มากขึ้น ไปและน้อยเกินไป โดยมีคะแนนการประเมินที่แตกต่างกันมากที่สุด ในมาตรฐานหลักสูตร ซึ่งมีคะแนนแตกต่างกันรวม 21 คะแนน รองลงมา คือ มาตรฐาน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีคะแนนแตกต่างกันรวม 10 คะแนน และมาตรฐานนักเรียน มีคะแนนแตกต่างกันรวม 6 คะแนน ส่วนมาตรฐานครูมีคะแนนการประเมินที่แตกต่างกันน้อยที่สุด คือ 2 คะแนน ซึ่งหมายถึงคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ที่นำไปใช้มีความเข้าใจในการประเมินผลใกล้เคียงกับผู้ประเมินที่ผ่านการอบรมก่อนทำการประเมิน

ตอนที่ 2 สรุปผลการตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ ของคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ ของคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภายหลังจากนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ โดยการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านการใช้ประโยชน์มีผลคะแนนการตรวจสอบในระดับสูงมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.62 4.57 และ 4.55 ตามลำดับ ส่วนด้านความเป็นไปได้มีผลคะแนนตรวจสอบในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.27 เมื่อจำแนกผลการตรวจสอบตามปัจจัยที่กำหนด ได้ผลดังนี้

1. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านการใช้ประโยชน์

ภายหลังจากนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาที่ทำการประเมิน 12 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในกลุ่มผู้ประเมิน 2 คน ประกอบด้วยอดีตผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านงานประกัน และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมจำนวน 14 คน โดยผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมมีการใช้ประโยชน์เฉลี่ย 4.55 มีระดับการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมากยกเว้นมาตรฐานที่

3 หลักสูตรที่อยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.60 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.54 และ โดยมาตรฐานที่ หลักสูตรมีการใช้ประโยชน์ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 4.39

2. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความเป็นไปได้

ภายหลังการนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาที่ทำการประเมิน 12 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในกลุ่มผู้ประเมิน 2 คน รวมจำนวน 14 คน โดยผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงเฉลี่ย 4.27 มีระดับความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.37 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.30 และมาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.93

3. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/จรรยาบรรณและความปลอดภัย

ภายหลังการนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาที่ทำการประเมิน 12 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในกลุ่มผู้ประเมิน 2 คน รวมจำนวน 14 คน โดยผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมเฉลี่ย 4.57 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.62 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความเหมาะสมในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.39

4. การตรวจสอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านความถูกต้อง

ภายหลังการนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาที่ทำการประเมิน 12 คน และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่อยู่ในกลุ่มผู้ประเมิน 2 คน รวมจำนวน 14 คน โดยผลการประเมิน พบว่า ในภาพรวมมีความถูกต้องเฉลี่ย 4.62 มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความถูกต้องสูงที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.74 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครุ มีค่าเฉลี่ย 4.64 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความถูกต้องในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.43

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็น และมาตรฐานในกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ภาพรวมของกลุ่มมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สามารถช่วยทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ทราบถึงตัวบ่งชี้ที่มีความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาต้องการหรือเล็งเห็นความสำคัญ และนำไปพิจารณาพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในอนาคต นอกจากนี้คู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษา ฯ ยังมีการกำหนดตัวบ่งชี้และข้อมูลในการให้คะแนนในแต่ละองค์ประกอบที่ชัดเจน ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีการนำไปใช้เกิดรูปแบบการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบระดับการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างสถานศึกษาแต่ละแห่งได้แม่นยำมากขึ้น ทำให้สามารถวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ของแต่ละสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และนำไปสู่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่คู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษา ฯ ทำการระบุตัวบ่งชี้อย่างชัดเจน ยังส่งผลให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเตรียมข้อมูลและหลักฐานเพื่อทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับนำเสนอระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้สะดวกและตรงกับความต้องการของตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระงานและเพิ่มความรวดเร็วในการประกันคุณภาพภายในจากการประเมินในรูปแบบเดิมที่ไม่มีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่แน่นอน ทำให้สถานศึกษาต้องรวบรวมข้อมูลเอกสารที่คาดว่ามีความสำคัญทั้งหมดมาจัดทำรายงานเสนอเขตพื้นที่การศึกษา

เมื่อพิจารณาแยกตามปัจจัยที่เป็นความต้องการจำเป็น หรือมาตรฐานในกลุ่มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ประกอบด้วย 1) ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านนักเรียน 2) ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านครู 3) ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านหลักสูตร และ 4) ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งผลสรุปขององค์ประกอบในการศึกษา สอดคล้องกับนวพรรค นามพุทท (2555) ที่ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาคูงาน โรงเรียนที่มีนวัตกรรมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่ประสบความสำเร็จ องค์ประกอบ 8 ด้าน คือ (1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (6) การประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ (8) การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างกันเล็กน้อยตามการจัดหัวข้อองค์ประกอบ เนื่องจากผู้วิจัยจัดองค์ประกอบตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยสามารถจำแนกความคล้ายคลึงกันกับผลของ นวพรรค นามพุทท ได้ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านนักเรียน ของผู้วิจัยกล่าวถึงตัวองค์ประกอบด้านการรับนักเรียน การคัดเลือกนักเรียน (การยืนยันความสามารถพิเศษและการวัดความสามารถพิเศษ) ที่ต้องมีบันทึกหรือหลักฐานการรองรับนักเรียน รวมถึงการพัฒนาความสามารถนักเรียนผ่านทาง การประเมินผลบันทึกกิจกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษร การสังเกต หรือแม้แต่การสอบถามเพื่อนร่วมห้อง พิจารณารวมถึงตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร สนมมิโน (2551) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้หลักสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการบริหารเชิงสมดุล โดยผลการวิจัย พบว่า การบริหารเชิงสมดุล แบ่งออกเป็น 6 มุมมอง ด้านผู้รับบริการ มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านภาวะผู้นำ มุมมองด้านการเรียนรู้ และการเจริญเติบโต มุมมองด้านวินัย มุมมองด้านการเงิน รวมทั้งหมด 19 มาตรฐาน โดยมุมมองด้านนักเรียน ประกอบด้วยมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และ มาตรฐานที่ 3 นักเรียนสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

นอกจากนี้ในคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังกล่าวถึงความต้องการจำเป็นที่นอกเหนือจากงานวิจัยของนวพรรคี นามพุทท คือ ตัวแปรองค์ประกอบที่ภาครัฐต้องเป็นผู้พัฒนา เช่น ความต้องการให้เกิดการกระจายจำนวนการรับนักเรียนที่สอดคล้องกับขนาดของแต่ละโรงเรียนเป็นหลักมากกว่าชื่อเสียง หรือการกำหนดวันสอบแข่งขันของทุกโรงเรียนควรกำหนดให้เป็นวันเดียวกัน

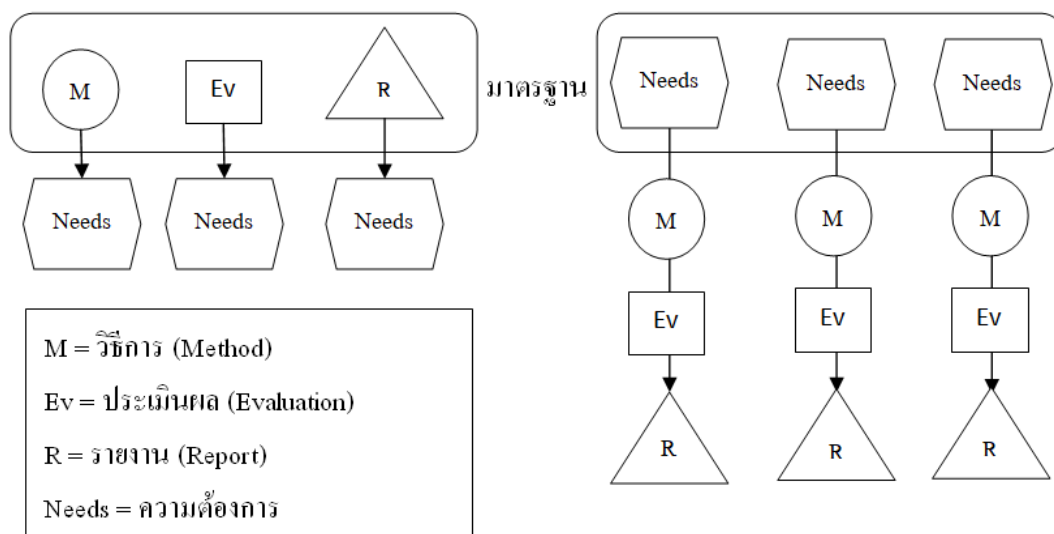
2. ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านครู ของผู้วิจัยมีองค์ประกอบเกี่ยวกับพัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู) การพัฒนาคุณธรรม การพัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส การอบรม และการสร้างขวัญและกำลังใจ ได้แก่ วางตัวที่ถูกต้องและทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูที่บรรจุใหม่ และการตรวจการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งทุกองค์ประกอบนั้น ต้องทำการจัดทำแผนพัฒนาการบริหาร การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละมุน รอดขวัญ (2555) ที่ทำการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่ง พบว่า ครูและบุคลากรในสถานศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญ เครื่องมือในการดำเนินงานไม่หลากหลาย ขาดรูปแบบและแนวทางที่ดีในการดำเนินงาน

3. ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านหลักสูตร ของผู้วิจัยมีองค์ประกอบเกี่ยวกับหลักสูตร และการตรวจสอบหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น การกำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม การกำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ และการให้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ต้องมีดำเนินงานตามแผนการ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร มีการตรวจการปฏิบัติงานด้วยวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอน ที่ถูกต้องเป็นรูปธรรม และจัดทำรายงานเป็นเอกสาร นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความต้องการในเรื่องของการที่ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง ตรวจสอบตามหลักสถิติอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้

4. ความต้องการจำเป็น/ มาตรฐานด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ของผู้วิจัยมีองค์ประกอบเกี่ยวกับผู้ปกครอง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน และการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

เป็นต้น สิ่งเหล่านี้โรงเรียนต้องจัดทำการวัดความพึงพอใจของเด็กนักเรียน ครู และผู้ปกครอง รวมถึงการประเมินความคุ้มค่า ความเหมาะสม และจัดทำแผนงบประมาณสำหรับจัดซื้อหรือซ่อม สิ่งอำนวยความสะดวก

จากรูปแบบความต้องการ หรือมาตรฐานเบื้องต้น ในคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แสดงให้เห็นว่า ในทุกมาตรฐานจะต้องมีองค์ประกอบตามงานวิจัยของ นวพรรคี นามพุทธ ในข้อ (1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (5) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ (7) การจัดทำรายงานประจำปี แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมองในมุมมองการจัดข้อมูลตามความต้องการจำเป็น หรือการจัดกลุ่มที่แตกต่างกันออกไปจากงานวิจัยในอดีต แต่มีองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีในอดีตอย่างครบถ้วน เปรียบเสมือนการจัดข้อมูลที่แตกต่างกันแบบกลุ่ม (Cluster) และชั้นภูมิ (Strata) โดยคู่มือระบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและตัวบ่งชี้ที่ควรปฏิบัติและนำมาเป็นตัววัดผล เช่นเดียวกับ งานวิจัยของ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ที่ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดย พบว่า รูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล และมนตรี บุญทศ (2554) ที่ทำการศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียน มีองค์ประกอบ คือ (1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (2) เส้นใยการนำรูปแบบไปใช้ (3) กลไกการดำเนินงานของรูปแบบ (4) สรุปสาระสำคัญของรูปแบบเรียกว่า PDR Model ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมดเหล่านี้ถูกกระจายอยู่แต่ละมาตรฐานในคู่มือระบบของผู้วิจัย ดังภาพ

ภาพที่ 5-2 เปรียบเทียบการการจัดกลุ่มข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษาในอดีตและคู่มือ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่า ความต้องการจำเป็นหรือมาตรฐานที่แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชร แก้วดวงดี (2553) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผลการวิจัย พบว่า การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ควรพัฒนา นักเรียนให้มีคุณภาพยกระดับผลสัมฤทธิ์ และมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น รวมถึงพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ตามมาตรฐาน ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานประเมินกำหนด และส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากร คณะกรรมการชุมชน องค์กรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ส่วน วิฑูรย์ หนูขาว (2552) ที่ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า เกิดปัญหาด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา

ผลการทดลองใช้ระบบและผลการประเมิน

ผู้วิจัยนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้กับโรงเรียนตัวอย่างที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ผลการประเมินระหว่างการประเมินตนเองโดยสถานศึกษา และการประเมิน

โดยกลุ่มผู้ประเมินมีคะแนนต่างกันเล็กน้อย ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันในทิศทางที่มากขึ้นไปและ
น้อยเกินไป โดยมีคะแนนการประเมินที่แตกต่างกันมากที่สุดในมาตรฐานหลักสูตร ซึ่งมีคะแนน
แตกต่างกันรวม 21 คะแนน รองลงมา คือ มาตรฐานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีคะแนนแตกต่างกัน
รวม 10 คะแนน และมาตรฐานนักเรียน มีคะแนนแตกต่างกันรวม 7 คะแนน ทั้งนี้เพราะ
ความแตกต่างของคะแนนในการประเมินสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น

1. การเข้าใจบริบทของตัวมาตรฐานชี้วัดที่ไม่ตรงกัน มีหลายเกณฑ์ข้อมูลที่สถานศึกษา
เข้าใจผิด ทำให้คะแนนในข้อเหล่านั้นเกิดความแตกต่างกันอย่างชัดเจนเมื่อผู้ประเมินเข้าไป
ทำการประเมิน ได้แก่

1.1 ตัวอย่างชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของนักเรียน เกณฑ์ที่ 2
การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น
สถานศึกษามักระบุว่ามีการส่งเสริมนักเรียนด้านทุนการศึกษาเรียนฟรี หรือการให้สิทธิในการเรียน
ต่อกับเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนดีและประพฤติตนเรียบร้อย ซึ่งผิดกับวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม
นี้โดยสิ้นเชิง เนื่องจากข้อคำถามนี้มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนเด็กที่มีคุณธรรมสูงโดยเฉพาะ
ตรงตามชื่อ “ตัวอย่างชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของนักเรียน” ซึ่งการให้
ทุนการศึกษาของโรงเรียนทุกโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์จะพิจารณาเริ่มจากผลการเรียนก่อน
เป็นอันดับแรก หากมีผลการเรียนดีเท่ากันจึงพิจารณาจากคุณธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ได้ให้
ความสำคัญกับคุณธรรมโดยตรงเป็นเพียงส่วนแถมของนักเรียนที่เรียนดีเท่านั้นแตกต่างกับ
ความต้องการจำเป็นที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการ เนื่องจากการจัดลำดับที่จัดเรียงด้านผลการเรียนก่อนด้าน
คุณธรรม จะส่งผลให้เด็กที่มีผลการเรียนดีเพียงอย่างเดียวแต่ไม่มีคุณธรรมได้รับเลือกเป็นผู้รับทุน
เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนที่มีคุณธรรมสูงแต่มีผลการเรียนเพียงระดับปานกลาง การจัดลำดับ
ในลักษณะนี้จะทำให้เด็กนักเรียนที่เป็นคนดีมีคุณธรรมสูงแต่ไม่มีโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะ
เด็กนักเรียนที่เดินทางมาเรียนจากชนบทที่ไม่มีทุนในการเรียนพิเศษ หรือเด็กนักเรียนที่ต้องช่วยงาน
ทางบ้านจนไม่มีเวลา เสียโอกาสในการรับทุนช่วยเหลือจากโรงเรียน โดยเด็กเหล่านี้นี้อาจนำความรู้ที่
ได้รับไปพัฒนาบ้านเกิดตน เกิดเป็นการกระจายรายได้แก่ ชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาประเทศ
อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การมุ่งเน้นเด็กที่มีผลการเรียนดีก่อนคุณธรรมสูงยังขัดกับพระบรมราโชวาท
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่กล่าวไว้ว่า “ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี
ไม่มีใครทำทุกคนให้เป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อยจึงไม่ใช่อยู่ที่
การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากอยู่ที่การส่งเสริมคนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้
ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้” ดังนั้น ในตัวอย่างชี้ที่ 13 โรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษารั้งนี้ส่วนมาก
จึงประเมินและให้คะแนนตนเองผิด เนื่องจากคิดว่ามีการดำเนินการในด้านนี้อย่างถูกต้องแล้ว

1.2 ตัวบ่งชี้ที่ 35 เกณฑ์ 1 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกการประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบกับการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก) และตัวบ่งชี้ที่ 36 เกณฑ์ที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) เนื่องจากโรงเรียนส่วนมากจะมีการประเมินเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้นที่เป็นสิ่งสำคัญเช่น เครื่อง/ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา แต่ไม่ได้พิจารณาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบวงจร เช่น ปริมาณห้องน้ำพองเพียงหรือไม่ (วัดจากระดับความสะอาด/ ภารโรง/ จำนวนรอบการทำ ความสะอาด เพราะหากห้องน้ำสกปรกมากก็หมายถึงมีการใช้งานบ่อยครั้ง) ตู้กดน้ำดื่มมีพองเพียงหรือไม่ จำนวนร้านค้าในโรงอาหาร สถานที่พักผ่อน หรือแม้แต่ปริมาณถังขยะ เนื่องจากการสำรวจของผู้ประเมิน พบว่า บางโรงเรียนมีปริมาณถังขยะน้อยและไม่ตรงกับจุดสำคัญ ทำให้เกิดการทิ้งขยะที่ไม่เป็นที่เป็นทาง (ซึ่งเห็นว่าพบขยะไม่เป็นที่เป็นทางอย่างมาก) เกิดเป็นการปลูกฝังนิสัยที่ไม่ดีให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่ก็เคยเป็นปัญหาใหญ่ช่วงหนึ่งในสังคมที่ต้องรณรงค์จนถึงการออกมาตรการกฎหมายในการปรับในที่สุด ซึ่งปัจจัยเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ที่สถานศึกษามองข้ามหรือเห็นเป็นสิ่งที่ไม่ให้ความสนใจ กลับเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการทุกรายต่างไม่มองข้ามและให้ความสนใจ เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงหนัง และโรงแรมต่างให้ความเอาใจใส่กับห้องน้ำเป็นพิเศษ สถานีเติมน้ำมันกลับให้ความเอาใจใส่ในเรื่องอาหารและเครื่องดื่มเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้อาจดูเหมือนไม่มีความสำคัญในการพัฒนาตัวนักเรียนโดยตรง แต่ก็ส่งผลถึงสภาพจิตใจ ความรักที่มีต่อสถานศึกษา รวมถึงการปลูกฝังนิสัยต่าง ๆ ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมกายรอบตัวด้วย

2. การไม่เคยมีประสบการณ์หรือข้อมูลในอดีตเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ที่สอบถาม เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการสร้างขึ้นจากความจำเป็น เพราะฉะนั้นตัวบ่งชี้บางตัวจึงไม่เคยปรากฏมาก่อน ทำให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองไม่ถูกต้องเท่าที่ควร ในบางตัวบ่งชี้สถานศึกษาเลือกที่จะไม่ให้คะแนนตนเองในการประเมิน ซึ่งทั้งที่จริงแล้วสถานศึกษามีข้อมูลและปฏิบัติตามตัวบ่งชี้อย่างถูกต้อง เนื่องจากสถานศึกษาคิดว่าข้อมูลเหล่านั้นไม่ใช่ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ ในทางกลับกันบางตัวบ่งชี้สถานศึกษาเลือกให้คะแนนตนเองในการประเมินเพราะคิดว่าข้อมูลเหล่านั้น คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ

3. การเข้าใจความหมายของคำที่สื่อไม่ตรงกัน โดยเฉพาะการสื่อทางเดียวอย่างเอกสารต่าง ๆ ซึ่งคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ก็ถือเป็นสื่อชนิดหนึ่งจึงอาจเกิดการตีความหมายที่ผิดพลาดขึ้นได้จากผู้อ่านหรือสถานศึกษา เช่นตัว

บ่งชี้ที่ 19 จิตสาธารณะของครู เกณฑ์ที่ 3 ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งติดธงหรือแจ้งการสอดแนมให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board) ซึ่งในความเป็นจริงตาราง “ส่วนกลาง” ในกลุ่มสาระ สามารถเป็นสิ่งใดก็ได้ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงตามคำว่างส่วนกลาง จะด้วยเทคโนโลยีชนิดใดก็ได้ อย่างเช่น กระดาษ กระดานดำ กระดานปักหมุด เว็บไซต์ โปรแกรม หรือแม้แต่กลุ่มสื่อโซเชียลมีเดียอย่าง Line ซึ่งมีเกณฑ์ข้อค้นพบนี้มีข้อกำหนดเพียงทุกคนต้องมีส่วนร่วมต้องเข้าถึงได้และเข้าถึงสะดวก รวมถึงทุกคนต้องร่วมรับรู้มีการติดตามตลอดเวลา

นอกจากนี้ สิ่งที่น่าสนใจจากการทดลองใช้คู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 3 คือ ลักษณะของคะแนนการประเมินที่โรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนการประเมินสูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	ได้คะแนนการประเมิน	53 คะแนน
โรงเรียนขนาดกลาง	ได้คะแนนการประเมิน	46 คะแนน
โรงเรียนขนาดใหญ่	ได้คะแนนการประเมิน	42 คะแนน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	ได้คะแนนการประเมิน	38 คะแนน

โดยเฉพาะด้านที่มีคะแนนแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด คือ มาตรฐานด้านหลักสูตร และด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์สถานศึกษาประกอบการสังเกต พบว่า เกิดขึ้นจากข้อดีของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กทำให้จำนวนครูมีน้อยและเกิดการติดต่อสื่อสารพูดคุยกันบ่อยครั้งมีความเป็นกันเองสูง เมื่อเกิดปัญหาที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งในการตรวจสอบหลักสูตรก็เช่นกันการที่ครูมีน้อยจึงทำให้ช่วยเหลือดูแลส่วนที่ไม่เข้าใจแก่กันได้ง่าย และง่ายต่อการติดตามรายงานการพัฒนา/ ตรวจสอบหลักสูตร ส่วนด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ นั้น พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีบันทึกการซ่อมบำรุง และการวางแผนงบประมาณที่ชัดเจน อาจเกิดขึ้นจากอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีจำนวนน้อยการดูแลรักษารวมถึงการจัดเก็บลายลักษณ์อักษรในการดำเนินงานแต่ละอย่างไม่เกิดความวุ่นวายสับสน ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลจึงสามารถจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและค้นหารายละเอียดหลักฐานได้ง่าย ซึ่งตรงข้ามกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่ถ้าหากไม่กำหนดกฎระเบียบการจัดการดูแลและจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบก็จะส่งผลให้เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกิดการสูญหายขึ้นได้ นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กยังอาจได้รับงบประมาณที่ไม่มากนักจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบจึงเป็นที่มาของการได้คะแนนในมาตรฐานที่ 4 ในด้านงบประมาณสูง ส่วนองค์ประกอบผู้ปกครองโรงเรียนขนาดเล็กก็จะได้เปรียบมากกว่าตรงที่ครูสามารถจดจำเด็กนักเรียนได้เกือบทุกคนสามารถติดตามดูแลพฤติกรรมได้ง่ายและมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ผลการตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ ของคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

การตรวจสอบมาตรฐานตัวบ่งชี้ ของคู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภายหลังจากนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ไปทดลองใช้ โดยการประเมินความเหมาะสม ของตัวบ่งชี้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การใช้ประโยชน์ 2) ความเป็นไปได้ 3) ความเหมาะสมในกฎระเบียบจรรยาบรรณ/ จรรยาบรรณและความปลอดภัย และ 4) ความถูกต้อง พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านการใช้ประโยชน์มีผลคะแนน การตรวจสอบในระดับสูงมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.62 4.57 และ 4.55 ตามลำดับ ส่วนด้าน ความเป็นไปได้มีผลการคะแนนตรวจสอบในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.27 สอดคล้องกับ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดย พบว่า ผลการประเมินรูปแบบ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าองค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมี ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยเมื่อจำแนกผลการตรวจสอบตามปัจจัยที่กำหนด ได้ผลดังนี้

1. ด้านการใช้ประโยชน์ของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

จากผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมมีการใช้ประโยชน์เฉลี่ย 4.55 มีระดับการใช้ ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีการใช้ ประโยชน์อยู่ในระดับสูงมากยกเว้นมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรที่อยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มี ความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 ครูมีค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.60 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.54 และ โดยมาตรฐานที่ หลักสูตรมีการใช้ประโยชน์ต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 4.39 ทั้งนี้เพราะมาตรฐานที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น พัฒนาขึ้นจากความต้องการจำเป็นที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ข้อมูลหลักมีความต้องการให้ เกิดขึ้นในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ตัวบ่งชี้หรือมาตรฐานจึงมีความครอบคลุม ในส่วนของความต้องการในตัวบ่งชี้ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน ตัวบ่งชี้จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ประกอบกับการผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญหลายท่านทำให้มาตรฐานที่กำหนดมีความ สอดคล้องกับความเป็นจริงและเกิดประโยชน์อย่างชัดเจน

2. ด้านความเป็นไปได้ของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

จากผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงเฉลี่ย 4.27 มีระดับความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้จริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.37 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.30 และมาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยมาตรฐานที่ หลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้จริงต่ำที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.93 ทั้งนี้เพราะมาตรฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี และความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นจริง ประกอบกับการกำหนดตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ให้อยู่บนพื้นฐานของตัวบ่งชี้ที่สามารถวัดค่าหรือบันทึกผลได้ ทำให้สามารถค้นหาหลักฐานตามความเป็นจริงในการพิสูจน์ข้อมูลค้นพบที่ต้องการในแต่ละตัวบ่งชี้ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้คะแนนด้านความเป็นไปได้ของมาตรฐานอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้การสร้างตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยยังคำนึงให้อยู่ในบริบทที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ โดยบริบทใดที่ไม่สามารถดำเนินการโดยสถานศึกษาก็จะเน้นย้ำให้เห็นเด่นชัด อย่างเช่น บัณฑิตจำนวน การรับนักเรียน หรือการกำหนดวันสอบแข่งขันที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและเอาใจใส่จากภาครัฐในการแก้ไขปัญหา

3. ด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัยของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

จากผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมเฉลี่ย 4.57 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครุมีค่าเฉลี่ย 4.62 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความเหมาะสมในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.39 ทั้งนี้เพราะตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คำนึงถึงพื้นฐานความเหมาะสมด้านการเปิดเผยข้อมูลของผู้ที่นำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในไปใช้ โดยข้อมูลที่ใช้ต้องแสดงนั้นต้องไม่เป็นข้อมูลที่เป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ หรือถ้าเปิดเผยแล้วอาจส่งผลเสียต่อสถานศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อม โดยข้อมูลส่วนใหญ่ที่ต้องการเป็นเพียงบันทึกต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นต้องแสดงตัวเลขอย่างชัดเจน เช่น การใช้งบประมาณ หรือแผนการใช้จ่าย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในคู่มือมีระดับคะแนนด้านความเหมาะสมในกฎระเบียบจริยธรรม/ จรรยาบรรณและความปลอดภัยของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ในระดับสูง

4. ด้านความถูกต้องของมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

จากผลการสำรวจ พบว่า ในภาพรวมมีความถูกต้องเฉลี่ย 4.62 มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของมาตรฐาน พบว่า ทุกมาตรฐานมีความถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้นมาตรฐานหลักสูตรที่มีความถูกต้องอยู่ในระดับสูง โดยมาตรฐานที่มีความถูกต้องสูงที่สุด คือ มาตรฐานที่ 4 ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.74 รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 2 ครูมีค่าเฉลี่ย 4.64 และมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนมาตรฐานที่ 3 หลักสูตรความถูกต้องในระดับต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.43 ทั้งนี้เพราะมีเหตุผลเดียวกับข้างต้น คือ มาตรฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพัฒนาขึ้นจากการประยุกต์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของระดับอุดมศึกษา และผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญหลายท่านทำให้มาตรฐานที่กำหนดมีความถูกต้อง และสอดคล้องกับความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. การนำคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ไปประยุกต์ใช้ ควรนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับตัวแบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากคู่มือระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการสร้างมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ขึ้นจากความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจมีในตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานเดิมหรือไม่ก็ได้ ซึ่งคู่มือเป็นส่วนขยายให้เห็นถึงปัจจัยที่มีความสำคัญและมีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาในอันดับต้น ๆ เพื่อให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยพัฒนาได้อย่างตรงความต้องการตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรเริ่มต้นพัฒนาในด้านจำนวนการรับ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ (ของนักเรียน) การพัฒนาความรู้ความสามารถ (ของครู) การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส และงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. ในการวิจัยครั้งถัดไปผู้วิจัยอาจนำมาตรฐานการประกันคุณภาพศึกษาที่ทางภาครัฐกำหนด (สมศ.) มาเปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ซึ่งอาจพบปัญหาตัวบ่งชี้ที่ไม่ตรงกันของแต่ละสถานศึกษา เนื่องจากตัวบ่งชี้ที่ภาครัฐกำหนดมีเพียง

มาตรฐานในด้านใหญ่เท่านั้น ไม่ได้กำหนดตัวบ่งชี้ย่อยทั้งหมด สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงต้องเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง และปัญหาด้านขนาดเนื้อหาการวิจัยที่มีขอบเขตกว้างแล้วซับซ้อนเกินไป

2. ในการวิจัยครั้งถัดไปผู้วิจัยอาจเปรียบเทียบหรือรวบรวมรูปแบบการประกันคุณภาพศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์และเป็นมาตรฐานในแบบเดียวกัน

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2540). *การวิจัยปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2556). *สรุปข้อมูล อบท. ทั่วประเทศ*. เข้าถึงได้จาก: <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp> 2556.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 15 มาตรฐาน 65 ตัวบ่งชี้*. ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 4 มาตรฐาน ประกาศ ณ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559*. เข้าถึงได้จาก <http://www.opec.go.th/ckfinder/userfiles/files/KN/scan0037.pdf>.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2557). *บรรยายสรุปจังหวัดนนทบุรี: ข้อมูลด้านสังคม*. เข้าถึงได้จาก http://www.nonthaburi.go.th/narrative_summary/part2.pdf
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2557). *เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ayutthaya.go.th/Ayu/Ayutthaya2557.pdf>
- กาญจนา วัฒนา. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชนพรการพิมพ์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมสร วงษ์รักษา. (2540). *การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับ. ความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการ*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จรัสศักดิ์ สุจิรานุธรรม. (2547). *ปัญหาการประกันคุณภาพในสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์จา จันทเลิศ. (2548). *การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จังหวัดนนทบุรี. (2556). *รายงานสถานการณ์ทางสังคม จังหวัดนนทบุรี 2556: ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของจังหวัดนนทบุรี*. เข้าถึงได้จาก http://www.nonthaburi-m-society.go.th/news_other/20.11.56.pdf
- จรัส นองมาก. (2542). สมศ. ไม่ใช่ตำรวจจับผู้ร้าย. *สานปฏิรูป*, 40(20), 63-66.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2556). *เอกสารหมายเลข 4 รูปแบบการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 19(1), 87-114 ,
- ชัยพจน์ รังงาม. (2549). *การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา*. คุษณินิพนธ์การศึกษาคุษณินิพนธ์บัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนนทบุรี. (2551). *รายชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ/กิ่งอำเภอ เทศบาล อบต. และขนาดพื้นที่อำเภอ เทศบาล อบต. ในแต่ละอำเภอ*. เข้าถึงได้จาก http://203.151.46.31/Chocolate/Program45/A090101.php?id_topic=A0901
- จิตติทรัพย์ พระแก้ว. (2545). *การประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพายัพ.
- ณิชนน ด่ายจันทร์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ทิถาวรณ เลขวัฒนา. (2551). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธงไชย บุญเรือง. (2547). รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์. (2543). การพัฒนาองค์กร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาคด้วยการวิเคราะห์อภิธานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2549). การประเมินอภิธาน: แนวคิดและหลักการ. วารสารการประเมินอภิธาน วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้, 4, 3-20.
- นวพรรณี นามพุทธ. (2555). รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ปรียญานิพนธ์ครุศาสตรคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิตย์ ไรจน์รัตนวานิชย์. (2548). การศึกษาวិเคราะห์และออกแบบระบบการตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. คุษฎีนิพนธ์การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนาแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษรา ผ่องใส. (2550). การประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตการอาชีวศึกษาภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพฤทธิ์ สุขไย. (2553). รายงานการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนกลุ่มเร่งรัดคุณภาพ โดยระบบบริหารจัดการด้วยวงจร PDCA. ตาก: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทาก เขต 1.

- ประไพพรรณ ยศกลาง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านโนนสัง อำเภอเสีดา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2558). หลักการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิเชฐร์ วันทอง. (2548). รายงานวิจัย การพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน
วัดศรีสโมสร อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท. ชัยนาท: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ชัยนาท.
- พูนสุข หิงคานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชร แก้วดวงดี. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ส่งเสริมต่อคุณภาพการศึกษา
ของโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพชรรัตน์ ประเสริฐศิลป์ วันเพ็ญ ภู่ทับทิม และ อรวรรณ จันทร์ยานนท์. (2551). แนวทางการปฏิบัติ
ที่ดีของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิษณุโลก เขต 2: ศึกษากรณี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวังทอง.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประกันคุณภาพ
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนตรี บุญทศ. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการประกันคุณภาพภายในที่ส่งผลต่อ
คุณภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- รัตนภรณ์ สมบูรณ์. (2544). สภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2547). การประเมินอภิमान. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 31, 10-13.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553, สิงหาคม). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไข
การเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. เล่ม 127
ตอนพิเศษ 97 ง.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525* (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- รุ่งนภา จิตร โรจนรักษ์. (2549). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2549*. กรุงเทพฯ:
ศูนย์การศึกษาเปรียบเทียบ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา.
- ละมุน รอดขวัญ. (2555). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ตอนบน*. คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วารินทร์ สีนสูงสุด. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.
- วิกิพีเดีย. (2557). *จังหวัดนนทบุรี*. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนนทบุรี>
- วิฑูรย์ หนูขาว (2552). *ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วิชาการ, กรม. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- วิชัย ต้นศิริ. (2553). *คำอธิบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: รัญญาชน.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ โสดา. (2546). *กรณีศึกษากระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในวิชาวุธ
วิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาน มาตย์ภูธร. (2542). *การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงาน
ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมเกียรติ บุญรอด. (2550). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2545). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.
- สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. คุณวุฒินิพนธ์ครุศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมมาตร สนทมิโน. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้หลักสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการบริหารเชิงสมดุล*. คุณวุฒินิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. *วิชาการ*, 1, 33-35.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2550). *การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก*. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมาน อัสวภูมิ. (2552). *เส้นทางสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 10). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). *รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). *ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย: ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มกราคม 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน*. กรุงเทพฯ: วิ.พี.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ก). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (เล่มที่ 1) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ข). *การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (เล่มที่ 2) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ค). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (เล่มที่ 3) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ง). *การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา (เล่มที่ 4) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 จ). *การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (เล่มที่ 5) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ฉ). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (เล่มที่ 6) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ช). *การจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา (เล่มที่ 7) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554 ช). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (เล่มที่ 8) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (เล่มที่ 8) ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *วิกฤตการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่มที่ 1-7*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2541). *สุขบัญญัติแห่งชาติคณะกรรมการสูงศึกษา*. นนทบุรี: กองสูงศึกษา.
- สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. (2553). *แผนปฏิบัติการ สพป.นศ.1 ประจำปี 2553*. นครศรีธรรมราช: สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *มาตรฐานการศึกษา: ตอนที่ 1*. กรุงเทพฯ: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สภาการศึกษา สำนักอำนวยการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). *คู่มือการอบรมเพื่อรับการทดสอบคัดเลือกผู้ประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: หน่วยฝึกอบรม สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ม.ป.ท.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สิรินธร สินจินดาวงศ์. (2552). *การพัฒนาและประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมินอภิมาน สำหรับ ประเมินรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. คุษณินพนธ์ครุศาสตรคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยเส็ง.
- สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ. (2545). *สถิตินอนพารามตริก*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- สุทธนู ศรีไสย. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพค์ จันทวานิช. (2547). *พฤติกรรมรวมหมู่ในสังคมและวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2550). *การพัฒนาแบบจำลองเพื่อรับรองผู้ประเมินภายนอกในการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2538). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). *รายงานการวิจัยระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). *การประเมินความต้องการจำเป็น ใน ประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน และการจัดโครงการประเมิน หน่วยที่ 7* (หน้า 49-111). นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์. (2550). *การพัฒนาแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพ การศึกษาระบบมัลติคอมบัลดริจ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษณินบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *วิธีทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

- อัญชลี สารรัตน์. (2558). การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Needs assessment) เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 34, 1-2.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- อำนาจ เถาตระกูล. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาไทย. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2, 13-31.
- อำรุง จันทวานิช. (2544). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารข้าราชการครู*, 19, 5-9.
- Alkin, M. C., & Christie, C. A. (2004). An evaluation theory tree. In M. C. Alkin (Ed.), *Evaluation roots tracing theorists' views and influences* (pp. 12-65). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Anne, G., & Evans, J. (1998). *Reflecting on school management*. Philadelphia: Falmer.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1982). *Urban sociology: A systematic introduction*. New York: F. E. Peacock.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Bugg, K. A. (2001). Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools. *Dissertation Abstracts International*, 61, 4330-A.
- Cascio, W. F. (1992). *Managing human resources* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Cuttence, P. (1994). *Consumer evaluation of quality management and quality assurance systems for schools*. Sydney: Australian Quality Council.
- Dale, E., & Michelon, L. C. (1994). *Managing quality* (2nd ed.). New York: Prentice-Hall.
- Dessler, G. (2000). *Human resource management* (8th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and function in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 12, 192-193.
- Ellis, R. (1993). Quality assurance for university teaching: Issues and approaches. In R. Ellis (Ed.), *Quality assurance for university teaching* (pp. 3-15). Buckingham: the Society for Research into Higher Education & Open University Press.
- Floit, D. J. (2000). *The effects of the quality assurance external review on Illinois school reform*. Illinois: The Illinois State University Press.

- Hick, J. O. (1986). *Information system in business: An introduction*. New York: West.
- Hill, R. (1998). Quality assurance continuous quality improvement and health care. *Document in Quality Assurance Seminar*, 2, 12-15.
- Hoy, W. K., & Cecil, G. M. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice* (4th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Juran, J. M. (1993). *Quality planning and analysis* (3rd ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Keeves, P. J. (1988). *Model and model building education research methodology and measurement: An international handbook*. Oxford: Pergamon.
- Kerlinger, F. N. (1988). *Investigación del comportamiento* (2nd ed.). México: McGraw-Hill.
- Kirkpatrick, D. L. (1978). Evaluation in-house training programs. *Training and Development Journal*, 32(9), 6-9.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. M. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Lai, F. (2006). The impact of school quality and social interactions on student performance: Insights from the middle school education reform in Beijing's eastern city district. *Dissertation Abstracts International*, 66, 3040-A.
- Lewis, R. G., & Douglas, H. S. (1994). *Total quality in higher education*. Florida: St Licie.
- Lim, D. (1999). Quality assurance in higher education in developing countries. *Assurance and Evaluation in Higher Education*, 24, 379-390.
- Liston, C. (1999). *Managing quality and standard*. Buckingham: Open University Press.
- Madaus, G. F., Scriven, M. S., & Stuffledeam, D. L. (1984). *Evaluation models viewpoint on educational and human services evaluation*. Hingham: Kluwer Academic.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in education*. London: Longman.
- Mondy, W. R., & Noe, R. M. (1990). *Personnel: The management of human resources*. Massachusetts: Allyn and bacon.
- Murgatroyd, S., & Morgan, C. (1994). *Total quality management and the school*. Buckingham: The Open University Press.
- Ngwenya, T. H. (2004). Quality assurance in South African higher education and its implementation at the University of Durban-Westville. *Masters Abstracts International*, 42, 1442.

- Owen, J. M. (1993). *Program evaluation forms and approach*. Sydney: South Wood.
- Parsons, C. (1994). *The politics and practice of quality*. London: David Fulton.
- Provus, M. N. (1971). *Discrepancy evaluation for educational program improvement and assessment*. Berkely, CA: McCutchan.
- Sallis, E. (2002). *Total quality management in education* (3rd ed.). London: Kogan Page.
- Scriven, M. (1967). *The methodology of evaluation*. Chicago: Rand McNally.
- Scriven, M. (1991). *The methodology of evaluation in perspectives of curriculum evaluation*. Chicago: Rand McNally & Company.
- Scriven, M. (2003). Evaluation theory and metatheory. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds). *International handbook of educational evaluation* (pp. 15-30). Boston: Kluwer Academic.
- Shadish, W. R. (1998). Evaluation theory is who we are. *American Journal of Evaluation*, 19(1), 1-19.
- Shoderback, P. P. (1990). *Management system: Consideration*. Boston: Richard D. Irwin.
- Stake, R. E. (1967). *The countenance of educational evaluation*. Illinois: Center for Instructional Research and Curriculum Evaluation, University of Illinois.
- Stake, R. E. (1974). *Nine approaches to educational evaluation*. Illinois: University of Illinois Press.
- Stake, R. E. (1978). The case study method in social inquiry educational researcher. *Educational Researcher*, 7(2), 5-8.
- Stebbing, L. (1993). *Quality assurance: The route to efficiency and competitiveness* (3rd ed.). London: Ellis Harwood.
- Steiner, E. (1988). *Edocology*. Sydney: NSW.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The methodology of meta-evaluation as reflected in meta-valuations by the Western Michigan University evaluation center. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 14(1), 95-125.
- Stufflebeam, D. L. (2001). *Evaluation models: New direction for evaluation*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L., & Madaus, F. K. (1973). *Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation* (2nd ed.). Boston: Kluwer Academic.

- Tosi, H. L., & Carroll, S. J. (1982). *Management*. New York: John Wiley and Sons.
- Welch, P. (1967). The use of fast Fourier transform for the estimation of power spectra: A method based on time averaging over short, modified periodograms. *IEEE Transactions on Audio and Electroacoustics*, 15(2), 70-73.
- Wetherbe, J. C. (1988). *System and analysis and design* (3rd ed.). New York: West.
- Willer, D. (1986). *Scientific sociology: Theory and method*. Englewood Cliff, N J: Prentice-Hall.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments: A practical guide*. Thousand Oaks: Sage.
- Woolfolk, A. E. (1990). *Educational psychology* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Yamane, T. (1970). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). ToKyo: John Weatherhill.
- Yorke, M. (1997). This way QA. *Quality Assurance in Evaluation*, 5, 97-100.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเพื่อให้ การศึกษามีคุณภาพหลายรูปแบบ มีความหลากหลายตามแต่หน่วยงานต้นสังกัดจะกำหนดขึ้น โดยที่ สถานศึกษา มีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเอง คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอันนำไปสู่การกำหนดให้มี มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ซึ่งการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญ กับการจัดการศึกษา 2 ประการ คือ 1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็น มาตรฐานเดียวกันและ 2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไป ในทิศทางใด

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ผลที่ได้รับกลับไม่สอดคล้องกับการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยข้อมูล ผลสำรวจและการจัดอันดับการศึกษาของ World Economic Forum (WEF)-The global competitiveness report 2012-2013 พบว่า กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ที่มีปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมและอุดมศึกษาอยู่ในระดับต่ำเป็นอันดับรั้งท้าย ประเทศกัมพูชา (อันดับที่ 6) และเวียดนาม (อันดับที่ 7) คือ ประเทศไทย (อันดับที่ 8) (<http://km-cml.net>) เห็นได้ว่าการพัฒนาด้านการจัดการศึกษาของไทยยังมีข้อบกพร่องที่ชี้ชัดถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรซึ่งแตกต่างจากกฎและระเบียบการศึกษา ที่กำหนดไว้ (คุณภาพการจัดการศึกษา, 2556 อ้างถึงใน ดารารัตน์ จันทร์กาย, 2557)

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานหรือมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ที่พบในแต่ละ โรงเรียน รวมถึง การแสดงผลการประเมินคุณภาพกับคุณภาพของผู้เรียนแตกต่างกันที่พบได้จากผลคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายงานของ โรงเรียนที่ไม่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา หลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50

ระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถือว่าเป็นรากฐานของการศึกษาที่นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ หรือ ตามคำในภาษาอังกฤษ คือ Quality assurance (QA) หมายถึง การรับรองถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ซึ่ง Cuttence (1994, p. 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ เป็นการวางแผนที่มีระบบ ที่รวมไปถึงการปฏิบัติตามระบบตามที่ได้วางแผนไว้ (Stebbing, 1993, p. 19) ทำให้สามารถควบคุมกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติการได้ (Juran, 1993, p. 565) ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความน่าเชื่อถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีมาตรฐานด้านคุณภาพตามที่ได้วางแผนไว้ (Hill, 1998, pp. 12-15) และการประกันคุณภาพ หมายถึง ความพยายามในการที่จะจัดการและบริหารสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในกรอบ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงสิ่งที่เปลี่ยนแปลงโดยเป็นการเทียบเคียงเพื่อให้เกิดความมีคุณภาพต่อผลลัพธ์นั้น (Liston, 1999, p. 10) เน้นลดการเสียหาย แต่เพิ่มการปรับปรุงให้มีการเปลี่ยนที่ดีขึ้น

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2542, หน้า 8) ได้กำหนดองค์ประกอบหลักของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control-QC) เป็นกระบวนการดำเนินการ เพื่อการพัฒนา เข้าสู่คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย (1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผลผลิต บัณฑิตและกระบวนการ ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา และ (2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้

2. การตรวจสอบทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal quality audit and intervention) คือ กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School self evaluation) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา (2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และ

(3) การกำหนดมาตรฐานการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยทั้งหมดเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นต้องจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษา เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

3. การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา คือ กระบวนการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิด โดยมุ่งการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา แม้ว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการไม่แตกต่างจากระบบประกันคุณภาพในภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือ เป็นระบบที่รับประกันคุณภาพเหมือนกัน แต่อาจมีกระบวนการแตกต่างกัน

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 โดยท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลเอกดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ) ได้มีการลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ไปแล้วนั้น มีจำนวน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน (1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ 2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถจำแนกรายละเอียด ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.1.1 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

1.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.1.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

1.1.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตร

1.1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

1.1.6 ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับ กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

1.2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย

1.2.3 ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย

1.2.4 สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

2.3 การวางแผนและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัด

การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมี ประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

คำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง คือ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับ

การประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานต้นสังกัด

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกการรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การปฏิรูปการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อการศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิต และสังคมอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมให้มีศักยภาพและคุณภาพ

การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบัน กับ สภาพที่ต้องการควรจะเป็นในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 3 หมายถึง สถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี และพระนครศรีอยุธยา จำนวนรวม 47 โรงเรียน (ภาคผนวก ฉ)

การประเมินความต้องการจำเป็นในระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบัน กับ สภาพที่ต้องการควรจะเป็นในอนาคต หรืออีกนัยหนึ่ง คือ สภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยเป็นการประเมินเฉพาะภายในสถานศึกษาเป็นหลัก ประกอบด้วยองค์ประกอบ นักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 2

ระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และตัวบ่งชี้คุณภาพ ได้พัฒนามาจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ นักวิชาการ และครูผู้สอน สรุปสังเคราะห์เป็นระบบ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินเป็นร่างครั้งที่ 1 ก่อนดำเนินการตรวจสอบตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีการเคลฟายจากผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 17 คน เพื่อรวบรวมทัศนะความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ระบบ โดยขอความร่วมมือกับ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ เขต 3 เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงเป็นขั้นตอนสุดท้าย ก่อนนำเสนอเป็นระบบที่สมบูรณ์ ตามเอกสารฉบับนี้

คำอธิบายระบบและกลไกประกันคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

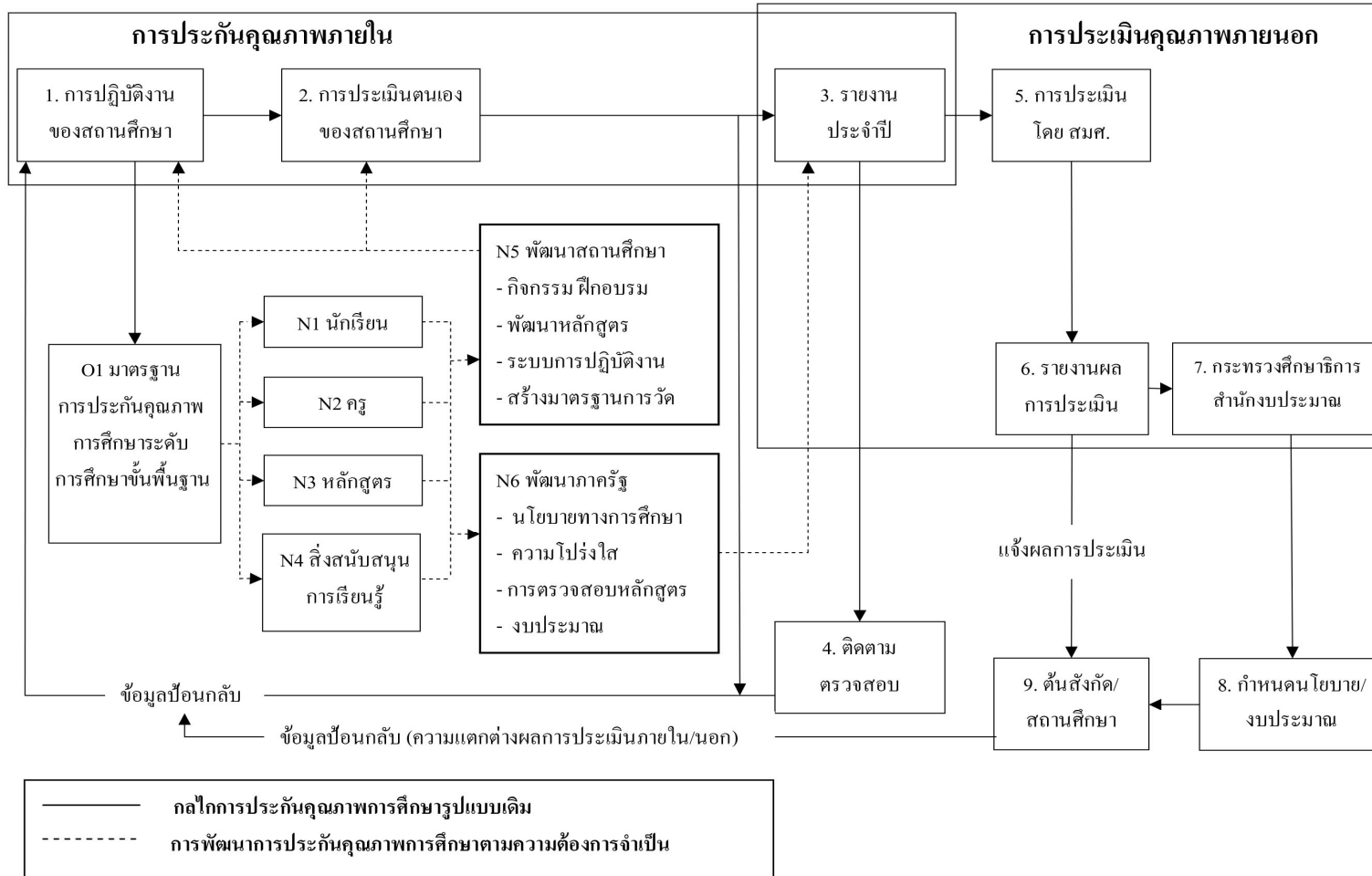
จากการศึกษาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการศึกษาเอกสารทฤษฎีทางด้านการประกันคุณภาพ ในระยะแรกทำให้ได้ร่างระบบประกันคุณภาพประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. การประกันคุณภาพภายใน คือ การกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานต้นสังกัด

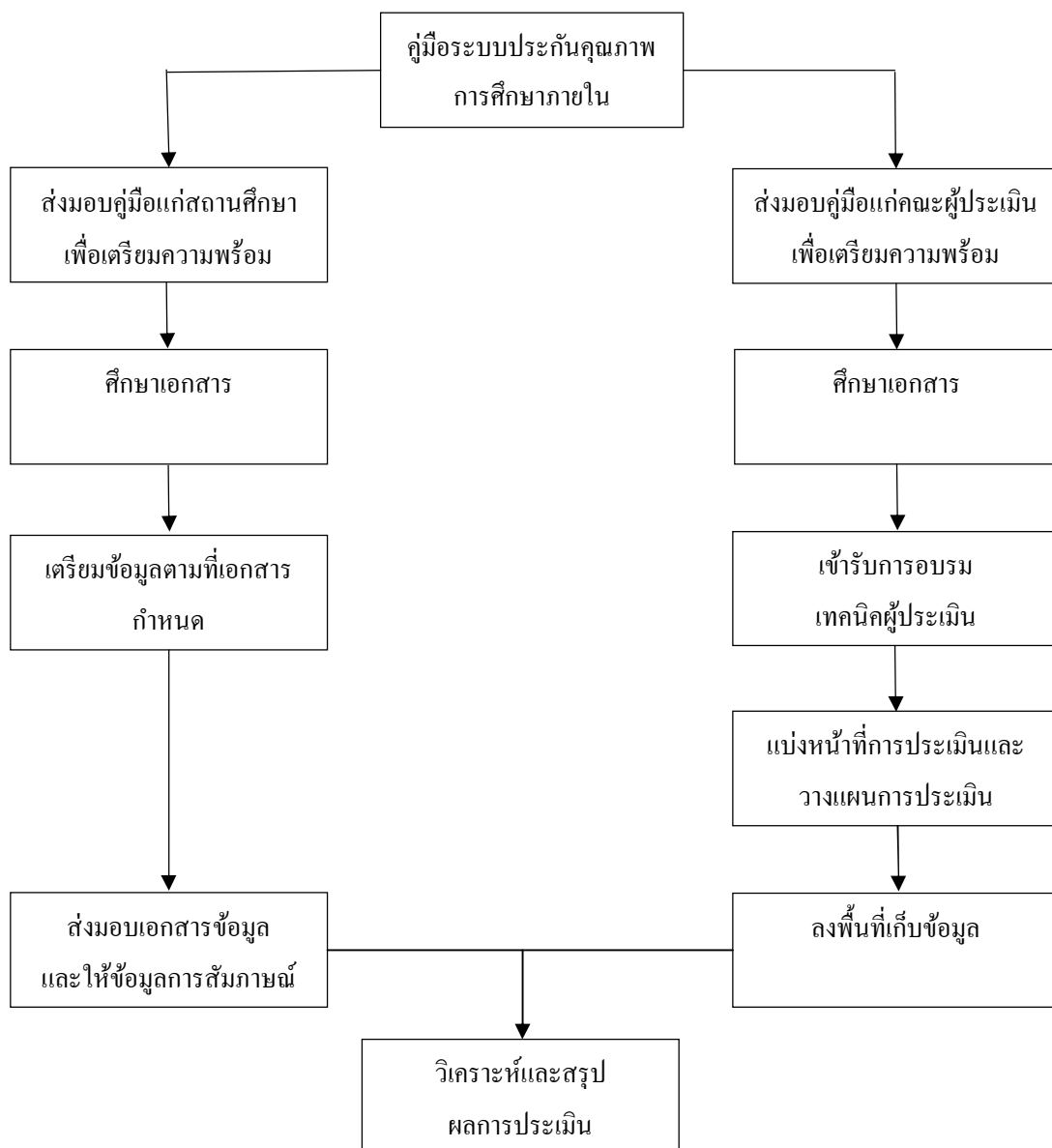
2. การประกันคุณภาพภายนอก คือ การกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี (5 ปี) นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ การประกันคุณภาพภายนอก คือ สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) หรือเรียกโดยทั่วไปว่า
สมศ. และเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก ทุกสถานศึกษาทั้งระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ เป็นหน่วยงานสำหรับการประเมิน
คุณภาพภายนอกสถานศึกษาทั่วทุกแห่งของประเทศไทย

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น
และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา และความสะดวก
ในการพัฒนารวมถึงการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาไปปรับใช้ ดังนั้น ประเภทของ
การประกันคุณภาพสถานศึกษาจะมุ่งเจาะจงศึกษาเฉพาะประเภทการประกันคุณภาพภายในเป็น
หลัก สามารถแสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 ได้ดังภาพที่ 1

ภาพภาคผนวก ก-1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

หมายเหตุ รายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละขั้นสามารถดูเพิ่มเติมโดยละเอียดได้จาก ตอนที่ 3 แผนงาน และกิจกรรมในการเตรียมการประเมินการศึกษาภายใน

ภาพภาคผนวก ก-2 แผนการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาภายในเชิงปฏิบัติการ (Action plan)

ตอนที่ 3

แผนงานและกิจกรรมในการเตรียมการประเมินการศึกษาภายใน

หลักการและเหตุผล

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน ซึ่งในปัจจุบัน พบว่า สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาในระบบของประเทศไทยยังคงเป็นสภาพปัญหาที่สะสมเรื้อรังต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพการศึกษาไม่มีคุณภาพ อีกทั้งปัญหาประการหนึ่งของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็มิได้เป็นไปตามกระบวนการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หากแต่เป็นการปฏิบัติเพียงเพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามเวลาและยังคงเป็นรูปแบบการปฏิบัติงานที่ไม่เข้มแข็งและมีได้มุ่งเน้นการสร้างระบบคุณภาพ ให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง โดยผลสัมฤทธิ์ทางการในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมมีค่าคะแนนเฉลี่ยได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุที่ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. เพื่อทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา)

วิธีดำเนินการ

เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามอบบรรยาย หลักสูตรอบรมมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตามแนวทางการวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3” (ตามหลักสูตรที่กำหนดขึ้นด้านล่าง)

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2560

วันจันทร์ที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2560

เวลา	08.30-10.30 น.	บรรยายแนวคิดหลักการประกันคุณภาพ
	10.30-10.45 น.	พักย่อยช่วงเช้า
	10.45-12.00 น.	บรรยายการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้และเกณฑ์
	12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00-14.30 น.	ฝึกวางแผนการประเมิน
	10.30-10.45 น.	พักย่อยช่วงบ่าย
	14.45-16.30 น.	นำเสนอแผนการประเมินคุณภาพระดับเขตพื้นที่
	16.30-17.00 น.	กล่าวสรุปและปิดการอบรม

หมายเหตุ: กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ตอนที่ 4

คุณสมบัติผู้ประเมิน และเทคนิคการประเมิน

การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือยอมรับในสังคม พร้อมทั้งจะรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากิจการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาจึงควรดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยในระยะแรกเน้นเฉพาะการตรวจสอบคุณภาพ ต่อมาเมื่อสถานศึกษาต่าง ๆ คืบคลานระบบการประกันคุณภาพศึกษามากขึ้นก็จะพัฒนาสู่การประเมินคุณภาพในระยะต่อไป สำหรับวัตถุประสงค์และแนวทางการประเมินคุณภาพมีดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ระบบและกลไกกำกับการควบคุมคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบของคุณภาพของหน่วยงาน
2. เพื่อตรวจสอบว่า หน่วยงานมีการปฏิบัติตามระบบกลไกควบคุมคุณภาพที่กำหนด โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้คุณภาพ
3. เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพที่กำหนดเมื่อเทียบกับผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา
4. เพื่อให้ข้อคิดเห็น จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่กำหนด

คุณสมบัติของคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน

คุณสมบัติเฉพาะ

1. มีประสบการณ์การสอน/ การทำงานภายในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเป็นผู้บริหาร หรือนักวิชาการ หรือเป็นบุคคลภายนอก ที่มีความเชี่ยวชาญในด้าน/ สาขาที่ประเมิน
2. ผ่านการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบ/ ประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ เคยทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ/ ประเมินคุณภาพ
3. มีความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษา
4. มีความเชื่อมั่นในระบบประกันคุณภาพการศึกษา

5. มีความเข้าใจกระบวนการทำงานของสถานศึกษา องค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

คุณสมบัติทั่วไป

1. มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม
2. มีทักษะในการติดต่อสื่อสารอย่างกัลยาณมิตร
3. มีทัศนคติที่กว้างและลึก
4. มีความหนักแน่นสุ่มรอบคอบ
5. มีทักษะในการคิด วิเคราะห์
6. มีความโปร่งใสและเป็นกลาง

องค์ประกอบของคณะผู้ประเมินคุณภาพ

องค์ประกอบของคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยม ประกอบด้วย ประธานกรรมการและเลขานุการ รวมจำนวน 10-12 คน โดยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ของประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพ
 - 1.1 ศึกษารายงานการประเมินตนเอง (Self-assessment report: SAR)
 - 1.2 กำกับดูแลการตรวจเยี่ยมหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
 - 1.3 ร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพสรุปผลการประเมินเป็นระยะ ๆ
 - 1.4 เป็นประธานพิจารณาผลการประเมิน
 - 1.5 แจ้งผลการประเมินอย่างไม่เป็นทางการด้วยวาจาต่อหน่วยงาน
 - 1.6 ให้คำแนะนำและชี้ประเด็นสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาแก่หน่วยงาน
 - 1.7 กำกับการจัดทำและส่งรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้อง
2. หน้าที่ของคณะผู้ประเมินคุณภาพ
 - 2.1 ศึกษารายงานการประเมินตนเอง (SAR)
 - 2.2 ร่วมกับประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพ กำหนดการตรวจเยี่ยมหน่วยงาน
 - 2.3 ตรวจเยี่ยมหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
 - 2.4 ร่วมสรุปผลการประเมินเป็นระยะ ๆ
 - 2.5 ร่วมสรุปผลการประเมิน
 - 2.6 ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพ
 - 2.7 ร่วมในการพิจารณาผลการประเมิน
 - 2.8 รับผิดชอบในผลการประเมินและเขียนรายงาน

3. หน้าที่ของเลขานุการ

3.1 วางแผนจัดทำกำหนดการตรวจเยี่ยมหน่วยงานร่วมกับคณะผู้ประเมินคุณภาพโดยการปรึกษาหารือกับหน่วยงานและติดต่อ/ประสานงานการประเมินคุณภาพของหน่วยงาน

3.2 รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะผู้ประเมินคุณภาพ

3.3 ประสานงานการประเมินให้สอดคล้องสัมพันธ์กันไม่ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการแยกย้ายกันประเมินเฉพาะเรื่อง

3.4 ติดตามการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา
หมายเหตุ: ในกรณีที่สถานศึกษาและผู้ประเมินอนุญาตให้มีผู้สังเกตการณ์ร่วมอยู่ในคณะ ผู้ประเมินให้ประธานเป็นผู้กำหนดบทบาทของผู้สังเกตการณ์และให้ประธานแจ้งบทบาทผู้สังเกตการณ์แก่สถานศึกษาโดยขอให้ผู้สังเกตการณ์ถือจรรยาบรรณเช่นเดียวกับผู้ประเมินคุณภาพ

การแต่งตั้งคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน

หลักเกณฑ์การแต่งตั้งผู้ประเมินคุณภาพภายใน

1. เป็นบุคลากรภายในหน่วยงาน/ สถาบันหรือเป็นบุคลากรภายนอกที่หน่วยงานเชิญ
2. หลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ให้สถานศึกษาแต่งตั้งผู้ประเมิน ฯ จากทะเบียน ผู้ประเมินคุณภาพที่ผ่านการอบรมผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้การแต่งตั้งผู้ประเมินคุณภาพอาจเสนอโดยหน่วยงานหรือสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม

หลักการในการประเมินตามองค์ประกอบและดัชนีบ่งชี้คุณภาพ

ผู้ประเมินคุณภาพประเมินตามวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. มีระบบและกลไกในการกำกับควบคุมคุณภาพในแต่ละองค์ประกอบ
2. มีการปฏิบัติตามระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพที่กำหนดโดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพ
3. ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพตามองค์ประกอบและดัชนีที่กำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษา

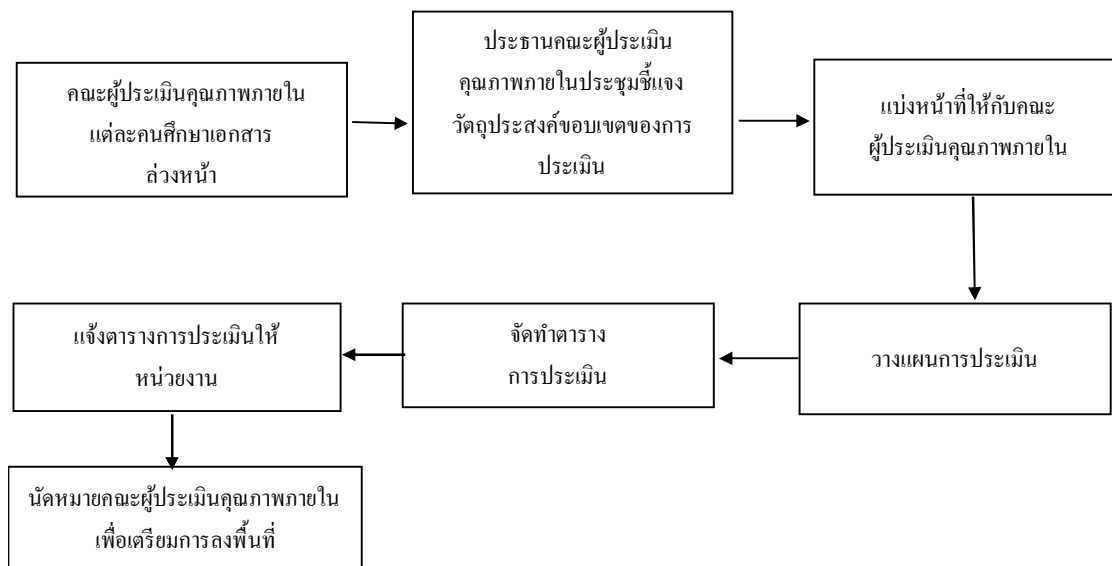
ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการก่อนการประเมิน ระหว่างการประเมิน และหลังการประเมิน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการประเมิน

การวางแผนการประเมิน

1. ผู้ประเมินคุณภาพในแต่ละคนศึกษาเอกสาร SAR และเอกสารที่เกี่ยวข้องตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ ขอบเขตวิธีการในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้คณะผู้ประเมินทราบพร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ SAR ของหน่วยงานเพื่อสรุปประเด็นข้อสงสัยและหาข้อมูลเพิ่มเติมในเบื้องต้น
3. แบ่งหน้าที่ให้ผู้ประเมินภายในแต่ละคนได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด
4. คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน วางแผนการประเมินร่วมกันตลอดจนปรึกษาหารืออภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานและกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน ให้ไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจใช้ออกสารเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งประเด็นคำถามตลอดจนกำหนดแหล่งข้อมูลที่ต้องการ
5. จัดทำตารางการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้หน่วยงานที่ถูกประเมินทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน เพื่อให้หน่วยงานสามารถนัดหมายบุคคลที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในต้องการสัมภาษณ์หรือจัดเตรียมเอกสารที่ผู้ประเมินคุณภาพภายในต้องการเพิ่มเติมหรือแจ้งหน่วยงานย่อยที่ผู้ประเมินประสงค์จะเข้าประเมินตลอดจนสามารถเตรียมการด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ
6. นัดหมายคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในเพื่อลงพื้นที่ในหน่วยงานที่รับการประเมิน
7. ประสานงานกับหน่วยงาน/ สถาบันที่ขอรับการประเมินเพื่อขอการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อประหยัดเวลาในการประเมิน

สรุปขั้นตอนการเตรียมการก่อนการประเมิน

ภาพภาคผนวก ก-3 สรุปขั้นตอนการเตรียมการก่อนการประเมิน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระหว่างการประเมิน

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับหน่วยงานเพื่อทราบวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ประเมินคุณภาพภายใน ผู้บริหาร และบุคลากรของหน่วยงาน

รายละเอียดของการประชุมชี้แจงประกอบด้วย

1.1 ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในแนะนำคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในและแจ้งวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายใน

1.2 หน่วยงานแนะนำทีมบริหารและสรุปรายงานสถานการณ์ปัจจุบันตลอดจนแนวทางพัฒนาของหน่วยงาน

1.3 ประธานคณะผู้ประเมินแจ้งตารางการประเมินและชี้แจงวิธีการประเมินให้หน่วยงานเข้าใจให้ชัดเจน เช่น ประเมินจากเอกสาร บันทึกการสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติงานการสังเกตการทำงาน

1.4 คณะผู้ประเมินขอความอนุเคราะห์สิ่งอำนวยความสะดวกจากหน่วยงาน เช่น ห้องประชุม/ ผู้นำทาง/ ผู้ประสานงานในพื้นที่รวมถึงห้องทำงานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ Internet, Intranet และ LCD projector

2. พบผู้บริหารเพื่อสัมภาษณ์ขั้นต้นเกี่ยวกับปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ แผนดำเนินงานของผู้บริหารและอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินการบริหารจัดการของผู้บริหาร

3. ตรวจสอบเอกสารเพิ่มเติมจากการศึกษาขั้นต้นที่ได้ศึกษาวิเคราะห์จาก SAR และเอกสารที่เกี่ยวข้องและในส่วนใดที่คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน พบว่า มีบางประเด็นที่มีข้อสงสัยหรือต้องการหาข้อมูลเพิ่มเติมสามารถตรวจสอบจากเอกสารข้อมูลทางสถิติและอื่น ๆ ที่หน่วยงานจัดเตรียมไว้

4. คณะผู้ประเมินตรวจสอบเยี่ยมตามหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ในพื้นที่ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบเอกสาร โครงการสอน/ สื่อการสอนในพื้นที่ปฏิบัติ รวมทั้งตรวจสอบอาคาร สถานที่ ห้องเรียน และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

5. คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสรุปผลการประเมินในแต่ละวันเพื่อทราบความคืบหน้าของการประเมินร่วมปรึกษาหารือในประเด็นที่ไม่แน่ใจเพื่อให้สรุปผลการรายงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้นการเขียนรายงานควรให้ผู้ประเมินคุณภาพภายในแต่ละคนกร่างรายงานตามงานที่ได้รับมอบหมายและนำข้อมูลนั้นมาสังเคราะห์ร่วมกัน โดยมีการทบทวนอภิปรายจนได้ข้อสรุปร่วมกัน

6. พบผู้บริหาร เพื่อขอความคิดเห็นหรือยืนยันผลลัพธ์ของข้อมูลบางประเด็นเพื่อให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน มีความมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับ เพื่อนำมาสรุปผลการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้องชัดเจนตรงตามเป้าหมาย

7. รายงานผลการประเมินขั้นต้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยเชิญผู้บริหารหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมฟังผลการประเมินของคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน ในการรายงานผลควรประกอบด้วยเนื้อหาและขั้นตอนดังนี้

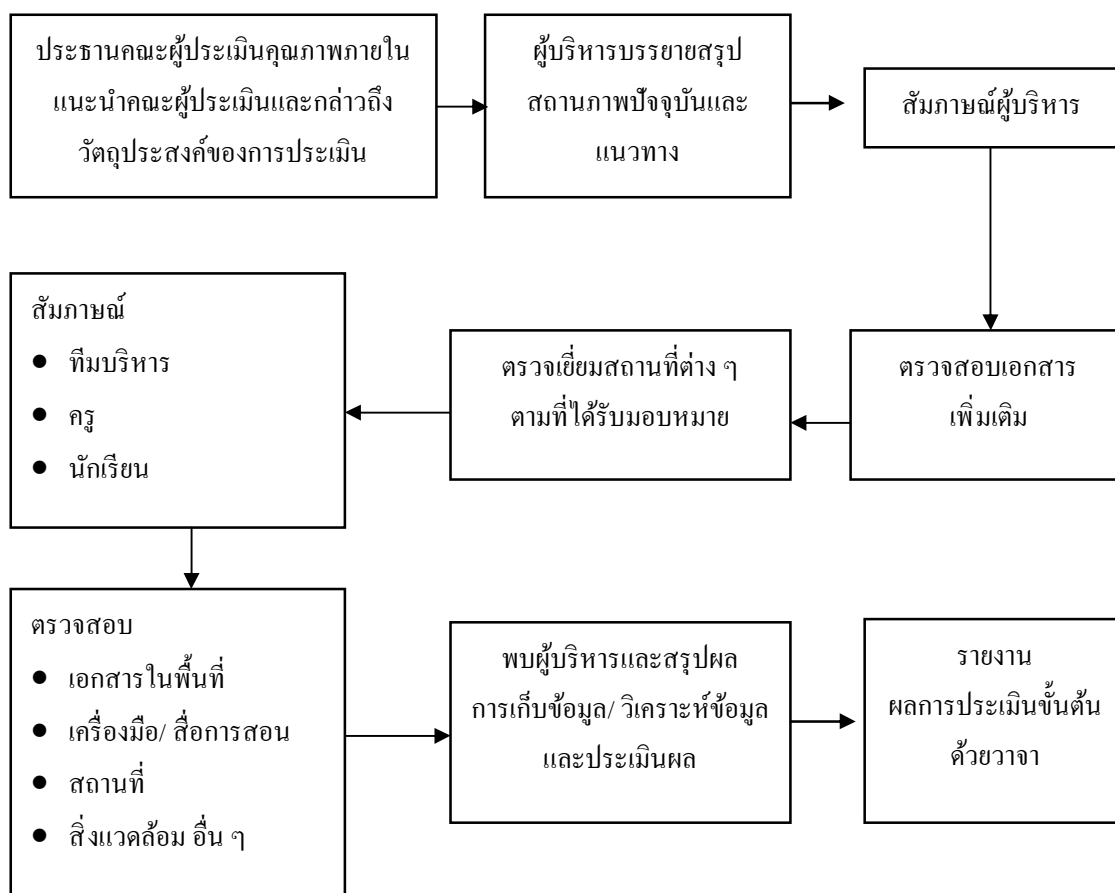
7.1 ขอบเขตที่ให้ความร่วมมือและให้ความอนุเคราะห์ระหว่างการประเมิน

7.2 ย้ำถึงวัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพการศึกษา

7.3 นำเสนอผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบและให้คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่มีการซักถาม

7.4 ประธานคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสรุปผลในภาพรวม

สรุปขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการประเมิน

ภาพภาคผนวก ก-4 สรุปขั้นตอนการดำเนินการระหว่างการประเมิน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการภายหลังการประเมิน

1. วิเคราะห์และสรุปผลการประเมินเพื่อเขียนรายงาน

- 1.1 วิเคราะห์ว่าหน่วยงานมีระบบและกลไกการดำเนินงานตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา
- 1.2 วิเคราะห์ว่าแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานสอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ แผนงานของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้
- 1.3 วิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้เป็นไปตามเกณฑ์และได้มาตรฐาน
- 1.4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาตลอดจนเสนอแนวทางในการเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดที่ควรพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

2.1 การเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจะต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลและหาหลักฐานประกอบพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางเพื่อการพัฒนา

2.2 การเขียนรายงานจะต้องเป็นการเขียนตามสภาพข้อเท็จจริงประมาณ 5-15 หน้า โดยสรุปประเด็นสั้น ๆ ให้ได้ใจความชัดเจน

2.3 รายละเอียดของเอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ประกอบด้วยรายชื่อกomiteeผู้ประเมินคุณภาพภายใน วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา (แยกตามองค์ประกอบ) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหน่วยงาน

2.4 ส่งรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงานให้กับผู้เกี่ยวข้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

บทบาทของหน่วยงานที่รับการประเมินคุณภาพภายใน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการประเมิน

การประสานงานกับคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน

1. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

2. จัดส่งรายงานการประเมินตนเองและเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้

คณะผู้ประเมิน อย่างน้อย 2 สัปดาห์ ก่อนวันรับการประเมิน

3. แจ้งรายชื่อผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานกับคณะผู้ประเมิน ให้คณะผู้ประเมินทราบ ทั้งนี้ผู้ประสานงานต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในหน่วยงานดีทั้งด้านการดำเนินงานและการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ประสานงานกับตัวแทนของคณะผู้ประเมิน เพื่อร่วมเตรียมแผนการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การจัดตารางเวลาเข้าประเมิน การให้ข้อมูลที่คณะผู้ประเมินต้องการเพิ่มเติมก่อนการประเมินการนัดหมายต่าง ๆ เป็นต้น

5. ควรจัดทำฐานข้อมูลและเครือข่าย ๆ เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถตรวจสอบและศึกษาได้สะดวก

การเตรียมเอกสารอ้างอิงประกอบการประเมิน

1. ข้อมูลที่นำเสนอในเอกสารอ้างอิงแต่ละฉบับควรเป็นข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกับที่เสนอในรายงานการประเมินตนเอง

2. ชื่อและหมายเลขเอกสารตลอดจนสาระในเอกสาร ต้องตรงกับชื่อหมายเลขและสาระที่ระบุในรายงานการประเมินตนเอง
3. หากเอกสารที่อ้างถึงเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารชุดใหญ่ให้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งในการระบุว่าเอกสารหรือข้อความที่กล่าวถึงอยู่ที่ใด เช่น ทำแถบกระดาษสีแยกหน้ากระดาษ หรือระบายสีเน้นข้อความ เป็นต้น
4. เอกสารที่เป็นแผ่นปลิวหรือแผ่นพับอาจจัดเย็บเป็นเล่มบาง ๆ ไว้หรือใส่แฟ้มไว้กับการสูญหายหรือหลงอยู่กับเอกสารชุดอื่น
5. จัดเตรียมคอมพิวเตอร์และการต่อเชื่อมที่สมบูรณ์ หากเอกสารอ้างอิงอยู่ในเว็บไซต์หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใด ๆ
6. การนำเสนอเอกสารในช่วงเวลาประเมินอาจทำได้ในสองแนวทาง คือ จัดเอกสารอยู่ในที่ปกติในกรณีนี้ต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะเรียกดูเอกสารได้จากผู้ใดหน่วยงานไหน ชื่อหรือหมายเลขเอกสารอะไรหรืออาจจัดในแนวทางที่สอง คือ นำเอกสารมารวมไว้ที่เดียวกันในห้องทำงานของคณะผู้ประเมินการนำเสนอเอกสาร ในแนวทางนี้เป็นที่นิยมกว่าแนวทางแรกเพราะสามารถเรียกหาเอกสารได้เร็วและดูความเชื่อมโยงในเอกสารฉบับต่าง ๆ ได้ในคราวเดียว การจัดเอกสารในแนวทางที่สองควรจัดให้เป็นระบบ ที่สะดวกต่อการเรียกใช้ อาทิ มีการรวบรวมเอกสารแยกตามองค์ประกอบคุณภาพ และเรียงตามลำดับหมายเลขไว้ในกล่องโดยมีบัญชีรายชื่อเอกสารกำกับชัดเจน

การเตรียมบุคลากร

1. ควรเตรียมบุคลากรทั้งหมดในหน่วยงาน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านการประชุม สัมมนา ฯลฯ ทั้งนี้ควรครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้
 - 1.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพในประเด็นที่สำคัญ ๆ อาทิ การประเมินคุณภาพ คือ อะไร มีความสำคัญต่อการพัฒนาหน่วยงานอย่างไร ขั้นตอนการประเมินคุณภาพเป็นเช่นไร
 - 1.2 ชักชวนความเข้าใจต่อการดำเนินการกิจของหน่วยงานว่าสอดคล้องกับปรัชญา วัฒนธรรมวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และให้ผลอย่างไร
 - 1.3 เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายซักถามแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความกระจ่างในการดำเนินงานของหน่วยงานในทุกประเด็นเพื่อความร่วมมือที่ดี
 - 1.4 ย้ำเน้นให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่าการประกันคุณภาพ คือ การกิจประจำของทุกคน ที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง

2. การเตรียมบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ผู้ประสานงานในระหว่างการตรวจเยี่ยม จำเป็นต้องมีบุคลากร 1-3 คนคอยประสานงานระหว่างคณะผู้ประเมินกับบุคลากร/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ประสานงานควรเตรียมตัว ดังนี้

2.1 ทำความเข้าใจทุกกิจกรรมของแผนการประเมินอย่างถ่องแท้

2.2 ทำความเข้าใจกับภารกิจของหน่วยงานให้ดีเพราะเมื่อผู้ประเมินข้อมูลเพิ่มเติมอื่นใดต้องทราบว่าการติดต่อใครหน่วยงานใด

2.3 มีรายชื่อสถานที่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ที่คณะผู้ประเมินจะเชิญมาให้ข้อมูล

2.4 ประสานงานล่วงหน้ากับผู้ที่จะให้ข้อมูลว่าจะเชิญมาเวลาใด ห้องใด หรือพบกับใคร

2.5 เมื่อมีปัญหาในการอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ประเมิน สามารถประสานงานแก้ไข ได้ทันที

การเตรียมสถานที่สำหรับคณะผู้ประเมิน

1. จัดเตรียมห้องทำงานและโต๊ะที่กว้างพอสำหรับวางเอกสารจำนวนมาก โดยเป็นห้องที่ปราศจากการรบกวนขณะทำงาน

2. จัดเตรียมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ที่คณะผู้ประเมินต้องการใช้พร้อมอุปกรณ์เครื่องเขียนในห้องทำงาน

3. จัดเตรียมโทรศัพท์พร้อมหมายเลขที่จำเป็นไว้ในห้องทำงานหรือบริเวณใกล้เคียง

4. ห้องทำงานควรอยู่ใกล้กับที่จัดเตรียมอาหารว่าง/ อาหารกลางวันตลอดจนบริการสาธารณูปโภคอื่น ๆ

5. ควรประสานงานกับคณะผู้ประเมินเพื่อทราบความต้องการพิเศษใด ๆ เพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการระหว่างการประเมิน

1. เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมรับฟังคณะผู้ประเมินชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินในวันแรกของการประเมิน

2. บุคลากรพึงปฏิบัติงานตามปกติระหว่างการประเมิน แต่เตรียมพร้อมสำหรับการนำเยี่ยมชมหรือตอบคำถามของคณะผู้ประเมิน

3. จัดให้มีผู้ประสานงานทำหน้าที่ตลอดช่วงการตรวจเยี่ยม เพื่อประสานงานกับบุคคล/ หน่วยงานที่คณะผู้ประเมินต้องการข้อมูลและเพื่อนำการเยี่ยมชมหน่วยงานภายในตลอดจนอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

4. ในกรณีที่คณะผู้ประเมินทำงานต่อหลังเวลาราชการ ควรมีผู้ประสานงานส่วนหนึ่งอยู่
อำนวยความสะดวก

5. บุคลากรทั้งหมดควรมีโอกาสรับฟังการให้ข้อมูลป้อนกลับจากคณะผู้ประเมินเมื่อ
สิ้นสุดการประเมินตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามหรือขอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ตาม
ความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการหลังการประเมิน

1. ผู้บริหารหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องนำผลการประเมินเข้าสู่การประชุม/ สัมมนาต่าง ๆ
เพื่อวางแผนพัฒนา/ ปรับปรุงการดำเนินการภารกิจอย่างเป็นทางการต่อไป โดยอาจจัดทำเป็น
แผนปฏิบัติการในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็ง ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ
กำหนดเวลาเริ่มต้น-สิ้นสุดกิจกรรม งบประมาณสำหรับแต่ละกิจกรรม ตลอดจนผู้รับผิดชอบ
กิจกรรมเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถติดตามตรวจสอบผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2. พิจารณาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ โดยแสดงให้เห็นว่าหน่วยงาน
ชื่นชมผลสำเร็จที่เกิดขึ้นและตระหนักว่าผลสำเร็จทั้งหมดมาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

3. หน่วยงานอาจพิจารณาให้ข้อมูลย้อนกลับแก่คณะผู้ประเมิน เพื่อประโยชน์
ในการพัฒนา ผู้ประเมินคุณภาพภายในต่อไป

วิธีการและเทคนิคประเมินคุณภาพการศึกษา

วิธีการประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย

1. ประเมินจากเอกสาร

ในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานผู้ประเมินคุณภาพ สามารถทำได้โดยใช้
ตารางการประเมินที่หน่วยงานจัดทำขึ้น หรือคณะผู้ประเมินคุณภาพอาจวางแผนจัดทำขึ้นมาใหม่
เป็นแนวทางว่าควรประเมินอะไรบ้าง และเมื่อได้ข้อมูลประกอบจากแหล่งต่าง ๆ แล้ว ให้ใช้
ตัวบ่งชี้ ที่หน่วยงานกำหนดในการพิจารณาว่า หน่วยงานมีการดำเนินการหรือไม่ หรือ
ทำการประเมินโดยการอ่านส่วนสาระของรายงานการประเมินตนเองและผู้อ่านจับประเด็นได้ข้อความ
ที่สะท้อนสิ่งที่ได้ดำเนินการหรืออยู่ระหว่างการดำเนินการ หรือที่มีปรากฏเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ
การประเมิน

2. ประเมินจากการสัมภาษณ์

ผู้ที่ประเมินคุณภาพจะต้องรู้จักการตั้งคำถามที่ดีเพื่อให้การประชุมและการสัมภาษณ์
ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผู้ประเมินคุณภาพต้องกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกระตือรือร้นที่จะตอบ
คำถาม การตั้งคำถามควรมีคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด

3. ประเมินจากการสังเกต

การสังเกตประกอบด้วย การรับฟังและการเยี่ยมชมสถานที่จริง ซึ่งจะนำไปสู่การอ้างถึงการค้นหาข้อมูลหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อจะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่เขียนไว้ในรายงาน รวมทั้งการวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา

ข้อควรคำนึงในการสังเกต

1. อย่าเชื่อข้อมูลที่มีทันทีและด่วนสรุปโดยไม่หาข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่หาข้อมูลที่จะทดสอบสิ่งที่อ้างถึง
2. ให้ตระหนักอยู่เสมอว่าความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยม หรือความลำเอียงส่วนบุคคลจะมีผลต่อการสังเกต

เทคนิคการประเมินคุณภาพ

ทักษะหรือศิลปะที่จำเป็นที่ผู้ประเมินจะต้องมีในการประเมิน ได้แก่

1. ทักษะ/ ศิลปะในการอ่าน
2. ทักษะ/ ศิลปะในการสัมภาษณ์และการตั้งคำถาม
3. ทักษะ/ ศิลปะในการฟัง
4. ทักษะ/ ศิลปะในการสังเกต
5. ทักษะ/ ศิลปะในการบันทึก

1. ทักษะ/ ศิลปะการอ่านรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

การอ่านรายงานการประเมินตนเองต้องอ่านอย่างละเอียด วิเคราะห์และบันทึกในรายละเอียด ที่จะเอื้อต่อการประเมินภาคสนาม แต่ต้องไม่มากและละเอียดจนเกินความจำเป็น ควรบันทึกด้วยภาษาที่ทั้งผู้บันทึกและผู้อ่านเข้าใจได้ไม่ยาก ในการวิเคราะห์รายงานต้องวิเคราะห์ทั้งความสอดคล้องและเนื้อหา ดังต่อไปนี้

1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนของหัวข้อรายงานการประเมินตนเองตั้งแต่ปก คำนำ สารบัญข้อมูลเบื้องต้นของสถาบัน สรุปผลการประเมินตนเอง รายละเอียดการประเมินตนเองตามองค์ประกอบเอกสารสนับสนุน

1.2 ตรวจสอบความสอดคล้องและวิเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง

- 1.2.1 มีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยหรือไม่
- 1.2.2 ใช้ระบบคุณภาพตามหน่วยเหนือที่รับผิดชอบกำหนดหรือไม่

- 1.2.3 มีความสอดคล้องกันของตัวบ่งชี้คุณภาพในแต่ละองค์ประกอบหลัก/
องค์ประกอบย่อยหรือไม่
- 1.2.4 มีความสอดคล้องของตัวบ่งชี้คุณภาพกับผลการดำเนินงานหรือไม่
- 1.2.5 มีความสอดคล้องของผลการดำเนินงานและเอกสารสนับสนุนหรือ
หลักฐานอื่น ๆ หรือไม่
- 1.2.6 มีเอกสารสนับสนุน/ หลักฐานที่เพียงพอและเชื่อถือได้หรือไม่ จะขอคูอะไร
สังเกตอะไรหรือถามอะไรเพิ่มเติม
- 1.2.7 มีค่าที่เป็นนามธรรม เช่น เพียงพอ เหมาะสม ประสิทธิภาพ เป็นระยะ ฯลฯ
หรือไม่ ถ้ามีต้องถามบุคลากรของหน่วยงานว่าหมายถึงอะไรและบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุ
- 1.2.8 ใช้หลักการคุณภาพในการแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาและส่งเสริมจุดแข็งหรือไม่
- 1.2.9 แผนและการดำเนินงานของทุกองค์ประกอบตอบสนองหรือสนับสนุนต่อ
วิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมายของหน่วยงานนั้น ๆ หรือไม่
2. ทักษะ/ ศิลปะในการสัมภาษณ์และการตั้งคำถาม
สิ่งที่ผู้ประเมินพึงคำนึงตลอดเวลาก็คือ
- 2.1 ไม่มีผู้ใดขอการถูกประเมิน (ไม่ว่าจะเลี่ยงไปใช้คำอื่น เช่น การสำรวจ/
การเยี่ยมชม/ การตรวจเยี่ยมแทนคำว่าประเมินก็ตาม)
- 2.2 ไม่มีผู้ใดต้องการให้ข้อบกพร่องถูกตรวจพบที่หน่วยงานตนเอง ดังนั้น
ผู้ถูกประเมินแทบทุกคนมักจะมีความรู้สึกที่คล้าย ๆ กัน คือ ความวิตกกังวล ความประหม่า
ความกลัว ความตื่นเต้น และขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง
- 2.3 ปฏิกริยาของผู้ถูกประเมินที่มักพบเสมอในการสัมภาษณ์ก็คือ
- 2.3.1 ไม่ยอมเปิดใจหรือให้สัมภาษณ์อย่างไม่เต็มใจเนื่องจากกลัวว่า
ความบกพร่องจะถูกตรวจพบ
- 2.3.2 ตอบไม่ตรงคำถาม (โดยอาจที่จะไม่ได้ตั้งใจตอบเพื่อทำลายเวลาของ
ผู้ประเมินจะได้ตรวจไม่พบข้อบกพร่องของหน่วยงานตนเอง หรืออาจตอบไม่ตรงคำถามเพราะ
ประหม่าหรือตื่นเต้นเกินไปจนไม่เข้าใจคำถาม)
- 2.3.3 ตื่นเต้นเกินไปจนหาเอกสารที่ผู้ประเมินต้องการไม่พบ หรืออาจแสวงหา
เอกสารไม่พบเพื่อทำลายเวลาผู้ประเมิน
- 2.3.4 ตอบในสิ่งที่ตนเองทำไม่ได้ (ผู้ถูกประเมินมักมีแนวโน้มที่จะตอบในสิ่งที่
ควรทำ แต่ความจริงแล้วไม่ได้ทำเพื่อเอาใจผู้ประเมินหรือเพื่อให้ผู้ประเมินรู้สึกประทับใจโดยเข้าใจ
เอาว่าหากทำเช่นนั้นแล้วทำให้ผู้ประเมินพอใจและตรวจไม่พบข้อบกพร่องของหน่วยงาน)

2.3.5 แสดงให้ผู้ประเมินเห็นว่าตนเองยุ่งอยู่กับงานตลอดเวลา เช่น มีโทรศัพท์เข้ามาตลอดเวลา ผู้ประเมินที่ดีจึงควรเข้าใจความรู้สึกของผู้ถูกประเมินทุกคนและควรมีศิลปะในการสัมภาษณ์เพื่อให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ข้อมูลที่เป็นความจริงที่สุดและเป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน สามารถทำให้เขายอมรับข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนอย่างเต็มใจและรู้สึกได้รับประโยชน์จากการประเมินและที่สำคัญที่สุดจะต้องไม่เป็นการทำลายความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพของผู้ถูกประเมิน แต่การสัมภาษณ์ที่ดีจะต้องเป็นการกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ประเมินที่ดีควรสร้างบรรยากาศการสัมภาษณ์ให้เป็นกัลยาณมิตร ผู้ถูกประเมินไม่ควรรู้สึกว่าตนเองโดนซักไซ้ซักฟอกเหมือนจำเลยในศาล ไม่ควรมีความรู้สึกอึดอัดคับข้องใจหรือถูกกล่าวโทษถูกตำหนิถูกดูหมิ่นจากผู้ประเมินหรือรู้สึกอับอายเพื่อนฝูงผู้ร่วมงาน การประเมินที่สร้างสรรค์ควรดำเนินไปในลักษณะที่ผู้ประเมินร่วมกับผู้ถูกประเมินช่วยกันค้นหาข้อบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนาของระบบงานหรือระบบคุณภาพเพื่อค้นหาโอกาสพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น โดยที่ผู้ถูกประเมินรู้สึกเต็มอกเต็มใจและรู้สึกว่า การประเมินนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์

เทคนิคในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์อาจแบ่งเป็น 2 ระยะ

1. ระยะเปิดใจ การประเมินที่ดีไม่ควรเริ่มต้นในขณะที่ผู้ถูกประเมินยังรู้สึกว่าตนเองไม่พร้อมหรือใจยังปิดอยู่ ดังนั้น ผู้ประเมินที่ดีจึงไม่ควรเริ่มต้นด้วยคำถามเชิงประเมินตั้งแต่ต้น แต่ควรเริ่มต้น ด้วยการแนะนำคณะผู้ประเมินหรืออาจชวนคุยในเรื่องทั่วไปเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ก่อนก็ได้ อย่างไรก็ตามผู้ประเมินไม่ควรใช้เวลานานนักในการพูดคุยในลักษณะดังกล่าวเมื่อรู้ว่าคู่สนทนาพร้อมจะถูกสัมภาษณ์ควรนำเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการ เนื่องจากส่วนใหญ่คุ้นเคยกันอยู่แล้วจึงอาจไม่ต้องแนะนำตัวแต่ก็ควรชวนพูดคุยในเรื่องที่เสริมสร้างความสัมพันธ์เล็กน้อย เพื่อให้ผู้ถูกประเมินปรับตัว หลังจากนั้นก็อธิบายวัตถุประสงค์ของการประเมิน
2. ระยะค้นหาความจริง ระยะนี้จำเป็นต้องใช้การผสมผสานระหว่างศิลปะในการตั้งคำถามศิลปะในการฟัง และศิลปะในการสังเกต กลยุทธ์ในการค้นหาความจริง บางครั้งการประเมินคุณภาพก็อาจจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์บ้าง โดยเฉพาะในกรณีผู้ประเมินใหม่ 'ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร กลยุทธ์ที่น่าสนใจ และแนะนำในการประเมิน เช่น

2.1 กลยุทธ์แกเล็งโง่ หมายความว่า ให้เราลืมความเป็นผู้เชี่ยวชาญของเราทิ้งไปให้หมด ทำตัวเหมือนว่าเราไม่มีความรู้อะไรเลยในสิ่งที่เรากำลังจะประเมินและเราให้กำลังใจเขา แล้วให้เราฟังว่าเขาทำงานกันอย่างไร สาธิตให้เราดูว่าทำงานกันอย่างไร ระหว่างที่เขาเล่าไปเรื่อย ๆ

หน้าที่ของเราก็คือ ขอคู่มือสารหรือหลักฐานเป็นระยะ ๆ และคอยตั้งคำถามแบบคนไม่รู้ ซึ่งกลยุทธ์ง่าย ๆ แบบนี้ ทำให้เราได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและได้เห็นข้อบกพร่องโดยอัตโนมัติ บ่อยครั้ง เช่นกันคำถามแบบคนไม่รู้เรื่องจะทำให้เขากระตุ้นและถูกคิดและเห็นข้อบกพร่อง หรือ โอกาสพัฒนาของเขาเอง โดยที่ผู้ประเมินไม่ต้องพูดเอง

2.2 กลยุทธ์ของสาวเชือก หมายถึง ให้เริ่มต้นจากเหตุการณ์หนึ่ง แล้วค่อย ๆ สาวเรื่องราวตามไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งสิ้นสุดปลายเชือก

ลักษณะการตั้งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์มีหลายลักษณะ ได้แก่

1. คำถามปลายเปิด เป็นคำถามในลักษณะกว้าง ๆ ผู้ตอบสามารถตอบได้หลายลักษณะ ข้อดีของคำถามลักษณะนี้ คือ ผู้ถามจะไม่รู้สึกรู้สึกอึดอัด และรู้สึกสบายใจที่จะเล่าให้ผู้ประเมินฟัง แต่ข้อเสียก็คือ คำตอบที่ได้รับอาจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้ประเมินอยากได้ผู้ตอบอยากอาจตอบยืดเยื้อเกินความจำเป็น และหากใช้ลักษณะนี้ไปเรื่อย ๆ จะทำให้ได้ข้อมูลเพียงผิวเผินไม่เจาะลึก

2. คำถามแบบค้นหา เป็นคำถามปลายเปิดแบบหนึ่ง เพียงจำกัดวงของคำตอบให้อยู่ในเรื่องที่ต้องการ ข้อดีของคำถามลักษณะนี้ คือ ช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเพาะมากขึ้นผู้ตอบสามารถตอบได้ตรงประเด็นขึ้น

3. คำถามแบบมีเงื่อนไข เป็นคำถามที่มีสถานการณ์ประกอบ ข้อดีของคำถามลักษณะนี้ คือ สามารถใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวได้ กระตุ้นให้ผู้ถูกประเมินได้ความคิดและค้นพบโอกาสพัฒนา หรือจุดอ่อนในระบบคุณภาพได้ อย่างไรก็ตามหากคำถามไม่ดี เงื่อนไขที่ยกมาไม่เหมาะสม อาจทำให้ผู้ถูกประเมินเกิดความรู้สึกว่ากำลังถูกตำหนิว่าระบบงานของเขาไม่ดีและมีข้อผิดพลาด

4. คำถามปลายปิด เป็นคำถามที่จะได้คำตอบที่เฉพาะเพียงสั้น ๆ เช่น ใช่/ ไม่ใช่/ มี/ ไม่มี ข้อดีของคำถามลักษณะนี้ คือ ได้ข้อมูลที่เฉพาะ ชัดเจนแน่นอน แต่มีข้อเสีย คือ ได้รับข้อมูลน้อย และถ้าไม่ระวังน้ำเสียงที่ใช้หรือลักษณะคำถามที่ติดกัน 4-5 ครั้ง ผู้ถูกถามจะรู้สึกอึดอัดคล้ายกับถูกทนายซักและมีความรู้สึกเกร็งในคำตอบ เพราะเกรงว่าจะตอบผิด ผู้ประเมินจึงควรหลีกเลี่ยงใช้ลักษณะคำถามเพื่อยืนยันข้อมูลภายหลังการใช้คำถามปลายเปิด หรือคำถามแบบค้นหาแล้วเท่านั้น หรือ เป็นคำถามที่นำไปสู่ลักษณะอื่น อย่าใช้ลักษณะชนิดนี้ติดต่อกันหลายครั้ง

5. คำถามเชิงขอร้อง เป็นคำถามที่คล้าย ๆ เป็นคำสั่งอย่างสุภาพ เพื่อขอร้องหรือขอให้ผู้ประเมินกระทำอะไรบางอย่าง ลักษณะนี้มีประโยชน์มาก เพราะจะให้ผู้ประเมินได้เห็นหลักธรรมว่ามีการถือการปฏิบัติตามระบบที่เขียนไว้จริง

6. คำถามชี้แนะ เป็นคำถามที่มีคำตอบอยู่ใกล้ตัว คำถามลักษณะนี้มีข้อเสีย คือ เป็นการชี้แนะ ผู้ประเมินมากไป ทำให้ได้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง จึงควรหลีกเลี่ยง แต่ก็มีข้อดี

อยู่บ้าง คือ ในกรณี ผู้ประเมินประหม่อมมาก ๆ จนตอบไม่ได้และรู้ว่าเป็นสิ่งที่เขาปฏิบัติอยู่แล้ว ก็อาจใช้ลักษณะคำถามนี้เพื่อทำให้ผู้ตอบหายประหม่อมและเกิดความหมั่นใจ

7. ลักษณะคำถามชวนทะเลาะ เป็นคำถามที่ทำให้ผู้ถูกถามรู้สึกว่าถูกกล่าวหาหรือเป็นฝ่ายผิด คำถามลักษณะนี้ผู้ประเมินห้ามถามเด็ดขาด เพราะจะทำให้เสียวัตถุประสงค์ทันที อย่าลืมนว่าการประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินระบบและกลไก ไม่ใช่ตัวบุคคลหรือฝ่ายงาน

เทคนิคการตั้งคำถาม/ ข้อสงสัย

1. เตรียมประเด็นคำถามและถามตามประเด็น เพื่อควบคุมไม่ให้ออกนอกเรื่อง
2. ตั้งคำถามที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ตรงประเด็น
3. ถามให้ตรงกับผู้รับผิดชอบ
4. ควรใช้คำถามปลายเปิด ไม่ควรใช้คำถามชี้แจงนำ
5. ไม่ถามเชิงเปรียบเทียบกับสถาบัน/ หน่วยงานอื่น
6. ไม่ถามคำถามที่ทำให้เกิดความแตกแยกในหน่วยงาน
7. ค้นหาคำตอบทางอ้อมโดยการพูดคุย
8. ควรเตรียมคำถามไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน
9. ตั้งคำถามให้ตรงกับดัชนี เพื่อนำไปสู่การประเมินว่ามีระบบและกลไก
10. ตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์
11. ถามให้สั้น ฟังให้มากและจดบันทึก
12. ไม่ถามประเด็นที่มีหลักฐานชัดเจนแล้วหรือรู้ชัดแล้ว

ลำดับในการตั้งคำถาม

การเรียงลำดับคำถามอย่างเหมาะสม ถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลครบถ้วน โดยส่วนใหญ่ขอแนะนำให้เริ่มต้นด้วยคำถามปลายเปิดก่อน เพราะจะทำให้ผู้ถูกถามไม่เป็นฝ่ายอัดอัด ต่อมาเริ่มเจาะลึกลงประเด็นด้วยคำถามเชิงค้นหา และอาจปิดท้ายด้วยคำถามปลายปิดเพื่อยืนยันข้อมูล หรือคำถามเชิงร้องขอเพื่อขอหลักฐานที่เป็นรูปธรรม จากนั้นก็เริ่มประเด็นใหม่ด้วยคำถามปลายเปิด หรือคำถามเชิงค้นหา อีก

สิ่งที่ผู้ประเมินพึงระวังในการสัมภาษณ์ ผู้ประเมินควรหลีกเลี่ยงลักษณะคำถามที่มีลักษณะหลาย ๆ คำถามซ้อนกันอยู่ เพราะจะทำให้ผู้ประเมินสับสน ผู้ประเมินควรมีทักษะในการสังเกตผู้ถูกประเมิน หากผู้ถูกประเมินมีสีหน้าที่เปลี่ยนไป หรือทำที่อัดอัดไม่ยอมตอบหรือตอบแบบไม่เต็มใจ ขอให้ผู้ประเมินควรคำนึงตัวเองในประเด็นต่อไปนี้

1. คำถามที่ใช้เหมาะสมหรือไม่
2. ท่าทีที่ใช้เหมาะสมหรือไม่
3. คำถามที่ใช้ตรงประเด็น หรืออยู่ในขอบข่ายของการประเมินหรือไม่
4. ถามถูกผู้คนหรือไม่

ท่าทีที่ผู้ประเมินพึงระวังและไม่ควรแสดงอย่างยิ่งในขณะทำการประเมิน

1. ท่าทีกระหึ่มยิ้มตรวจพบข้อบกพร่อง
2. ท่าทียกตนข่มท่าน หรือ ขัดแย้งความคิดเห็นส่วนตัวให้ผู้ถูกประเมินว่าต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ แทนที่จะชี้ให้เห็นเพียงข้อบกพร่องของระบบ

3. แสดงกิริยาที่ไม่สุภาพหรือไม่ให้เกียรติผู้ถูกประเมิน

ทักษะ/ ศิลปะในการรับฟัง

ผู้ประเมินที่ดีควรเป็นผู้ที่มีทักษะหรือศิลปะในการรับฟังเชิงรุก (Active) ได้แก่

1. รับฟังด้วยท่าทีที่กระตือรือร้น
2. คิดวิเคราะห์ตลอดเวลาที่รับฟัง
3. ทำการจดบันทึกสิ่งที่ตนได้รับ
4. มีภาษากายในเชิงตอบรับ แสดงให้เห็นว่ากำลังรับฟังอย่างตั้งใจอย่างเต็มที่ เช่น พยักหน้า เป็นบางครั้ง หรือใช้คำพูดตอบรับสั้น ๆ เช่น เหนอคะ จริงหรือครับ
5. สายตาจับมองผู้ที่พูด ไม่วอกแวกหรือเหม่อลอยไปที่อื่น
6. พยายามใช้ท่าทางที่เชื่อเชิญให้ผู้พูดอยากให้อธิบายเพิ่มเติม เช่น ชมบางครั้ง หรือพูดกระตุ้นให้ผู้พูดต่อเป็นบางครั้งบางคราวอย่างเหมาะสม อาทิ เยี่ยมไปเลยครับ ดีจังเลยคะ แล้วยังไงต่อคะ
7. ระวังระวังภาษากายบางอย่าง ที่อาจทำให้เบี่ยงเบนความสนใจของผู้ให้ข้อมูล เช่น การแกะจุก การแกะลิ้ว การถอนหนวด การดึงผม หรือการหมุนปากกา
8. ใช้การทวนคำพูดซ้ำบางครั้ง เพื่อแสดงว่าผู้ประเมินยังฟังอยู่ แต่อย่าใช้บ่อยจนเกินไป เพราะผู้ถูกประเมินอาจรู้สึกว่าคุณประเมินไม่ตั้งใจฟัง
9. มีการสรุปประเด็น เพื่อย้ำความเข้าใจอีกครั้ง เพื่อยืนยันความเข้าใจของผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินตรงกัน

ทักษะ/ ศิลปะในการสังเกต

ความเป็นคนช่างสังเกต เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นมากของผู้ประเมิน ผู้ประเมินที่ดีควรฝึกฝนทักษะการสังเกต โดยอาจใช้เทคนิค ดังนี้

1. สัมผัสจากความแตกต่าง/ ความเหมือน
2. สัมผัสผลจากการปฏิบัติจริง
3. สัมผัสจากการทำให้ดู

ทักษะ/ ศิลปะในการบันทึก

สิ่งที่ผู้ประเมินพึงฝึกหัดจนเป็นนิสัย คือ การจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นต่าง ๆ ลงไปในรายการประเมินหรือสมุดบันทึกของผู้ประเมิน ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์หรือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ชื่อเอกสารที่ทำการตรวจสอบบุคคลที่ได้ไปสัมภาษณ์ เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น ปัญหาการไม่ได้รับการร่วมมือในการสัมภาษณ์

การบันทึก ควรบันทึกเหตุการณ์หรือหลักฐานการบันทึกที่สอดคล้องต่อข้อกำหนดและไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดรวมทั้งข้อสังเกตของผู้ประเมิน ไม่ควรบันทึกเฉพาะข้อบกพร่องหรือข้อความไม่สอดคล้องอย่างเดียว ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานและประโยชน์สำหรับผู้ประเมินเองในการเขียนรายงานการประเมินเนื่องจากรายงานการประเมินที่ดี ควรรายงานจุดแข็งหรือจุดอ่อนของหน่วยงานด้วย รายละเอียดของการจดบันทึก เฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่บันทึกพร่องผู้ประเมินควรบันทึกข้อมูลที่จำเป็นอย่างละเอียด เพื่อป้องกันการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน

ในการรวบรวมข้อมูล มีเครื่องมือพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การอ่าน (อ่านเอกสารคุณภาพ บันทึกคุณภาพ รายงานการประชุม)
2. การสัมภาษณ์ (โดยการตั้งคำถามและการฟัง)
3. การสังเกต (ดูว่าผู้ปฏิบัติทำอะไร ผลการปฏิบัติอย่างไร)

หลักฐานรูปธรรม (Objective evidence) คือ ข้อมูลที่รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นความจริง ซึ่งสามารถรวบรวมได้ระหว่างการประเมินคุณภาพ อาจตรวจพบจากการฟัง การสังเกต การอ่าน หรือ การสอบถามก็ได้ ผู้ประเมินที่ดีต้องมีทักษะในการแยกแยะว่าข้อมูลใดเหตุการณ์ใด นาย ก. มีความสัมพันธ์ที่ผิดปกติกับนาย ข. ไม่ได้จนกว่าจะเห็นหลักฐานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การภาพถ่ายวิดีโอที่สน์ของทั้งสองคน หรือคำกล่าวยอมรับของทั้งสอง เป็นต้น

วิธีการสืบค้นข้อมูลเพื่อการประเมินคุณภาพ

1. สืบข้อมูลจากฐานข้อมูล เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ต้องการและตรวจสอบความสมบูรณ์ของการจัดทำข้อมูล ซึ่งแสดงความสามารถและประสิทธิภาพของสถานศึกษา
2. สืบค้นจากเอกสาร คณะผู้ประเมินภายใน สามารถประเมินขั้นต้นโดยพิจารณาจากเอกสาร ของหน่วยงานที่ผู้ประเมินคุณภาพภายในได้รับ ทั้งนี้ผู้ประเมินจะต้องนำมาศึกษาว่า

มีประเด็นใดที่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วนซึ่งจะต้องค้นหาเพิ่มเติมจากเอกสารอ้างอิง บันทึกหรือร่องรอยที่หน่วยงานรวบรวมไว้ต่อไป

3. สืบค้นจากการสัมภาษณ์ จากการประเมินเอกสารแล้วคณะประเมินคุณภาพภายในสามารถสืบค้นหาสภาพความเป็นจริงจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือผู้รับผิดชอบในกิจกรรมนั้น หากผู้ประเมินภายในมีการเตรียมการที่ดีก่อนการสัมภาษณ์ จะทำให้รับข้อมูลที่เป็นจริงและมั่นใจในเอกสารที่ปรากฏ

4. สืบค้นจากการสังเกต การสังเกตทำให้ได้ข้อมูลที่ประกอบการที่ชัดเจนเพิ่มเติมโดยปกติ การสังเกตจะทำให้ผู้ประเมินได้รับข้อมูลที่เป็นจริง การสังเกตมักใช้ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูลในเอกสาร

5. สืบค้นจากผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และชุมชน เป็นต้น

6. สืบค้นจากงานวิจัยสถาบัน การรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ควรตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการหาข้อมูลที่สะท้อนคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบ

การตัดสินผลการประเมินคุณภาพ

1. การตัดสินผลจากข้อเท็จจริง การตัดสินผลลักษณะนี้ จะตัดจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ซึ่งคณะผู้ประเมินคุณภาพภายในสามารถยืนยันจากหลักฐานที่มีอยู่ได้

2. การตัดสินจากการวิเคราะห์ ในกรณีคณะผู้ประเมินคุณภาพภายใน ไม่สามารถหาหลักฐานอ้างอิงในเชิงเอกสารมายืนยันได้ คณะผู้ประเมินคุณภาพภายในจะต้องตัดสินการประเมินคุณภาพภายในจากบริบทของหลักฐานอ้างอิงอื่น เช่น ผลการสัมภาษณ์ สังเกต และข้อมูลประกอบอื่น ๆ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ

จรรยาบรรณและข้อพึงปฏิบัติของผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา

1. มีความซื่อสัตย์
2. ตรงต่อเวลา
3. ไม่นำข้อมูลมาเปิดเผย
4. มีความอดทน อดกลั้นและยืดหยุ่น
5. มีระเบียบวินัยในตนเอง
6. สุขภาพ อ่อนนุ่ม รู้กาลเทศะ
7. มีความเข้าใจผู้อื่น
8. เป็นผู้ฟังที่ดี
9. เป็นผู้ที่มีมองโลกในด้านดี

10. เปิดเผยจริงใจ และเข้าใจในงานที่ได้มอบหมาย
11. มีความยุติธรรม
12. ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย

พฤติกรรมที่ควรพึงปฏิบัติและละเว้นในการประเมินคุณภาพการศึกษา

ควรปฏิบัติ	ควรละเว้น
1. จิตใจกว้างขวาง รับฟังความคิดเห็น	1. จิตใจคับแคบไม่รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น
2. มีศิลปะในการติดต่อทำให้ผลงานสำเร็จด้วยความราบรื่น	2. ถกเถียงด้วยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งไม่ใช่หลักการที่สำคัญ
3. เป็นกัลยาณมิตร	3. ไม่แสดงออกถึงการยกย่องให้เกียรติ
4. มีความเฉลียวฉลาด คิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	4. มองเป็นจุดเล็กโดยการเชื่อมโยงให้เป็นระบบ
5. มีทัศนคติเชิงบวกและถูกต้องต่อระบบการประกันคุณภาพ	5. ไม่มีความเชื่อมั่น ขาดทัศนคติเชิงบวก
6. มีความรู้ทักษะและความชำนาญในการประเมินคุณภาพการศึกษา	6. ขาดความรู้และความเข้าใจในการประเมินคุณภาพการศึกษา
7. ผ่านการฝึกอบรมและมีความรู้ในเรื่องการเป็นผู้ประเมินคุณภาพการศึกษา	7. ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมและไม่เข้าใจหลักการและวิธีการที่ถูกต้อง
8. มีความอิสระและไม่ถูกครอบงำโดยผู้ใด	8. ไม่มีความเป็นอิสระในการประเมินและการอยู่ภายใต้ความควบคุม
9. สามารถทำงานเป็นทีมได้	9. ขาดความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ควรปฏิบัติ	ควรละเว้น
10. มีความเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่น และไม่หวั่นไหว	10. ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงออกถึงความคิดของตัวเอง
11. ไม่มีอคติ ขยัน และพากเพียร	11. มีอคติ กลัว และหลอ่งง่าย
12. สามารถอธิบาย และแสดงความโปร่งใสได้ทุกขั้นตอน	12. ไม่สามารถอธิบายได้ถูกต้องและชัดเจนต่อสิ่งที่สงสัย

ตอนที่ 5

องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 3

องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระดับ
ขั้นมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน 12 องค์ประกอบ 37 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 นักเรียน

องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน (ตัวบ่งชี้ที่ 1-7)

องค์ประกอบย่อยที่ 1 จำนวนการรับนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับได้จากภาครัฐ (โควต้า)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 การสอบแข่งขัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดวันสอบแข่งขันที่เป็นมาตรฐานและเท่าเทียม

องค์ประกอบย่อยที่ 3 นักเรียนสถานะพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด

องค์ประกอบย่อยที่ 4 นักเรียนจับฉลาก

ตัวบ่งชี้ที่ 5 กำหนดพื้นที่จับฉลากของแต่ละโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 6 กำหนดวันจับฉลากวันเดียวกันเพื่อความเท่าเทียมทุกโรงเรียน

องค์ประกอบย่อยที่ 5 นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล

ตัวบ่งชี้ที่ 7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ภูมิลำเนาเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (ตัวบ่งชี้ที่ 8-13)

องค์ประกอบย่อยที่ 1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ และมีความน่าสนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 9 แบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและ

ประเมิน

ตัวบ่งชี้ที่ 10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่ง

และไม่เก่ง

องค์ประกอบย่อยที่ 2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์

ตัวบ่งชี้ที่ 12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรมที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของนักเรียน

มาตรฐานที่ 2 ครู

องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ

ตัวบ่งชี้ที่ 14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู

ตัวบ่งชี้ที่ 16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย

เป็นรูปธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม

ตัวบ่งชี้ที่ 19 จิตสาธารณะของครู

องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่

ตัวบ่งชี้ที่ 20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่

ตัวบ่งชี้ที่ 21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส

ตัวบ่งชี้ที่ 22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอนที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม

ตัวบ่งชี้ที่ 24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม

ตัวบ่งชี้ที่ 25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า

องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ตัวบ่งชี้ที่ 26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี

ตัวบ่งชี้ที่ 27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 28 หลักสูตรท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ 29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทาง
สถิติ

ตัวบ่งชี้ที่ 31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบ
หลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง

มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (ของนักเรียน)

องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง

ตัวบ่งชี้ที่ 33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ
และเปิดรับแนวความคิดการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย

องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน

ตัวบ่งชี้ที่ 35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวบ่งชี้ที่ 36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและข
สภาพแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแล
สิ่งอำนวยความสะดวก

มาตรฐานที่ 1 นักเรียน

องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน

เพื่อให้สถานศึกษาได้กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนแม่บทที่สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านนักเรียน ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตั้งแต่ขั้นตอนการคัดกรองหรือการรับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความสามารถได้รับการกระจายสู่ทุกโรงเรียนอย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำของโรงเรียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการกระจายงบประมาณจากภาครัฐที่เป็นปัญหาหลักของการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอย่างยั่งยืน โดยเกณฑ์การพัฒนาด้านนักเรียนนี้จะต้องพัฒนาทั้งภาครัฐและสถานศึกษาควบคู่กัน เนื่องจากบางองค์ประกอบไม่สามารถพัฒนาได้หากขาดภาคใดภาคหนึ่ง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-1 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ภาครัฐ	
ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่ได้รับจากภาครัฐ (โควต้า)	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนผ่านทางเอกสารและเว็บไซต์เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ (ลงบันทึกในฐานข้อมูลเพื่อการตรวจสอบย้อนหลัง) 2. มีการระบุหลักเกณฑ์และเหตุผล รวมถึงหมายเหตุกำกับไว้อย่างชัดเจนในการกำหนดจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน (กำหนดในระเบียบ หรือบันทึกของกระทรวงศึกษา)
ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดวันสอบแข่งขันที่เป็นมาตรฐานและเท่าเทียม	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียนเป็นวันเดียวกัน (อาจกำหนดให้วันสอบตามเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อลดความแออัดของนักเรียน)
ตัวบ่งชี้ที่ 5 กำหนดพื้นที่จับฉลากของแต่ละโรงเรียน	1. กฏระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ โดยระบุให้นักเรียนที่มีรายชื่อในพื้นที่เขตการศึกษาเท่านั้นที่สามารถเข้ารับการจับฉลากได้ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบระยะเวลาของนักเรียน ที่อยู่ในทะเบียนบ้านให้ชัดเจน และเหมือนกันทุกโรงเรียน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 6 กำหนดวัน จับฉลากวันเดียวกันเพื่อ ความเท่าเทียมทุก โรงเรียน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครด้วยวิธีการจับฉลากที่ประกาศโดย ภาครัฐหรือหน่วยงานกระทรวงศึกษา
ตัวบ่งชี้ที่ 7 กำหนดเรียน ฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ ภูมิลำเนาเท่านั้น	1. กฎระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษาใน โรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขต โรงเรียนนอกพื้นที่ สำหรับ นักเรียนที่เรียนดี
สถานศึกษา	
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ระบบยืนยัน ตัวตนนักเรียนสถานะ พิเศษ	1. กำหนดเอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียนให้มีความครบถ้วน มีส่วนประกอบของสถานะพิเศษ ได้แก่ 1) สถานะพิเศษด้านดี ประกอบด้วย ผลการเรียน และนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์/ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้าน กีฬา ฯลฯ 2) สถานะพิเศษด้านเสีย ประกอบด้วย ความพิการ นักเรียน ที่ด้อยโอกาส และนักเรียนขาดแคลน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น ต้องสามารถคัดกรองเด็กได้อย่างรวดเร็ว (จัดทำใบสรุปสาระสำคัญไว้ที่ส่วนแรกสุดของเอกสารสำหรับการส่ง ตัวนักเรียน เพื่อการคัดกรองที่รวดเร็ว) 3. บังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบเดียวกันในทุกโรงเรียน 4. บันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์เป็น ฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ สะดวก 5. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องมีโรงเรียนเป็นผู้รองรับ ความสามารถเสมอ

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน เช่น ความสามารถทางกีฬา ต้องสามารถวัดได้ด้วยค่ามาตรฐานทางการทดสอบร่างกาย ส่วนมาตรฐานด้านอื่น เช่น คนตรี ต้องมีผู้เชี่ยวชาญคนกลางเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจวัด 2. โรงเรียนทุกโรงเรียนเลือกใช้มาตรฐานการวัด สมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกัน

หมายเหตุ องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน มีเพียงตัวบ่งชี้ที่ 3 และ 4 เท่านั้น ที่สามารถพัฒนา/ วัดได้จากภายในสถานศึกษา นอกนั้นตัวบ่งชี้อื่นภาครัฐต้องเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและบังคับใช้กับระบบมาตรฐานการศึกษา เพราะฉะนั้นการประเมินคุณภาพภายในจึงทำการประเมินเพียง 2 ตัวบ่งชี้ดังกล่าวเท่านั้นซึ่งมีทั้งหมด 2 ตัวบ่งชี้ 7 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 7 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

หมายเหตุ เกณฑ์ประเมินในส่วนต่อไปทั้งหมดจะมีลักษณะในรูปแบบการให้คะแนนตามรูปแบบทางสถิติ ของการกระจายแบบปกติ (Normal curve) หรือคะแนนในช่วงต่ำสุด และสูงสุด จะเป็นช่วงที่เกณฑ์การให้คะแนนที่เล็กที่สุด หรือได้รับยากที่สุด

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5-6 ข้อ	มีการดำเนินการ 7 ข้อ

องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)

เพื่อให้สถานศึกษาได้กำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนแม่บทที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน) ภายใต้การพัฒนาทั้งการเรียนรู้เชิงวิชาการและจริยธรรม เพื่อให้นักเรียนที่ผ่านระบบการศึกษามีความรู้ความสามารถทุกรายไม่แบ่งแยกพัฒนาเฉพาะกลุ่มที่เรียนเก่ง ประกอบกับการที่ปลูกฝังเด็กนักเรียนให้นำวิชาความรู้ไปใช้ในทางที่ถูกต้องโดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-2 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ และมีความน่าสนใจ	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม (ชื่อกิจกรรม สถานที่ ประโยชน์ที่ได้รับ) 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน (บันทึกกิจกรรม และการติดตามสังเกต) 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (บันทึกผลภายหลังกิจกรรม)
ตัวบ่งชี้ที่ 9 แบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมิน	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษร ที่บังคับใช้และสอดคล้องกับโรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจ ของนักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม
ตัวบ่งชี้ที่ 10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งและไม่เก่ง	1. ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (มีหลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน หรือรายงานอื่น ๆ) 2. ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) 3. รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน ที่ครูเลือกใช้ต่อนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และไม่เก่ง

ตาราง ภาคผนวก ก-2 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือ การร่วมทำสาธารณะประโยชน์	บันทึกการทำกิจกรรม (ชื่อกิจกรรม สถานที่ ประโยชน์ที่ได้รับ และงบประมาณ) ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)
ตัวบ่งชี้ที่ 12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรมที่เหมาะสม	เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน (แบบประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน) เอกสารการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อน ในห้อง
ตัวบ่งชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	จัดการมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดี การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ 16 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5-6 ข้อ	มีการดำเนินการ 7-8 ข้อ

6 คะแนน	7 คะแนน	8 คะแนน	9 คะแนน	10 คะแนน
มีการดำเนินการ 9-10 ข้อ	มีการดำเนินการ 11-12 ข้อ	มีการดำเนินการ 13-14 ข้อ	มีการดำเนินการ 15 ข้อ	มีการดำเนินการ 16 ข้อ

มาตรฐานที่ 2 ครู

องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ

การที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนผ่านทางการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยความสามารถและประสบการณ์ของครูผู้ถ่ายทอดความรู้ การพัฒนาครูผู้สอนทางด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ หรือแม้แต่นิสัยหรือทัศนคติ จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนารูปแบบและวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นหนึ่งในการยกระดับคุณภาพในการศึกษา โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้

ตารางถาคผนวก ก-3 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติ การฝึกรอบรมและบันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. จำนวนปัญหาการร้องเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก
ตัวบ่งชี้ที่ 15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกรอบรม 2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนตามสายงานการศึกษา 3. นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนาบทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)
ตัวบ่งชี้ที่ 16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทัศนคติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม
ตัวบ่งชี้ที่ 17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	1. แบบการวัดผลที่อ้างอิงหลักทางวิชาการหรือทางสถิติ (แบบประเมินผลการเรียนการสอน) 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐ และเอกชน

ตารางภาคผนวก ก-3 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
	3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ไม่เพียงแต่จากรายงานเอกสารเท่านั้น (ต้องมีการสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง)
	4. มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครู โดยเฉพาะอย่างชัดเจน
ตัวบ่งชี้ที่ 18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ 15 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-3 ข้อ	มีการดำเนินการ 4-6 ข้อ	มีการดำเนินการ 7-9 ข้อ	มีการดำเนินการ 10-12 ข้อ	มีการดำเนินการ 13-15 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม

การที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของครูนั้นจำเป็นต้องพัฒนาด้านคุณธรรมควบคู่ไปด้วย เช่นเดียวกับการพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะครูนั้นต้องมุ่งพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่มากกว่านักเรียน เพราะครูเปรียบเสมือนเป็นตัวอย่างหรือเป็นแม่พิมพ์ของเด็กนักเรียน การปฏิบัติตัวของครูจึงต้องมีความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ไม่ดูค่า กล่าวคำหยาบคาย ข่มขู่ เหยียดหยาม หรือแม้แต่ลวนลามผู้เรียน หรือเลียดบายมุข สิ่งเสียดสี และการพนัน รวมถึงความซื่อสัตย์ สุจริต และจริงใจ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-4 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม (ครู)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 19 จิตสาธารณะของ ครู	1. การจัดแสดงตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบให้ครูสามารถเข้าถึงง่าย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่าย เมื่อมีเหตุจำเป็น (ตารางการเข้าเวรแบบออฟไลน์และออนไลน์) ซึ่งระบุสาเหตุเข้าเวรตามหน้าที่ แลกเปลี่ยน หรืออาสาสมัคร เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามหรือแบ่งเบาภาระงานที่มากเกินไปหรือไม่เหมาะสม ในแต่ละช่วงเวลา 2. การจัดประชุมระหว่างครูในแต่ละระดับชั้นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม) โดยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างตรงไปตรงมาไม่ปกปิดความรู้ที่มี 3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งคิดดูระหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่

การที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของครูบรรจุใหม่ สามารถปฏิบัติได้หลากหลายวิธี แต่วิธีการ ที่สำคัญและมีความสำคัญมากที่สุด คือ การจัดทำคู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ ซึ่งจะเป็นวิธีที่ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครูที่จะต้องทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รองลงมา คือ การจัดบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ฝึกสอนงาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-5 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	1. คู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ประจำแต่ละโรงเรียน แยกตามสาขา แผนก หรือระดับชั้นการสอนนักเรียน (คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่) 2. โรงเรียนกำหนดแผนงานและผลคาดหวังที่จะได้รับจากครูบรรจุใหม่ในแต่ละเดือน (แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ) 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)
ตัวบ่งชี้ที่ 21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	1. โรงเรียนหรือครูในแต่ละระดับชั้นกำหนดบุคลากรหรือครูที่มีความสามารถในการฝึกสอนงานขึ้นมาทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่โดยเฉพาะ 2. ผลการติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. ผลการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 6 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-3 ข้อ	มีการดำเนินการ 4-5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส

การที่จะพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีการติดตามและตรวจสอบที่โปร่งใส เพื่อให้การวัดผลต่างเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถนำมาปรับใช้หรือแก้ไขข้อบกพร่องได้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงผลการวัดต่างๆ ต้องมีความถูกต้อง มีมาตรฐาน และ

เป็นที่ยอมรับ เพื่อจัดทำรายงานแสดงผลการติดตามการปฏิบัติงานนั้นแก่องค์กรต้นสังกัด และสังคม โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้

ตารางถาคผนวก ก-6 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงาน สอนที่ดี	1. จัดทำตารางการตรวจการปฏิบัติงานที่ผู้ถูกตรวจสอบไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะถูกตรวจสอบวันใด (ตรวจสอบแบบสุ่ม) โดยระบุเพียงช่วงที่จะทำการตรวจสอบ (ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ) 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง (ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ) 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง ไม่มีการเตรียมการเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานออกมาดีเกินความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)
ตัวบ่งชี้ที่ 23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนกำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ในเรื่องที่ทำ การประเมิน เพื่อความโปร่งใส ถูกต้อง ยุติธรรม และเสมอภาค (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร หรือนำเข้าสู่ระบบอย่างชัดเจนให้ผู้ถูกประเมินรับทราบ (คะแนนผลการประเมิน)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 5 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-3 ข้อ	มีการดำเนินการ 4-5 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม

การอบรม เป็นหนึ่งในวิธีการพัฒนาความรู้ความสามารถครู ทำให้ครูสามารถตามทันความรู้ใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาตามยุคสมัยอยู่เสมอ รวมถึงเป็นการทบทวนความรู้ของครูไม่ให้เกิดการลืมเลือน ซึ่งการอบรมนั้นส่วนมากจะจัดอบรมในวันหยุดราชการ แต่ในบางกรณีการอบรมต่อเนื่องอาจใช้ระยะเวลามากกว่าสองวัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการขาดการสอนและต้องหาครูมาสอนทดแทนในชั่วโมง ที่ขาด สำหรับองค์ประกอบด้านการอบรมมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-7 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 24 การจัดระเบียบตารางสอนทดแทนสำหรับการอบรม	ฝ่ายวิชาการหรือโรงเรียนต้องจัดตารางการเรียนการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรมให้ หรือกำหนดชั่วโมงที่ครูแต่ละคนต้องทำการสอนทดแทนในแต่ละปี หรือการว่าจ้างครูภายนอกมาทดแทนชั่วคราว (ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน) ภาครัฐควรทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู ว่ามีมาตรฐานและผ่านการตรวจสอบอย่างรอบคอบว่ามีประโยชน์ต่อครูอย่างจริงจังนำไปสู่การปฏิบัติได้ และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า เพื่อให้โรงเรียนวางแผนได้อย่างเหมาะสม
ตัวบ่งชี้ที่ 25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม พัฒนาการเรียนการสอนให้เนื้อหากระชับ หรือมีความยืดหยุ่นหากติดธุระต่าง ๆ หรือการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 3 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ขวัญและกำลังใจเป็นตัวกำหนด หรือเป็นพลังผลักดันให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ โดยขวัญกำลังใจเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ เพราะถ้าการบำรุงขวัญที่ดีจะทำให้มีการสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้แก่หน่วยงาน จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและบำรุงขวัญของพนักงาน เพื่อรักษาเสถียรภาพของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงตามความต้องการ และส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

โดยการสร้างขวัญและกำลังใจ ณ ที่นี้ ต้องเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบไม่ใช่รางวัลหรือผลตอบแทน เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ อิจฉาริษยา การมุ่งทำงานเพื่อรางวัลหรือผลตอบแทนเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจนำไปสู่การคาบเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ เช่น ความไม่เป็นธรรมในการให้รางวัล หรือแม้แต่เกิดความแตกแยกในองค์กร โดยมีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-8 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี	กำหนดการวันหยุดพักผ่อนประจำปี, งานเลี้ยงประจำปี (ตารางกำหนดวันพักผ่อนประจำปีขององค์กร) จัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กร เช่น กีฬากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ งานเลี้ยงสังสรรค์ขององค์กร (ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี)
ตัวบ่งชี้ที่ 27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	จัดประชุมในแต่ละอาทิตย์หรือแต่ละเดือนเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ (ตารางกำหนดการประชุม) โดยรูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร มีการวางแผนในการพัฒนาความรู้ด้วยความร่วมมือของบุคลากร มีการตั้งเป้าหมายความสำเร็จในการพัฒนาความรู้ และมีการเผยแพร่สู่สาธารณะ (เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC))

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 4 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คะแนน	2 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ

มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร

ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้มากที่สุด บุคคลของสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะผู้บริหารและครูผู้สอน เพราะผู้เกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถเข้าถึงและเข้าใจความสำคัญ รวมถึงกำหนดทิศทางของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง โดยการพัฒนาหลักสูตรจะต้องผ่านการศึกษา การอภิปราย และการหาข้อยุติอย่างรอบคอบเพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนานั้นสามารถนำไปใช้งานได้มีประสิทธิภาพ มีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-9 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 28 หลักสูตรท้องถิ่น	หลักสูตรเหมาะสมต่อผู้เรียน คະแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการใช้หลักสูตร หรือการตรวจสอบหลักสูตรจากการวิจัยทางสถิติ (ผลการเรียนของนักเรียน) หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย (นักเรียนศาสนาที่ต่างกันสามารถเรียนรู้หลักสูตรได้โดยไม่เกิดปัญหา)
ตัวบ่งชี้ที่ 29 กำหนด ระยะเวลาการพัฒนา หลักสูตรที่เหมาะสม	ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ 3 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

1 คະแนน	3 คະแนน	5 คະแนน
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 ข้อ

องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร

การที่จะพิสูจน์ว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนการตรวจสอบหลักสูตร ซึ่งรูปแบบวิธีการในการตรวจสอบนั้นจะต้องเป็น ที่ยอมรับของสังคมและเป็นมาตรฐานที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก มีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-10 ตัวอย่างองค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนกำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตร การเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณ รวมถึงมีเกณฑ์การวัดที่แน่ชัด (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือโรงเรียนจัดทำเอกสารสำหรับกรอกข้อมูลที่ทำการศึกษาตรวจสอบหลักสูตร
ตัวบ่งชี้ที่ 31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนให้ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (ระเบียบวิธีการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร ที่มีหน้าที่ดูแลให้ความรู้ครูในการประเมิน
ตัวบ่งชี้ที่ 32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสถิติอย่างถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ พร้อมทั้งแจ้งผลกลับสู่ผู้เสนอหลักสูตร (ผลการประเมินหลักสูตร)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ 4 ข้อมูลประกอบการพิจารณา

2 คะแนน	4 คะแนน	6 คะแนน	8 คะแนน	10 คะแนน
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3 ข้อ	มีการดำเนินการ 4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5 ข้อ

มาตรฐานที่ 4 ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ (ของนักเรียน)

องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง คือ บุคคลที่รับนักเรียนไว้ในความปกครองหรืออุปการะเลี้ยงดู หรือบุคคลที่นักเรียนร่วมอยู่อาศัย มีหน้าที่ในการดูแลนักเรียนในความปกครอง หรือตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาของนักเรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อควบคุมความประพฤติการศึกษาเล่าเรียน รวมถึงมีหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำสิ่งที่โรงเรียนจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข หรือควรปฏิบัติ เพื่อให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ที่ดีที่สุด แต่อย่างไรก็ตามในการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับทางสถานศึกษา อาจเกิดความขัดแย้งทางแนวคิดขึ้น เช่น การเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง การใช้ความรุนแรงในการอบรม หรือแม้แต่เวลาเรียนที่มากเกินไปจนนักเรียนไม่สามารถกลับไปช่วยงานทางบ้านได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แตกต่างกับออกไปตามสภาพแวดล้อม สังคมเมือง ชนบท พื้นฐานทางการศึกษาของชุมชน หรือแม้แต่สภาพเศรษฐกิจของคน ในพื้นที่ การที่จะพัฒนาให้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดนั้นจึงขาดไม่ได้ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง และการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน มีเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

ตารางถาคผนวก ก-11 ตัวอย่างองค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการ หรือต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่องปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำ การเสนอแนะหรือร้องเรียน)

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้ 2 ข้อมูลการประกอบพิจารณา

2 คะแนน	5 คะแนน
มีการดำเนินการ 1 ข้อ	มีการดำเนินการ 2 ข้อ

องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

สิ่งอำนวยความสะดวกถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ เพื่อให้สถานศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายในการให้การศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุด โดยสิ่งอำนวยความสะดวกประกอบด้วยหลายอย่าง เช่น ขนาดห้องเรียน เครื่องปรับอากาศ พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา เครื่องมือในการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับผ่อนคลาย ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มีทั้งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งทางตรงหรือส่งเสริมการเรียนรู้ทางอ้อมต่อสภาพจิตใจเด็กนักเรียน โดยที่การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนนั้นมักเกิดปัญหาในเรื่องเกิดค่าใช้จ่ายที่สูงมากเกินไป ความจำเป็น ผนวกกับค่าดูแลรักษา ที่สูงซึ่งเป็นผลลัพธ์ในระยะยาว การวางแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ และคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม บริบทของพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก มีเกณฑ์การพิจารณา ที่สำคัญดังนี้

ตารางภาคผนวก ก-12 ตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน
ตัวบ่งชี้ที่ 35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)

ตารางถาคผนวก ก-12 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ตัวบ่งชี้ที่ 36 สิ่งอำนวยความสะดวก มีความสะดวก มีความเหมาะสมต่อจำนวน นักเรียนและสภาพแวดล้อม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
ตัวบ่งชี้ที่ 37 มีการวางแผน ล่วงหน้าในการจัด งบประมาณสำหรับการดูแล สิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ 5 ข้อมูลประกอบการพิจารณา

2 คะแนน	4 คะแนน	6 คะแนน	8 คะแนน	10 คะแนน
มีการดำเนินการ 1-2 ข้อ	มีการดำเนินการ 3-4 ข้อ	มีการดำเนินการ 5-6 ข้อ	มีการดำเนินการ 7-8 ข้อ	มีการดำเนินการ 9 ข้อ

ตารางภาคผนวก ก-13 สรุปคะแนนตัวบ่งชี้และเกณฑ์กลางการประเมิน

	ค่าน้ำหนัก คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่ได้รับได้จากภาครัฐ (โควต้า) ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดวันสอบแข่งขันที่เป็นมาตรฐานและเท่าเทียม ตัวบ่งชี้ที่ 3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ ตัวบ่งชี้ที่ 4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด ตัวบ่งชี้ที่ 5 กำหนดพื้นที่จับฉลากของแต่ละโรงเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 6 กำหนดวันจับฉลากวันเดียวกันเพื่อความเท่าเทียมทุก	5
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน โรงเรียน ตัวบ่งชี้ที่ 7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ภูมิลำเนาเท่านั้น องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา ตัวบ่งชี้ที่ 8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ และมีความน่าสนใจ ตัวบ่งชี้ที่ 9 แบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งและไม่เก่ง ตัวบ่งชี้ที่ 11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์ ตัวบ่งชี้ที่ 12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรมที่เหมาะสม ตัวบ่งชี้ที่ 13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	10

ตารางภาคผนวก ก-13 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้		ค่าน้ำหนัก คะแนน
มาตรฐานที่ 2 ครู	องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ	
	ตัวบ่งชี้ที่ 14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	
	ตัวบ่งชี้ที่ 15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	
	ตัวบ่งชี้ที่ 16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	
	ตัวบ่งชี้ที่ 17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครูให้มีความทันสมัยเป็นรูปธรรม	5
	ตัวบ่งชี้ที่ 18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	
	องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม	2
	ตัวบ่งชี้ที่ 19 จิตสาธารณะของครู	
	องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่	
	ตัวบ่งชี้ที่ 20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	2
	ตัวบ่งชี้ที่ 21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	
	องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	
	ตัวบ่งชี้ที่ 22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี	2
	ตัวบ่งชี้ที่ 23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	
	องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม	
	ตัวบ่งชี้ที่ 24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	2
ตัวบ่งชี้ที่ 25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า		
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ		
ตัวบ่งชี้ที่ 26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี	2	
ตัวบ่งชี้ที่ 27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ		

ตารางภาคผนวก ก-13 (ต่อ)

	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก คะแนน
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร	
	ตัวบ่งชี้ที่ 28 หลักสูตรท้องถิ่น	5
	ตัวบ่งชี้ที่ 29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	
	องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร	
	ตัวบ่งชี้ที่ 30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	
	ตัวบ่งชี้ที่ 31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	10
	ตัวบ่งชี้ที่ 32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	
มาตรฐานที่ 4 ดึงสนับสนุนการเรียนรู้	องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง	
	ตัวบ่งชี้ที่ 33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	5
	องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน	
	ตัวบ่งชี้ที่ 34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	
	ตัวบ่งชี้ที่ 35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุด	
	ตัวบ่งชี้ที่ 36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อม	10
	ตัวบ่งชี้ที่ 37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	
	รวม 4 มาตรฐาน 12 องค์ประกอบ 37 ตัวบ่งชี้	60

ตารางภาคผนวก ก-14 สรุปคะแนนรวม ตามมาตรฐาน

มาตรฐาน	คะแนน
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	15
มาตรฐานที่ 2 ครู	15
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร	15
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	15
รวม	60

แบบบันทึกภาคสนาม (Field note)

สำหรับผู้ประเมินระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ชื่อสถานศึกษาที่ทำการประเมิน.....

สถานที่ตั้ง.....เขต.....

วัน/ เดือน/ ปี การประเมิน.....

เบอร์ติดต่อ.....

ชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ และ × ในช่อง “ตรวจสอบ” ของแต่ละเกณฑ์การประเมินย่อย
เมื่อข้อมูลที่สามารถตอบสนองเกณฑ์การประเมินได้ตามที่กำหนด และสรุปคะแนนรวม
ในแต่ละองค์ประกอบลงในช่อง “คะแนน”

หมายเหตุ * ภายในองค์ประกอบที่ 1.1 หมายถึง เป็นองค์ประกอบการพัฒนาการประกัน
คุณภาพการศึกษาจากทางภาครัฐ ซึ่งเป็นการพัฒนาภายนอกสถานศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาได้โดย
สถานศึกษา จึงใช้เป็นเพียงข้อมูลในการประกอบพิจารณาในระบบประกันคุณภาพศึกษาในภาพรวม
(ไม่นับรวม เป็นคะแนนผลการประเมินภายใน)

(.....)

(ลงชื่อผู้ประเมิน)

ตารางภาคผนวก ก-15 การประเมินสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบเดียวกันในทุกโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน			
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกันกับโรงเรียนอื่น			
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			
6* การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิลำเนา	1. กฎระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษาในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่ สำหรับนักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน			
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษร ที่บังคับใช้และสอดคล้องกับโรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจของนักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน) ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน			
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาหรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์	บันทึกการทำกิจกรรม ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)			
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน เอกสารการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง			
13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียนการปฏิบัติ การฝึกอบรม และบันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการร้องเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก			
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม 2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนตามสายงานการศึกษา 3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนาบทเรียนและนวัตกรรมการสอนใหม่)			
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทัศนคติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ 3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจากรายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง) 4. มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครูโดยเฉพาะอย่างชัดเจน			
18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวร ได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น 2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม) 3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งติดธุระหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)			
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
21 กลุ่มบุคคลากรที่มี ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ 2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงาน บันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึก ผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]			
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจการ ปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบ การปฏิบัติงาน)			
23 การให้คะแนนการ ปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษร (คะแนนผลการประเมิน)			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการ สอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน 2. ภาครัฐจัดทำกรวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของ ครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทาง โรงเรียนล่วงหน้า			
25 การวางแผนการอบรม ล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียน การสอนที่มีความยืดหยุ่น)			
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนาองค์กร ประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร 2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี			
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้ง แบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร 2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning community:PLC)			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรท้องถิ่น	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังจากการใช้หลักสูตร (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย			
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)			
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร				
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. วิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. เอกสารสำหรับกรอก บันทึกข้อมูลที่ทำการตรวจสอบหลักสูตร			
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร			

ตารางภาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
32 หน่วยงานต้นสังกัด ทำการตรวจสอบหลักสูตร อย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสัทธิอย่างถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ (ผลการประเมินหลักสูตร)			
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับ ฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิด วิธีการสอนที่เหมาะสมต่อ ยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอน ที่กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่อง ปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำ การเสนอแนะหรือร้องเรียน)			
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงเรียน ที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียน			

ตารางถาคผนวก ก-15 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และ ประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)			
36 สิ่งอำนวยความสะดวก มีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อ ปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน			
37 มีการวางแผนล่วงหน้าใน การจัดงบประมาณสำหรับ การดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแล สิ่งอำนวยความสะดวก			

แบบประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

ชื่อสถานศึกษา.....
 สถานที่ตั้ง.....เขต.....
 เบอร์ติดต่อ.....
 ชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ และ ✕ ในช่อง “ตรวจสอบ” ของแต่ละเกณฑ์การประเมินย่อย เมื่อข้อมูลที่พบสามารถตอบสนองเกณฑ์การประเมินได้ตามที่กำหนด และสรุปคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบลงในช่อง “คะแนน”

หมายเหตุ * ภายในองค์ประกอบที่ 1.1 หมายถึง เป็นองค์ประกอบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาจากทางภาครัฐ ซึ่งเป็นการพัฒนาภายนอกสถานศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาได้โดยสถานศึกษา จึงใช้เป็นเพียงข้อมูลในการประกอบพิจารณาระบบประกันคุณภาพศึกษาในภาพรวม (ไม่นับรวม เป็นคะแนนผลการประเมินภายใน)

ตารางภาคผนวก ก-16 การประเมินตนเองของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน				
1* การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียน 2. เอกสารระบุหลักเกณฑ์และเหตุผลจำนวนการรับนักเรียน			
2* กำหนดวันสอบแข่งขัน	1. การระบุวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียน			
3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ	1. เอกสารสำหรับการส่งตัวนักเรียน 2. เอกสารที่กำหนดขึ้น มีประสิทธิภาพคัดกรอง 3. การบังคับใช้เอกสารสำหรับส่งตัวแบบกลุ่มโรงเรียน 4. การบันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่เอกสารออนไลน์ 5. โรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถพิเศษของนักเรียน			
4 มาตรฐานวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด	1. เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน 2. วัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกัน ในกับโรงเรียนอื่น			
5* กำหนดพื้นที่จับฉลาก	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ 2. ประชาสัมพันธ์กรอบพื้นที่การรับสมัครนักเรียน			
6* การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครที่ประกาศโดยภาครัฐ			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
7* กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขต ภูมิสำเนา	1. กฎระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษา ในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น 2. การมอบทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่ สำหรับ นักเรียนที่เรียนดี			
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน)				
8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและ จับต้องได้	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรม 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน			
9 แบบประเมินกิจกรรม	1. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบลายลักษณ์อักษร ที่บังคับ ใช้และสอดคล้องกับ โรงเรียนอื่น 2. เอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ 3. เอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความคิด และจิตใจของนักเรียน ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน	ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (หลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน) ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน			
11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณประโยชน์	บันทึกการทำกิจกรรม ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง)			
12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม	เอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน เอกสารการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้อง			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
13 การส่งเสริมการยอมรับใน ความมีคุณธรรมของนักเรียน	1. การมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียน 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ได้รับสิทธิพิเศษใน การศึกษาต่อระดับสูงขึ้น			
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู)				
14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมี ทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (ระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และบันทึก การปฏิบัติหน้าที่) 2. ปัญหาการร้องเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับ นักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก			
15 การพัฒนาความรู้ตามด้าน ความถนัดของครู	1. หลักฐานรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม 2. หลักฐานรับรองความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน ตามสายงานการศึกษา 3. การประยุกต์ใช้ในการสอน (รายงานการสอน การพัฒนาบทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)			

ตารางถาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. ตัวชี้วัดด้านอายุงาน ทักษะคติ หรือการเข้าร่วมกิจกรรม			
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม	1. แบบประเมินผลการเรียนการสอน 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับ 3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง นอกจากรายงานเอกสาร (การสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง) 4. มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครู โดยเฉพาะอย่างชัดเจน			
18 การวิจัยและพัฒนาผลการจัดการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียน	1. ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร)			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม				
19 จิตสาธารณะของครู	1. ตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวร ได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น 2. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม) 3. ตารางส่วนกลางในกลุ่มสาระ ฯ สำหรับแจ้งติดธุระหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)			
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่				
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่	1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่ 2. แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ 3. รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)			

ตารางถาดผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
21 กลุ่มบุคคลากรที่มี ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้	1. การกำหนดบุคลากรหรือครูทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่ โดยเฉพาะ 2. การติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงาน บันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. การพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึก ผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]			
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส				
22 ระบบสุ่มตรวจ การปฏิบัติงานสอบที่ดี	1. ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง (บันทึกผล การตรวจสอบการปฏิบัติงาน)			
23 การให้คะแนนการ ปฏิบัติงานและเกณฑ์ที่ชัดเจน	1. กำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนนที่ชัดเจน (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์ อักษร (คะแนนผลการประเมิน)			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม				
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1. ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน			
	2. ภาครัฐทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า			
25 การวางแผนการอบรมล่วงหน้า	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)			
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ				
26 แผนการพัฒนาองค์กรประจำปี	1. ตารางกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีขององค์กร			
	2. ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี			
27 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	1. ตารางกำหนดการประชุม ที่รูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการปรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร			
	2. เอกสารกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (Professional learning cumunity:PLC)			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร				
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มี ความเหมาะสมต่อบริบท แวดล้อม	1. คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการใช้หลักสูตร (ผลการเรียน ของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่ หลากหลาย			
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนา หลักสูตรที่เหมาะสม	1. ภาครัฐ/ สถานศึกษาปรับเปลี่ยนหรือกำหนดระเบียบการพัฒนา หลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร)			
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร				
30 กำหนดวิธีการวัดและ ตรวจสอบหลักสูตรที่มี ความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. วิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. เอกสารสำหรับกรอก บันทึกข้อมูลที่ทำการตรวจสอบหลักสูตร เสร็จสิ้น			
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับ สถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานใน การตรวจสอบหลักสูตร	1. ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์ อักษร (แนวปฏิบัติการตรวจสอบหลักสูตร) 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตร			

ตารางภาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
32 หน่วยงานต้นสังกัด ทำการตรวจสอบหลักสูตร อย่างจริงจัง	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสัทธิอย่างถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้ (ผลการประเมินหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือหน่วยงานต้นสังกัดแจ้งผลการตรวจสอบกลับให้รับรู้			
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง				
33 ปกครองมีความเข้าใจ รับฟัง เหตุผล และเปิดรับแนวคิด วิธีการสอนที่เหมาะสมต่อ ยุคสมัย	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่ กำลังดำเนินการ (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งในการเสนอแนะหรือร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่อง ปัญหาในการเรียนของเด็กนักเรียนลดลง (จำนวนครั้งและเรื่องที่ทำ การเสนอแนะหรือร้องเรียน)			
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน				
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ของโรงเรียน ที่ขาดแคลน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของครูต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน 3. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของ โรงเรียน			

ตารางถาคผนวก ก-16 (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน	ข้อมูลที่พบ	ตรวจสอบ	คะแนน
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)			
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) 2. การประเมินความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียน			
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	1. แผนการล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 2. การดำเนินการตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก 3. สรุปผลการดำเนินการงบประมาณตามแผนสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก			

ภาคผนวก ข

สรุปผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา

สรุปผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนผู้ถูกประเมินด้วยตนเอง
(SAR)

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
องค์ประกอบที่ 1.1 นักเรียน *1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับ *2 กำหนดวันสอบแข่งขัน 3 ระบบยืนยันตัวตนนักเรียนสถานะพิเศษ 4 มาตรการความสามารถพิเศษที่ *5 กำหนดพื้นที่จับฉลาก *6 การกำหนดวันจับฉลากวันเดียวกัน *7 กำหนดเรียนฟรีเฉพาะในเขตภูมิภานา								
องค์ประกอบที่ 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา (นักเรียน) 8 กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมและจับต้องได้ 9 แบบประเมินกิจกรรม 10 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน 11 กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการร่วมทำสาธารณะประโยชน์ 12 แบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม 13 การส่งเสริมการยอมรับในความมีคุณธรรมของนักเรียน	2	2	2	2	8	8	9	6

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน	จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้									
ความสามารถ (ครู)									
14 การวางตัวที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน		4	4	4	3	5	4	5	4
15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู		3	3	3	3				
16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน		2	1	2	1				
17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัยเป็นรูปธรรม		4	3	3	2				
18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน		2	1	2	2				
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม									
19 จิตสาธารณะของครู		3	2	2	3	2	1	1	2
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้									
ความสามารถบุคลากรใหม่									
20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่		2	3	2	2	2	2	2	2
21 กลุ่มบุคคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้		2	2	3	3				
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส									
22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงานสอบที่ดี		2	1	0	1	1	1	1	1
23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด		1	1	2	1				

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน	จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม									
24	การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	1	2	1	2	1	2	1	2
25	การวางแผนล่วงหน้า	1	1	1	1				
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ									
26	แผนกิจกรรมผ่อนคลายประจำปี	2	2	2	2	2	2	2	2
27	การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	1	2	2	1				
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร									
28	หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	2	2	2	0	5	5	5	0
29	กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1	1	1	0				
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร									
30	กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	2	1	2	0	4	8	10	0
31	ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	0	2	1	0				
32	หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	0	1	1	0				
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง									
33	ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล และเปิดรับแนวคิดวิธีการ	2	2	2	2	5	5	5	5

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน				จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ				
ตอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย												
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน												
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	2	2	1	2	6	6	4	4				
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1	0	1	1								
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	0	1	0	0								
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	2	2	1	0								
รวม					44	47	49	30				

จากตาราง ผลการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนผู้ถูกประเมิน พบว่า คะแนนรวมของประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า 30 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าคะแนนรวมของโรงเรียนอย่างเห็นได้ชัด จึงต้องพิจารณาผลประเมินที่มีความเข้าใจในการนำคู่มือไปปรับใช้และตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ สูงกว่า ดังตารางถัดไป (ภาคผนวก ข-2)

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน		จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ		
องค์ประกอบที่ 2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ (ครู) 14 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน 15 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู 16 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน 17 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัยเป็นรูปธรรม 18 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	3	4	4	3	5	4	5	4		
องค์ประกอบที่ 2.2 พัฒนาคุณธรรม 19 จิตสาธารณะของครู	2	2	3	2	1	1	2	1		
องค์ประกอบที่ 2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ 20 คู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่ 21 กลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3	3	3	3	2	2	2	2		
องค์ประกอบที่ 2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส 22 ระบบสุ่มตรวจการปฏิบัติงาน สอบที่ดี 23 เกณฑ์วัดและการให้คะแนนการปฏิบัติงานที่แน่ชัด	2	1	2	1	1	1	1	1		
	1	1	1	1						

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน		จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ		
องค์ประกอบที่ 2.5 การอบรม										
24 การจัดระเบียบตารางการสอนทดแทนสำหรับการอบรม	2	2	1	2	2	2	1	2		
25 การวางแผนล่วงหน้า	1	1	1	1						
องค์ประกอบที่ 2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ										
26 แผนกิจกรรมผ่อนคลายประจำปี	2	2	1	2	2	2	2	2		
27 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครู	2	2	2	2						
องค์ประกอบที่ 3.1 การพัฒนาหลักสูตร										
28 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อม	2	2	1	1	5	5	3	3		
29 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม	1	1	1	1						
องค์ประกอบที่ 3.2 การตรวจสอบหลักสูตร										
30 กำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	2	1	1	1	10	8	4	4		
31 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	2	2	1	1						
32 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง	1	1	0	0						
องค์ประกอบที่ 4.1 ผู้ปกครอง										
33 ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผลและเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย	2	2	2	2	5	5	5	5		

ตัวบ่งชี้	ขนาดโรงเรียน				จำนวนข้อมูลที่พบ				สรุปคะแนนการประเมินตนเอง				
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ					
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน													
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน	3	2	2	2	10	6	8	6					
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน	1	1	1	1									
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม	2	1	1	1									
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก	3	2	3	1									
รวม					52	46	42	38					

ภาคผนวก ค
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตารางภาคผนวก ค-1 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ (ครั้งที่ 2)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1. ด้านผู้เรียน							
1.1 การรับนักเรียน							
1.1.1 การจับฉลาก							
1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลากมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
1.1.2 การสอบแข่งขัน							
1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขันมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	0.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
1.1.3 ความสามารถพิเศษ							
1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
1.1.4 เด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่							
1. ท่านคิดว่าการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
1.1.5 กฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน							
1. ท่านคิดว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับ คุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและ สอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน และสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับ นักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1.1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกและวิธีการคัดเลือก							
1. ท่านคิดว่าเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้นั้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้นั้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้นั้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	0.00	0.60	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1.2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน							
1.2.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน							
1. ท่านคิดว่ากลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1.2.2 กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน							
1. ท่านคิดว่ากิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
2. ด้านครู							
2.1 การบริหารและพัฒนาครู							
1. ท่านคิดว่าการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
2.2 การพัฒนาครู							
1. ท่านคิดว่าการพัฒนาครู มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการพัฒนาครูที่ทำให้ประสบผลสำเร็จควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน							
3.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร							
1. ท่านคิดว่าหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.80	ผ่าน
3.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน							
3.2.1 การวางระบบผู้สอน							
1. ท่านคิดว่าเรื่องการวางระบบผู้สอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3.2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน							
1. ท่านคิดว่าเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
3.2.3 การประเมินผู้เรียน							
1. ท่านคิดว่าเรื่องการประเมินผู้เรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็น อย่างไร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	0.80	ผ่าน
4. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้							
4.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพและภูมิทัศน์							
4.1.1 อาคารเรียนและห้องเรียน							
1. ท่านคิดว่าเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
4.1.2 สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม							
1. ท่านคิดว่าเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน
4.2 อุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก							
4.2.1 ระบบสารสนเทศ							
1. ท่านคิดว่าเรื่องระบบสารสนเทศ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.80	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องระบบสารสนเทศ ให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	0.00	0.80	ผ่าน
4.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ							
1. ท่านคิดว่าเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร	0.00	1.00	1.00	1.00	1.00	0.80	ผ่าน
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.80	ผ่าน
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-2 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถามการประเมิน
ความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปรผล
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
1. นักเรียน							
1.1 การรับนักเรียน							
- จำนวนการรับ	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
- การสอบแข่งขัน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- นักเรียนที่มีสถานะพิเศษ ความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิการ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พื้นที่ใกล้บ้าน	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- เด็กจับฉลาก (พื้นที่ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
2. ครู	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนาความรู้ความสามารถ	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- พัฒนาคุณธรรม	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การอบรม	1	0	1	1	1	0.8	ผ่าน
3. หลักสูตร	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- การพัฒนาหลักสูตร	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
- การตรวจสอบหลักสูตร	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้							
- ผู้ปกครอง	1	1	1	1	1	1	ผ่าน
- งบประมาณ	1	1	1	0	1	0.8	ผ่าน
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)	0	1	1	1	1	0.8	ผ่าน
รวม						0.92	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ค-3 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) ของ
แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็น (n = 44)

องค์ประกอบ	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted	แปลผล
1. นักเรียน					
1.1 การรับนักเรียน					
- จำนวนการรับ	68.9773	281.604	.729	.982	ผ่าน
- การสอบแข่งขัน	69.3182	277.385	.804	.982	ผ่าน
- นักเรียนที่มีสถานะพิเศษ ความสามารถพิเศษ (Gift)/ พิการ	69.0227	272.953	.915	.980	ผ่าน
- พื้นที่ใกล้บ้าน	69.0000	272.186	.908	.981	ผ่าน
- เด็กจับฉลาก (พื้นที่ ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	68.9091	278.503	.850	.981	ผ่าน
- นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มี การควบคุมดูแล	68.9318	274.902	.872	.981	ผ่าน
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา					
- พัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เชิงวิชาการ	68.7500	273.448	.924	.980	ผ่าน
- พัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เชิงจริยธรรม	68.9318	269.600	.890	.981	ผ่าน
2. ครู					
- พัฒนาความรู้ความสามารถ	68.7273	276.249	.893	.981	ผ่าน
- พัฒนาคุณธรรม	68.5455	277.603	.947	.980	ผ่าน
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่	68.8864	273.731	.888	.981	ผ่าน
- การติดตามการทำงาน และ ความโปร่งใส	68.7955	274.539	.906	.981	ผ่าน
- การอบรม	68.7273	276.249	.873	.981	ผ่าน

ตารางภาคผนวก ก-3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted	แปลผล
3. หลักสูตร					
- การพัฒนาหลักสูตร	69.0000	276.326	.809	.982	ผ่าน
- การตรวจสอบหลักสูตร	68.9091	276.736	.766	.982	ผ่าน
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้					
- ผู้ปกครอง	68.8409	270.509	.868	.981	ผ่าน
- งบประมาณ	68.6818	272.920	.871	.981	ผ่าน
- สิ่งอำนวยความสะดวกใน การเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)	68.5000	278.488	.806	.982	ผ่าน
Cronbach's alpha	N of Items = 18			0.982	ผ่าน

ภาคผนวก ง
เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ครั้งที่ 1

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

การศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ผู้วิจัยกำหนดใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีการอ้างถึงตัวบุคคล ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะศึกษาและวิเคราะห์ในภาพรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจารินี อิ่มด้วง

นักศึกษาระดับปริญญาเอก

สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. ตำแหน่ง
 - ผู้อำนวยการเขต/ รองผู้อำนวยการเขต
 - ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 - ผู้อำนวยการกลุ่ม.....
 - อื่น ๆ
3. ระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวจริน อิมด้วง

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

1. ท่านคิดว่า ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร
 - 1.1 ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์
 - 1.3 สุขภาพกายและสุขภาพจิต
 - 1.4 ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล
 - 1.5 ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
 - 1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
- ปัญหาคุณภาพผู้เรียน
แนวทางแก้ไขปัญหา

2. ท่านคิดว่า ครูในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

- 2.1 คุณวุฒิตรงตามที่สอน/ การสอนตามความถนัด
- 2.2 คุณลักษณะและการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ
- 2.3 ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2.4 ความสามารถของครูในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.6 การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน
- 2.7 การพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
ปัญหาคุณภาพครู
แนวทางแก้ไขปัญหา

3. ท่านคิดว่า หลักสูตรในสถานศึกษา สังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีคุณภาพอย่างไร

- 3.1 ความสอดคล้องของสาระของหลักสูตรสถานศึกษากับหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2 การพัฒนาหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน
- 3.3 หลักสูตรสอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน และเป้าหมายของโรงเรียน
- 3.4 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม
- 3.5 การปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะและนำผลมาปรับปรุง
ปัญหาคุณภาพหลักสูตร
แนวทางแก้ไขปัญหา

4. ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพอย่างไร

- 4.1 การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของสังคม
- 4.2 การจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.3 ความหลากหลายของการจัดการเรียนรู้
- 4.4 การมีส่วนร่วมของหน่วยเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนรู้
ปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้
แนวทางแก้ไขปัญหา

5. ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก ที่มีคุณภาพอย่างไร

- 5.1 อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม
 - 5.2 การผลิต จัดหา พัฒนาสื่อการสอน.
 - 5.3 ระบบเครือข่าย และข้อมูลสารสนเทศ
 - 5.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 5.5 การจัดทำสำมะโนและการรับนักเรียน
- ปัญหาคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก
แนวทางแก้ไขปัญหา

6. ท่านคิดว่า สถานศึกษาในสังกัดระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีการวัด และประเมินผล ที่มีคุณภาพอย่างไร

- 6.1 คุณภาพของเครื่องมือวัดผล
- 6.2 การเลือกเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย.
- 6.3 การพัฒนาเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ แก่ครูและ

บุคลากรของสถานศึกษา

6.4 ความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา

- 6.5 เกณฑ์การตัดสิน
- ปัญหาคุณภาพของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
แนวทางแก้ไขปัญหา

แบบสัมภาษณ์ ครั้งที่ 2

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

การศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ผู้วิจัยกำหนดใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาและค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) ครู 3) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีการอ้างถึงตัวบุคคล ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะศึกษาและวิเคราะห์ในภาพรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจารินี อิ่มด้วง

นักศึกษาระดับปริญญาเอก

สาขาวิจัย วัฒนและสติศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่งงานในความรับผิดชอบ.....

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง....ปี ประสบการณ์ในงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา
ภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา....ปี สถานที่ปฏิบัติงาน.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวจรีณี อิ่มด้วง

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

1. ด้านผู้เรียน

1.1 การรับนักเรียน

1.1.1 กระบวนการรับนักเรียน

1.1.1.1 การจับฉลาก

1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลากมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.1.2 การสอบแข่งขัน

1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขันมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.1.3 ความสามารถพิเศษ

1) ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.2 การกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน

1.1.2.1 เด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่

1) ท่านคิดว่าการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.3 การกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน

1.1.3.1 กฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน

1) ท่านคิดว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดีขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน

1.1.4.1 การออกข้อสอบ

1) ท่านคิดว่าเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้ นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน

1.2.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน

1.2.1.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน

1) ท่านคิดว่ากลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

1.2.2 กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน

1.2.2.1 กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน

1) ท่านคิดว่ากิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2. ด้านครู

2.1 การบริหารและพัฒนาครู

2.1.1 การวางแผนและนโยบายพัฒนาครู

1) ท่านคิดว่าการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

2.2 การพัฒนาครู

2.2.1 การพัฒนาครู

1) ท่านคิดว่าการพัฒนาครู มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของการพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

3. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

3.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร

3.1.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร

1) ท่านคิดว่าหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร

2) ท่านคิดว่าความต้องการของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร

3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของหลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

3.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3.2.1 การวางระบบผู้สอน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องการวางระบบผู้สอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องการวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

3.2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

3.2.3 การประเมินผู้เรียน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องการประเมินผู้เรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

4. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

4.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพและภูมิทัศน์

4.1.1 อาคารเรียนและห้องเรียน

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

4.1.2 สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

4.2 อุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก

4.2.1 ระบบสารสนเทศ

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องระบบสารสนเทศ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

4.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

- 1) ท่านคิดว่าเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร
- 2) ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร
- 3) ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านในการสละเวลาสำหรับการตอบคำถามครั้งนี้

แบบขอการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญ
[โดยใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย (Delphi)]

แบบขอการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญ
สำหรับแนวทางการวิจัยเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา”

คำชี้แจง

ขอความกรุณาให้ท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ในแบบวิพากษ์ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ 1) นักเรียน 2) ครู 3) หลักสูตร และ 4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วช่วย วิพากษ์ว่า ในแต่ละหัวข้อ/ ประเด็นวิพากษ์ ในแบบวิพากษ์ส่วนที่ 2 และ 3 ว่ามีความถูกต้องหรือเหมาะสมหรือไม่ และช่วยเสนอแนะหัวข้อ/ ประเด็นที่ควรปรับปรุง-แก้ไข เพื่อที่จะได้นำไปสรุปปรับปรุงต่อไปแบบวิพากษ์ฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รายละเอียดการพัฒนาตัวบ่งชี้ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบประเมินตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินจำเป็นของระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 3 แบบประเมินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น

แบบขอการวิพากษ์นี้ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย (Delphi) หรือการให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถามตามความเห็นของตน โดยที่ภายหลังผู้ทำวิจัยจะนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขในรูปแบบมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงเป็นข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาในปัจจุบันของการศึกษา รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพในเล่มวิจัย และจะแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อในรูปสถิติ ส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาว่าจะคงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ จึงใคร่ขออนุญาตแจ้งเรียนถึงการส่งแบบสอบถามให้พิจารณาเพิ่มเติมไว้ล่วงหน้า

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น
มา ณ โอกาสนี้

นางสาวจารินี อิ่มด้วง
นักศึกษาระดับปริญญาเอก
สาขาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 รายละเอียดการพัฒนามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และระบบการประกันคุณภาพ

การศึกษา

เป็นข้อมูล คำจำกัดความของตัวบ่งชี้ และคำชี้แจงการพัฒนาระบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยการศึกษาเรื่อง “การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็น รวมถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จึงเป็นการวิจัยเพื่อค้นหา พัฒนาปรับปรุง และแก้ไข ระบบประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เป็นปัญหาสำคัญหรือ “ความต้องการจำเป็น” ซึ่งผู้วิจัยค้นพบข้อปัญหาดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐานตามเกณฑ์ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐานนักเรียน ครู หลักสูตร และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และสร้างเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ สำหรับการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาดังตารางที่ 1

ส่วนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยเลือกพัฒนาตามความต้องการจำเป็น-นั้น ในชั้นขอบเขตอำนาจที่สถานศึกษาสามารถนำไปพัฒนาปรับใช้ได้เป็นหลัก ซึ่งสามารถแสดงระบบในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ดังแบบวิพากษ์ส่วนที่ 3

***หมายเหตุ** ตัวอักษรขีดเส้นใต้ คือ เนื้อหาที่มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ข้อความมีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลสรุปเพิ่มเติมจากการสอบถามครั้งที่ 1

ตารางภาคผนวก ง-1 รายละเอียดการพัฒนามาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่สร้างขึ้นจากความต้องการจำเป็น

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน	
1.1 การรับนักเรียน	
1.1.1 จำนวนการรับนักเรียน:	
ตัวบ่งชี้ 1.1.1.1 การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับได้จากภาครัฐ (โควต้า) ควรกระจายจำนวนนักเรียนให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ไม่เกิดการกระจุกตัวในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง	1. การระบุจำนวนการรับนักเรียนของแต่ละโรงเรียนผ่านทางเอกสาร และเว็บไซต์ (ลงบันทึกในฐานข้อมูลเพื่อการตรวจสอบย้อนหลัง) เพื่อสร้างความโปร่งใ<u>เป็นการช่วยให้เกิดการกระจายตัวของปัญหาโควตานักเรียนในบางโรงเรียน</u>2. มีการระบุหลักเกณฑ์และเหตุผล รวมถึงหมายเหตุกำกับไว้อย่างชัดเจนในของ แต่ละโรงเรียน (กำหนดในระเบียบ หรือบันทึกของกระทรวงศึกษา) <u>ขึ้นจากขนาดของโรงเรียนและจำนวนครู ซึ่งในบางครั้งอาจมีการกำหนดคด้วย เช่น ความนิยม ความมีชื่อเสียง หรือจำนวนที่ภาครัฐกำหนดขึ้นเองย</u> <u>สาย สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้โรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียง ได้รับผลกระทบจากจ</u> <u>หลักเกณฑ์และเหตุผลที่แน่ชัดจึงสามารถช่วยให้เกิดการกระจายจำนวนนัก</u> <u>กฎที่ระบุไว้เหมือนกันทุกโรงเรียน โดยปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษาที่แตก</u> <u>สำคัญที่ควรแก้ไขก่อนการกระจายนักเรียนนั้น เป็นปัญหาที่ไม่สามารถระ</u> <u>จึงไม่มีงบประมาณสนับสนุน หรือ โรงเรียนไม่มีคุณภาพในการบริหารอยู่</u>

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
1.1.2 การสอบแข่งขัน:	
ตัวบ่งชี้ 1.1.2.1 กำหนดวันสอบแข่งขันทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบหลายแห่ง	1. การระบุนวันสอบในระเบียบการรับสมัครนักเรียนของทุกโรงเรียนเป็นวันเดียวกัน (อาจกำหนดให้วันสอบตามเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อลดความแออัดของนักเรียน) มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาการสอบซ้ำซ้อนหลายครั้งของนักเรียนตามแต่ละโรงเรียน ที่เรียกว่าการ “วิ่งรอก” โดยจำเป็นต้องสร้างทางเลือกอื่นเพื่อลดปัญหาความแออัดร่วมด้วย เช่น การขยายพื้นที่รองรับจำนวนผู้สอบ หรือเจ้าหน้าที่ขาดแคลน
1.1.3 นักเรียนสถานะพิเศษ	
ตัวบ่งชี้ 1.1.3.1 จัดทำใบส่งตัวผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ระบุความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน (Gift) หรือระบุเป็นผู้ที่มีความบกพร่อง/ พิการ แขนบพร้อมหนังสือรับรองเด็กนักเรียน	1. กำหนดแบบฟอร์มสำหรับการส่งตัวนักเรียนให้มีความครบถ้วน มีส่วนประกอบของข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น คะแนนผลการเรียน ความสามารถพิเศษ ความพิการ หรือแม้แต่สิทธิพิเศษอื่น 2. แบบฟอร์มที่กำหนดขึ้นต้องสามารถคัดกรองเด็กได้อย่างรวดเร็ว (จัดทำใบสรุปสาระสำคัญไว้ที่ส่วนแรกสุดของแบบฟอร์มสำหรับการส่งตัวนักเรียน เพื่อการคัดกรองที่รวดเร็ว) 3. บังคับใช้แบบฟอร์มสำหรับส่งตัวแบบเดียวกันในทุกโรงเรียน 4. บันทึกข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนลงสู่แบบฟอร์มออนไลน์เป็นฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก 5. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ จะต้องมิโรงเรียนเป็นผู้รองรับความสามารถเสมอ ซึ่งต้องมอบรางวัลหรือผลตอบแทนให้แก่โรงเรียนที่สามารถค้นหาความสามารถพิเศษของเด็กนักเรียนพบเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเด็กที่มีความสามารถนั้นต้องผ่านเกณฑ์การวัดต่าง ๆ ตามความเป็นจริง

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 1.1.3.2 สร้างมาตรวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัดและเป็นยอมรับในบรรดากลุ่มโรงเรียน	1. <u>หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับควรสร้างมาตรวัดความสามารถพิเศษที่แน่ชัด หากไม่มีการสร้างแบบมาตรวัดกลางขึ้น โรงเรียนควรสร้างมาตรวัดความสามารถพิเศษจาก เกณฑ์การวัดผลด้านสมรรถนะพิเศษที่มีความชัดเจน เช่น ความสามารถ ทางกีฬา ต้องสามารถวัดได้ด้วยค่ามาตรฐานทางการทดสอบร่างกาย ส่วนมาตรฐานด้านอื่น ที่ไม่สามารถวัดได้จากมาตรวัด เช่น ดนตรี ต้องมีผู้เชี่ยวชาญคนกลางเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจวัด ซึ่งต้องมีหลายสาขาตามความรู้จิตวิทยา สาขาเอก สังคมวิทยา แพทย์) เพื่อลดอคติ หรือความไม่เป็นธรรมในการวัดผล</u> 2. โรงเรียนทุกโรงเรียนเลือกใช้มาตรฐานการวัดสมรรถนะพิเศษเกณฑ์เดียวกัน
1.1.4 นักเรียนจับฉลาก	
ตัวบ่งชี้ 1.1.4.1 กำหนดให้การจับฉลากทำได้เฉพาะ โรงเรียนในเขตพื้นที่ที่กำหนด	1. กฎระเบียบข้อบังคับในการรับสมัครนักเรียนที่กำหนดโดยภาครัฐ โดยระบุให้นักเรียนที่มีรายชื่อในพื้นที่เขตการศึกษาเท่านั้นที่สามารถเข้ารับการจับฉลากได้ 2. <u>ประชาสัมพันธ์กรอบระยะเวลาของนักเรียน ที่อยู่ในทะเบียนบ้านให้ชัดเจน และเหมือนกันทุกโรงเรียน</u>
ตัวบ่งชี้ 1.1.4.2 กำหนดให้การจับฉลากของทุกโรงเรียนมีในวันเดียวกัน	1. เอกสารกำหนดวันรับสมัครด้วยวิธีการจับฉลากที่ประกาศโดยภาครัฐหรือหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
1.1.5 นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล ตัวบ่งชี้ 1.1.5.1 กำหนดเข้าเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ภูมิสำเนาเท่านั้น ตัวบ่งชี้ 1.1.5.2 การให้สิทธิ์เรียนฟรีนอกเขตพื้นที่สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี หรือประพฤตินดี มีจิตสาธารณะ	1. กฏระเบียบในการให้เงินสนับสนุนเรียนฟรีเมื่อทำการศึกษาในโรงเรียนในเขตพื้นที่เท่านั้น เพื่อป้องกันปัญหานักเรียนกระจุกตัวในโรงเรียนมีชื่อเสียง โดยเฉพาะการลดการเดินทางข้ามจังหวัดสำหรับต่างนักเรียนจังหวัดหรือการเดินทางข้ามเขตสำหรับนักเรียนในกรุงเทพเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนมีชื่อเสียง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาที่หลากหลาย เช่น โรงเรียนในพื้นที่ขาดแคลนเด็กนักเรียน/ งบประมาณ/ เด็กที่มีความสามารถ ปัญหาการจราจรที่ติดขัด ปัญหาค่าครองชีพที่ต้องเพิ่มมากขึ้นจากการเดินทาง หรือย้ายที่อยู่อาศัย และปัญหาสภาพจิตใจของเด็กที่เกิดจากความเครียดและการเดินทาง ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องได้รับสิทธิ์ในการเข้าถึงการศึกษาตามที่ พรบ.การศึกษากำหนดไว้ เพียงแต่เป็นการลดการกระจุกตัวของนักเรียนเท่านั้น 1. กฏระเบียบสนับสนุนการเพิ่มคุณในการเรียนของนักเรียน ในเรื่องของการให้ทุนการศึกษาเรียนฟรีในเขตโรงเรียนนอกพื้นที่หรือโรงเรียนที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องระบุถึงการให้ทุนในเรื่องค่าใช้จ่าย การเดินทาง หรือที่อยู่อาศัยร่วมด้วย โดยเป็นทุนที่มอบให้ทั้งเด็กที่มาผลการเรียนที่ดี หรือเด็กที่มีความประพฤติดีเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของ คุณธรรมและจริยธรรม

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	
1.2.1 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	
ตัวบ่งชี้ 1.2.1.1 จัดกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วม จับต้องได้ (ได้รับประสบการณ์ตรง) และมีความน่าสนใจ	1. รายงาน/ เรียงความ บันทึกการทำกิจกรรมของนักเรียน เช่น การศึกษาธรรมชาติเชิงวิทยาศาสตร์รอบพื้นที่โรงเรียน (ชื่อกิจกรรม สถานที่ ประโยชน์ที่ได้รับ) 2. บันทึกการประเมินการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน (บันทึกกิจกรรม และการติดตามสังเกต) เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่มีค่อนข้างมากต่อห้อง จึงจำเป็นต้องพิจารณาติดตามและตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสม และทั่วถึงหรือไม่ เพื่อใช้ในการวางแผนปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น 3. รายงานสรุปกิจกรรมและระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (บันทึกผลภายหลังกิจกรรม และงบประมาณ)
ตัวบ่งชี้ 1.2.1.2 จัดทำแบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และถูกต้องตามหลักการวัดและประเมิน	1. แบบฟอร์มเอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมแบบหลายลักษณะอักษรที่บังคับใช้ในทุกโรงเรียน 2. แบบฟอร์มเอกสารสำหรับการบันทึกกิจกรรมที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง 3. <u>แบบฟอร์มเอกสารที่มีการวัดถึงความรู้สึก ความมกิด และจิตใจ ของนักเรียนที่ได้รับจากการทำกิจกรรม</u>
ตัวบ่งชี้ 1.2.1.3 การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคนอย่างเหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งและไม่เก่ง	1. ระดับความพยายามในการปฏิบัติของนักเรียนทุกคนที่เพิ่มขึ้น (มีหลักฐานการปฏิบัติ เช่น บันทึกกิจกรรม บันทึกประจำวัน หรือรายงานอื่น ๆ) 2. ระดับความรู้ความเข้าใจของเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น (ผลคะแนนการเรียน ผลคะแนนปฏิบัติ) 3. รายงานสรุปรูปแบบวิธีการปฏิบัติ หรือวิธีการสอน ที่ครูเลือกใช้ต่อนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และไม่เก่ง

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
1.2.2 พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม ตัวบ่งชี้ 1.2.2.1 จัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือ การให้ร่วมทำสาธารณะประโยชน์ ตัวบ่งชี้ 1.2.2.2 จัดสร้างแบบประเมินการวัดผล ด้านคุณธรรมที่เหมาะสม โดยไม่สร้างความเครียด หรือความวิตกกังวลแก่เด็กนักเรียน	1. บันทึกการทำกิจกรรม (ชื่อกิจกรรม สถานที่ ประโยชน์ที่ได้รับ และงบประมาณ) <u>โดยคำนึงถึงความแตกต่างกันในแต่ละศาสนา เช่น การกำหนดให้นักเรียนสามารถเลือกเข้าวัด โบสถ์ หรือสุเหร่า ได้ตามความสมัครใจของนักเรียน โดยไม่บังคับ</u> 2. <u>ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ในกิจกรรม (ประเมินด้วยทักษะการสังเกต) เนื่องจาก กิจกรรมทางศาสนานั้นต้องเน้นให้นักเรียนได้มีจิตสำนึก หรือสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ เพราะการจัดกิจกรรมโดยการฝืนใจหรือบังคับให้นักเรียนเข้าร่วม หรือไม่สนใจ จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือความรู้ขึ้น เช่น การนั่งหลับของนักเรียนเมื่อฟังพระเทศน์ หรือการไปเที่ยววัดเพียงเพื่อถ่ายรูปที่ระลึก</u> 3. <u>ระดับคุณธรรมในตัวนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลง เช่น ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง ปัญหาการลักขโมย ปัญหาการลอกข้อสอบ)</u> 1. <u>แบบฟอร์มเอกสารสำหรับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเด็กนักเรียน ที่ได้รับการยอมรับจากนักจิตวิทยา แพทย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (แบบประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความก้าวร้าว และความรับผิดชอบ)</u> 2. <u>แบบฟอร์มการประเมินประเมินคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับให้นักเรียนประเมินเพื่อนในห้องด้วยการสุ่มหยิบรายชื่ออย่างไม่เปิดเผย เนื่องจากการประเมินคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่วัดได้ยาก และไม่ได้ผลที่ถูกต้องหากให้ทำการประเมินตนเอง หรือประเมินผู้ที่มีความใกล้ชิด แต่ก็จะใช้ไม่ได้ผลด้วยเช่นกันเมื่อผู้ประเมินไม่มีความรู้จักหรือเข้าใจในตัวคนที่ทำการประเมิน การหยิบรายชื่อสุ่มรายชื่อเพื่อนในห้องและไม่เปิดเผยว่าใครจึงเป็นหนึ่งทางเลือกที่มีความเหมาะสม ซึ่งเทคนิคการบอกหรือแนะนำให้นักเรียนทำตามโดยไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับผลลัพธ์ถือเป็นเรื่องที่ต้องพึงความสามารถในการชักจูงของครูผู้ดูแล</u>

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 1.2.2.3 ส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของเด็ก	1. จัดการมอบรางวัลนักเรียนคุณธรรมดีให้นักเรียนในแต่ละระดับชั้น 2. การส่งเสริมนักเรียนที่มีคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ได้รับสิทธิพิเศษในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น เพื่อจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำความดีอย่างเป็นรูปธรรม
มาตรฐานที่ 2 ครู	
2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถ	
ตัวบ่งชี้ 2.1.1 การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน	1. การปฏิบัติตัวของครู (มีการกำหนดระเบียบการปฏิบัติ การฝึกอบรม และบันทึกการปฏิบัติหน้าที่) 2. จำนวนปัญหาการร้องเรียนครูจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ลดลง 3. การวัดหรือตรวจสอบบุคลิกภาพ การวางตัวด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน (พื้นฐานจรรยาบรรณ และวิชาชีพครู) 4. การพัฒนาแนวคิดและทัศนคติเชิงบวก เนื่องจากครูเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นจำนวนมากการมีทัศนคติในเชิงบวกจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ การคิดตัดสินใจ การสอน หรือแม้แต่การพูดคุยเป็นได้อย่างราบรื่น ซึ่งควรทำการประเมินและคัดกรองครูตั้งแต่แรกสมัครสอบบรรจุว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและมีความรักในวิชาชีพครูอย่างแท้จริงหรือไม่
ตัวบ่งชี้ 2.1.2 การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู	1. ใบรับรองความรู้ที่ครูได้รับจากการฝึกอบรม และต้องเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องตามความรู้ที่เปลี่ยนไปตามสมัย 2. ความรู้พื้นฐานในเรื่องการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้เข้าใจกระบวนการ และระบบการทำงาน ในการบริหาร การศึกษาและสามารถวางแผนในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสอน (รายวิชาการสอน การพัฒนาบทเรียน และนวัตกรรมการสอนใหม่)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 2.1.3 ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน	1. ระดับผลการปฏิบัติงาน (การประเมินผลการปฏิบัติงาน) 2. <u>ตัวชี้วัดด้าน</u> ายงาน ทักษะคิด หรือการเข้าร่วมกิจกรรม โดยตัวชี้วัดเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ หลายสาเหตุ เช่น ปริมาณภาระงาน งานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย เงินเดือน ชื่อเสียงของโรงเรียน หรือแม้แต่ทัศนคติส่วนตัว <u>อย่างเช่น</u>ความภาคภูมิใจในอาชีพ/ โรงเรียน
ตัวบ่งชี้ 2.1.4 การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครู ให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม และถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น	1. แบบการวัดผลที่อ้างอิงหลักทางวิชาการหรือทางสถิติ (แบบประเมินผลการเรียนการสอน) 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐ และเอกชน 3. แบบประเมินที่วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ไม่เพียงแต่จากรายงานเอกสารเท่านั้น (ต้องมีการสังเกต การสุ่มตรวจ และผลตอบรับจากนักเรียนและผู้ปกครอง) 4. <u>ควรมีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่ประเมินและวัดผลครู โดยเฉพาะอย่างชัดเจน มีมาตรฐาน เอาใจใส่ และเข้าถึงง่าย</u> ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งยังไม่สามารถให้บริการที่พอเพียงหรือล่าช้า
ตัวบ่งชี้ 2.1.5 การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน	1. <u>ความรู้ความเข้าใจในการวิจัยและวัดผลการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะความเข้าใจด้านสถิติ</u> (รายงาน การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรประจำรายปีหรือสองปี) ซึ่งการปรับยืดหยุ่นให้รายงานผลทุกสองปี (ปัจจุบันทุก 1ปี) จะช่วยลดภาระงานของครู ส่งผลให้สามารถเน้นในเรื่องการสอนซึ่งเป็นหัวใจหลักของอาชีพครูได้ดียิ่งขึ้น 2. การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามรายด้านที่เป็นข้อบกพร่อง (รายงานการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรประจำรายปี หรือสองปี)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
2.2 พัฒนาคุณธรรม ตัวบ่งชี้ 2.2.1 จิตสาธารณะของครูเพิ่มมากขึ้น มีการช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน แบ่งปันความรู้เพื่อนร่วมงาน และทุ่มเทกับการทำงาน	1. การจัดแสดงตารางการเข้าเวรอย่างเป็นระบบให้ครูสามารถเข้าถึงง่าย เพื่อให้สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนการเข้าเวรได้ง่ายเมื่อมีเหตุจำเป็น (ตารางการเข้าเวรแบบออฟไลน์และออนไลน์) ซึ่งระบุสาเหตุเข้าเวรตามหน้าที่ แลกเปลี่ยน หรืออาสาสมัคร เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามหรือแบ่งเบาภาระงานที่มากเกินไปหรือไม่เหมาะสม ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งโดยปกติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ภาระงานของครูที่ชัดเจน เพื่อความเป็นธรรมต่อทุกคน ไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำในภาระงานและส่งผลให้ครูไม่มีน้ำใจต่อกัน แต่การกำหนดเวลานั้นมักเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งอาจกำหนดแล้วขาดความเหมาะสมหรือเกิดความไม่สะดวกในการปฏิบัติงานของครู จึงต้องมีการแสดงตารางเข้าเวรเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว 2. การจัดประชุมระหว่างครูในแต่ละระดับชั้นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน (ตารางการประชุม และบันทึกรายงานผลการประชุม) โดยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างตรงไปตรงมาไม่ปกปิดความรู้ที่มี 3. ตารางส่วนกลางสำหรับแจ้งคิดดูระหรือแจ้งการสอนทดแทนให้ครูในระดับชั้นทุกคนรับทราบ (Notice board)
2.3 พัฒนาความรู้ความสามารถบุคลากรใหม่ ตัวบ่งชี้ 2.3.1 การสร้างคู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่อย่างชัดเจน เป็นระบบ	1. คู่มือสำหรับครูบรรจุใหม่ประจำแต่ละ โรงเรียน แยกตามสาขา แผนก หรือระดับชั้นการสอนนักเรียน (คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครูบรรจุใหม่) 2. แผนกหรือโรงเรียน กำหนดแผนงานและผลคาดหวังที่จะได้รับจากครูบรรจุใหม่ในแต่ละเดือน (แผนงานการดำเนินงาน และแผนพัฒนาความรู้ความสามารถ) 3. ผลการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 2.3.2 การกำหนดหรือจัดตั้งกลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทำหน้าที่สำหรับสอนงานบุคลากรใหม่	1. โรงเรียนหรือครูในแต่ละระดับชั้นกำหนดบุคลากรหรือครูที่มีความสามารถในการฝึกสอนงานขึ้นมาทำหน้าที่ฝึกสอนงานครูบรรจุใหม่โดยเฉพาะ หรือจัดอบรมครูบรรจุใหม่พร้อมกันเพื่อให้ทราบแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ โดยจะต้องลดภาระด้านอื่นให้ครูคนดังกล่าว (รายชื่อครูที่มีความสามารถในการสอนงานในแต่ละระดับชั้น/ ตารางอบรมครูบรรจุใหม่) โดยถ้าหากต้องการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรมีห้องศักรภายนอกโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญและมีมาตรฐานเป็นผู้ดำเนินการฝึกสอน 2. ผลการติดตามการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ผู้ดูแลเป็นคนประเมิน)] 3. ผลการพัฒนาความสามารถของครูบรรจุใหม่ [รายงานบันทึกผลการปฏิบัติงานของครูบรรจุใหม่ (ประเมินตนเอง)]
2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	
ตัวบ่งชี้ 2.4.1 มีการติดตามการทำงานอย่างถูกต้อง โปร่งใสผ่านระบบสุ่มตรวจสอบที่ดี	1. จัดทำตารางการตรวจการปฏิบัติงานที่ผู้ถูกตรวจสอบไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะถูกตรวจสอบวันใด (ตรวจสอบแบบสุ่ม) โดยระบุเพียงช่วงที่จะทำการตรวจสอบ (ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ) 2. ตารางการตรวจที่ทำการสุ่มตรวจสอบมากกว่า 1 ครั้ง (ตารางกำหนดการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานแบบสุ่มตรวจ) 3. ผลการตรวจสอบที่ตรงตามความเป็นจริง ไม่มีการเตรียมการเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานออกมาดีเกินความเป็นจริง (บันทึกผลการตรวจสอบการปฏิบัติงาน)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 2.4.2 มีเกณฑ์วัดและการให้คะแนนที่แน่ชัด สามารถตรวจสอบได้	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนกำหนดหัวข้อที่จะทำการตรวจสอบอย่างชัดเจน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนในเรื่องที่ทำการประเมิน เพื่อความโปร่งใส ถูกต้อง ยุติธรรม และเสมอภาค (ประกาศเกณฑ์การให้คะแนน) 2. แสดงผลการให้คะแนนภายหลังการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษรหรือนำเข้าสู่ระบบอย่างชัดเจนให้ผู้ถูกประเมินรับทราบ (คะแนนผลการประเมิน)
2.5 อบรม	
ตัวบ่งชี้ 2.5.1 การกำหนดและการจัดระเบียบตาราง การสอนทดแทนที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ	1. <u>ฝ่ายวิชาการหรือโรงเรียนต้องจัดตารางการเรียนการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรมให้</u> หรือกำหนดชั่วโมงที่ครูแต่ละคนต้องทำการสอนทดแทนในแต่ละปี หรือการว่างจ้างครูภายนอกมาทดแทนชั้นคราว เพื่อลดปัญหาเด็กเรียนไม่ทัน หรือครูขาดโอกาสในการอบรม (ตารางการสอนทดแทนครูที่เข้ารับการอบรม ที่กำหนดโดยโรงเรียน) 2. <u>ภาครัฐควรทำการวัดผลหรือตรวจสอบหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ ของครู ว่ามีมาตรฐานและผ่านการตรวจสอบอย่างรอบคอบว่ามีประโยชน์ต่อครูอย่างจริงจังนำไปสู่การปฏิบัติได้ และทำการแจ้งกำหนดวันต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียนล่วงหน้า เพื่อให้โรงเรียนวางแผนได้อย่างเหมาะสม</u>
ตัวบ่งชี้ 2.5.2 การวางแผนล่วงหน้าและการพัฒนาวิธีการสอนให้เกิดความกระชับ ลดระยะเวลาที่ใช้	1. มีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเข้ารับการอบรม พัฒนาการเรียนการสอนให้เนื้อหากระชับ หรือมีความยืดหยุ่นหากคิดครูต่าง ๆ หรือการอบรม (แผนการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
2.6 การสร้างขวัญและกำลังใจ ตัวบ่งชี้ 2.6.1 การระบุแผนกิจกรรมก่อนกลางประจำปี ตัวบ่งชี้ 2.6.2 การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครูมากขึ้น	<u>*หมายเหตุ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบที่ไม่ใช่รางวัลหรือผลตอบแทน เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ อิจฉาริษยา การมุ่งทำงานเพื่อรางวัลหรือผลตอบแทนเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจนำไปสู่การคาบเกี่ยวกับปัญหาอื่น ๆ เช่น ความไม่เป็นธรรมในการให้รางวัล หรือแม้แต่เกิดความแตกแยกในองค์กร</u> 1. กำหนดการวันหยุดพักผ่อนไปเที่ยวสังสรรค์ขององค์กรประจำปี (ตารางกำหนดวันหยุดประจำปีขององค์กร) 2. จัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กร เช่น กีฬา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ งานเลี้ยงสังสรรค์ขององค์กร (ตารางกำหนดวันกิจกรรมประจำปี) 1. จัดประชุมในแต่ละอาทิตย์หรือแต่ละเดือนเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ (ตารางกำหนดการประชุม) โดยรูปแบบการประชุมสามารถเป็นได้ทั้งแบบทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เพื่อให้เกิดการรับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับผู้บริหาร 2. ผู้บริหารควรใส่ใจและรับฟังปัญหาและความต้องการของครูอย่างจริงจัง
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร 3.1 การพัฒนาหลักสูตร ตัวบ่งชี้ 3.1.1 หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสม ต่อ นักเรียน ทั้งในด้านความสามารถการเรียนรู้ หรือประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น	1. หลักสูตรเหมาะสมต่อผู้เรียน คะแนนของนักเรียนเพิ่มขึ้นภายหลังการใช้หลักสูตร หรือการตรวจสอบหลักสูตร จากการวิจัยทางสถิติ (ผลการเรียนของนักเรียน) 2. หลักสูตรเหมาะสมต่อประเพณี วัฒนธรรม และศาสนาที่หลากหลาย (นักเรียนศาสนาที่ต่างกันสามารถเรียนรู้หลักสูตรได้โดยไม่เกิดปัญหา)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
ตัวบ่งชี้ 3.1.2 กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรที่เพิ่มขึ้นแทนที่ปีละครั้ง เพื่อลดปัญหาภาระงานและความเคร่งเครียดของครู	1. ภาครัฐปรับเปลี่ยนกำหนดระเบียบการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม (ระเบียบการพัฒนาหลักสูตร) โดยอาจจะอยู่ในช่วงระยะเวลา 2-5 ปี เนื่องจากหลักสูตรนั้นจำเป็นจะต้องมีเวลาใช้งาน ตรวจสอบหาข้อผิดพลาดสรุปผล แล้วจึงจะสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้ระยะเวลา ผนวกกับเนื้อหาของวิชาเรียนที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามกระแสเวลา
3.2 การตรวจสอบหลักสูตร	
ตัวบ่งชี้ 3.2.1 การกำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนกำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้อง อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณ รวมถึงมีเกณฑ์การวัดที่แน่ชัด (ระเบียบวิธีการตรวจสอบหลักสูตร) 2. ภาครัฐหรือโรงเรียนจัดทำแบบฟอร์มสำหรับกรอกข้อมูลที่ทำการตรวจสอบหลักสูตรเสร็จสิ้น
ตัวบ่งชี้ 3.2.2 ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร	1. ภาครัฐหรือโรงเรียนให้ความรู้ในการปฏิบัติการตรวจสอบผ่านทางเอกสารลายลักษณ์อักษร (ระเบียบวิธีการตรวจสอบหลักสูตร) เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้ทำรายงานผลการเรียนการสอนในแต่ละปี จึงจำเป็นที่จะต้อง <u>รับทราบและมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถิติ</u>
ตัวบ่งชี้ 3.2.3 หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง และมีความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการตรวจสอบ	1. ภาครัฐตรวจสอบหลักสูตรที่ครูเสนอไปตามหลักสถิติอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ พร้อมทั้งแจ้งผลกลับสู่ผู้เสนอหลักสูตร (ผลการประเมินหลักสูตร)

ตารางภาคผนวก ง-1 (ต่อ)

มาตรฐาน และตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
มาตรฐานที่ 4 <u>ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน</u>	
4.1 ผู้ปกครอง ตัวบ่งชี้ 4.1.1 ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย รวมถึงยึดถือในเรื่อง การพัฒนาเด็กเป็นที่ตั้งแทนความต้องการของตน	1. โรงเรียนจัดทำหนังสือชี้แจงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการ หรือต้องการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น (หนังสือชี้แจงรูปแบบการเรียนการสอน) 2. จำนวนครั้งการร้องเรียนของผู้ปกครองในเรื่องปัญหาจากครูลดลง (จำนวนครั้ง และเรื่องที่ทำกรร้องเรียน)
4.2 <u>สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน</u>	
ตัวบ่งชี้ 4.2.1 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนทุกขนาดให้มีความเท่าเทียมกัน	1. ความพึงพอใจของเด็กนักเรียนต่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่มี 2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน
ตัวบ่งชี้ 4.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกมีการใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดคุ้มค่าแก่นักเรียน	1. การประเมินความคุ้มค่าของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่โรงเรียนมีอยู่ โดยเปรียบเทียบจากการใช้งาน ค่าซ่อมบำรุง และประโยชน์ที่ได้รับ (บันทึกค่าซ่อมบำรุงของสิ่งอำนวยความสะดวก)
ตัวบ่งชี้ 4.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อมของพื้นที่	1. การประเมินความเหมาะสมของจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกต่อปริมาณความต้องการของนักเรียน (ความต้องการของนักเรียน) <u>โดย สพฐ. ต้องเป็นผู้กำหนดความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นกฎเกณฑ์ที่แน่ชัดตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขนาดโรงเรียน จำนวนนักเรียน และรูปแบบการเรียนการสอน รวมถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมเช่น ที่ตั้ง หรือสภาพภูมิอากาศ</u>
ตัวบ่งชี้ 4.2.4 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เพียงพอ	1. สรุบบประมาณค่าซ่อมบำรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และการคาดการณ์รายจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (รายงานคาดการณ์งบประมาณรายจ่าย)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินจำเป็นของระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา

ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณารายละเอียดของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ในตาราง
ที่ 1 และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า ตัวบ่งชี้ในมาตรฐาน ฯ ดังกล่าวมีความถูกต้อง
หรือเหมาะสมหรือไม่ ตามระดับความคิดเห็นของท่าน และสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับ
แต่ละตัวบ่งชี้ได้ในช่องข้อเสนอแนะที่อยู่ถัดไป ซึ่งหมายเลขมีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 ความหมาย มีความถูกต้อง/ เหมาะสมสูงมาก
- 4 ความหมาย มีความถูกต้อง/ เหมาะสมสูง
- 3 ความหมาย มีความถูกต้อง/ เหมาะสมปานกลาง
- 2 ความหมาย มีความถูกต้อง/ เหมาะสมต่ำ
- 1 ความหมาย มีความถูกต้อง/ เหมาะสมต่ำมาก

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 1 นักเรียน							
1.1 การรับนักเรียน							
1.1.1 จำนวนการรับนักเรียน	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดจำนวนนักเรียนที่รับได้จากภาครัฐ (โควต้า) ควรกระจายจำนวนนักเรียนให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ไม่เกิดการกระจุกตัวในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง						
1.1.2 การสอบแข่งขัน	ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดวันสอบแข่งขันทุกโรงเรียนในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการสอบหลายแห่ง						
1.1.3 นักเรียนสถานะพิเศษ	ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดทำใบส่งตัวผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ระบุความสามารถพิเศษอย่างชัดเจน (Gift) หรือระบุเป็นผู้ที่มีความบกพร่อง/ พิการ แนบพร้อมหนังสือรับรองเด็กนักเรียน						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) สร้างมาตรวัดความสามารถพิเศษ ที่แน่ชัด และเป็นยอมรับในบรรดากลุ่มโรงเรียน						
1.1.4 นักเรียนจับฉลาก	ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดให้การจับฉลากทำได้เฉพาะในเขตโรงเรียนพื้นที่ที่กำหนด						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) กำหนดให้การจับฉลากของทุกโรงเรียนมีในวันเดียวกัน						

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 1 (ต่อ) 1.1.5 นโยบายเรียน ฟรีที่ไม่มี การควบคุมดูแล	ตัวบ่งชี้ที่ 1) กำหนดเข้าเรียนฟรีเฉพาะในเขตพื้นที่ ภูมิลำเนาเท่านั้น						
1.2 การส่งเสริมและ พัฒนา 1.2.1 พัฒนา กิจกรรมการ เรียนรู้เชิง วิชาการ	ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจับต้องได้ และมี ความน่าสนใจ						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) จัดทำแบบประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน และ ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมิน						
	ตัวบ่งชี้ที่ 3) การให้ความสำคัญกับเด็กทุกคน อย่าง เหมาะสมทั้งกลุ่มที่เรียนเก่งและไม่เก่ง						
1.2.2 พัฒนา กิจกรรมการ เรียนรู้เชิง จริยธรรม	ตัวบ่งชี้ที่ 1) จัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา หรือการให้ร่วมทำ สาธารณะประโยชน์						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) จัดสร้างแบบประเมินการวัดผลด้านคุณธรรม ที่เหมาะสม โดยไม่สร้างความคิด หรือความวิตกกังวล แก่เด็กนักเรียน						

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 1 (ต่อ) 1.2.2 (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ที่ 3) ส่งเสริมการยอมรับในควมมีคุณธรรมของเด็ก						
มาตรฐานที่ 2 ครู 2.1 พัฒนาความรู้ ความสามารถ	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การวางตัวที่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กนักเรียน						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) การพัฒนาความรู้ตามด้านความถนัดของครู						
	ตัวบ่งชี้ที่ 3) ความรักต่อสถานที่ปฏิบัติงาน						
	ตัวบ่งชี้ที่ 4) การพัฒนาแบบวัดผลการปฏิบัติงานของครูให้มีความทันสมัย เป็นรูปธรรม และถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น						
	ตัวบ่งชี้ที่ 5) การวิจัยผลการสอนของตนในชั้นเรียน						

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 2 (ต่อ) 2.2 พัฒนาคูณธรรม	ตัวบ่งชี้ที่ 1) จิตสาธารณะของครูเพิ่มมากขึ้น มีการช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน แบ่งปันความรู้เพื่อนร่วมงาน และทุ่มเทกับการทำงาน						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) รางวัลจากการประกวดการแข่งขันครูในงานกิจกรรมต่าง ๆ						
2.3 พัฒนาความรู้ ความสามารถบุคลากรใหม่	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การสร้างคู่มือหรือแผนการพัฒนาครูที่บรรจุใหม่อย่างชัดเจน เป็นระบบ						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) การกำหนดหรือจัดตั้งกลุ่มบุคลากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทำหน้าที่สำหรับสอนงานบุคลากรใหม่						
2.4 การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	ตัวบ่งชี้ที่ 1) ระบบสุ่มตรวจสอบที่ดี						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) มีเกณฑ์วัดและการให้คะแนนที่แน่ชัด สามารถตรวจสอบได้						

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 2 (ต่อ) 2.5 อบรม	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดและการจัดระเบียบตารางการสอน ทดแทนที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) การวางแผนล่วงหน้าและการพัฒนาวิธีการ สอนให้เกิดความกระชับลดระยะเวลาที่ใช้						
2.6 การสร้างขวัญและ กำลังใจ	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การระบุแผนกิจกรรมย้อนกลับประจำปี						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) การติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างครูมากขึ้น						
มาตรฐานที่ 3 หลักสูตร 3.1 การพัฒนาหลักสูตร	ตัวบ่งชี้ที่ 1) หลักสูตรที่พัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อ นักเรียน ทั้งในด้านความสามารถการเรียนรู้ หรือประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) กำหนดระยะเวลาการพัฒนาหลักสูตรในทุก 2 ปี แทนที่ปีละครั้ง เพื่อลดปัญหาภาระงานและความ เคร่งเครียดของ						

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 3 (ต่อ) 3.2 การตรวจสอบ หลักสูตร	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การกำหนดวิธีการวัดและตรวจสอบหลักสูตรที่มีความถูกต้องตามหลักทางสถิติ						
	ตัวบ่งชี้ที่ 2) ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสถิติวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบหลักสูตร						
	ตัวบ่งชี้ที่ 3) หน่วยงานต้นสังกัดทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง และมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการตรวจสอบ						
มาตรฐานที่ 4 สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ 4.1 ผู้ปกครอง	ตัวบ่งชี้ที่ 1) ผู้ปกครองมีความเข้าใจ รับฟังเหตุผล มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และเปิดรับแนวคิดวิธีการสอนที่เหมาะสมต่อยุคสมัย รวมถึงยึดถือในเรื่องการพัฒนาเด็กเป็นที่ตั้งแทนความต้องการของตน						
	4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน	ตัวบ่งชี้ที่ 1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนขนาดเล็ก					

การพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น							
องค์ประกอบ	ประเด็นสำหรับขอการวิพากษ์	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ (ปรับปรุง/แก้ไข)
		5	4	3	2	1	
มาตรฐานที่ 4 (ต่อ) 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (ต่อ)	ตัวบ่งชี้ที่ 2) สิ่งอำนวยความสะดวกมีการใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดคุ้มค่า						
	ตัวบ่งชี้ที่ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมต่อจำนวนนักเรียนและสภาพแวดล้อมของพื้นที่						
	ตัวบ่งชี้ที่ 4) มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

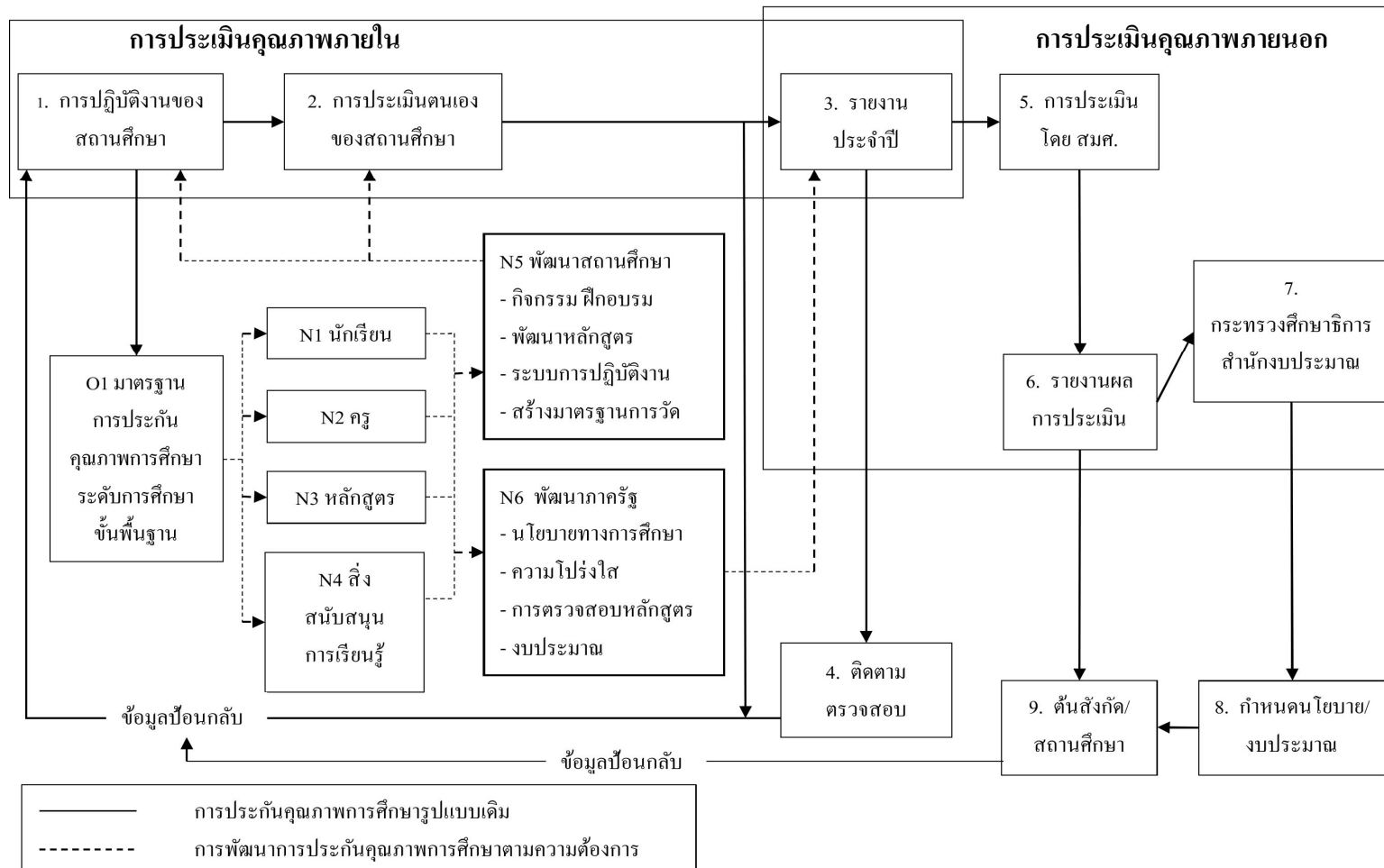
.....

.....

ส่วนที่ 3 แบบประเมินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการ จำเป็น

ขอความกรุณาให้ท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม หรือความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น โดยอ่านรายละเอียดจากแบบวิพากษ์ส่วนที่ 1 พร้อมคุณภาพประกอบ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า “ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น” ดังกล่าวควรมีความเหมาะสมหรือไม่ตามระดับความคิดเห็นของท่าน และให้ข้อเสนอแนะสำหรับระบบ ๆ ใดในช่องข้อเสนอแนะที่อยู่ถัดไป ซึ่งหมายเลขมีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 ความหมาย ระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาด้านดังกล่าวมีความเหมาะสม สูงมาก
- 4 ความหมาย ระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาด้านดังกล่าวมีความเหมาะสม สูง
- 3 ความหมาย ระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 ความหมาย ระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวมีความเหมาะสมต่ำ
- 1 ความหมาย ระบบการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวมีความเหมาะสมต่ำมาก

ภาพภาคผนวก ง-1 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น

ตารางภาคผนวก ง-2 ประเมินความถูกต้อง เหมาะสม และข้อเสนอแนะ ของโครงสร้าง การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ตามความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบของระบบ ฯ	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ ควรมีการแก้ไข หรือย้ายไปสู่ลำดับอื่นหรือไม่อย่างไร
	5	4	3	2	1	
โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษา						
1. “การปฏิบัติงานของสถานศึกษา” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 1 หรือไม่						
2. “การประเมินตนเองของสถานศึกษา“ ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 2 หรือไม่						
3. “รายงานประจำปี” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 3 หรือไม่						
4. “ติดตามตรวจสอบ” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 4 หรือไม่						
5. “การประเมินโดย สมศ.” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 5 หรือไม่						
6. “รายงานผลการประเมิน” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 6 หรือไม่						

ตารางภาคผนวก ง-2 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ ฯ	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ ควรมีการแก้ไข หรือย้ายไปสู่ลำดับอื่นหรือไม่อย่างไร
	5	4	3	2	1	
โครงสร้างการประเมินคุณภาพการศึกษา (ต่อ)						
7. “กระทรวง ศึกษาธิการ” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 7 หรือไม่						
8. “กำหนดนโยบาย/ งบประมาณ” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 8 หรือไม่						
9. “ต้นสังกัด/ สถานศึกษา” ควรอยู่ในตำแหน่งลำดับที่ 9 หรือไม่						
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ของระดับ มัธยมศึกษา						
O1 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รูปแบบเดิม) เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง O1 หรือไม่						
N1 การพัฒนา “นักเรียน” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N1 หรือไม่						
N2 การพัฒนา “ครู” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N2 หรือไม่						

ตารางภาคผนวก ง-2 (ต่อ)

องค์ประกอบของระบบ ฯ	คะแนนความคิดเห็น					ข้อเสนอแนะ ควรมีการแก้ไข หรือย้ายไปสู่ลำดับอื่นหรือไม่อย่างไร
	5	4	3	2	1	
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความต้องการจำเป็น ของระดับ มัธยมต้น (ต่อ)						
N3 การพัฒนา “หลักสูตร” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N3 หรือไม่						
N4 การพัฒนา “สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N4 หรือไม่						
N5 การพัฒนา “การพัฒนาสถานศึกษา” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N5 หรือไม่						
N6 การพัฒนา “พัฒนาภาครัฐ” ตามกลยุทธ์ที่การพัฒนาการประกัน คุณภาพการศึกษา เหมาะสมที่จะอยู่ในตำแหน่ง N6 หรือไม่						

แบบสอบถามวัดความเหมาะสมของกลุ่มมือ และตัวชี้วัด
การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วัดความเหมาะสมของกลุ่มมือ และตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในที่ประยุกต์ขึ้นจากผลการวิจัย

ขอความอนุเคราะห์จากท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพศึกษา ภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งการตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลในทางลบใด ๆ กับ ท่านหรือองค์กรของท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่เป็นจริง และคำตอบของ ท่านจะเป็นคุณค่าต่อการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ของประเทศไทยต่อไป

นางสาวจารินี อิ่มด้วง
 นักศึกษาระดับปริญญาเอก
 สาขาวิจัย วัตถุประสงค์และสถิติการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถามวัดความเหมาะสมของกลุ่ม และตัวชี้วัด
การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ชื่อสถานศึกษา.....
 สถานที่ตั้ง.....เขต.....
 เบอร์ติดต่อ.....
 ชื่อผู้ประเมิน.....ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามการใช้ประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำไปประยุกต์ใช้ของตัวชี้วัดการ
ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า
 มีระดับความคิดเห็นใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดในเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษา
 โดยพิจารณาจากหมายเลขที่มีความหมายดังต่อไปนี้

- 5 ความหมาย มีประสิทธิภาพในระดับสูงมาก
- 4 ความหมาย มีประสิทธิภาพในระดับสูง
- 3 ความหมาย มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง
- 2 ความหมาย มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ
- 1 ความหมาย มีประสิทธิภาพในระดับต่ำมาก

หมายเหตุ * ภายในองค์ประกอบที่ 1.1 หมายถึง เป็นองค์ประกอบการพัฒนาการประกัน
 คุณภาพการศึกษาจากทางภาครัฐ ซึ่งเป็นการพัฒนาภายนอกสถานศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาได้ โดย
 สถานศึกษาจึงใช้เป็นเพียงข้อมูลในการประกอบพิจารณาระบบประกันคุณภาพศึกษาในภาพรวม
 (ไม่นับรวมเป็นคะแนนผลการประเมินภายใน)

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม					ความถูกต้อง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
องค์ประกอบที่ 4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน										
34 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนที่ขาดแคลน										
35 การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน										
36 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสม										
37 มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดงบประมาณสำหรับการดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก										

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (IOC) ของแบบสัมภาษณ์ (ครั้งที่ 2)

เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับ
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

คำชี้แจง

การศึกษาเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 2) เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยกำหนดใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นหาคำตอบตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการประเมินความต้องการจำเป็นและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้เรียน 2) ครู 3) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 4) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบประเมินนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีการอ้างถึงตัวบุคคลไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น แต่จะศึกษาและวิเคราะห์ในการรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมินมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจารินี อิมด้วง
นักศึกษาระดับปริญญาเอก
สาขาวิจัย วัตถุประสงค์การศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม

1. เพศ
2. สถานะ

☐ อาจารย์	☐ บุคลากร
☐ ประชาชนทั่วไป	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. สังกัดคณะ/ สำนัก/ สถาบัน/ หน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาโท	☐ ปริญญาโท	☐ สูงกว่าปริญญาโท
5. อายุ

☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 30-40 ปี	☐ 41 ปี

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

ท่านมีความคิดเห็นว่าข้อประเด็นแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร

คำชี้แจง: มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ให้ค่าเป็น +1

ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ให้ค่าเป็น -1

ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ให้ค่าเป็น 0

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความสอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความสอดคล้อง	
	1	0	-1	
1. ด้านผู้เรียน 1.1 การรับนักเรียน 1.1.1 การจับฉลาก 1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลากมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ กระบวนการรับนักเรียนเรื่องการจับฉลาก มีผล ต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็น อย่างไร				
1.1.2 การสอบแข่งขัน 1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับ นักเรียนเรื่องการสอบแข่งขันมีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของ กระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็น อย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ กระบวนการรับนักเรียนเรื่องการสอบแข่งขัน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
1.1.3 ความสามารถพิเศษ 1. ท่านคิดว่ากระบวนการรับ นักเรียนเรื่องความสามารถพิเศษ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของ กระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถ พิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็น อย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ กระบวนการรับนักเรียนเรื่องความสามารถ พิเศษ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบ ผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
1.1.4 เด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ 1. ท่านคิดว่าการกำหนดคุณสมบัติ ผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และเด็กนอกพื้นที่ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการ อย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการ กำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่และ เด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ การกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เรื่องเด็กในพื้นที่ และเด็กนอกพื้นที่ มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
1.1.5 กฏระเบียบการรับสมัครความ โปร่งใสในการรับนักเรียน 1. ท่านคิดว่าการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน และสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่อง กฏระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับ นักเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อ การดำเนินการอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
2. ท่านคิดว่าความต้องการของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัคร ความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกที่ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักเรียน เรื่องกฎระเบียบการรับสมัครความโปร่งใสในการรับนักเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
1.1.6 เครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกและวิธีการคัดเลือก				
1. ท่านคิดว่าเครื่องมือที่ใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกาย และจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าเครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัดนักเรียนให้นักเรียนที่มีความพร้อมทางปัญญา สุขภาพกาย และจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ เครื่องมือใช้ในการคัดเลือกหรือวิธีการคัด นักเรียนให้ได้นักเรียนที่มีความพร้อมทาง ปัญญา สุขภาพกายและจิต ความมุ่งมั่นที่จะเรียน เรื่องการออกข้อสอบ มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
1.2 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 1.2.1 กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐาน หรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน 1. ท่านคิดว่ากลไกในการพัฒนา ความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อม ทางการเรียนเรื่องกลไกในการพัฒนาความรู้ พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการ อย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของกลไก ในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียม ความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไกในการ พัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อม ทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ กลไกในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือ การเตรียมความพร้อมทางการเรียนเรื่องกลไก ในการพัฒนาความรู้พื้นฐานหรือการเตรียม ความพร้อมทางการเรียน มีผลต่อการดำเนินการ ให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
1.2.2 กิจกรรมพัฒนาความรู้ ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอก ห้องเรียน 1. ท่านคิดว่ากิจกรรมพัฒนาความรู้ ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอก ห้องเรียน เรื่องกิจกรรมพัฒนาความรู้ ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอก ห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการ ดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของ กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบ ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรม พัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง ในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ กิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบ ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เรื่องกิจกรรม พัฒนาความรู้ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง ในและนอกห้องเรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
2. ด้านครู 2.1 การบริหารและพัฒนาครู 1. ท่านคิดว่าการบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและนโยบายพัฒนาครู มีสภาพ ปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
2. ท่านคิดว่าความต้องการของ การบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและ นโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดี ยิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ การบริหารและพัฒนาครู เรื่องการวางแผนและ นโยบายพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
2.2 การพัฒนาครู 1. ท่านคิดว่าการพัฒนาครู มีสภาพ ปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของ การพัฒนาครู มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ การพัฒนาครูที่ให้ประสบผลสำเร็จควรเป็น อย่างไร				
3. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมิน ผู้เรียน 3.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร 1. ท่านคิดว่าหลักสูตรเรื่องสาระของ รายวิชาในหลักสูตร มีสภาพปัญหา และ อุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของหลักสูตร เรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการ ดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ หลักสูตรเรื่องสาระของรายวิชาในหลักสูตร มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควร เป็นอย่างไร				
3.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการ จัดการเรียนการสอน 3.2.1 การวางระบบผู้สอน 1. ท่านคิดว่าเรื่องการวางระบบ ผู้สอน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อ การดำเนินการอย่างไร 2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่อง การวางระบบผู้สอน มีผลต่อการดำเนินการให้ดี ยิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร 3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ เรื่องการวางระบบผู้สอนมีผลต่อการดำเนินการ ให้ประสบผลสำเร็จควรเป็นอย่างไร				
3.2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน 1. ท่านคิดว่าเรื่องกระบวนการ จัดการเรียนการสอน มีสภาพปัญหา และ อุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อ การดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ เรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อ การดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็น อย่างไร				
3.2.3 การประเมินผู้เรียน 1. ท่านคิดว่าเรื่องการประเมินผู้เรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการ อย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่อง การประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการให้ดี ยิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร 3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ เรื่องการประเมินผู้เรียน มีผลต่อการดำเนินการ ให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
4. ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 4.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพและภูมิทัศน์ 4.1.1 อาคารเรียนและห้องเรียน 1. ท่านคิดว่าเรื่องอาคารเรียนและ ห้องเรียน มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อ การดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่อง อาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการ ดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของ เรื่องอาคารเรียนและห้องเรียน มีผลต่อการ ดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
4.1.2 สภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม 1. ท่านคิดว่าเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องสภาพแวดล้อมและภูมิสถาปัตยกรรม มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				
4.2 อุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก 4.2.1 ระบบสารสนเทศ 1. ท่านคิดว่าเรื่องระบบสารสนเทศ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องระบบสารสนเทศ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของเรื่องระบบสารสนเทศ ให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	มีความ สอดคล้อง	ไม่แน่ใจ	ไม่มีความ สอดคล้อง	
	1	0	-1	
4.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 1. ท่านคิดว่าเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีสภาพปัญหา และอุปสรรคต่อการดำเนินการอย่างไร				
2. ท่านคิดว่าความต้องการของเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น ควรเป็นอย่างไร				
3. ท่านคิดว่าเกณฑ์หรือตัวชี้วัดของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีผลต่อการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ ควรเป็นอย่างไร				

แบบสอบถาม
สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรคุุณยภัฒนชิต สาขาวิชาวิจัย วัฒนผล และสถิตการศีกษา มหาวิทยาลัยบูรพา โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ขอความอนุเคราะห์จากท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ในแต่ละประเด็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

การตอบแบบสอบถามจะไม่ส่งผลในทางลบใด ๆ กับท่านหรือองค์กรของท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นที่เป็นจริง และคำตอบของท่านจะเป็นคุณค่าต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ของประเทศไทยต่อไป

นางสาวจรรณี อิ่มด้วง
นักศึกษาระดับปริญญาเอก
สาขาวิจัย วัฒนผลและสถิตการศีกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา

องค์ประกอบ	สภาพที่เป็นจริง					สภาพที่คาดหวัง				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
- พัฒนาความรู้ความสามารถ บุคลากรใหม่										
- การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส										
- การอบรม										
3. หลักสูตร										
- การพัฒนาหลักสูตร										
- การตรวจสอบหลักสูตร										
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้										
- ผู้ปกครอง										
- งบประมาณ										
- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องมือ, เทคโนโลยี, สิ่งแวดล้อม)										

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ
รายละเอียดผลการสัมภาษณ์

ตารางภาคผนวก จ-1 รายละเอียดข้อมูลปัญหาที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแยกตาม
องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน	
1.1 การรับนักเรียน	
-จำนวนการรับ	ท่านที่ 1 กล่าวว่ P1 “ที่ผ่านมามีคุณสมบัติผู้เรียน ทางเขตพื้นที่ ๆ จะเป็นคนกำหนดมาว่าจำนวนสอบแข่งขันเท่าไร จำนวนจับสลากเท่าไร อัตราส่วนตรงนี้จะต่างกันในแต่ละโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีการแข่งขันสูง จะมีสัดส่วนในการรับนักเรียนสอบเข้าหรือเด็กนอกพื้นที่มากกว่าจับสลากเป็นอย่างมาก ซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน คือ พูดยาก ๆ แต่ละโรงเรียนมีเกณฑ์รับนักเรียนที่ไม่เหมือนกัน อีกอย่างที่บอกโรงเรียนเราเป็นโรงเรียนที่มีการแข่งขันน้อย ทำให้การรับเด็กในพื้นที่ด้วยวิธีการจับสลากนั้นควรกำหนดเรื่องคุณภาพผู้เรียนเพิ่มเติมด้านวิชาการ เพราะจะทำให้ได้เด็กที่ไม่เก่งเข้ามาเยอะ ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถของผู้เรียน ทำให้เป็นภาระแก่ครูมากยิ่งขึ้น ดังนั้น โรงเรียนควรจะต้องบริหารจัดการเด็กกลุ่มที่เรียนอ่อนให้มีการพัฒนาและผลการเรียนที่เป็นไปตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการให้ได้” ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “ขึ้นอยู่กับ ประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ คณะกรรมการบริหารวิชาการ ของโรงเรียน จะเป็นคนกำหนด พอกำหนดแล้วก็แจ้งมาที่เขตว่าโรงเรียนเรา แต่ละปี ๆ แข่งขันสูง มาก ปานกลาง น้อย นะ ถ้ามาก เขาก็จะออกเกณฑ์มาไว้ว่า นักเรียนที่จะมาเข้าตรงนี้นะ ต้องมาสอบแข่งขันประมาณนี้นะ โดยใช้ข้อสอบของใครก็ว่าอีกเรื่องหนึ่ง” P2 “นะ อันนี้เคยพูดไปในครั้งก่อนแล้ว ก็คือ ว่า ในตัวนี้เราเคยได้ยินมา รู้มา แต่เราไม่เคยเห็น ก็คือ ทุกคนเค้าจะไปพูดว่ามีการฝาก หรือวิ่งเต้น เพื่อให้เข้าโรงเรียนดี โรงเรียนดังได้ อันนี้เราไม่เห็น มีแต่การพูดต่อ ๆ กันมา ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดอ้างอิงประมาณนี้ ไม่สามารถตรวจสอบได้” กับ “เค้ากำหนดมาแล้ว ตั้งแต่ตั้งโรงเรียนแล้ว เช่น สมมุติโรงเรียนหอวัง ซึ่งอยู่ตรงลาดพร้าว นะ เขาก็จะมีโควตาว่าถ้ารับนักเรียนเท่านี้ 10% เป็นของเจ้าหน้าที่ บุตร หลาน ของเจ้าหน้าที่การรถไฟ หรือโรงเรียนที่เป็นสาธิต เค้าต้องรับลูกหลานครู ที่เป็นบุคลากรที่สอนอยู่สถาบันนั้น อย่างนี้เราเรียกว่า เกณฑ์ตั้งโดยสถาบัน ตั้งมาก่อนหน้าอยู่แล้ว จะใช้เป็นประจักษ์ ประมาณนี้”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-จำนวนการรับ	ท่านที่ 3 กล่าวว่า P1 “เป็นไปตามกรอบเวลาของกรม กระบวนการรายละเอียด ก็จะมีการเสนอจำนวนนักเรียนที่เราจะรับ” P2 “ปรับเปลี่ยนกระบวนการรับ แล้วก็กำหนดคุณสมบัติ วัน เวลา อะไรพวกนี้ ซึ่งเดิมนี่ สอบเหมือนกันใช่ไหม จับฉลากเหมือนกัน อย่างนี้ ส่วนจะพอ/ไม่พอมันอีกเรื่องหนึ่ง แล้วเดิมนี่ก็ยืนยันว่าห้องละ 40 คน ก็คือ 40 คน แต่โรงเรียนใหญ่ ๆ มันใช้เส้นึง ทำหนังสือ เพิ่มมาได้อีก 5 คนกำหนด คือ ใคร มันทำไม่ได้ไง มันไม่ได้ไง ถ้าทำอย่างนั้นแล้วมันก็จะไปลง ๆ แล้วก็มาหาเรื่องยุบโรงเรียนเล็ก ๆ หรือบอกว่าโรงเรียนเล็ก ๆ ไม่มีคุณภาพ” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดจำนวนรับนักเรียนให้แต่ละโรงเรียนนั้น เกิดความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันขึ้นในแต่ละโรงเรียน โดยที่โรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะได้จำนวนนักเรียนมากกว่าโรงเรียนทั่วไป ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำขึ้นในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงก็จะได้รับนักเรียนน้อยกว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่เท่ากัน ซึ่งการกำหนดจำนวนรับนักเรียนที่ไม่เสมอภาคจะทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีโอกาสเลือกนักเรียนที่มีคุณภาพ หรือมีความเก่งในตัวอยู่ก่อนแล้ว เข้าเรียนในโรงเรียนตนสูงกว่าโรงเรียนอื่น ทำให้โรงเรียนทั่วไปขาดนักเรียนที่เก่ง และนักเรียนที่จบออกมาไม่มีความสามารถเท่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เข้าสู่วงวนวัฏจักรเดิม คือ โรงเรียนมีชื่อเสียงก็จะมีชื่อเสียงต่อไป ส่วนโรงเรียนทั่วไปก็ไม่มีโอกาสได้พัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องของความโปร่งใสในการรับนักเรียนที่มีแนวโน้มของการฝาก หรือเส้นสายเพื่อให้ได้เรียนในโรงเรียนที่ต้องการ หรือแม้แต่ความไม่โปร่งใสในการกำหนดจำนวนรับนักเรียนที่สามารถเกิดขึ้นได้

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-การสอบแข่งขัน	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “สอบแข่งขันนะ อาจจะทั้งในเขต และนอกเขต ข้อดีของการสอบนี้ก็คือ ใช้ได้เหมาะสมกับโรงเรียนที่แข่งขันสูง และมีนักเรียนมาก ซึ่งมากจนไม่สามารถรับได้หมดตามจำนวนนะ แต่ข้อเสีย หรือข้อจำกัด ก็คือ เด็กมาสมัครมาก แล้วก็จะส่งผลทำให้เด็กที่อยู่ในพื้นที่บริการนะ แล้วมีความรู้ น้อย ไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องไปเรียนที่ไกลบ้าน ประมาณนั้น” ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “ในปัจจุบันนี้ ที่เปลี่ยนมาใหม่นี้ ที่เป็นปีล่าสุดนี้ ไม่ค่อยดีนะ ไม่ค่อยดีตรงที่ว่าเดิมเค้าก็ตั้งเกณฑ์ไว้แบ่งชัดเจน คือ มีการรับ และการสอบวันเดียวกัน แต่มาสอบต่างวันกัน เด็กมันก็เลือกไปโรงเรียนใหญ่ก่อน พอเสร็จแล้วโรงเรียนอันดับรองลงมา ก็ไม่มีใครมาจับฉลาก หรือ มาสอบ” P2 “กระบวนการรับนี้ กำหนดออกมาจากส่วนกลาง เพราะฉะนั้นกระบวนการรับมันขึ้นอยู่กับปัจจัยขององค์ประกอบของ เค้าเรียกว่าคุณสมบัติของผู้เรียนนะครับ คุณสมบัติของโรงเรียน กระบวนการรับ วัน เวลาที่รับ เขตระบุมมาเลยต้องเป็นวันนี้ เลื่อนไม่ได้โรงเรียนคนละระดับ คนละนั้น ก็ต่างวันกัน ตามจริง ทุกโรงเรียน มีคุณภาพเหมือนกันหมด ไม่ว่าจะเล็ก หรือ ใหญ่ เพราะครูนะ จบมาจากมหาวิทยาลัยเดียวกันนะ แต่มาอยู่ต่างโรงเรียน พอถึงจบมหาวิทยาลัยเดียวกัน มาอยู่ต่างโรงเรียน คือ ครูกับผู้บริหารนี้มีคุณภาพทัดเทียมกันหมดในทุกโรงเรียน เค้าประกาศอย่างนั้นนะ แล้วเราก็เห็นด้วยอย่างนั้นว่า มันควรเป็นอย่างนั้น พอมาแบ่งปั๊บ มันเหมือนอินเดีย แบ่งชนชั้น” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดการสอบแข่งขันนั้น มีปัญหาในเรื่องของความไม่โปร่งใส ที่มี การกำหนดวันสอบแตกต่างกันในแต่ละโรงเรียนทำให้เด็กนักเรียนสามารถเลือกสอบในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ก่อน ก่อนที่จะมาเลือกสอบโรงเรียนทั่วไปเมื่อสอบไม่ติด ทั้งที่โรงเรียนส่วนมากต่างก็มีคุณภาพใกล้เคียงกันแต่การจัดวันสอบที่ไม่ตรงกันจะทำให้เด็กนักเรียนเก่งเลือกสอบที่โรงเรียนที่มีชื่อเสียงก่อน นอกจากนี้การสอบแข่งขันยังเปรียบเสมือนการอนุญาติให้นักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการมีสิทธิเข้ามาแข่งที่เรียนของเด็กที่อยู่ในพื้นที่บริการอีกด้วย

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-นักเรียนที่มี	ท่านที่ 1 กล่าวว่
ความสามารถพิเศษ	“รับเด็กในเรื่องของเด็กมีความสามารถในเรื่องของ ความสามารถพิเศษ ๆ ก็คือ
	ในเรื่องของวิชาการ ที่เป็นห้องกีฬาเด็กของ ม.ต้น กับ ม.ปลาย มีความสามารถพิเศษในด้านของการรำ นาฏศิลป์ การเล่นดนตรี เล่นดนตรีสากล”
	P1 “วัดคุณภาพตรงนั้น เช่น เด็กเก่งภาษาอังกฤษ ก็วัดเฉพาะภาษาอังกฤษไป เด็กเก่งคำนวณก็วัดคำนวณไป อะไรอย่างนี้ คือ เอาสายวิทย์กับสายวิทย์นี้มาเจอกัน สายวิทย์โรงเรียนเรา 3 ห้องนี้ มันยังมีคุณภาพไม่เท่ากันเลยนะ ไม่ต้องไปวัดอื่นไกลเลย หรือแม้แต่เด็กสายศิลป์นี้ ศิลป์ 5/ 9 กับ 5/ 10 นี้ มันก็แตกต่างกันแล้ว 5/ 9 ที่เป็นประจำชั้นนี้ดี แต่ 5/ 10 โหลยโท่ย เห็นไหม มันก็อยู่กับคุณภาพเด็ก หรือบางทีนี้เด็กนี้ ไม่อยากเรียนสายสามัญ แต่ถูกบังคับให้เรียน เพราะพ่อแม่ไม่มีเงินไปส่งเรียน อาชีวะอย่างนี้ มันปัญหารอบด้าน ลองหาปัญหาสิ ตรีมเลย เราก็ต้องไปแก้ ๆ ๆ แล้วใครจะแก้ ก็คือ ต้องหน่วยเหนือแก้ไข ไม่ใช่อยู่ที่ ๆ โยน ครู ๆ ๆ ไม่ได้ ที่ผ่านมา 35 ปีนี้ หน่วยเหนือไม่ได้แก้ปัญหอะไรให้เลย”
	P1 “คือ เด็กนะนะ มันมีทางไปของมัน มันไม่จำเป็นว่ามันจะต้องเก่งในเรื่องของสายสามัญ ในสายศิลป์ คำว่าสายศิลป์นี้หมายถึงสายอาชีพนะนะ อย่างนี้มันก็เก่งได้ อย่างเด็กจบ ม.3 ไม่เรียนหนังสือเลย แต่ว่า ไม่เรียนต่อ แต่ไปเป็นลูกจ้างในการซ่อมแซมรถ ไอ้พวกนี้เก่ง”
	ท่านที่ 2 กล่าวว่
	P1-อยากให้มีการคัดกรองว่าเด็กที่มาเข้ากับเรานี้ เป็นเด็กปกติ หรือเด็กพิเศษ โดยมีใบส่งต่อมา เช่น เด็กคนนี้เป็นเด็กพิการ เรียนร่วม หรือมีปัญหาด้านสมอง หรือเปล่า หรือพิการทางสายตา พิการทางหู นะ หรือองค์ประกอบของร่างกายบกพร่องอย่างนี้ อยากให้มีการส่งต่อมา อย่างรับ ม.1 ก็น่าจะมีการส่งต่อข้อมูลอย่างนี้ มาจากชั้น ป.6 ไม่ใช่ให้เรามาสนใจใหม่ว่าคนนี้เป็นเด็กขี้เกียจ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรือเป็นเด็กออทิสติกหรือเปล่า

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-นักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษ	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดการวัดผลนั้น ยังมีช่องว่างในเรื่องของรูปแบบการวัดหรือประเมินที่ไม่ครอบคลุมผู้ที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังขาดข้อกำหนดในเรื่องของการระบุเด็กที่มีความคิดประดิษฐ์ทางร่างกายหรือสมองเมื่อโรงเรียนในชั้นประถมทำการส่งต่อเด็กสู่มัธยม ทำให้ทางโรงเรียนต้องเสียเวลาคัดกรองซ้ำ
-พื้นที่ใกล้บ้าน	ท่านที่ 1 กล่าวว่า P1, P2, P3 “รับเด็กในพื้นที่นี้ พื้นที่บริการ หรือว่าใกล้บ้านนี้ มันมักจะเดินเข้ามาเลย 100% ถ้าเค้าเป็นในพื้นที่บริการ ได้อยู่แล้ว เค้าเดินเข้าเบญจมาศ ฉะนั้นเค้าจะเรียนดี หรือไม่ดี เค้าก็มีสิทธิ์ได้ เพราะฉะนั้นจึงทำให้เด็กในชั้นระดับชั้นประถมนี้ เค้าไม่ค่อยใส่ใจ คือ เค้าไม่มีเป้าหมาย ว่าฉันจะไปเข้าสวนกุหลาบ ฉันจะไปเข้าสตรีวิทย์ ฉันจะไป ฉันจะเข้าเบญจมาศ ฉะนั้น เรียน/ ไม่เรียน ฉันก็ได้อยู่แล้ว มันก็เลยทำให้คุณภาพของเด็กของโรงเรียนนี้ เอาเฉพาะเบญจมาศนี้ มันด้อย ต่ำลง เพราะเด็กเค้าก็ไม่ใส่ใจจะได้อยู่แล้ว พ่อแม่ก็ได้เข้มงวด ไม่ต้องไปเรียนพิเศษ ไม่ต้องอะไรเลย เพราะฉะนั้นเดี๋ยวก็เดินได้ ๆ ถ้าไม่ได้ก็ร้องเรียน พอร้องเรียนขึ้นมา สพล.ก็ส่งการลงมาให้รับเด็ก คือ มันมีแรงกดดัน ๆ ทั้งนั้นเลย ก็หน่วยเหนือก็กลัวมีเรื่องมีราว ฉะนั้นถ้าผู้ปกครอง มีจดหมายน้อย หรือมี อะไรโทรเข้าไปหน่อย เดี่ยวมาแล้ว ผอ. ก็ต้องเอามา รับ อะไรอย่างนี้ คือ บิบบเราทุกวิถีทาง แล้วเราไม่มีสิทธิ์เลือก แล้วยิ่งตอนนี้เด็กน้อย สังคมในรอบ ๆ เบญจมาศ นี้เด็กน้อยลง เพราะว่าพ่อแม่ ไปที่อื่น เพราะว่าที่นี่บ้านช่อง ราคาแพงขึ้น ทุกอย่าง เค้าเรียกอะไร เศรษฐกิจมัน อะไร ของทุกอย่างมันแพง ตรงนี้” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดเขตพื้นที่ใกล้บ้าน หรือพื้นที่บริการนั้นอาจส่งผลเสียของการประกับคุณภาพของเด็กขึ้นได้ เช่น ได้เด็กที่ไม่มีคุณภาพเข้าสู่โรงเรียน หรือโรงเรียนไม่สามารถเลือกเด็กเข้าสู่โรงเรียนของตนได้ นอกจากนี้ยังอาจทำให้เด็กขาดเป้าหมายในการเรียน เพราะไม่จำเป็นต้องแข่งขัน เนื่องจากอย่างไรก็ตามก็มีโรงเรียนที่รับตนเองอยู่

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-เด็กจบกลาง (พื้นที่	ท่านที่ 1 กล่าวว่
ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	P1, P2 “จบกลางนี้ มันทำให้เด็กไม่ดี ๆ เข้ามาได้ มันก็ทำให้สีขาวเป็นสีอื่นได้ แต่ที่ต้องมีพื้นที่บริการ พื้นที่ใกล้เคียง จบกลางนี้ เพื่อลดแรงกดดันของผู้ปกครอง ก็ประตูบ้าน กับประตูโรงเรียนมันจ่อกันนี้ แต่ลูกฉันเรียนที่นี่ไม่ได้นะ เค้านัดปัญหาตรงนั้น โคน ก็อย่างที่บอก ฉะนั้นหน่วยเหนือก็ต้องไปคิดกันเองว่าจะทำอะไร คุณต้องเก็บข้อมูลให้ได้ ให้หมดว่า ขอข้อมูลจากแต่ละโรงเรียนว่า ในกรณีที่สอบหมด เป็นยังไง ทำตารางให้เค้ากรอก กรณีที่พื้นที่บริการจบกลางแล้วผลเป็นยังไง แล้วเด็ก ต้องติดตามเด็กเหล่านี้ด้วยนะ เด็กที่จบกลาง เดี่ยวผลการเรียนเป็นยังไง เอามาเลย แล้วไอคนที่สอบมา ผลการเรียน มันฟ้องอยู่แล้ว แล้วไอพวกที่สอบ ไม่ใช่การเรียนอย่างเดียวด้วย ด้านศิลปะของมันเป็นอย่างไง นั่นละ ต้องเอาข้อมูลตรงนั้นมาเลย แล้วถึงจะมาเป็นตั้งค้นได้ว่า เป็นอย่างนี้ละ หรือมันอย่างนี้ไม่ดี เราต้องลดแล้ว จบกลางเราไม่เอาแล้ว นี่เห็นไหม แล้วพอผู้ปกครองถาม ก็มันเป็นอย่างนี้ไง เรามีข้อมูล เดี่ยวนี้เป็นยุคข้อมูล เพราะฉะนั้นต้องมีข้อมูลมา ตลบ ๆ ๆ ให้หมด ต้องเก็บ ฝ่ายนโยบายควรทำ Questionnaire ขึ้นมา แล้วคุณกรอกข้อมูลมาให้ฉันสิ ในเด็ก ม.1 ของคุณนี่ ที่จบกลางเข้ามาใกล้เคียง คุณแบ่งเป็นกรู๊ป ๆ ๆ นี้ มันจะบอกอยู่แล้วนี้ ว่าเด็กคนนี้เป็นยังไง อยู่ห้องไหน คุณไปเก็บข้อมูลมาว่าเด็กคนนี้เรียนเป็นยังไง วิชาไหน ในด้านของวิชาการ ในด้านศิลปะ ในด้านการออกกำลังกาย แต่ละด้าน ๆ ของเด็กนะ เป็นเช่นไร พ่อแม่ จ่ายค่าเทอมไหม ช่วยเหลือโรงเรียนไหม มันดูได้หมด ให้เค้ากรอกข้อมูลมาเลย พอกรอกข้อมูลมา สรุปเป็นร้อยละ ออกมา แล้วเราก็จะรู้ว่า เด็กนี้มันสอบเข้ามานี้ กราฟมันขึ้นปรี๊ดเลยนะ เพราะพวกนี้สติปัญญามัน OK แต่ไอที่จบกลาง มันจะลง แต่อย่างอื่นมันขึ้นใหม่ เราต้องดูนะ ไม่ใช่เอาวิชาการอย่างเดียว ไอพวกใกล้บ้านนี้ เป็นอย่างไร พื้นที่บริการเป็นอย่างไร นี่ หลายอย่าง”
	ท่านที่ 3 กล่าวว่
	P1 “สิ่งที่ควรจะเป็นในเรื่องของการรับนักเรียนนี้มันน่าจะใช้ระบบที่เคยบอกว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนมีมาตรฐานเดียวกัน ถ้าจะจบกลาง ก็จบกลางวันเดียวกัน สอบก็สอบวันเดียวกัน และถ้าจะพัฒนาคุณภาพนี้ มันเป็นเรื่องของระดับกรมและกระทรวงที่ จะต้องไปคิดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพ ที่มันใกล้เคียงกัน เหมือนกัน”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-เด็กจบกลาง (พื้นที่ ใกล้เคียง-นอกพื้นที่)	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดให้มีการจับผลากนั้นจะได้ผลลัพธ์ใกล้เคียงกับการรับเด็กใกล้บ้าน แต่อาจจะแย้งว่าในเรื่องของเด็กที่จับผลากนั้นมักเป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีคุณภาพหรือไม่เก่ง ทั้งในเรื่องวิชาการ หรือกีฬา เนื่องจากไม่สามารถสอบแข่งขันในโรงเรียนอื่นได้จึงต้องทำการจับผลากแทน
-จำนวนนักเรียนใน ปัจจุบัน	ท่านที่ 1 กล่าวว่า P1 “แต่จริง ๆ ก็อย่างที่บอก ก็รับหมด เด็กน้อยลง” กับ “ทุกวันนี้เด็กมันน้อย ตัวเล็กเรามีไม่มาก มันมา 500 เราก็ต้องรับ 500 ฉะนั้นการสอบ แทนจะไม่มีผลสอบ คือ แค่ว่าอยู่ห้องไหน เท่านั้น เพื่อสะดวกในการที่ว่าห้องนี้เด็กเก่งนะ ครูว่าสามารถใส่ได้เต็มที่ คือ การคัดเด็ก ว่าเด็กเก่ง เด็กอ่อน เด็กอะไรอย่างนี้” P2 “คุณสมบัตินักเรียนต้องใช้กับ โรงเรียนที่เด็กแย่งกันเข้า ถึงจะกำหนดได้ แต่ถ้าเรามีตัวเลือกเยอะ อย่างเช่น สวนกุหลาบรับได้แค่ 600 สมมติ มาสมัคร 3,000-4,000 อย่างนี้ มันต้องสอบเข้าอยู่แล้ว ทีนี้ได้หัวกะทิเลย สามแสนเอง ยัง 2,000-3,000 เลขนะ แต่เบญจมาศ ไม่ถึงนะ แค่ 480 ยังไม่ถึงเลขนะ อย่างนี้ ก็ต้องรับหมด ทำให้ได้เด็กที่เรียนไม่เก่งเป็นจำนวนมาก” ท่านที่ 3 กล่าวว่า P1 “โรงเรียนของเราไม่ใช่โรงเรียนแข่งขันสูง มันต้องรับอยู่แล้วครับ ถ้าในกรณีที่ยังไม่เต็ม เราก็รับ”
	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า จำนวนนักเรียนหรือจำนวนเด็กในปัจจุบันนั้น มีปริมาณลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดต่ำลงของประเทศไทย ทำให้โรงเรียนหลายโรงเรียนได้รับผลกระทบทางอ้อม คือ มีเด็กในพื้นที่น้อยลง เมื่อรวมกับปัญหาการกำหนดการรับนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละโรงเรียน จะส่งผลให้ปริมาณนักเรียนในปัจจุบันที่น้อยลงกลายเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากโรงเรียนที่มีนักเรียนเลือกเรียนน้อยอยู่แล้วแต่เดิมยังมีจำนวนนักเรียนน้อยลง และอาจเกิดปัญหาการปิดตัวได้

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.1 การรับนักเรียน	
-นโยบายเรียนฟรีที่ไม่มีการควบคุมดูแล	ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “เค้าเรียกว่าเป็นกฎหมายสังคมที่ต้องรับผิดชอบ ๑ ไปเรียนที่ไหน ก็เรียนฟรีหมด จันุณก็เรียนตามใจนะสิ แล้วการกระจายของตามความรับผิดชอบท้องถิ่น แล้วรูดคิดละ โทษใครละ ไอ้พวกนี้ละ ทำรูดคิด ไอ้พวกนี้ใช้หรือเปล่าที่ทำรูดคิดบ้านอยู่ไหนไปเรียนสตรีนนท์ ผ่านบางบัวทอง ผ่านมาก็โรงเรียนละ บางบัวทอง เตรียมพัฒน์ เทพศิรินทร์ บดินทร์ ไปเรียน สตรีนนท์ ผ่านมาตั้ง 5 โรงเรียน ผ่านรัตนา อีก 6 โรงเรียน เออ ไปเรียนสตรีนนท์ ไปเรียนท่าไม้ละ แล้วรูดไปติดอยู่ตรงพระราม 7 ไปติดโรงไฟฟ้า น้ำมันที่ทิ้งไปเท่าไรคุณจ่ายก็จริงนะ แต่ความสิ้นเปลืองน้ำมัน แทนจะใช้ไปได้อีก 10 ปี หมดแล้ว มันหมดแล้ว แล้วสิ่งที่ตามมา ก็คือ จรจรต้องไป จรจรใครจ่าย ก็ภาษีพวกเราทั้งนั้นเลย ใช้ไหม ออกมา D O D คุณขยายถนน คุณบอกว่ นี้ งบประมาณจากกระทรวงขยาย งบประมาณจากกระทรวงนะ ภาษีผมนะ ผมเสียภาษีปีละหลายหมื่นนะ ถ้าเป็นภาษาชาวบ้าน เงินกูนะ แต่คุณไปขยายถนน ให้ไอ้พวกรูดคิดนะ ใช้หรือเปล่า เสร็จแล้ววันดี คืนดีก็มาอีกรูดกันละแสนใช้ไหมก็ตั้งค่าใคร ตั้งค่าอาจารย์กับผมนะ เพราะเราเสียภาษีนะ” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า นโยบายเรียนฟรีนั้นถือเป็นนโยบายที่ดีช่วยลดปัญหาภาระค่าครองชีพของประชาชน แต่ปัจจุบันนั้นขาดการควบคุมดูแลที่ดี ไม่มีการกำหนดการใช้สิทธิเรียนฟรีเฉพาะพื้นที่บริการ จึงส่งผลให้นักเรียนเลือกเรียน โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นอันดับแรก โดยไม่สนถึงระยะทางการเดินทางที่จะทำให้ตัวนักเรียนเองเกิดความเหนื่อยล้าและศึกษาได้ไม่เต็มที่ รวมถึงภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเดินทาง หรือที่พักอาศัยหากต้องย้ายที่อยู่อาศัยเพื่อให้สะดวกต่อการเดินทาง นอกจากนี้ยังส่งผลทางอ้อมอีกหลายอย่างเช่น ปัญหาการจราจร หรือแม้แต่มลพิษที่เกิดจากการจราจร

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ) 1.2 การส่งเสริมและพัฒนา -พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	ท่านที่ 1 กล่าวว่ N1 “จัดกิจกรรมให้สอดคล้อง มีแบบประเมิน ซึ่งในทักษะ กระบวนการของ 13 ทักษะ นะนะ เราก็มีจิตวิทยาการสอนอะไร ต้องใช้หมด แล้วก็ให้เด็กได้ลงมือทำเอง เด็กจะชอบ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ นี่พูดจริงเลย คือ ไม่ต้องพูดอะไรมากเลย เด็กมันรู้อะไร เด็กมันก็ตอบ ๆ ๆ แค่นั้นละ แล้วไม่ต้องพูดเขินเขื่อ เพราะวิทยาศาสตร์ไม่ใช่พูดภาษาพูดมาก วิทยาศาสตร์ใช้การทดลอง แล้วก็เห็นเป็นเหตุเป็นผล เด็กจะชอบ” N2 “เด็กบางคนไม่ชอบวิทยาศาสตร์ ก็ชอบนะ บอกอาจารย์ ผมน่าจะชอบวิชานี้ไม่เคยได้วิชาวิทยาศาสตร์ 4 นี้ได้ของอาจารย์ นี่เด็กพูดอย่างนี้ ปกติ คือ เราเองก็ไม่ได้เก่งวิทยาศาสตร์ แต่เราสามารถจะโน้มน้าวให้เด็กมาชอบวิชานี้ได้ เด็กสายศิลป์ชอบเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ป้าภูมิใจนะ เด็กมันชอบ บอกอาจารย์ใจดีจังเลย” ท่านที่ 2 กล่าวว่ N1 “หาพื้นที่ไบบัว เด็กก็ ถ้าวาดก็ไปเอารูปไบบัวมา แล้วก็มาวาด นี่นะ ถ้าคุณธรรม จริยธรรม เด็กก็ต้องไปช่วยร่วมมือกันนะ แล้วก็ช่วยกันวัด ช่วยกันคำนวณรูปไบบัว อะไรประมาณนี้ ดำเนินการช่วยกันนะ ถ้าเราแบ่งกลุ่มเด็กทุกคนก็ต้องช่วยกัน ใครมีหน้าที่อะไรก็แบ่งหน้าที่กัน เช่น คนนี้มีหน้าที่วัด คนนี้มีหน้าที่สร้างโมเดล คนนี้มีหน้าที่คำนวณ หรืออะไร ต่ออะไร อย่างนี้นะ ถ้าเด็กตอบไม่เป็นความจริง ไม่ตรงกับความเป็นจริง จะไม่สามารถบอกได้ว่าเค้าทำหน้าที่อะไรบ้าง อย่างนี้เด็กก็ไม่มีคุณธรรมนะ หรือถ้าเด็กไม่เตรียมตัว ไม่ช่วยเหลือเพื่อน เด็กคนนี้ก็ไม่ต้องใจ ไม่ใฝ่เรียนรู้ นะ ประมาณนี้”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	
-พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาการ	ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “มันไม่ได้ดูแลเฉพาะเด็กเก่ง ดูแลเฉพาะโล่ห้รางวัลที่เราไปตั้ง มันต้องกลับมาถามว่าในกระบวนการ อย่างอาจารย์นี่ มาถามอย่างอาจารย์ อย่างที่ผมเล่า แล้วไอ้กลุ่มที่มัน เก ๆ มีกี่คน แล้วทำยังไง เออต้องถามอย่างนี้ไง เราจะได้เล่าให้ฟัง ว่ามีเครือข่ายนะ เรามีตรวจนะ ไม่เข้าโรงเรียน เรามีมือถือเช็คนะ แล้วส่ง NmN ถึงผู้ปกครองนะ เรามีระบบของเราอยู่ เรามีเยี่ยมบ้านนะ เรามีตรวจถิ่นนะ เรามีพัฒนา นะ ในเชิงบริหารอาจารย์ต้องเข้าใจนะว่า เราไม่ใช่สอนเด็กเก่งนะ เราต้องสอน โทษนะสอน ไอ้เด็กโง่คัวนะ ไอ้เด็กตก ๆ หล่น ๆ เราก็สอนนะ ผมมาปีแรกนะ เด็กไม่จบ เมื่อสิ้นปีนะ ถ้าจำไม่ผิด 40-50 คน ปี 58 ขึ้น 59 ค่าเป็น 0 แก่ล่าสุด คือ แก่มีนาคม 59 ครบหมด จบ นั่น คือ ค่าเป็น 0” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงวิชาการที่มีอยู่นั้น ยังขาดความเหมาะสม เช่น การบรรยายเชิงวิชาการยังคงใช้วิธีการบรรยายเป็นหลักซึ่งไม่ดึงดูดเด็กนักเรียน ขาดการมีส่วนร่วมของเด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนการสอนก็ยังคงปรับไม่เหมาะสมให้สามารถสอนเด็กทุกกลุ่มได้ (กลุ่มไม่เก่ง กลุ่มธรรมดา และกลุ่มเก่ง)
-พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม	ท่านที่ 1 กล่าวว่ N1 “พาเค้าไปเข้าวัด เข้าวา อะไรอย่างนี้ หรือ ให้กิจกรรม คือ เคยให้เด็กทำ ซ่อม ไปทำโครงการจิตอาสาма เด็กทำได้ เรียไรเงิน หรือไปเข้าวัด ทำความสะอาด วัดอะไรแบบนี้ถ้ารูปมา หรือว่าทำชื่อของไป ทำบุญให้กับเด็ก เด็กทำนะ”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.2 การส่งเสริมและพัฒนา	
-พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม	ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “เอาแค่เรื่องเด็ก เรื่องเดีวนี้ เราก็จะแก้ไม่ได้ คุณภาพเด็กนี้ วันไหนสมศักดิ์ ปริศนานันท์ทุกุล ไปห้กไม่เรีวแล้วนี้ ในขณะที่ประเทศอังกฤษ ในบางโรงเรียนก็ยังมีเด็กอยู่เอาง่าย ๆ นะ ในโรงเรียนนี้ อย่าไปพูดถึงเด็กเลย ครูนี้ ถ้า ผอ.ไม่มีอำนาจทางกฎหมายนะ อำนาจแต่งตั้ง อำนาจเลื่อนขึ้นนะ ทุกคนเสมอเหมือนกันหมดนะ ดี ไม่มีมันเดินเข้ามาชก ผอ.ในห้องทำงาน โดยที่ไม่รู้เรื่องนะ บางคนมันไปฟังแค่เพื่อนอย่างนี้ แล้วเดีวนี้ก็มีกันอยู่ใง บางโรงเรียนนะ ขึ้นโรง ขึ้นศาลชะด้วยเข้าไป ครูกับผอ. ครูกับครู ผอ.กับครู อะไรพวกนี้ ไม่ต้องไปถึงเด็กหรอก” P2 “มันก็ต้องเพิ่ม ๆ เรื่องคุณธรรมเข้ามาด้วย ก็อย่างที่ผมบอกใงว่าเมื่อก่อนนี้เราดูผลการเรียน ปพ.มันแน่นอนที่สุดนะ เราก็ดูวุฒิบัตร เกียรติบัตร ที่ได้ ไปแข่งดนตรี ใ้มีทักษะดี มันได้ Hand ใ้ใหม่ แล้วการไปแข่งตรงนั้นนะ จิตใจมัน คือ ไปทำงานร่วมกับคนอื่นได้ แล้วก็ต้องรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม ถ้าจะเลือกเด็ก มันเป็นห้องกีฬาทำไมมันไม่มีห้องเด็กคุณธรรมสูงส่งบ้างละ เออ ห้องกีฬาละ บอกห้องนี้ละ ห้องคุณธรรม ไม่ใช่ไม่เก่ง เอาแค่ปานกลาง” P3 “เด็กบางโรงเรียนนี้ โทษนะบางวันนี้ ไม่ได้สวดมนต์ด้วยเข้าไป บางวันเอาใจเด็กเลยนะ บางโรงเรียนเอาใจเด็ก ไม่มีสวดมนต์ สงบนิ่ง แม่เมตตาไม่มี แล้วก็ทำกันแบบขอไปที อะไรด้วย มันไม่ได้หรอก อย่างนี้ไม่ได้ เพราะว่ามันเริ่มต้นตั้งแต่บริหารต้องการคุณสมบัติแล้ว มันไม่ได้หรอก ประเทศ มันไม่ได้หรอก เพราะว่าคุณบอกเด็กเก่ง ดี มีสุข ก็เอาเก่งอย่างเดียว นี้ คือ 1 ใน 3 นะ เด็กนี้ทักษะ 1 ใน 3 เพราะฉะนั้นใ้โรงเรียนดัง ๆ ที่บอกประเมิน EQA ไม่ผ่านนะ ถูก แต่ไม่เคยเอาคุณธรรมในการสอบเข้าเลยใง เอาง่าย ๆ เลยนะ ไม่มีโรงเรียนไหนหรอกที่สอบเข้าแล้วท่องศีล 5 แต่โรงเรียนอิสลามเค้ามินะ ผมบอกใ้ห้ละคุณ ๆ อย่าดูถูกเค้านะ เออ เค้าเคร่งศาสนา”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
1. นักเรียน (ต่อ)	
1.2 การส่งเสริมและ	
พัฒนา	
-พัฒนากิจกรรม	ท่านที่ 3 กล่าวไว้ (ต่อ)
การเรียนรู้เชิงจริยธรรม	N1 “เราก็ส่งเสริม เรียกว่าเป็นคนดีศรีบัณฑิต แล้วแจกเกียรติบัตร แจกโล่ให้ แล้วเด็กที่เป็นกรรมการนักเรียน นี่เค้าจะช่วยครู เค้าจะช่วยโรงเรียน เค้าจะช่วยน้อง ยิ้ม ไหว้ ทักทายกัน เค้าจะบอกแถว บอกอะไร อันนี้ก็ได้เกียรติบัตร โรงเรียนเราทำ แต่เกียรติบัตรที่โรงเรียนเราออกไปนี่ เอาไปสมัคร โรงเรียนโน้น คุณรับหรือเปล่าละ ไปสมัครมหาวิทยาลัย คุณรับหรือเปล่าละ เรากันดีเลย ออกเป็นคำสั่งเลข กรรมการนักเรียนเราปีละ 20คน พอเป็นคนออกคำสั่งนะ เป็นหนังสือราชการไป เป็นมหาวิทยาลัยคุณจะรับไหม ชื่อตรง รูปตรง ชื่อคนนี้อะให้กะแนนเลย เข้ามาอยู่มหาวิทยาลัยได้เลย ให้กะแนน 20 % อย่างนี้ แล้วคุณไปสอบอีก 80% เอา 60% ก็แล้วแต่ อย่างนี้ มันต้องให้ใจ ถ้าระบบการศึกษาทำคุณสมบัติตรงนี้ให้เกิดขึ้นละ คุณภาพมันเกิด”
	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า
	กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงจริยธรรม ในโรงเรียนมีการเลือกแจกเกียรติบัตร
	ซึ่งสามารถเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการทำความคิดของนักเรียนและยังช่วยสนับสนุน
	ให้นักเรียนตั้งใจในการปฏิบัติ แต่ไม่มีการออกเป็นหนังสือรับรองเป็นลายลักษณ์
	อักษรจากทางราชการ ทำให้เกียรติบัตรเหล่านั้นไม่มีคุณค่าเท่าที่ควร นอกจากนี้
	ในบางโรงเรียนไม่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น การสวดมนต์ หรือ
	การทำบุญ รวมถึงผู้ทรงคุณบางท่านระบุว่ากรห้ามตีเด็กด้วยไม้เรียว ทำให้
	การสั่งสอนเด็กที่กระทำผิดเป็นไปได้อย่างมากขึ้น

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู -พัฒนาความรู้ ความสามารถ	ท่านที่ 1 กล่าวว่ N1 “ครูใหม่ ๆ ที่เข้ามาจะต้องจัดการอบรมเรื่องของระบบดูแล ระบบประกันคุณภาพ และการวางตัว จิตวิทยาต้องให้แล้ว ถ้าคนที่ไม่เรียนครูมานะ เพราะว่าถ้าจะเรียนจบครูนี้ จิตวิทยามันตั้งเยอะตั้งแยะ เรียนจะหิวหุเลย มันต้องใช้แล้วคำพูดที่พูดกับเด็ก ต้องรู้ มองสีหน้าเด็กออก ไม่ใช่เด็กหน้านี้ว ก็ขมมวดนี่ก็คำ ๆ ๆ ๆ มันไม่ใช่ บางทีมันก็ใน NenNe ของคนเป็นครูด้วยนะ ว่าตรงไหนควรจะหยุด ตรงไหนไม่ควร อะไรนี่ คือ จะไปสอนกันไม่ได้นะ ใช้ NenNe นะ” N2 “ส่งเสริมในด้านความถนัดของเค้า ใจ อย่างเช่นใครเก่งคอมพิวเตอร์ ใครเชี่ยวชาญทางนั้นก็ส่งเค้าไปอบรม ให้เค้าทำงานตรงนั้น ให้บุคลากรเค้าช่วยเหลือ ช่วยเงิน ให้ความ แล้วก็ใช้เป็นเรื่องนั้นเฉพาะเรื่องนั้น ไม่ใช่ว่าเค้าเก่งคอมพิวเตอร์ แต่ให้เค้ามาเขียนป้ายอะไรอย่างนี้ คือ ดูความสามารถเฉพาะคน ใครเก่งรำก็ให้เค้าไปตรงรำ อะไรแบบนั้นนะ มีอบรมก็ส่งเค้าไป ให้เงิน ให้ความ ให้ความรู้ จบแล้วเค้าก็ได้มา เค้าก็ส่งคืนกลับมาให้โรงเรียน” N3 “โน้มน้าว เลือกรับอบรม ดูแล หรือว่า ถ้าคุณไม่อยากจะอยู่ที่นี้ คุณก็ต้องย้ายโรงเรียน เหมือนครูหลาย ๆ คนที่อยู่ที่นี่ไม่มีความสุข คุณก็ต้องไปอยู่ที่อื่น ๆ คุณมีความสุข แต่บ้านมีความสุขในการอยู่ตรงนี้ บ้านที่อยู่ตรงนี้ คือ คนเรามันไม่เหมือนกันนะลูก มันไม่เหมือนกัน คือ การอบรมด้วยการศึกษา การอบรมด้วยครอบครัวนะ มันเป็นแค่เปลือก แต่มันสำคัญที่สุดก็คือ ใจ ถ้าใจคุณรักจะอยู่ที่นี้ ถ้าคุณรักที่นี่ คุณก็อยู่ได้ แต่ถ้าคุณไม่รัก ขาดจิตใจให้เค้า ขาดความรัก อย่างเดียวจบ เหมือนอย่างที่บ้าพูดว่าถ้าเรารักเด็ก เราก็อยู่ได้ ต่อให้เหยียขัง เราที่อยู่กับมันได้ ถ้าเราให้อภัย แต่ถ้าเราไม่รักเด็กอย่างนี้ มันจะไม่มีความสุขเลย คนเราถ้าไม่มีความสุข ก็ทำอะไรไม่ได้ทั้งนั้นละ มันเหมือนกับสามี ภรรยา ถ้าไม่รักกันแล้วจะอยู่ทำไม เค้าก็เลิกกัน แค่นี้”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -พัฒนาความรู้ ความสามารถ	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “ปกติโรงเรียนก็ไม่ค่อยมีแผนตัวนี้เท่าไรหรอก ขอยกตัวอย่างเช่น เรื่องครูบรรจุใหม่ ครูบรรจุใหม่ หรือครูผู้ช่วยเวลาไปที่โรงเรียนนี้ ในหลักการและที่ กำหนดไปจาก กคศ. ก็คือ คุณครูต้องได้รับการประเมินภายใน 2 ปี นี้ 8 ครั้ง หรือทุก ๆ 3 เดือน ตามรูปแบบที่ กคศ.กำหนด ต้องประเมินแบบนี้ ในความเป็นจริงโรงเรียน ก็ไม่มีแผนว่าจะต้อง รอบที่ 1 ต้องประเมินว่าให้ โรงเรียนต้องเตรียมอะไรบ้างนะ เพราะว่าบางครั้งนี่สิ่งแรกที่เวลาไปโรงเรียนนี้ สิ่งทีโรงเรียนจะต้องทำ ก็คือ ตั้งครูที่เลี้ยง ให้กับคุณครูใหม่ตัวนี้” P2 “ข้อเสียในตัวนี้นะ คือ ทุกโรงเรียนไม่ค่อยได้ทำตามแผนนี้ แล้ว บางคนก็ไม่รู้ด้วย สาเหตุเพราะว่าการได้มาซึ่งบุคลากรที่มาเป็นองค์คณะบุคคล หรือเป็นผู้บริหารของโรงเรียน บางทีเค้าไม่ได้เป็นเลื่อนตำแหน่งงานมาตาม วิทยฐานะของตนเอง เช่น ผู้บริหาร ผู้อำนวยการ โรงเรียนนี้ ตามหลักต้องมา จากรองผู้อำนวยการโรงเรียน แต่บางคนเป็นครูผู้สอนซึ่งไม่เคยทำหน้าที่เป็น หัวหน้ากลุ่มสาระ ไม่เคยทำหน้าที่เป็นรองผู้อำนวยการ สอบได้มาเป็น ผอ. โรงเรียนเลย ทำให้บริบทพวกนี้เค้าไม่ทราบ เลยทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ สมบูรณ์และครบถ้วนตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง” N1 “ในหลักการของครูเก่ง หรือครูที่เชี่ยวชาญ ตัวนี้นะ ภาพรวมอยู่ที่ ตัวบุคคลมากกว่าเลย ภาพรวมเลยนะ อยู่ที่ตัวบุคคลของครู ถามว่าตัวบุคคล คือ อะไร คือ คนนั้น ถ้าเป็นคนเก่ง คนดี หรือไม่ว่าจะจบสถาบันไหน เราไม่สนใจ สถาบัน แต่เค้าเข้ามาแล้วเค้าเป็นคนที่มีมุ่งมั่น พัฒนา ใฝ่เรียนรู้นะ เค้าก็จะ ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่ครูบางคนก็ ที่ไม่มุ่งมั่น ไม่พัฒนา แม้ว่าจบจากสถาบันสูง ก็ไม่สามารถที่จะติดตามข้อมูล ข่าวสาร ได้ทันโลก ประมาณนี้ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการพัฒนาคน กลุ่มตรงนี้นี่ ซึ่งเรามีหลากหลายคนนี่ ก็ย้อนกลับไปคณะกรรมการบริหารเมื่อ กี่นี้ ว่าควรจะคัดเลือกครูแล้วก็ให้คุณครูนี้ทำ เราเรียกว่า I D Plan แผนพัฒนา รายบุคคลส่งเพื่อที่จะตรวจสอบดูว่าเค้านี้ ต้องการพัฒนาด้านไหน แล้วเราก็ พัฒนาเค้าให้เหมาะสม ครบถ้วนตามแผนที่เค้าอยากพัฒนาตนเอง จะเรียกว่า I D Plan ให้ครูทำ I D Plan ทุกคน”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -พัฒนาความรู้ ความสามารถ	ท่านที่ 3 กล่าวว่า P1 “ส่วนมากไม่ดู ว่าครูอบรมอะไรมาบ้างเท่านั้นเอง เออ อบรมว่าเลื่อนวิทยฐานะอะไรพวกนี้ ก็เหมือนคุณเด็กเก่งไง ไม่ดูกระบวนการ ๑ เพราะฉะนั้นกระบวนการพวกนี้ การบริหารก็จะอยู่ที่ผู้บริหาร ถ้าผู้บริหารมีคุณภาพ คิดในรายละเอียด แล้วก็สร้าง คือ คุณภาพคนนี่ บางทีระบบการประเมินนี้ มันก็สามารถจะสร้างคุณภาพคนได้ ถ้าคนเขารู้ว่าเราจะประเมินอะไร” N1 “ครูเองก็มีความกระตือรือร้น ที่จะไปแสวงหาความรู้ เพราะปัจจุบันนี้มันเปลี่ยนแปลงเร็ว จะมีการรายงาน กลับมาก็จะต้องรายงาน คือ ก่อนไปนี่ถ้าจะไปอบรมที่ไหน ที่โรงเรียนไม่ได้สั่ง ก็ต้องมีบันทึกขออนุญาต ไปพร้อมทั้งแนบเอกสารโครงการอะไร แต่ 90% นะ ไม่ใช่เดี๋ยวนี้เกือบ 100% ให้ไปหมด ๑ เพราะมันเป็นการพัฒนา เขาก็อยากจะเรียนรู้อะไร” N2 “ส่งเสริม ๑ ในเรื่องของการวิจัยในชั้นเรียน ก็เอาวิทยากรมาสอนเลย ก่อนเปิดเทอม วิจัยในชั้นเรียน เราอยากจะให้ครูสอนลูกเสือ เราก็จัดอบรมลูกเสือทั้งหมดเลย แล้วเปิดเป็นกองลูกเสือวิสามัญ ใน ม.ปลายเลย นี่กำลังเปิดกอง ตั้งกองอยู่” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนบางแห่งนั้นไม่มีแผนในการพัฒนาครู และไม่ได้พัฒนาแผน ที่ทางภาครัฐระบุไว้ ซึ่งการพัฒนาครูควรส่งเสริมในด้านที่ครูท่านนั้นมี ความถนัดหรือความสนใจ ไม่ใช่ส่งเสริมเฉพาะในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน รวมถึงควรโน้มน้ามนักครูเกิดความรักต่อสถาบัน เพราะปัจจุบัน มีการโยกย้ายของบุคคลากรครูอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังพบปัญหาอีกว่า โรงเรียนส่วนใหญ่พิจารณาความสามารถครูตามวุฒิหรือใบรับรองการอบรม เท่านั้น ไม่ได้พิจารณาถึงรูปแบบวิธีการหรือกระบวนการสอน

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -พัฒนาคุณธรรม	ท่านที่ 2 กล่าวว่ N1-ตัวนี้ต้องขึ้นอยู่กับคณะกรรมการที่เราเรียกว่าคณะกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ดี เราเรียกว่าต้องดี มีคุณธรรมหรือ ธรรมาภิบาล นะ หรือการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยเหนือเรียกว่า Good governance นะ ผู้บริหารต้องมีองค์ประกอบตรงนั้นก่อน แล้วตัวอื่น ๆ มันจะตามมาหมด ถ้าผู้บริหารขาดคุณธรรม จริยธรรม หรือขาดธรรมมาภิบาล หรือขาดหลักการบริหารจัดการที่ดี คือ Good governance นี้ตัวที่กล่าวไปเมื่อกี้ นี้จะไม่ได้รับการยอมรับ มันจะเบี้ยวไปหมดนะ การให้ขึ้น รางวัล ก็ไม่ตรงประเด็น ประมาณนั้นเลย ต้องเป็นผู้บริหารที่ดี มีคุณภาพก่อน ท่านที่ 3 กล่าวว่ N1 “การพัฒนาบุคลากรให้ด้วย ไม่ใช่แค่ คุณไม่ใช้เก่งเฉพาะการสอน แต่คุณต้องมีจิตสาธารณะ ต้องไปช่วยงาน ต้องต้อนรับชุมชน ต้องให้บริการ แล้วก็ต้องไปร่วมในกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร ต้องเข้ารับการอบรม แล้วก็ต้องถ้าเป็นเจ้าของโครงการ ๆ ของคุณก็ต้องเป็น โครงการที่ดีด้วย แล้วก็ต้องดี เล่าเรียกว่าการใช้ทรัพยากร ไม่ใช่ใช้แบบฟุ่มเฟือย คุณด้วยความตั้งใจในการทำงาน อดทน ขยัน ซื่อสัตย์ มีวินัย แล้วก็มีความประหยัดด้วย ไอ้คนนี้ใช้งบเปลืองบ่อย ๆ คนประเมินก็ต้องบอกเลยว่าคะแนนไม่ได้ คะแนนนี้ได้น้อย เพราะด้านการประเมินมันจะมีรายละเอียดเยอะ ๆ มาก ดูแล้วนี่เป็น 100 ข้อ ๆ” N2 “เราก็ส่งเข้าแข่งขัน เข้าประกวด เป็นครูภาษาไทยดีเด่น เป็นครู แต่ว่าเราจะมีโครงการ ของเราอยู่ เรียกว่าคนดีศรีบัณฑิต ครูที่สอนเก่งเราก็ให้โล่ ครูที่ดูแลนักเรียน ระบบดูแลดี ทำดีเด่น ก็ให้โล่” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนต้องมีการพัฒนาคุณธรรมของครูอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการประกวด หรือส่งครูเข้าแข่งขันในงาน ต่าง ๆ โดยเฉพาะควรพัฒนาในเรื่องของจิตสาธารณะ ซึ่งการเริ่มพัฒนาคุณธรรมต้องเริ่มจากผู้บริหารทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -พัฒนาความรู้ ความสามารถ บุคลากร ใหม่	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “ปัญหาของโรงเรียนก็คือ ไม่มีครูที่เลี้ยงที่ตรงกับวิชาของเค้า หรือมีคุณภาพเพียงพอที่จะช่วยเหลือน้อง ๆ กลุ่มนี้ได้ มีตรง ไม่ตรงเกณฑ์ประมาณนั้นนะ นะ ก็เลยทำให้ไม่สามารถจัดครูที่เลี้ยงที่ตรงเกณฑ์ได้ ข้อที่ 2 แล้วก็ไม่สามารถประเมินทุก ๆ 3 เดือนใน 8 ครั้งได้ แล้วก็ประเมินปีจะต้องรายงานให้เค้าทราบถึงพัฒนาการของเค้าว่า แต่ละครั้ง ๆ ได้อะไร ที่ ๆ เห็นมาส่วนใหญ่ก็คือ โรงเรียนจะไปประเมินรวมยอด บางที 3-4 ครั้งประเมินรวมพร้อมกันซะทีหนึ่งนะ ซึ่งมันก็ไม่ควร ประมาณนี้ อย่างนี้ถือว่าครูบรรจุใหม่” N1 “ครูที่เลี้ยง ๆ นั้นะ เราเขียนไปกว้าง ๆ ก็พอว่าครูที่เลี้ยงควรมีคุณสมบัติประมาณนี้ ๆ พอ ให้โรงเรียนไปปฏิบัติ” ท่านที่ 3 กล่าวว่ N1 “หัวหน้ากลุ่มสาระวิชา ๆ กับวิชาการ แต่ในเชิงปฏิบัตินี้ เราจะมีคุณครูที่ดูแลเรื่องนี้เหมือนกัน” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรครูใหม่ มักไม่มีที่เลี้ยง หรือขาดการเอาใจใส่ หรือการดูแลจากพี่เลี้ยงทำให้ครูใหม่นั้นขาดประสบการณ์ หรือใช้ระยะเวลาในการปรับตัวเพื่อให้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาการขาดครูที่เลี้ยงดูแล ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการที่โรงเรียนขนาดเล็กนั้นไม่มีบุคลากรเพียงพอในสาขาความรู้เดียวกัน หรือมีจำนวนบุคลากรน้อยเกินกว่าที่จะทำหน้าที่ดูแล
-การติดตามการทำงาน และความโปร่งใส	ท่านที่ 1 กล่าวว่ P1, P2 “ยกตัวอย่างเช่น หนูไม่คุมสอบ พอถึงเวลาคุมสอบที่ไร หนูลา ๆ ๆ แล้วเอาป้า ซึ่งทำงานเบะ ไปคุม อย่างนี้ ถูกไหม ถาม นายทำถูกไหม นี้ คือ การแก้ปัญหาแบบโง่ ๆ ซึ่งวิชาการเก่าทำ ป้าก็เลยถามว่า เอ๊ย ก็รู้ชื่อนี้ว่า ไอ้น้องคนนี้นั้น ไม่คุมสอบ หรือมีตาราง มีคำสั่งแล้วมันไม่มา ทำไมไม่เรียกไอ้คนนี้ไปว่า นายรู้ไหม คิดว่านายรู้ไหม รู้ เพราะเค้าต้องรายงาน แล้ว แต่ไม่ค่อยฟัง ป้าแต่แรก ถ้าเอาคนนี้ไป คนนี้ก็ไม่ได้ แต่เอาคนนี้ไปนะ ไม่ใช่ชื่อนั้น ไม่ใช่ชื่การแก้ปัญหา นั่นก็คือ ไม่ใช่ นายไปบอกหัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์ให้มาว่า หนู ไม่ใช่ นายวิชาการต้องโดยตรงมาที่หนูเลย จะกล้าทำไหมใช่ กล้าทำไหม ไม่กล้า นายก็กลัว ๆ ครู กลัวว่าจะมี feedback ไร เพราะว่าไอ้คนที่ไม่คุมสอบ คือ คนที่เงิงง

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ)	
-การติดตามการทำงาน และ ความโปร่งใส	ท่านที่ 1 กล่าววา (ต่อ) คนที่ไม่มีใครขอกแต่ต้อง เอาอย่าง นึกก่อนอย่างไรดี วยขอย่างนี้ มีใครไปแตะมันไหม แต่มันก็แฉ่ว ๆ ๆ คือ คนมันทำไววาย ทำให้มีปัญหาแล้วเค้าไม่ยอมฟัง เหมือนคนอีกระดับหนึ่ง แต่ไอนี้ก็เลยได้อีกระดับหนึ่งว่าไม่มีใครมาแตะต้อง มันไม่ต้องทำอะไร ซึ่งมันไม่ใช่ มันไม่ใช่ มึงอายุเท่าไร อายุเท่ากันนะ 58-59 แต่มึงไม่ทำงานแล้ว สังเกต มีคนทำงานกับมันไหม ไม่มี ล่มมันทุกเรื่อง แต่ทำไมมันยังอยู่ได้ เพราะมันไม่สนใจใครทำไมนายไม่แตะ ทั้ง ๆ ที่มันไม่ดี นี่ไง แล้วเอาไปไปเสริมอย่างนี้นะหรือ ไม่ใช่ ป้าไม่ยอม เพราะการทำงานของป้า หนูก็รู้ ป้าเส้นตรงมาตลอดตรงนี้ ใครให้อะไรมาป้าทำ ๆ ส่งตรงตามเวลา แต่ไม่ใช่ว่าเอาไปไปเสริมส่วนที่ไม่ดีของคนอื่น ป้าไม่ยอม ชี้แจงมานะ ต้องชี้แจงอะไรอย่างนี้ แล้วพอเราบอกนายอย่างนี้ นายก็ไม่กล้าทำ หรืออย่างป้าคิดอย่างนี้ นายจะมาว่าป้าอย่างนี้ คิดดูให้คิดนะ ถ้าข้อมูลไม่แม่น เพราะป้าควบเลขนะ ป้าเล่นเลขนะ ฉะนั้น การที่จะว่าป้าได้ ต้องเอาข้อมูลมาพูดกัน” P3 “ก็ต้องใช้เกณฑ์จับอย่างที่ป้าบอก พอมีข้อมูลตรงนี้เสร็จ คือถ้าเราดูด้วยสายตา มันเป็นนามธรรม แต่ถ้าใช้เกณฑ์จับบีบ หัวหน้าหมวดเขียนบันทึกบีบ ส่งเข้า ผอ. เค้าลงชื่อด้วยนะว่าเค้าไม่ไป อย่างนั้นอย่างนั้นนะ เค้าต้องรับรู้ด้วยนะ พอส่งเข้า ผอ. ผอ.เรียกดำเนินการ” ท่านที่ 2 กล่าววา P1, P2 “กลุ่มที่ได้วิทยฐานะเรียบร้อยแล้ว ขาดการกำกับ ติดตามควบคุมคุณภาพครูกลุ่มนี้ให้ทำงานให้เหมาะสมตามวิทยฐานะ คือ คนที่ได้ส่วนใหญ่ ที่ปัญหาตอนนี้ที่เป็นกันมาก ๆ ก็คือ คนที่ได้วิทยฐานะสูงขึ้น กลับทำงานลดน้อยลง ไม่มุ่งมั่นเท่าที่ควร ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์” N1 “แนวทางการแก้ไข หรือ พัฒนาตรงนี้ ก็คือ ประเมินเพื่อความยั่งยืน จำเป็นต้องมีการประเมินเพื่อความยั่งยืน แล้วก็ใช้อย่างจริงจัง จำเป็นมากเลย ต้องประเมินเพื่อความยั่งยืน ไม่ใช่ได้มาปุ๊บ เช่น นะครับ เค้าได้มาตรฐานวิชาชีพ เรื่องชำนาญการพิเศษมา 5ปี เราต้องเข้าไปประเมินบริบทเค้า 1 ครั้ง ว่าเค้าก็มีงานวิจัยในชั้นเรียนไหม สอน มีแผนการจัดการเรียนรู้ไหม นะ ผู้รับบริการส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจหรือเปล่า ถ้าได้ตามเกณฑ์ ก็ยั่งยืน แต่ถ้าเกิดไม่มีองค์ประกอบเหล่านี้ ก็ควรจะลดวิทยฐานะ”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -การติดตามการทำงาน และ ความโปร่งใส	ท่านที่ 3 กล่าวว่ N1 “ไปคูมีสอนด้วย มีการจับฉลาก นัดวันเลขว่ วันนี้ ให้ทางฝ่าย นิเทศก์ แต่แบบไม่เป็นทางการก็มี คือ เดิน ไปตามตึก ไปดู” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การติดตามการทำงาน และความโปร่งใสเป็นปัญหาใหญ่ของ สังคมไทยที่มีรากฐานจากระบบอุปถัมภ์ซึ่งทำให้เกิดการลำเอียงช่วยเหลือ พวกพ้องในการตรวจสอบและติดตามการทำงาน ส่งผลให้การติดตาม การทำงานขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถวัดได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ เกณฑ์ในการตรวจวัดยังเป็นเกณฑ์ที่ไม่แน่ชัดขาดประสิทธิภาพ ถึงจะมี ลักษณะการวัดที่แน่นอนแต่ก็ไม่สามารถใช้วัดทุกเรื่องได้อย่างมี ประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมต่อสิ่งทีวัดและยุค สมัยที่เปลี่ยนแปลงไป และอาจต้องทำการสุ่มตรวจเพื่อให้เกิดความโปร่ง ใสและyakต่อการเตรียมความพร้อมของศึถูกประเมิน อีกปัญหาที่พบ คือ ครูที่มีประสบการณ์สูงหรือมีวิทยฐานมักทำงานน้อยลงสวนทางกับ ประสบการณ์ที่มากขึ้น เนื่องจากประสบการณ์หรืออำนาจทำให้บุคคล เหล่านั้นรู้วิธีการหรือช่องทางในการลดการทำงานตน
-การอบรม	ท่านที่ 1 กล่าวว่ P1, P2 “บางทีก็ขาดบุคลากรที่จะส่งไปอบรม เนื่องจากว่าภาวะ การสอนเยอะ บางทีถ้าเราไปคนหนึ่งนี้ มันก็ชั่ว โมงว่าง เด็กก็ว่าง แล้วจะเอา ใคร ครูมันก็เต็มมือหมดแล้ว ฉะนั้นก็ต้องอาศัยเรา คือ ครูข้างห้อง ต้องช่วย ดูแทน เด็กก็เสียผลประโยชน์ คือ ครูไปได้ประโยชน์ แต่เด็กเสีย ผลประโยชน์ ฉะนั้นพอมมา ครูคนนี้น้อบรมเสร็จ ก็ต้องมาสอนเด็กเพิ่มเติม กัน ซึ่งการอบรม มันควรจะอบรมวันนอกเวลาราชการ” ท่านที่ 3 กล่าวว่ N1 “ข้อเสียในส่วนนี้ เท่าที่ผมดูของเรานี้ ยังไม่น่าจะมี มันอาจจะ กระทบกระเทือนการเรียน การสอนบ้างในบางส่วน แต่เราก็ถือหลักว่ ถ้าไปแล้วนี้ ให้แลกชั่ว โมงเสีย ๆ “

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ)	
-การอบรม	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาที่พบในการอบรม คือ การขาดแคลนบุคลากรของโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถส่งครูที่สนใจ ไปอบรมได้เนื่องจากครูทุกคนต่างที่มีงานสอนของตนจึงไม่สามารถฝากให้ครูท่านอื่นทำการสอนแทนได้
-การสร้างขวัญกำลังใจ	ท่านที่ 1 กล่าวว่า N1 “การเสริมขวัญกำลังใจ พาไปเที่ยว เป็นศาสตร์ที่สำคัญเลยนะที่ว่า ผู้อำนวยการ ผู้บริหารนี้ต้องอบรมครูนี้ คือ ต้องรู้จักเค้าให้หมด ต้องได้ใจ เค้านะ ทำอย่างไรก็ได้ให้ใจเค้า ถ้าได้ใจเค้ามาทุกอย่างมันก็ง่าย” N2 “ลงไปคลุกกับเค้าไง ปีก็ต้องไปดูซิว่าเค้ารับผิดชอบอะไร ครอบครัวยังไง เป็นยังไง เราใส่ใจในครอบครัวเค้า ใส่ใจสุขภาพเค้า ถามว่าวันนี้เป็นยังไง สบายดีหรือเปล่า เจ็บเป็นอะไรล่ะ กินข้าวหรือยัง แค่นี้พอแล้ว ทักทายเค้า คือ เห็นหัวเค้าบ้าง อย่าเดินผ่านแบบไม่เห็นหัวคน ทักไปเถอะ เค้าอายุมากกว่าเรา ใหญ่ไปเถอะ อ่อนนุ่มเข้าไว้ เดี่ยวก็กลับมาให้ เราเอง แล้วอย่าคิดว่าฉันไม่ฟังเธอ ฉันใหญ่กว่า ฉันเป็นผู้บริหาร ผู้บริหาร ไม่ใช่เราต้องฟังเค้า เรยกเค้าเองไม่ได้ เราทำกับข้าวไม่อร่อย เค้าเค้า เรากวาดพื้นอย่างนั้นไม่ได้ เทคนิคไม่มี ล้างส้วมไม่สะอาด แต่เค้ามีจริง ๆ เราต้องไปถามเค้านะ บางทีงานบางอย่างเราทำไม่ได้ แล้วสั่ง ๆ ๆ อย่างเดียวโดยไม่ดูตาม้า ตาเรือ ไม่ได้ คือ คนเราอย่างที่บอก ถ้ารักกัน มีใจ ให้กันทุกอย่าง จบ จริง ๆ นี่ไง ยังได้ขนมมากินเลยนี่ เมื่อเช้าไปทำบุญ เค้าให้มา ป้าจะไปช่วยทำบุญในห้องทุกวันอังคาร นี่ไงใจ เค้าก็ไหว้ เค้าก็ทักเล่นกัน คือ เห็นเค้าเป็นเพื่อน เราให้ รักเค้านะ” ท่านที่ 3 กล่าวว่า N1 “โรงเรียนสนับสนุน 80% ค่าใช้จ่าย เค้าก็ได้กำลังใจ ใจ อย่างน้อย ได้กำลังใจ ได้ศึกษา ได้ประสบการณ์ แล้วได้ไปท่องเที่ยวด้วย ก็บวกกันไป” N2 “มันนี่ไง ไปทัศนศึกษา เสียตังค์ มีความสุขมาก ๆ แล้วไป เค้าก็จะเลี้ยงดีใจ เพราะว่าไปที่โน่น ได้ไปเที่ยวด้วย แล้วก็มีความสุขด้วย แล้วก็ไปทำกิจกรรมร่วมกัน”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
2. ครู (ต่อ) -การสร้างขวัญกำลังใจ	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การสร้างขวัญและกำลังใจในโรงเรียนบางโรงเรียนมีน้อยเนื่องจากเกิดปัญหาทางด้านงบประมาณ ซึ่งการสร้างขวัญกำลังใจนั้นสามารถสร้างได้ทั้งในรูปแบบของค่าตอบแทน สิ่งของ หรือแม้แต่การให้กำลังใจด้วยคำพูด หรือรางวัลสัญลักษณ์
3. หลักสูตร -การพัฒนาหลักสูตร	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80-90 ไม่มีตัวนี้เลย ไม่มีการปรับปรุง ทำแล้วทำเลย คือ ไม่ได้มาวิเคราะห์บริบทถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับตัวผู้เรียน หรือตัวกิจกรรม ตอนทำก็ทำได้วิเคราะห์อะไรนิด แต่จะปล่อยทิ้งคือ ตามหลักต้องมีกรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร แต่ไม่มีการประเมินการใช้หลักสูตรเลย โรงเรียน 100 ละ 100 ก็ว่าได้แทบจะไม่มีการประเมินขั้นตอนการใช้หลักสูตรถึงความเหมาะสม เพื่อปรับปรุง ไม่มีการประเมินเพื่อปรับปรุง” ท่านที่ 3 กล่าวว่ N1 “เราเขียนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา แล้วหลักสูตรของเรานี้ ก็จะไม่แบบเคร่งเครียดเหมือนหลักสูตรโรงเรียนใหญ่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเกณฑ์การประเมินอะไร พวกนี้ เราก็ปรับให้เหมาะสม คือ ก็ทำมาล่าสุดเป็นหลักสูตรปี 54 55 ก็ยังถือว่ายังไม่ค่อยช่นะนะ ก็ปรับปรุงมาเรื่อย เพราะในกระบวนการของหลักสูตรนี้มันต้องมีการวิจัย พัฒนา และปรับปรุงด้วย มันมีหลายอย่าง โดยเฉพาะ เรื่องของคุณภาพครู คุณภาพของหลักสูตร เราจะมีการปรับปรุงหลักสูตร เกือบ ๆ ทุก ๆ 2 ปี” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการพัฒนาหลักสูตร ไม่มีการปรับปรุง ซึ่งนำหลักสูตรที่ได้รับจากหนังสือเรียนของภาครัฐมาใช้โดยตรง ทำให้การถ่ายทอดความรู้นั้นมีความน่าเบื่อหน่ายเป็นการอ่านให้ฟังจากหนังสือ นอกจากนี้ยังไม่เหมาะสมต่อนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันด้วย

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
3. หลักสูตร (ต่อ)	
-การตรวจสอบหลักสูตร	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “หน่วยงานต้นสังกัดต้องไปติดตามตรวจสอบ แล้วก็ประเมินเค้าเลย เรื่องการใช้หลักสูตรว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบันหรือเปล่า ถ้าไม่มี กลุ่มงานหลักสูตร โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์ที่ดูแลหลักสูตรเค้าจะต้องเกี่ยวข้องมากศึกษานิเทศก์ที่ทำงานด้านหลักสูตร ศึกษานิเทศก์ด้านหลักสูตร ต้องไปติดตามตรวจสอบ แต่มันก็จะขัดแย้งกับนโยบายรัฐบาลที่บอกว่า ปรับหลักสูตรไปตลอดเวลา แต่ไม่ได้สั่งให้โรงเรียนปรับปรับแบบสั่งการ ซึ่งมันก็ไม่สอดคล้อง ทางคุณครู โรงเรียนเค้าก็เลยไม่ทำ เช่น เรื่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ นี่เป็นการสั่งการจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือ เราเรียกว่าหน่วยเหนือขึ้นมา แต่ไม่ได้สั่งให้โรงเรียนปรับหลักสูตร ตามหลักต้องปรับหลักสูตรก่อน แล้วค่อยเอาตัวนี้เข้าไปใส่” P2 “ข้อเสีย คือ ที่เราทราบมานี้ มีอยู่นิดนึงนะ แต่มันเป็นเรื่องใหญ่ก็คือ คุณครูสอบเสร็จเรียบร้อยแล้วขาดการวิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้ในการวัด คุณครูไม่ได้วิเคราะห์ข้อสอบ ว่าข้อสอบที่ใช้สอบนี้มีมาตรฐานหรือเปล่านั้น มีความยากง่ายขนาดไหน มีอำนาจจำแนกไหม นะ เพราะว่าข้อสอบที่ออกมานี้ เรามีความเชื่อว่าคุณครูนี้ไม่ได้เก่งทุกคน คุณครูควรจะมีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อที่หาความยากง่ายของข้อสอบ หาอำนาจจำแนกของข้อสอบ แล้วก็เก็บข้อสอบที่ได้ดี มีมาตรฐานไว้ ใช้ในคราวต่อ ๆ ไป จำเป็น ต้องวิเคราะห์ข้อสอบ” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ไม่มีหน่วยงานจากภาครัฐมาทำการตรวจสอบหลักสูตรอย่างจริงจัง มีเพียงให้ทางโรงเรียนทำเอกสารส่งหัวข้อเรื่องและหลักสูตรการเรียน การสอบเพียงเพื่อเก็บบันทึกไว้เท่านั้น ซึ่งเมื่อภาครัฐทำการปรับเปลี่ยนหลักสูตรก็ไม่มีการแจ้งให้ทางโรงเรียนทำการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามที่ภาครัฐปรับ ทำให้หลักสูตรที่ภาครัฐปรับอย่างสม่ำเสมอ นั้นไม่มีการนำมาใช้งานจริง ในเรื่องของหลักสูตรที่ครูใช้สอนอยู่ในชั้นเรียน ครูแต่ละท่านก็ไม่มีการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรที่ตนเองสอนกับเด็กนักเรียน เนื่องจากไม่มีเวลา หรือขาดความรู้ ในการวิเคราะห์ วิจัยผลลัพธ์หลักสูตรจากการวิเคราะห์ข้อสอบ เช่น หาความยากง่ายของข้อสอบ และการหาอำนาจจำแนก

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ -ผู้ปกครอง	ท่านที่ 1 กล่าวว่า ผู้ปกครองนั่นละ ตัวดี ไม่ถูกใจอะไรก็ร้องเรียน ไม่ฟังเหตุ ฟังผลเลย แล้วอีกอย่างหนึ่งหน่วยเหนือก็ถือท้ายผู้ปกครอง เพราะฉะนั้นก็ทำให้ผู้บริหารบางคนก็ถอยใจในการที่จะพัฒนาโรงเรียน เพราะมันทำอะไร มันก็โดน เรามีกฎระเบียบจริง แต่มันกฎระเบียบนั้น มันไม่ได้เอื้อให้กับคนทำงาน หนูเข้าใจไหม พอจะทำอะไรสักอย่าง ขยับตัว ใอันนั้นก็คิด ใอันนี้ก็คิด ขยับทำไม่ละ นิ่งเฉย ๆ ดึกว่า หายใจทิ้งดึกว่าเดี๋ยวฉันเกษียณแล้วนี่ไง มันถึงทำให้ ไม่เกิดการพัฒนา คนใกล้เกษียณ คือ คนที่รอ รอจะ ไปจริง ๆ เค้าไม่ทำอะไรแล้ว ทำ ไปเปลืองตัว เหมือน ผอ.หลายท่านนะ นั่งหายใจทิ้งไปอย่างนั้น ผอ.ท่านนี้ ที่ทำงาน แล้วก็มีข้อร้องเรียนเยอะแยะ คือ ไม่ทำ ดึกว่า สบาย พอไม่ทำ ครูกร่นคำ เดี่ยวมันก็ลืม แต่พอทำแล้ว นี่เจ็บตัวทุกรอบด้านเลย อะไรแบบนี้ ครูก็ค่า ผู้ปกครองก็ค่า เงินตรงนี้จะเอาตรงไหน แล้วตัวเองก็ไม่สบายด้วย พอเรามีความเครียด ผอ.มีความเครียด ก็ช่วย โน่นช่วยนี้ พอเกษียณไปแล้ว ไม่สบายกันทั้งนั้นละ โรคเยอะแยะ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้ปกครองเป็นปัญหาหลักต่อการประกันคุณภาพในการศึกษาในด้านนี้ เนื่องจากเมื่อโรงเรียนหรือครูทดลองการสอนด้วยวิธีการใหม่ หรือ กำหนดกฎระเบียบในการปฏิบัติหรือเรียนรู้ใหม่ ซึ่งไม่ตรงใจผู้ปกครอง ก็อาจก่อให้เกิดการร้องเรียนขึ้นได้ เมื่อเกิดการร้องเรียนบ่อยครั้ง หรือเป็นข่าวขึ้นก็จะส่งผลให้ครูเกิดความหวาดวิตก ความเครียด และกลัวที่ทำการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น
-งบประมาณ	ท่านที่ 1 กล่าวว่า P1, P2 “มันมีปัญหาและอุปสรรคก็คือ เรื่องเงินนะ เงินมันน้อย บางที่เราอาศัย เราขอรถโรงเรียนไม่ได้ เพราะรถโรงเรียนมีน้อย ใใช้กันหลายเจ้า เรายังต้องไปแท็กซี่ เราไปแท็กซี่นี้ เงินเราก็ถูกบิ๊งไป ในเรื่องของค่าพาหนะมากกว่า มีค่าพาหนะ มีค่าเด็กไป ก็เป็นค่าอาหารอะไรอย่างนี้ ซึ่งมันต้องมีอยู่แล้ว ค่าใช้สอย ค่าอาหาร อะไรแบบนี้ บางที่ตั้งไว้ ตั้งไม่พอ คือ รัฐ นโยบายอยากอุดหนุน แต่จริง ๆ การกระทำมันไม่ได้ สวนทางกัน อยากได้บ้านหลังใหญ่แต่เงินน้อยนะ”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
4. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (ต่อ) -งบประมาณ	ท่านที่ 1 กล่าวว่ (ต่อ) P3 “อุปกรณ์มีเสี่ยก็ซ่อมแซม งบการซ่อมก็ค่อนข้างลำบาก ขาดงบประมาณ” P4 “ต้องพัฒนาในเรื่องเบิกจ่าย การเบิกจ่ายเงิน โรงเรียนรานะ การเงินทำซ้ำ ไม่คล่องตัว มันไม่เหมือน บริษัทที่มันว่องไว ของเรามัน ติดโน้น ติดนี้ บางที คนนั้นละ ทำให้เกิดปัญหา คนเลยละ ถ้าบริหาร ระบบดี OK มันก็ไปได้ดี แต่บางทีคนมันทำให้ซ้ำ สุขภาพไม่อำนวย” ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “โรงเรียนที่มีขนาดเล็กก็ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอกับการ บริหารจัดการ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ ก็มีงบประมาณตัวนี้มากเกินไป ความจำเป็น ควรพัฒนาตัวนี้ การจัดสรรงบประมาณ ควรจะมีค่าคงที่ ค่าหนึ่งที่เราเรียกว่าค่าสมมูล หรือค่าคอนสแตน หรือค่าเค นี้ จัดสรรไป ให้เหมาะสม และ โรงเรียนที่มีจำนวนมากขึ้นก็เพิ่มเติมไปตามลำดับ สรุปก็คือ น่าจะมีห้งบประมาณแบบค่าคงที่ ค่าเด็กให้ไปที่โรงเรียน ขนาดเล็กสามารถบริหารจัดการ ได้ โรงเรียนใหญ่ก็ได้ แล้วมากน้อย เพิ่มขึ้นตามปริมาณของครูและนักเรียน” P2 “ก็ให้เงินไปปฏิบัติงานไหน ข้อนั้นควรจะเขียนเรื่องการกำกับดูแล ไว้ด้วย เช่น ใช้เงินไปเพื่อพัฒนาครู ก็เขียน ว่ามีการจัดทำรายงาน เพื่อนำเสนอข้อมูลมา เป็นลำดับขั้นขึ้นมาด้วย” ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “ข้อเสี่ย โรงเรียนก็ต้องใช้ไฟเพิ่มนะละ ต้องหางบประมาณ เราก็ เหนื่อยนะ” N1 “โคมอันนี้เพิ่งสร้าง ศาลารับนักเรียนก็เพิ่งสร้างผมไปขอ กองทุนการไฟฟ้าได้ ไม่ใช่เงินโรงเรียนเลย ไม่ใช่เงินโรงเรียนเลย สร้าง เวที ด้านหน้าอาคาร 4 เพื่อให้เค้าได้จัดงาน จัดงานลูกเสือ งานปีใหม่ งาน อะไร งานกิจกรรมพิเศษของเค้า งานกีฬาสิ อะไรจัดตรงนั้นได้เลย จัดได้ เลย จัดได้หมด”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
4. ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ (ต่อ)	
-งบประมาณ	ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมักได้รับงบประมาณที่ไม่เพียงพอทำให้การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก หรือไม่พอเพียงต่อความต้องการของนักเรียน ซึ่งรูปแบบการกระจายงบประมาณนี้แสดงให้เห็นถึงความไม่เหมาะสมในการจัดงบประมาณที่เน้นไปที่โรงเรียนขนาดใหญ่มากเกินไปจนความจำเป็น นอกจากนี้ยังขาดความโปร่งใสในการแสดงกิจกรรมรายจ่ายงบประมาณของแต่ละโรงเรียน และงบประมาณมีการเบิกจ่ายที่ล่าช้า
-เครื่องอำนวยความสะดวก	ท่านที่ 2 กล่าวว่ P1 “ภาพรวมตามบริบทของโรงเรียนนะ โรงเรียนใหญ่ โรงเรียนเล็ก กลาง เล็ก นี้ ก็มีบริบท สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน ซึ่งเราแปลความง่าย ๆ เรียกว่าเครื่องอำนวยความสะดวกของโรงเรียนนะ โรงเรียนใหญ่ก็จะมีเครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ดีกว่านะ งบประมาณนี้ แต่ในความเป็นจริงโรงเรียนเล็ก ๆ ก็สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขององค์ประกอบ และสิ่งแวดล้อมได้ คือ ใช้ชุมชน หรือบริบทในชุมชนมาเอื้อเพื่อช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียน การสอนได้ เช่นแหล่งข้อมูลด้านวัด ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน หรืออะไรต่ออะไร ก็มาใช้ได้ตรงนั้น” N1 “โรงเรียนไหนที่ขยันทำมาก มีข้อมูลมาก ก็จะได้รับการสนับสนุนตอบรับ อย่างดี แต่โรงเรียนไหนที่ไม่หาข้อมูลกลุ่มนี้ก็ตัวเองก็จะค่อย ๆ ไปเรื่อย ๆ ไม่มีตัวช่วย ก็ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับผู้นำมีวิสัยทัศน์มากน้อยขนาดไหน ถ้าต้องการพาองค์กรก้าวไกล คำก็คือนะ เราเรียกว่าเครือข่ายการเรียนรู้ หากจะช่วยส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ของตนเอง ให้มากที่สุด” ท่านที่ 3 กล่าวว่ P1 “โรงเรียนในพื้นที่ไหน อะไร ตอนนั้นก็ทำดี แต่บางเรื่องมันไม่ไปด้วยกัน มันไม่ไปด้วยกัน เช่น โรงเรียนในพื้นที่ไหนไปเน้นในเรื่องของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้เงินเป็นล้าน ไม่งั้น ถ้าโรงเรียนไหนไม่มีตักเงินเป็นล้าน ก็ยกระดับคุณภาพไม่ได้นะ มันไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้น การคิดของคนนี้ บางทีพอตอบไป คำบอกเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะในการบริหาร ในการระดมทรัพยากรอะไรพวกนี้ ผมว่ามันไม่ใช่ จริง ๆ ไม่ใช่ชนะ มาเลเซีย สิงคโปร์นี่เค้าทำ ไม่ใช่ชนะ เค้าไปดูคุณภาพเลยนะ ที่ผมไปทำ MOU มาล่าสุดนี้”

ตารางภาคผนวก จ-1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	สรุปปัญหาจากบทสัมภาษณ์
4. ถึงสนับสนุนการเรียนรู้ (ต่อ) -เครื่องอำนวยความสะดวก	ท่านที่ 3 กล่าวว่า (ต่อ) N1 “ผมว่าการพัฒนาตรงนั้นนะ เราต้องดูความจำเป็น ถ้าคิดในเชิงคุณภาพจริง ๆ เราต้องมาดูทฤษฎีความพอเพียง เดียวนี้มีข้อดีอยู่อย่างนะ เราไปแสวงหาปรัชญาที่อยู่ตามท้องไร่ ท้องนา แต่ไปแสวงหาความรู้ที่มันอยู่ในตัวคนที่ดี ๆ เอามาใช้ เห็นไหม เรามีศิลปิน มีปราชญ์ชาวบ้าน มีอะไร มีการทำอะไรแบบพอเพียง เราลงไปสู่ประชาชนมากขึ้น เมื่อก่อนนี่ก็อยู่แต่ในกระทรวงฯ พอในกระทรวงมานี้ เก่ง หรือ ไม่เก่ง เป็นเจ้านายหมดอะไรพวกนี้ แต่เดี๋ยวนี้ ไม่ใช่ เพราะฉะนั้น ลักษณะของการอยู่แบบพอเพียง คิดว่ามันเป็นเรื่องสำคัญ แล้วก็ให้ตรงประเด็น เพราะเราไปดูที่ มาเลเซียปุ๊บ มันใช่เลยนี่ ไร่โรงเรียนนี้ใช่เลย โรงเรียนแบบแนวคิดในหลวงเลยนะ ไม่จำเป็นอะไร แต่ศิลปะเค้าก็ เล่นดนตรี การแก้ปัญหา แก้ปัญหาแม้กระทั่งกลุ่มเด็กพิการ ก็มีห้อง แล้วเราไปดูงานเค้า นี่ เค้าจัดเหมือนแรลลี่ เหมือนเราจัดฐานความรู้เด็ก ลูกเสือ ฐานแรลลี่ เค้าให้เข้าห้องนี้ เสร็จแล้ววนมาเข้าห้องนี้ ๆ ๆ เสร็จแล้วก็ออกมา ปฏิสัมพันธ์ คุ่มน้ำ มอบเกียรติบัตร เออ ผมว่าเออ มันก็ดี คือ เค้าทำมัน สนองคล้องกับหลักที่เราเคยเรียนรู้ และหลักที่เราเคยทำ และเราคิดว่ามันไม่สำคัญ และคิดว่าในเรื่องของนักเรียน มันน่าจะ การรับนักเรียนนั้น น่าจะปรับเปลี่ยนใหม่ นะ ต้องปรับเปลี่ยนใหม่บ้าง ซึ่งเดิมเราเคยทำผมว่าใช้ได้” N2 “เรามีโครงการเลย ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาภูมิทัศน์ ถ้าอาจารย์มาโรงเรียนเมื่อ 2 ปีที่แล้ว จะแตกต่าง ตรงบ่อตรงนี้ ผมดม แล้วปลูกต้นไม้ เห็นไหมต้นไม้เขียวด้านหน้า N3 “ส่วนมากทุกคนก็จะ Happy ครูก็จะ Happy มีความสุข เด็ก ๆ ก็ จะชอบ” ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากงบประมาณที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถหาซื้อสิ่งใหม่หรือเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกเดิมที่เสียหายได้ ผนวกกับเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากขึ้น ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าสูงขึ้นตามไปด้วย

หมายเหตุ P = ลำดับปัญหาที่พบในแต่ละด้าน (Problem) N = ความต้องการ (Needs)

ภาคผนวก จ

รายชื่อ โรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

(นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา)

รายชื่อสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (นนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา) ประกอบด้วย สถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี-พระนครศรีอยุธยา รวมมีจำนวนโรงเรียน 47 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี) มีจำนวนโรงเรียน ๓๑ รวม 18 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ/ใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน และ ขนาดกลาง จำนวน 9 โรงเรียน ดังนี้

ตารางภาคผนวก ฉ-1 รายชื่อ ขนาดโรงเรียน และจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดนนทบุรี)

ลำดับ ที่	รายชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวน โรงเรียน (รวม)
		ใหญ่พิเศษ/ ใหญ่	กลาง	เล็ก	
1	สวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี	*			1
2	วัดเขมาภิรตาราม	*			1
3	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี	*			1
4	ปากเกร็ด	*			1
5	เทพศิรินทร์ นนทบุรี	*			1
6	เรียนนวมินทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี	*			1
7	สตรีนนทบุรี	*			1
8	เบญจมราชานุสรณ์	*			1
9	บางบัวทอง	*			1
10	ศรีบุญยานนท์		*		1
11	รัตนธิเบศร์		*		1
12	ไทรน้อย		*		1
13	โพธิ์นิมิตวิทยาคม		*		1
14	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี		*		1
15	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี		*		1
16	ราชวินิต นนทบุรี		*		1
17	นนทบุรีพิทยาคม		*		1

ตารางภาคผนวก ฉ-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวน โรงเรียน (รวม)
		ใหญ่พิเศษ/ ใหญ่	กลาง	เล็ก	
18	ราษฎร์นิยม		*		1
	รวม	9	9		18

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) มีจำนวนโรงเรียน ๓ รวม 29 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ/ใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 15 โรงเรียน และขนาดเล็ก จำนวน 12 โรงเรียน ดังนี้

ตารางภาคผนวก ฉ-2 รายชื่อ ขนาดโรงเรียน และจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา)

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวน โรงเรียน (รวม)
		ใหญ่พิเศษ/ ใหญ่	กลาง	เล็ก	
1	อยุธยาวิทยาลัย	*			1
2	จอมสุรางค์อุปถัมภ์	*			1
3	เสนา “เสนาประสิทธิ์”		*		1
4	บางปะอิน “ราชานุเคราะห์ 1”		*		1
5	อยุธยาอนุสรณ์		*		1
6	ท่าเรือ “นิตยานุกูล”		*		1
7	ภาชี “สุนทรวิทธานุกูล”		*		1
8	บางปะหัน		*		1
9	อุทัย		*		1
10	นครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”		*		1
11	วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์		*		1

ตารางภาคผนวก ฉ-2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			จำนวน โรงเรียน (รวม)
		ใหญ่พิเศษ/ ใหญ่	กลาง	เล็ก	
12	ลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา		*		1
13	บางปะอิน		*		1
14	วังน้อย (พนมยงค์วิทยา)		*		1
15	บางไทรวิทยา		*		1
16	บางซ้ายวิทยา		*		1
17	ผักไห่ “สุทธาประมุข”		*		1
18	ท่าช้างวิทยาคม			*	1
19	บางบาล			*	1
20	สาคลีวิทยา			*	1
21	อุดมศีลวิทยา			*	1
22	มหาราช “ประชานิมิต”			*	1
23	ลาดชะโคสามัคคี			*	1
24	ท่าหลวงวิทยานุกูล			*	1
25	บ้านแพรกประชาสรรค์			*	1
26	วัดโพธิ์ผักไห่ (เวชพันธุอนุสรณ์)			*	1
27	ปากกรานพิทยา			*	1
28	หนองน้ำส้มวิทยาคม			*	1
29	ลาดงาประชาบำรุง			*	1
	รวม	2	15	12	29

ภาคผนวก ข

ผลวิเคราะห์สรุปการดำเนินงานเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาตัวอย่าง

ผลวิเคราะห์สรุปการดำเนินงานเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาตัวอย่าง

โรงเรียนขนาดเล็ก

จุดแข็ง

1. สภาพแวดล้อมโรงเรียน ไม่เสี่ยงต่ออบายมุข
2. ทักษะการดำเนินชีวิตของนักเรียน (การมีส่วนร่วมของโรงเรียนสูง)
3. ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำ
4. สถานศึกษานั้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม
5. มีการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เช่น เครื่องสแกนนิ้วมือ สแกนหน้า ๓ จุด

ลงเวลาทั้งของนักเรียน และของครู

จุดอ่อน

สถานศึกษาอยู่ไกลจากตัวเมือง การคมนาคมมีทางเลือกน้อย

โรงเรียนขนาดกลาง

จุดแข็ง

1. ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นทั้งในเรื่องวิชาการ การเรียนการสอน รวมถึงคุณธรรม
2. มุ่งมั่นและใส่ใจกับกิจกรรมสันตนาการของนักเรียน โดยโรงเรียนให้การสนับสนุนพร้อมส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เช่น กีฬา ดนตรีไทย
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำ และมองเห็นทุกความสำคัญของนักเรียน ครู และบุคลากรเท่าเทียมกัน

จุดอ่อน

1. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ บางครั้งทำให้เกิดการเบียดเบียนเวลาเรียนของนักเรียนมากเกินไป
2. นักเรียนบางส่วนให้ความสนใจกับการเรียนไม่เต็มที่

โรงเรียนขนาดใหญ่

จุดแข็ง

1. มีประวัติศาสตร์โรงเรียนที่ยาวนาน ทำให้เกิดความภูมิใจในการเรียน (นักเรียน), ด้านการสอน (ครู)
2. นักเรียนมีความประพฤติที่ดี ดูแลทั่วถึง

3. ผู้ปกครอง,ชุมชน ให้ความร่วมมือดีมาก มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น
4. โรงเรียนมีโครงการพัฒนาเพื่อนักเรียน เพื่อ โรงเรียน หลากหลายโครงการ
5. มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพนักเรียน การพัฒนาการเรียน การฝึกให้มีคุณธรรม จริยธรรม
จุดอ่อน

1. สภาพครอบครัวและสถานบ้านของนักเรียน บางบ้านไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความล่าช้าในการชำระค่าเล่าเรียน

2. นักเรียนต้องช่วยงานทางบ้านก่อนแล้วจึงมาเข้าเรียน ทำให้นักเรียนเกิดภาวะ
รับผิดชอบต่อตัวเองมากเกินไป

3. โรงเรียนอยู่ในแหล่งชุมชน มีความแออัดในการสัญจร

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

จุดแข็ง

1. มีความโดดเด่นเรื่องกีฬา ได้แก่ บาสเกตบอล ด้านศิลปะดนตรี
2. ครูผู้สอนทุ่มเทและให้การฝึกซ้อมกับนักเรียน สม่าเสมอ ทั้งวันธรรมและ

วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์)

3. ความโดดเด่นเรื่องกีฬาส่งผลให้นักเรียนที่เป็นนักกีฬาได้ โควตา เรียนต่อในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และต่อเนื่องไปถึงระดับมหาวิทยาลัย

4. เสริมสร้างให้เกิดอาชีพด้านศิลปะดนตรี

จุดอ่อน

1. พฤติกรรมของครูเข้าใหม่ ที่ไม่เคารพครูเก่าในโรงเรียน ทำให้เกิดปัญหาด้านการสอน
เด็กนักเรียน เช่น นักเรียนไม่เชื่อฟัง นักเรียนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งครู นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว
เป็นต้น

2. ครูใหม่ขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนน้อยเกินไป
3. ขาดการพัฒนากระบวนการใช้พี่เลี้ยงของครูเก่าไปสู่ครูใหม่

4. ความมีอิโก้สูงของครูรุ่นใหม่ ที่ถ่ายทอดมาถึงเด็กนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิด
ความพฤติกรรมที่คิดว่าตนเองถูกเสมอ กล้าแสดงออกในเรื่องที่ไม่ควรแสดงออก เช่น การเกาะ โต้ะ
ร้องเพลงในห้องเรียนระหว่างครูทำการสอน เป็นต้น

5. โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง เมื่อประกาศการรับนักเรียนออกไปแล้วก็ไม่สามารถรับเพิ่มได้